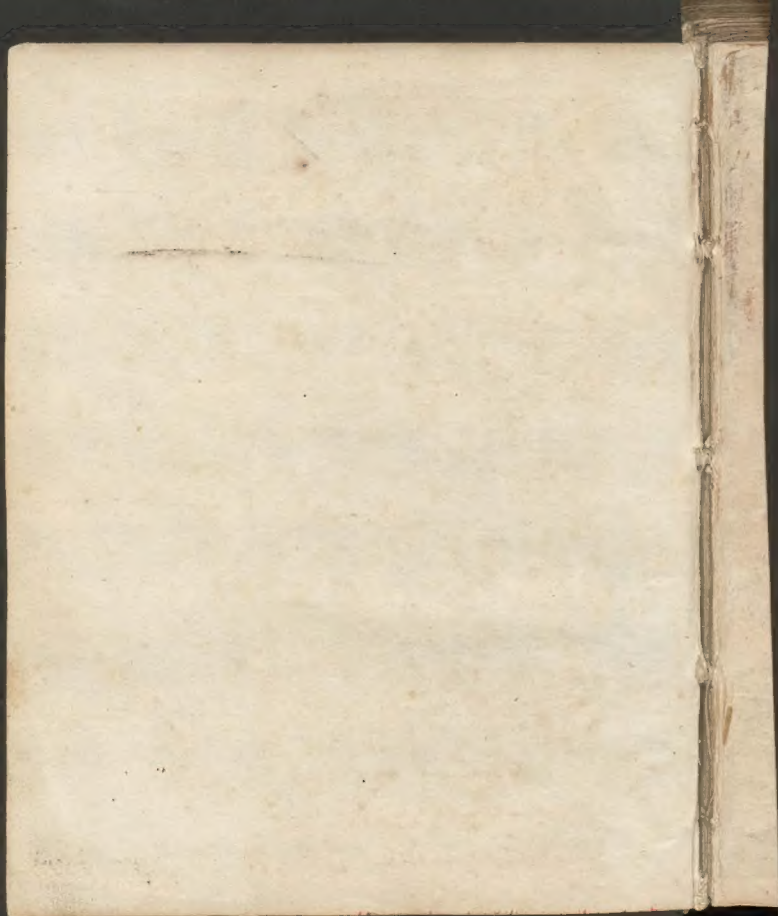

532

H. A. Schmitt

19/3 59.

Johannes Daniel
Fremshemius
2432

PRAXEOS MEDICAE
THERAPIA
GENERALIS ET SPE-
CIALIS

PRO HODEGO

TUM **DOGMATICO** TUM **CLINICO**,
IN USUM PRIVATUM AUDITORUM

ICHNOGRAPHICE

DELINEATA

Δ

IOHANNE SAMUELE CARL,
M. I. & S.

LITTERIS ET IMPENSIS ORPHANOTROPHÆI.
M DCC XVIII.

PRAXEOS MEDICAE
THE RAPTA
 GENERALIS ET SPE-
 CIALIS

PRO HODIGO
 DOGMATICO TUM CLINICO
 IN USUM PRIVATUM AUDITORIUM

ICHTHOGRAPHICE

IOHANNES SAMUEL CARL
 M.D.C.C.C.

SYNOPSIS.
PRAEFATIO INTRODUCTORIA,
*De medici interni oeconomia bodegeti-
 ca medico externo.*

PARS I.
Therapia generalis.

MEMBRUM I.

De methodo medendi in genere.

Art. I. Medendi necessitas.

I.	Objectum.
II.	Modus.
III.	Tempus.
IV.	Locus.
V.	Finis.
VI.	

MEMBRUM II.

De natura Indicati seu Medicamentorum applicati-
one in genere.

SECTIO I. De Evacuatione.

Art. I. De emeli.

- II. De purgatione, clysteribus.
- III. De diaphoresi.
- IV. De diuresi.
- V. De apoplegmatisatione,
- VI. De expectoratione.
- VII. De salivatione.
- VIII. De evacuatione ferrea per Vesicatoria, Fonticulos, Setacea.
- IX. De evacuatione sanguinis sinceri per venæ sectionem, scarificationem, hirudines, arteriotomiam.
- X. De evacuatione sanguinis per medicamenta.

SECTIO II. De alteratione.

Art. I. De inactivatione.

- II. De resolutione.
- Art. III. De balsamatione & roboratione.
- IV. De temperatione edulcoratoria.
- V. De calcinatione & refrigeratione.
- VI. De sanguinis exundantis cohibitione.
- VII. De alteratione motus in gen. & spec. per anodyna & specifica.

PARS II.

Therapia specialis morborum singularium.

SECTIO I.

Anomalix motus pulsorii, scilicet Febres.

MEM.

MEMBRUM I. Therap. febrium generalis.

II. Therap. febrium acutarum ubi

Art. I. Febris.

II. Febris maligna.

III. Variola & morbilli.

IV. Febris biliosa.

V. Febris inflammatoria, in gen. & spec. colli, faucium, pectoris, ventriculi, intestinorum illiaca, hepatis & lienis, renum, meningum phrenetica, capitis erysipelacea.

VI. Febris catarrhalis.

VII. Febris ephemera & synochus.

VIII. Febris composita: 1) ex acuta periodo, 2) ex intermittente.

IX. Febris lenta.

X. Febris hectica tota in genere: tum in specie pulmonalis ulcerosa & apoplegmatica five vomica.

XI. Febris intermittentes: 1) tertiana, 2) quotidiana, 3) quartana, 4) Febris suppressa.

SECTIO II.

Anomalix motus tonici: 1. Intensiones. 2. Relaxationes.

II. Quoad genus I.

MEMBRUM I. Hemorrhagia A) Nimia. a. in genere, β. in specie: 1. Narium, 2. Pectoris, 3. Ventriculi, 4. Hemorrhoides, 5. Mictus cruentus. 6. Uteri. a. Menes ordinarii nimii. β. Menes tempore cessantis largius fluentes. γ. Menes post puerperium largius propulsi. δ. Hemorrhagia abortiva, ε. Hemorrhagia lochialis. ζ. Hemorrhagia vulnorum.

B) Hemorrhagix suppressæ: 1) In genere, 2) In specie: a. narium. b. pectoris & evacuationes artificiales neglectæ. c. hemorrhoidum d. Mensium. e. Lochiorum

MEMBRUM II. Motus hemorrhagici eorumque morbi consequentes ac dependentes, sc. Congestiones spasmus, Dolores.

T 3

Art. I.

Art. I. Dolores Capitis: 1) Cephalalgia. 2) Hemicrania. 3) Cephalæa, 4) Ophthalmia c. hypopya, lipitidines, deslitate villos, pannio, 5) Oalgia c. consequentibus, insurto, timitu, gravitate, & surditate. 6) Lingue dolor. 7) Odontalgia.

Art. II. Congestiones & dolores pectorales: 1) Plenitudo spuria. 2) Asthma convulsivum. 3) Catarrhus suffocativus. 4) Asthma chronicum ex flacciditate pulmonum. 5) Asthma ex reſtagnatione menſium vel hæmorrhoidum.

Art. III. Coſtictaria motus ſanguinis abdominalis dolorifica: 1) Cardialgia calida & frigida. 2) Nephritis. 3) Colica flatulenta, ſpasmotica, hæmorrhoidalis, hysterica, iliaca, hæmorrhoidum, cæcorum. 4) Malum hypochondriacum c. dependentis, hepatis ſcirrhofentia obſtructione, melenſterii obſtructione, Lienis dolore, inſtatione, inflammatione. 5) Paſſio hysterica.

Art. IV. Dolores artuum. 1. Arthritis vaga. 2. Rheumatismus. 3. Plethoricorum tenſiones. 4. Plenitudo spuria. 5. Dolores dorſi. 6. Podagra & M. Ichiadicum. 7. Motus & Morbi ſpasmotici. 8. Spasmus. 9. Epilepsia.

Quoad genus II.

Relaxationes & deſertiones toni, indeque ſientes ſtaſes ac cor.

Art. I. Staſes & morbi lymphales.

- 1) Hydropicæ. 1. Ascites. 2. Tympanites. 3. Cachexia, anasarca, œdema pedum. 4. Hydrocele.
- 2) Staſes Urinariæ. 1. Iſchuria. 2. Stranguria. 3. Urinæ ſtillicidium. 4. Incontinentia urinæ.
- 3) Staſes ſeroſo-mucoſæ pectorales. 1. Tuſſiculoloſa aſthmaticæ. 2. Raucedo. 3. Frequens ſputatio. 4. Tonſillarem inſtatione.

4) Staſes

4) Staſes mucoſæ in Capite, Gravedo, Coryza.

- 5) Corruptiones lymphales totius M. Sanguinea. 1. Scabies. 2. Lues venerea cum bubonibus, nodis, excreſcentiis, lebbie, gonorrhœæ. 3. Scorbutus cum ſtomacacæ, maculis ſcorbuticis, 4. Icterus.
- 6) Staſes & corruptiones ſeroſæ in Intestiis. Unde Morbi primarum viarum. 1. Dyſenteria. 2. Diarrhœa. 3. Cholera. 4. Paſſio cæliaca & lienterica. 5. Vomitus ſimplex, febrilis, nephriticus, vermiholus, ſegminatus, gravidarum, hypochondriacus. 6. Alvi adſtrictio. 7. Flatulenta & reſtus. 8. Singultus. 9. Proſidentia ani. 10. Soda. 11. Tenefimus.

Art. II. Deſertiones Tonis & totius aſtus vitalis exturbationes, maxime agentis a priori. 1. Deliria, mania, melancholica, venenata &c. 2. Apoplexia. 3. Paralyſis. 4. Tremor partium. 5. Syncope. 6. Pavores. 7. Lethargus.

Art. III. Alterationes Tonis & viſibilitatis in ſtatu ſpeciali ex generatione alterato (1) *grav. & puerp. off.* 1. Sterilitas. 2. Abortus. 3. Hæmorrhagia abortiva. 4. Vomitus gravidarum. 5. Alvi adſtrictio. 6. Varices. 7. Partus difficiliſ. 8. Secundinarum retentio. 9. Lochia. 10. Dolores poſt partum. 11. Pavores. 12. Febris puerperaturn. 13. Purpura. 14. Tumor abdominis. 15. Leſis vitæ.

(2) *Infantum, aſſectus, meconii expurgatio, febris, icterus, ulceratio capitis, diarrhœa, &c.*

Art. IV. Anomalia toni & viſibilitatis ex laſione partium externa violenta.

- I. Laſio partiſon ſolidarum a fluidis laſis. 1. Tumores ſanguinei. 1) Inflammatio. 2) Splacelus. 3) Apoſtema ſimplex. 4) Ap. copioſa. 5) Ferunculus. 6) Cancer. 7) Panaritium. 8) Ambuſtio. 9) Pernio. 10) Exumefcentia. 11) Vibriçæ. 12) Aneurifma. 13) Varices. 14) Hæmorrhoides cæcæ.
- II. Tumores exſanguies. a) Duriores. 1. Scirrhi. 2. Steatomata. 3. Ganglia. 4. Clavus pedum. 5. Verruæ. b) Tumores molliores. 1. Stunæ. 2. Herniæ. 3. Prolapſus uteri.
- III. Tumores carnoſi. 1. Cero luxurians. 2. Fungi. 3. Sarcoma. 4. Blævi materni. 5. Polypus narium.

IV. III.

IV. Ulcera in genere & specie fistulosa, ani, sinuosa, lacrymalia.
 II. Læso fluidarum a Solidis læsis I. Mollioribus quidem. I. Vulnere.
 2. Synovia. 3. Acidura. 4. Paralysis.

II. Durioribus. I. Luxatio. 2. Fractura c. carie. Squamis, fractura.
 cranii.

PARS III.

Specialissima, Cautelæ Clinicæ.

- I. Febrim in genere & specie.
- II. Hemorrhagiarum.
- III. Dolorum.
- IV. Morborum lymphaticum.

PRAE-

PRAEFATIO INTRODUCTORIA,

DE

MEDICI INTERNI OECONOMIA HODEGETICA PRO MEDICO EXTERNO.

Medici clinici hodegus certior nullus datur, quam *natura interna*. Siquidem antiquissimo experientiae testimonio natura est optima morborum medica, ut tum acuti morbi *autocæstia*, seu spontanea morborum excussione, subigantur, tum etiam chronici *evirgescas* illam naturæ requirant; deficientem autem in utroque morborum genere illo naturæ concursu, impossibile manebit ministerio medico externo, morbo opponere medelam.

Est vero natura hæc medica nihil aliud, quam *agens vitale*, spiritus internus, anima, archeus, sive utcumque nominare placeat. Est principium inorganicum primum movens, quod, uti actus morales & rationales gubernat, ita & animales, & propter has vitales instruit. Unicum est principium movens actuum dicorum omnium in oeconomia hominis, quia unius consilio in alterum facile transit.

Præterea opus habet anima vitalitate ad negotium suum ultimum, quod est *voluntas* ad bonum appetendum & malum repellendum. Siquidem hæc animi facultas in effectum duci non potest, nisi objecta externa fuerint dijudicata, num sint bona vel mala. In quem finem opus habet anima volens altiora facultates, scilicet *intellectu*. Cum vero hic objecta potissimum materialia habeat, ut tum geocosmi corpora perpendat, tum ab his materialibus ad invisibilia ducatur: habet inde intellectus opus medio materiali, quod objecta externa in materialem quasi

A

ido-

ideam deducat animæque proponat. Medium hoc est *sensu*. Hic vero iterum indiget organo suo fini adæquato, scilicet tenero, flexili, molli, & tamen propter usum perennitatem satis durabili. Quamobrem flexilitas cum tenacitate conjungi debet. Insuper voluntatis executio pariter indiget organo teneris, mollibus, flexilibus, quæ sit *motu animalis*. Ex quibus patet, animam opus habere corpore, & corpus non propter se subsistere. Unde anima struit sibi pro usu hoc designato machinam adæquatam, & conferret etiam eam pro actus sui ultimi perennitate.

Hæc hæc *conservatio* tanto magis opus est ob *elementa* mixtionis, ad usum structuræ quidem summe appropriata, inter se vero ægre coherentia, sed dissolutioni putridæ valde obnoxia. Scilicet *terru* opus est ad basin & tenacitatem structuræ: *Aqua* ad mollitiem; flexilitatem, mobilitatem: *Oleum* pro combinatione aquæ & terræ, tum pro mobilitate calida conservanda.

Hæc principia motui intestino fermentativo *putrefactivo* valde sunt obnoxia, ut oleum ob ténéritudinem mobilem a terræ locedens putredinem seu mortem inducat, quem actum aqua, motus intestini cuiusvis instrumentalitas quasi, prompte adjuvat.

Quamobrem uti formalitas mortis consistit in putredine seu dissolutione mixtionis animalis: ita *vitalitas* forma versatur in conservatione mixtionis & perpetua putredinis aversione.

Hic actus vero absolvitur non concursu materiali balsami, ignis vitalis &c, sed solum formali motu *progressivo*, cuius usus subordinatus est: 1) *fermentum*, quodvis putridum vel intus genitum, vel ab extra illatum, sub perpetuo impulsu ad viscera colatoria *secerne* & excernere. Sic in hepate seponitur materia abundans sulphurea biliosa: In glandulis cutaneis tenuis serosa, aquea halituoza: In glandulis renum serum spissius salius: In glandulis intestinalibus serum mucosius &c. 2) Alter usus est dicti motus progressivi *conservatio fluxilitatis* humorum: Si quidem sanguis in sua mixtione terreo-oleosa spissus est humor, facile sub quiete congelascens, quamobrem per partes spongiosas muculosas attenuetur, conquantatur & in fluxilitate mobili conservatur, itaque a subsistentia putrefactiva præmunitur. 3) Accedit ad hunc usum alter, scilicet *abstergio parvum solidarum* ab inquinamento. Facile enim pori a transitu humoris mucosi obstruuntur. Inde repetitus transitus perperforosus opus est, ut ita omnis stasis mature abluatur. 4) Motus progressivi usus vitalis insignis est resolutoria *sanguinis consumptio* in serum; siquidem in diæta plena, motu voluntario deficiente, sanguis accumulatur plus quam capacitas vasorum & virium dissuadere valet. Unde matura attenuatio in serum opus est. 5) Ultimus usus progressus circularis humorum est *appositi*

io nutritivæ, tum ad machinam animale exstruendam, tum conservandam in sua necessaria activitate, musculos infarciendo, ad motum.

Motus hic conservatorius generaliter duplex est: 1) *pulsus*, quo sanguis æqualiter a corde ad singulas partes demandatur; 2) *toni*, quo partes solidæ fibrosæ in tensione systoles & diastoles pro transitu humorum facilitando, dirigendo, impediendo, tenentur.

Uti itaque agens economiam vitalem per æqualem horum methodum administrationem conservat sanam: ita etiam *resistit* per eandem methodum, licet hæc intensior evadat ob causam extraordinariam, præcipitem, ledentem.

Maxime vero lese contra causam generalem ac communem passionum plurimarum, metur quæ est *plethora*, ne ex tali abundantia impeditur circuitus, inde pifescencia, hinc excretionum impeditio, & hinc stagnatio, denique stasis ac corruptio nascatur. Ne hoc fiat, natura *autoregatur* cause cuius adæquata motus interius remedia opponit. Ita *quantitatem* excedentem vel deplet per *hemorrhagiam*, vel consumit *febrili* resolutione in serum. *Qualitatem spissam* attenuat motu humorum spasmodico. Qualitatem *fermentescentem* excernit motu febrili, *Sanctus* abstergit motu inflammatorio. Quæ singula natura peragitur motu pulso & tonici incremento, ejus proportionata intensione ad materiam exigentiam, ejus directione ad locum secretoriorum & excretorium, ejus continuatione ad certum tempus &c.

Specialius ut hæc interna medicina proponatur, ex intensione motus pulso generantur *febres*, utpote quarum essentia consistit in pulsus, & inde pendens zelus, stasis &c, increbescencia. Quorum hæc sunt generum: 1) *acuta*, quæ celerem sanguinis corruptionem per secerationes intensas eliminant, *chronica*, si moris intermittentes, quæ lentas laciones evacuant ac subigunt. Inter acutas 1) *pestis* & *perichialis* maligna febris halituosum sulphureum miasma placatore pulsus motu excernit: 2) *Biliosa* ardens, causis, bilis corruptæ evacuationem insinuat: 3) *Catarrhalis* phlegma mucosum salium excernit: 4) *Synochus*, ephemera, continens abundantiam sanguinis motu resolutorio consumit, quæ etiam aliis febribus complicatur ex individui statu plethorico, eorum inde progressum difficultatem reddit. 5) *Variola* ac morbilli corruptionem hereditariam exanthematicam expungunt. 6) *Lenta* & *bellica* corruptivam stasim visceris abstergit. *Intermittentes* sunt pariter a natura per motum intensiorem ad directionem ad lentiores corruptiones eliminandas. *Tertiana* & quotidiana mænem primarium viarum emollit, demolit & abstergit. *Quarantana* flagrationes viscidas circa viscera abdominis resolvit.

Per alterum genus motuum, nempe *Toni*, tendit anima magis ad *excretionem sinceram abundantiam sanguinis*: Unde relaxatio toni opus est in loco exundantia,

tis, in opposito vero intensio toni, ut sub equali humorum per pulsum cordis fi-
ente distributione nihilominus uberior sanguinis coacervatio ad locum specialem
excretionis contingat. Fit inde vel eruptio sanguinis sincera per aures, pectus,
uterum, ventriculum, anum, renes: Vel motus ille in molimine salcin hæ-
morrhagico persistit, eo scilicet pertinens, licet non pertingens.

Cum vero medicus internus hac toni instrumentalitate pro utili fine uti de-
beat: cognosci facile potest ratio, quomodo tot morbi dependentes exinde na-
scentur. Pendunt illi vel ex toni *relaxatione*, vel *intensione*. *Prioris generis*
sunt *congestionis*, organici, dolores, stases, corruptiones in loco exundantis e-
venientes. *Posteriori* vero motus varii spastici arthritici. Inde in motu san-
guinis hæmorrhagico ad caput consequuntur necessario congestiones, turgescen-
tiones, cephalalgia, hemicrania, otalgia, odontalgia, ophthalmia &c. In mo-
tu ad pectus generantur congestiones tussiculosa, asthmatica, pleuritica, peri-
pneumonica, phthisica &c. In motu sanguinis ad excretionem hæmorrhoidum,
miliis & vomitus eruent generantur, varii affectus spastici, uti & stagnatorii,
v. g. Cardialgia, colica spasmodica, passio hypochondriaca, hysterica, infla-
tio lienis, nephritis, arthritis, calculus, stases corruptivæ hepaticæ, uti & lym-
phales hydropicæ &c.

Prout vero hac ratione, toni scilicet incremento, directione ac propor-
tione magis ordinaria, natura læsionibus vitalibus succurrit: ita ex relaxatione
vel plenaria desentione toni magis *extraordinaria* affectus varios suboritur, a priori
& posteriori patet. Ex *relaxatione* sunt *stases* & *corruptiones*. Et hæc sunt vel
sanguineæ, ut inflammatio, apostema, scirrhus, sphacelus &c. vel *lymphales*: quæ
varii generis sunt pro diversitate partium subjectarum & decubitus humoris. *Un-*
iversales sunt stases cachecticæ, hydropicæ, corruptiones lymphæ scorbuticæ,
venereæ, scabiosæ &c. *Particulares æ*, in pectore stases seroso-lymphales tussicu-
losæ, asthmaticæ: *ß*, in capite gravidinosæ, coryzæ &c. *γ*, in & circa *primas*
vias stases mucosæ, producentes scilicet diarrhæas, dysenterias, lientericas, cæ-
liacas: singulitulos, vomibundas passiones.

Descriptio tunc inferat affectus apoplecticos, paralyticos, syncopicos.

E quibus omnibus inter se collatis patetere potest, quomodo medicus in-
ternus contra causas læsionum internarum communes & plethora subnatas, & in-
de pendentes tot affectus, per motum pulsum ac toni operetur, indicatque, quo-
modo porro medicus externus in ministerio suo cooperari vel subvenire debeat,
maxime si natura vel materiam morbisicam non possit corrigere aut evacuare, vel
si in motu avocatorio defectu aut excessu peccat. Unde universam œcono-
miam dictorum motuum cognoscere debemus, utia omnibus motibus morbife-
ris sedulo distinguamus actionem & passionem, atque ita etiam læsiones & in-

con-

commoda morbi ab utroque statu dictæ actionis & passionis pendentia in suo or-
dine collocemus, ne actio, incommodum quid adferens, ut noxia passio op-
pugnetur: & contra, ne passio, ut actio avocatica, toleretur. Scilicet in-
quirere debemus materię habitudinem ad nocendum per diversas suas species &
gradus. Examinare debemus indelem motuum contra materiam directorum,
numadequati sunt genere, & gradu proportionati, num deficientes, num exce-
dentes, num erronei, num consuetudinales, num hereditarii, num sine ulla,
aut plane nulla materia, aut contra eam multa turgente materia: An materia
sit preparata & ad motum disposita, an minus: An locus vel tempus ad evacua-
tionem commodum sit electum &c.

Maxime vero tenenda & observanda est pro æthiologico, seneiocio,
therapeutico usu insigni *differentia motuum* naturæ secundum diversitatem tempe-
ramentorum, ætatum, sexus &c.

Temperamentorum enim diversitas diversam qualitatem humorum & via-
rum inducit, indeque etiam diversas læsiones format, quæ necessario pariter dif-
ferentes commotiones naturæ eluctatorias posse trahunt, imo in uniformi quasi
materia tamen diversos gradus, imo species motuum producit. Ita enim *choleric*
magis ad febres acutas cholicas, hæmorrhagias, hepáticas, orgasmos &c. dispo-
siti sunt. *Sanguinei* ad febres continuas, synochas, motus spasmodicos, inflam-
mationes &c. *Phlegmatici* ad stases serolas lymphales, asthmata & tusses hu-
midas, cachexiam, hydropem, fluxus alvino, corruptiones humorum scabio-
sas, scorbuticas &c. *Melancholici* inclinant ad spissesceniam sanguinis, ad sta-
gnationes in & circa venam portæ: unde passiones hypochondriacæ, hysteri-
cæ, spleneticæ, melancholicæ hinc temperamento familiares existunt.

Morbi autem offerunt illos affectus, qui a motibus hæmorrhagicis pen-
dent. Ita in ætate *puerili* magis congestiones humorum ad caput observantur do-
lorificæ, inflammatoricæ. In *juvenili* ad pectus tendunt motus & hæmoptysi-
phthisis, pleuriticas, asthmaticas stases gignunt. In ætate *consistente* ac declinan-
te eveniunt molimina hæmorrhagica circa venam portæ, ad excretionem hæmor-
rhoidales, vomitum & mictum eruentum, tendentia. Inde hæmorrhoidales in-
terni motus dependentiam formant affectuum stagnatoriorum & spasmodicorum,
uti superius recensitum est. Externi vero affectus spasmodicos, arthriticos, poda-
gricos.

Ex perpensione tali œconomiæ motuum internorum cognosci potest facie-
tum *systematicum causarum* ordo: tum *seneiocio* vera cognitio ac prævisio,
tum denique positiva *therapeutica* intentio.

Æthiologia in scholis inculcat considerationem continentię & procata-
seos. Causa *continentis* est ipsa causa materialis læsionis, propter quam univer-

lus motus morbiferus a natura excitatur. *Procatartica* vero est occasionalis antecedens causa, quæ materiam illam continentem genuit. Stilo metaphysico loquendo est causa continens *materialis* morbi; causa *efficientis* est anima; *instrumentalis* est motus *finalis* mixtionis conservatio: Inde *formalis* motus morbiferus certus ad læsionem avertebatur dicitur. *Materialis* causa infert diversam considerationem etiam ratione partis, cui inhaeret, an nobiliori visceri vel minus tali sit infixa, an præcipitis damni, vel lentioris, an se-vel excretioni subiaceat. *Efficiens* causa infert considerationem a priori, num animæ activitas vitalis sufficiens & proportionata sit ad statum læsionis; an colluvem excolet vel deficiat; vel quocumque modo aberret. *Instrumentalis* ratio pariter perveffigationem offert, quænam ejus proportio sit ad materiam, tum in quantitate, tum in qualitate, tum in gradu, tum in specie excussionis, *Finalis* denique indicat vergentiam naturæ & artis ad terminum & locum excussionis, quinam *materiæ* totique actui conveniens existat. Ex his consideratis diverse conclusiones in clinicam descendunt. Ita v. g. vera *diagnosis symptomatum* a morbo emergit, & indicat, ne in symptomatis molestioris suppressione multum oblectamur lub tegmine urgentiæ, interea vero a cardine & loco morbi eradicandi aberemus.

Semiotica, maxime diagnostica morborum agnitio complectatur veram historiam medicam, seu passionum omnium circumstantiarum, phenomenorum morbi, tum essentialium, tum extressentialium exquisitam enumerationem. Ubi illud notandum, ne una ex infinitis circumstantiis omittatur, levi animo negligatur, aut subiciatur, quod hodiernis moribus solenne est, ne suppositiones hypotheticæ pancifcant labem. Præterea & illud vitandum, ne individuali differentia pro singulari specie morbi formando abutatur.

Prognosis exinde vel per se satis patet, si nempe ex accurata historia morbi deprehendatur genius affectuum inter se, eorum dependentia, habitus ad diversam speciem temperamenti, ætatis, sexus &c. eorum vergentia ad certam speciem excretionis, avortationis naturæ lufas, typicas & periodicas recrudescantias &c. E quibus certe finior affectuum prænotio colligi potest, quin fallax Uroscopia poterit elargiri.

Ne tamen hoc argumentum diagnosticum *Uroscopia*, moribus nostri climatis solenne, penitus damnum: placet hic interponere selectionem ac certiora criteria, quibus licet fidere in statu vitalitatis dignoscendo. Ita enim *urina sana* & *sanguinei* temperamenti est coloris citrini, clara, quantitatis sufficiens, fœdienti albidus, non adeo viscidus tenax, sed facie dimobilis. *Pblegmaticorum* vero est pallidior, nec ita diaphana, sed magis turbida cum viscido sedimento. *Melancholicorum* est intente citrini coloris, consistentiæ crassioris, fœne multo sedimento, aut si dimittat sedimentum, est coloris obscuri, lividi,

plumbi.

Cholicorum est citrini coloris, clara, sufficientis quantitaris, *sine* tamen multo sedimento. *Gravidarum* urina est pellucida, in qua versus lucem detenta instat miculatum solatium quidpiam conspicitur. Status *plethoricus* cum *flu febrili* offert urinam purpurei coloris, dimittens sedimentum auratum vel roseum, liquor supernatans clarus redditur iterum. In *febrili acuta maligna* urina est flammæ, clara aut aliquatenus opaca, tunc absque offensa Rosenblâter. Febres *lenta* cum virium jactura, doloribus internis, inappetentia, ariditate faucium, habent urinam pellucidam quidem, sed leviter turbulentam, coloris rosei obsoleti, ad parietes viri cuticulam lacteam dimittit. Febres *lentes* & *lentescentes* habent urinam coloris ochrei & lateritii mixti, vel aurantii obsoleti; multa est & crassi r cum roseo sedimento. *Hæctica* ex febre acuta offert urinam ex nigro f.æco rubram, pellucidam, cum sedimento turbido, livido. *Salutarem febris solutionem* indicat urina primum clara, versus criticos dies 4. 7. 9. 11. sedimentum paucis horis dimittens. *Difficili* vero morbi solutionem indicat urina rubicunda, crassa cum nubecula, versus dies criticos missa, nisi sudore subleventur patiens. *Letalis* signum est, quando urina in statu morbi colore & consistentia sana est aut pallida, tenuis, clara instat aquæ, vel nullum sedimentum exhibet, usque in diem undecimum. Morbi *catarrhalis* cum tussi habent urinam rubicundam cum spuma. *Pleuritis* cum tussi exhibet urinam rubicundam cum nubecula, floccis, spuma. *Tubercula* cum ardore hæctico offert in urina cuticulam pinguem splendens, quæ agitando non subfidet. *Hæmorrhigia urici* & *an* urinam offerunt diuturnam sine sedimento manentem, instat fœcum aquæ commixturam. *Cæcæ* & hepatis vitia habent urinam pallidam teneam, cæruleo- & viridescens aquæ instat, simulque paucam. *Stasis salina* multæ *hydropicæ* formant urinam obicue rubicundam, paucam, crassam. *Afuses* cum hæcticis ardoribus urinam exhibet coloris lateritii, instat aurantiorum obsoletorum, & quidem paucam cum sedimento roseo crudo. *Passiones hypochondriacæ* habent urinam ex fusco rubram, pellucidam quidem, sed instat cerevisiæ tenuis fusca. *Hysterice* passiones formant urinam ex citrino fuscam cerevisiarum. Spasmodico-*arthritici* affectus signant urinam rubicundam, pellucidam, tartaream, crystallas ad parietes dimittentem. Motus *hæmorrhoidales* floridæ ætatis generant urinam claram, instat vini citrini cum roseo sedimento, quod tamen nec multum, nec crassum, nec viscidum est, sed instat tenuissimum floccorum & furfurum. *Uterini* generant urinam ex nigro lividam micream, plumbeam, si agitur crocea est, & linimenta croceo colore tingit. Vasa in *renibus læsa* indicat urina purpurea, rubra, crassa, turbida, sedimento instat coagulati sanguinis formans, cum superflante, liquore citrino. *Uleeratio vesicæ* offert in urina mucum viscidum, mox post emulsionem decedentem cum fustureis & squamosis particulis interpersis. *Calculus*

ren

seu nephritis calculosa habet sabulum rubrum, coloris aurantei obsoleti cum sedimento squamoso sulphureo. *Exercitio spermatis* indicatur floccis in sedimento & valde pingui cuticulâ. *Lues venerea* offert urinam crassam, instar lixivii muratici, cum cuticula viscida pingui. *Fluxus albus* cum angustis hypochondriaci status lenti indicatur urina ex fusco livida instar cerevisiæ aqueæ cum sedimento squamoso. *Scorbutus & scabies retroacta* in junioribus exhibet urinam instar cerevisiæ nigre turbidæ. *Flatulentiæ spasmodica* torminosa cum nausea, diarrhœa, moribus ventriculi cardiagici format urinam diuturbidam manentem, pallidam instar aque lutosæ. In diarrhœa torminosa urina etiam diu turbida manet cum sedimento viscido. *Cruditates primarum viarum* habent urinam pallidam, lividam, tenuem & multam. *Potus aquosus diabeticus* exhibet urinam pallidam, lividam, tenuem & multam. *Multa nutritio* apud infantes excernit urinam laetam.

Ex his paucis characterisimis docimasia uroscopiciæ ulterius formari poterit, quid veri falsique subdit, & quantum ex hoc fonte cognitio & usus medicus hauriri valeat. *Pulsus* vero notæ magis tactu comprehendi debent ac possunt, quam verbis describi, quid celer, frequens, tardus, æqualis, debilis, intermittens, repens &c. sit. Reliqua semeiotica ex *functionum vitalium* in- & decremento vel ipsi plebi notam exquisitam simul status morbi indicat, ut tanto magis respicere, debeat ad libertatem activitatis vitalis per animi alacritatem sese manifestans, vel minuit. Ulti & ipsius faciei constitutio per omnes fere morbos habitum internæ vitalitatis indicat, ut fabricantes appareant æstuosi, icterici flavi, cachectici pallidi, hectici lividi &c.

Therapia denique ex tali economia fundamentum practicum dogmaticum nascitur, tum in genere, quamam in singulis affectibus rationalis indicatio sive, methodus medendi quadret, & quæ indicati remedia natura, inventio, & applicatio existat; tum etiam in specie, quid in singulis affectionum speciebus ac individualibus differentiis consilii rationalis competat; quæ omnia ex interni medici moliminibus & effectibus medicis per omnia genera morborum, & per omnia individua ægrotantium, attento oculo, mente ac manu satis aperte deprehendi debent ac possunt, prout jam uberius demonstrabimus.

PRA.

PRAXEOS MEDICAE ICHNOGRAPHICAE

THERAPIA GENERALIS

sive de

INDICATIONIS & INDICATI NATURA, INVENTIONE, AC ADMINISTRATIONE DOGMATICA.

MEMBRUM I.

De

METHODO MEDENDI IN GENERE.

Therapia generalis necessario indagare debet 1. fundamentum lesionis veram, 2. modum expugnandi, 3. medium, per quod illa medicatio perpetretur. Primum ex historia collecta æthiologia docet. Alterum explanat naturam indicationis; & tertium indicati prudentem applicationem: Quæ omnia cum in singulis morbis generationi pendenda occurrant: tum etiam generalis talis therapie ratio est cognoscenda.

Itaque in genere status indicationis sive methodi medendi exiit, si in genere probe examinetur: 1) An sit agendum? 2) quid sit agendum? 3) quomodo? 4) quo loco? 5) quo tempore? 6) qua finalitate? 7) quibus mediis? Hi sunt loci quasi communes.

An, quid, quoque modo, medio, quo fine, loquoque,

Temporis & puncto possit Natura moveri:

quibus haud lusus rhetoricos, sed methodum experimentalem concludi sequentia fundamenta, documenta & experimenta doceant; quæ longius in speciali tractatione, inaugurali quæstione de meth. medendi proportionibus mechanicis sunt explanata.

Articulus I. Medendi necessitas.

An sit agendum, non vana est methodi consideratio, quod paucis exemplis magis, quam ratiociniis nudis, demonstrari potest. Itæ certe in statu sanitatis in tempestivis medicationibus & præservationibus motus naturæ æquales magis rubantur: id quod vel maxime fit, cum integritas sanitatis vel per se salva sit, vel dicitur ordine placidius servari aut restitui possit. Aequè vana est medicatio in statu desperato, cum mortem certo imminentem placide decurrere præstet, quam gratiosis medicationibus vanique analeptis præcipit. Absque etiam est medici-

catio, imo damnoſa, in legitimo ſucceſſu morborum acutorum, varioſarum, febrilium, inflammationum, ſiquidem; ſi motus naturæ energeticus vegetus & robuſtus jam deprehendatur, periculoſam tunc navat operam medicus, ſi medicamentorum ſtimulis euſum illum citatim augere inſuper ſulcipiat. Ex ejusmodi enim præcipitibus impulſibus placide ordinatæ ſecretiones turbantur, materia corruptiva facile penitus maſſæ ſanguineæ implicatur, excretiones celerius expulſæ prompte iterum retrocedunt, atque ita verſus incitas critica vires naturæ pro plethora deſignatione deſiſcunt. In affectibus diſſimiliter medicabilibus, iradicatis varia medicationum artiſicia adhiberi ſolent, ſed parcam opem præſtant, imo naturam facile irritant, ut ſtatus valendinaſius in actualem morbum ad lethale, uſque periculum ſititetur, quod ſibi dicta natura facile avertere potuiſſet. Nonne enim viſcerum obſtipationes diu lateſcere poſſunt ſine vitæ annihilatione? At remediis, etiam lenioribus, loco abſterſionis, emolliſionis, reſolutionis intentatæ, facile heſtica leſiales exacerbationes inducuntur. Ita etiam calculi vitia quævis ſtimulis excretoriis magis augentur, quam immiſcuntur. Quid præterea dicam de ſimilis indolis inveteratis contumaciſſimis affectibus, ex motu licet magis, quam materiæ vitio ita factis, habitualiſſimis, periodicis, hereditariis, in quibus citius natura ad motus morboſos ſummæ leniſſimis eſt reſſiſſa, ut medicationibus ſenſibilioribus in illo morboſo motu magis confirmetur, quam avocetur.

E contrario agendi neceſſitas neceſſaria per omnes hujusmodi caſus æque facile demonſtrari poteſt: cum ſecundum Hippocratem in nulla arte procaſtratio & cunctatio magis noxia evadat, quam in Medicina. Damanda ſecundum Hippocratem hic eſt timiditas, imperitiæ ſilia, non minus, quam temeritas, cuiſcuna capillata fronte & manibus dilabatur facile. Ita enim in ſtatu præſervatorio athleticis ſanis ſæpe perquam neceſſarius & utilis ſit motus horboſi præoccupatio. Si enim natura cauſam morbiſicam diu tolerans tandem ad ejus exterminationem adigatur: tunc nec maſſam ejus in proportionem æquali motus facile retineri poteſt, nec difficultas & labor ſucceſſus anteveri, quæ, maturâ ſublatione cauſæ, facilius declinare potuiſſet medicus externus. Unde medicationes per ventilationes ſanguinis, aliasque evacuationes, præſervativum magis nſum exerunt quam curativum. In diſſicilioribus caſibus chronicis antea receſſiſſis, contumaciſſis, hereditariis, hæc materia motuum internorum occupatio ſummæ neceſſaria eſt, cum, motu interno ſcenam ſuam aperiente, longe diſſicilior ſuerit negotium, placationem, ſopitionem, motuum aberrantium obtinere, ſecundum citum illud mechanicum axioma, facilius eſſe movere quietum, quam quietæ motum. In ſpecie etiam in acutis, vacillans, opportunitas temporis omni attentione obſervanda, cum uno tempore methodus aliqua ſeliciter exequi poſſit, quæ alia periculaſe evadit. Sic varioſarum tempus ebullitionis aliam methodum expo-

ſitu-

ſular, ſcilicet laxationem, venæ ſectionem &c. quæ tempore eruptionis inſeliciter perpetratur. Ita etiam in chronicis diſpoſitionibus, latentibus motibus morbiſicis, heſtica, podagra glificente, non expedanda eſt potentia talis in actum eruptio, ſed occupatio maturâ utiliſſime locum habet.

Articulus II. *Objeſtum agendi.*

Quid ſit agendum, indicationis ratio poſtmodum evoluit. Cum enim, omnis motus morbiſicus ſit propter materiam, mixtionem animali adverſam: tum, conſiderari debet utrinque natura, nun in obviente quovis caſu vel materia urgeat, vel ſolum motus conſuetudinalis ſine illa. Si enim materia prægravans præſio ſit: abſonum eſt, motum, licet ſenſui moleſtum, opprimere, & contra, ſi motus ſine materia urgeat, incongruum pariter fuerit, multa materiali correctiæ & evacuatione naturam tanto magis labefactare. In hoc poſteriori caſu exemplum ſit motus hæreditarii tractatio, quæ magis correctionem motum ſpecificam, quam evacuationes materiales requirit. In primo caſu vero dolor propter materiam, & in ejus turgeſcentia tendente, lancinante ſopiri non poteſt ante cauſæ ſublationem. In ſpecie vero neceſſitatis mechanicæ eſſe videtur in conſideratione therapeuticæ materiæ, an illa mobilis ſit, ad excretionem diſpoſita, an nimis. Si non mobilis eſt, fruſtra inſtituitur motus, & a natura, & ab arte. Ita ſi materia tenax, primarum viarum ſabura, tanquam cauſa continens tertianæ, adhuc viſcida ſit, & parietibus ventriculi inſteſtimorum firmius adhæreſcat: tum a priori etiam cognosci poteſt, quod emeſſis vacua fuerit, laborioſa & inutilis. Mobilis itaque ſi eſt reſſiſſa materia, tum utiliter vel promovetur vel emovetur. Ita enim utiliter in malo hypochondriaco, reſoluto ſanguine, prius per ſalia digeſſiva anara promovetur ejus ſignatio, quæ contra inverſo ordine adhibita ſanguinem ſpiſſum magis inſarciunt. Colliquamentum luis veneræ, ſcabiei, per catarrhalia prius reſolvitur & attenuatur, quam purgantibus, mercurialibus, ſulphuratis promovetur. Quando ita materia & mobilis reſſiſſa, & promota, & emota eſt: tunc motus morboſus vel per ſe ſubſiſtit, vel arte tuto ſupprimi poteſt, ſi ultra neceſſitatem obſecti materialis pergat. Primi caſus exempla ſunt plerique morbi acutores, unde motus febriles poſt crifes ſeptenarias ſecretorias & excretorias per ſe ſubſiſtunt. Motus hæmorrhagiei periter ſub moderata exundantia remittunt. Poſterioris caſus, artiſicialis ſcilicet ſuppreſſionis motuum, modus tunc eſt, quando ad ordinem naturalium utiliter diriguntur. Circumſpectio enim tenenda, cum præſet motum, diutius protrahi, quam præmatura anxietate ſupprimi. Conſultum tempus ſuppreſſionis eſt, quando 1. ſufficiens evacuatio materiæ præceſſit: 2. viſcera in ſua permeabilitatem ac libertatem reſtituta: 3. natura univerſa in orthoſtadiam motuum vitalium reliquorum, imo & animalium, fuerit reſſiſſa, quod quidem in-

exemplo suppressionis motus febrilis clare pateſcit. Quam cauta vero eſſe debeat talis ſuppreſſio, monſtrant multa exempla, ut quatuorſoli artiſticio tractatis facile cachexiæ, hydropes, hæmorrhæ &c. ſubſequantur: intermittentes benigniores in oppreſſis lente febres: gonorrhœam lues venerea &c. adeo, ut motus morboſi prioris revocatio ſuſcipienda ſit, ſi reſtitutionem integram ſanitati ſperare velimus. In caſu ambiguo præſtat, motus morboſos vel materiali contemperatione materiæ acrioriſ ſulphuræ quos exacerbationem facile irritantis obſtinere, vel per ſpecifica coſuppire; quam per vias conſtingentia, ſenſum obambulantiæ, ſecretiones impediendi motus ſuppreſſionem tentare. Quinimo, ſi adſtringentibus uti neceſſarium ſit, utilis tamen cautela manebit, eorum uſui digeſtiva, ſalina, aperientia, laxantia adſociare. Securiffimam vero motus contemperationem præſtat nitrum, circa cujus uſum raro præcautionem adhibere aut damnum pertimeſcere debemus. Utilis vero tanta ex prudenti uſu reſultabit, quanta ex nulla venali panacea uſque in hunc diem prodiit.

Articulus III. *Modus medendi.*

Quomodo ſit agendum, indicat natura ipſa in ſuo autoeratico molimine, quod in motu morboſo nullum aliud eſt, quam ordinarius motus ſanguinis & totus actus vitalis mixtionem conſervandum, in ſtatu ſolius extraordinario præcipitiſ damni in extraordinarium gradum auctus & intenſus. Ita enim ſecreto ſubſtantiæ putrefactivæ peragitur in febrilibus continuis malignis: attenuatio humorum in motibus ſpasmoticis: abſorptio inquinamenti a partibus ſolidis in inflammatione: ſincere abundantie depletio in hæmorrhagiis: reſolutoria conſuſio in febrilibus quibuſcunque, ſubjecta plethorica occupantibus, maxime vero in continenſibus, ſynochis, ephemeris. Motum huic ordinarium conſervare debet miniſter naturæ præparando materiæ, motus intenſionem in mediocritate æquilibrii conſervando, impedimenta tollendo. Aliter ſuccurrendum eſt, quando natura his ordinariis motibus æconomiz ſuæ leſionibus amplius ſuccurrere nequit, & opus habet, ne ad extraordinarium & laborioſum gradum motuum tuum tonicorum, tam progreſſivorum aſcendat. Unde & hæc intenſio & exceſſus hodegum ſubminiſtrat, quem prudens miniſterium obſervare debet. Ita enim ſi dentes, mola, abortus, foetus mortuus ordinario gradu promoveri nequeant, quid mirum, ſi motus in convulſiones uſque intendatur? Quid diarrhææ ſtatarie, ſudores proſuſi, cachectica mala tollentes, aliud ſunt, quam extraordinaria criſim molimina? Quid motus ſpasmotici interni & externi aliud ſunt, quam intenſiones graves motuum ad excretionem leniter non tendentium? &c. Quæ cautionem adſciat miniſterio externo, quomodo omnia materialia impedimenta eo diligentiſſime ſubmoveant, omnes motuum exacerbationes patheticas, diſcretas, medicas, eo magis vita-

vitare; contra æqualitati ac temperationi motuum ſtudere debeamus. Defectus & errores energiz motivæ pari diligentia diſcernendi ſunt ab ordinariis adequatis lucis naturæ, ut defectus robore medico reſarciantur, errores vero placidis materiæ & motus correctionibus ſubſequentur, & ad ſtatum ordinariæ energiz, quantum poſſibile, deducantur. Ita enim ſi in acutis ſubjecta tepida energiam parciorem cluſtorium habeant & indicent per præmaturam virium omiſſionem, ſomnum inquietum, ſyncopen, deliria, ut convulſiones, vomitus anxii, ſudores colliquativi, deliria ſubſequantur: in tali caſu mature natura erigenda eſt alexipharmacis, regimine temperatore, æquali. In chronicis energia naturæ optime ſollicitatur diſpoſitione materiæ & viarum ad motum excurſorium. Quando vero natura in moliminibus ſuis plane aberrat: tum motus illi nihilominus non niſi infeliciter ſubitanam ſuppreſſionem admittunt, niſi materia, ſive ſubjectum motus erronei, ſit prius ſublata aut correpta. Ita v. g. reſeſſio ſanguinis ad pectus, ventriculum, &c. adſtrictione feliciter non tollitur & exundantia ſalubriter cohibetur: niſi vel quantitas ſit ſublata, vel motus uterinus reductus, vel ærimonia organiſtica contempera. Neceſſe vero eſt, ad primarium & ordinarium motum & locum utrinque evacuationis ſanguinem adducere, & inde poſt erroneam illam excretionem omni modo ſopire, quod & in aliis aberrantibus naturæ moliminibus valebit. Diſcipiendum vero hic ſedulo eſt, quæ ratio aut ſpeciei aberrationis ſubſit, quod ſit, ſi talem motum cum motu conſueti ordinario, legitimo conferamus. Ita enim errat natura in aliena ſpecie evacuationis, quando exantheſata ad interiora propellat. Errat in temporis iuſta meſura, ſi præceps agat, vel languidius rem pergat, v. g. in indoribus acutiorum preternaturis & nimis, vel lentioribus, tardioribus. Errat, ſi pertinacius propoſito inſiſtat, quam ſineceſſe reſpondere valet. Exempla dant ipſiſmi & convulſiones inſixate. Errat, ſi ex levi irritatione pertinaces ſuſcit motus: v. g. ex ira epilepſiam, podagram, abortus &c. Errat, ſi appropriatis mediis caret; v. g. variolarum correctione, ſubſtatione. Uti vero plures tales errores in naturam medicantem cadunt, quin miniſterio medico prudentem correctionem poſtulant, ut nec in libertate progreſſus relinquatur, nec etiam cum impetu ſupprimantur: ita circa ordinarios in ſuo genere motus magis ſalutares eadem cautela tenenda eſt, quod non ſemper utilis ſit eorum conſervatio & promotio; ſed, ſi turior minusque laborioſa methodus artis ſuppætat, præſtat naturæ molimina occupare, & tutiorem viam eligere; v. g. exundantiam ſanguinis per dietæ nimique temperationem, per vicarias evacuationes antevertere.

Articulus IV. *Tempus morandi.*

Quando sit agendum, infer necessariam considerationem in ministerio therapeutico, cum omnes actus vitales in economia microcosmica ad exemplum motuum macrocosmicorum in certa temporum periodo abfolvantur, contra quam neque retardando, neque accelerando quidpiam utiliter moliri valeamus. Ita enim in statu f.n. foetus extinctio & motus, lactis perceptio, dentium proditus, pubertatis adventus, generationis habitus, mensum reditus &c. plane certam & statariam temporis revolutionem exhibent, & indicant, quid theoria, quidve therapia prudens ibi agendum reperiat. In statu præter naturali temporis ordo ad periodos anni, septimanarum, dierum, horarum, observatur, ut inde cognoscere possimus opportunitatem agendi cum natura, vel præveniendi motibus laboriosioribus æroneis, vel sabbendi æquales & salutare actus. Maxime vero tempora critica, septennaria omni diligentia attendenda sunt, ne contra illorum cursum quidpiam suscipiamus, sed semper declinationes criticas septennarias ac dimidiatas in motibus evacuatoris promouendis expectemus. In chronicis similiter exempla nota, ubi hæmorrhagiæ, ipsæque, statim periodum servant, extra quam therapie subsidium parum prestare valet. Ita quartanæ chronicæ ab uno æquinotio ad alterum perducunt, & postmodum facile sapiente medicamine evanescent, quod ante hoc tempus malum, tanto pertinacius reddere potest. Tempora diei quoque, observanda sunt, ut v. g. quartanæ versus ocellum solis, Tertianæ versus meridiem, ardentes versus diluculum, malignæ versus noctem invadant, & indicent, quod eo tempore correctio præparatio materiae cum natura suscipienda. Tempus paroxysmi unusquisque bene notandum ut cum natura medicus operetur. Unde v. g. in malignis & acutis omnibus sub primo actu ebullitionis secretoriæ therapie excretoria non adhibenda, quod actum febrilem periculoso eventui præcipitat. Semper vero expectandum est tempus remittentis paroxysmi & æstus, ubi natura ad lenes excretiones sponte inclinât, & inde facili negotio promovetur. Denique terminus circuitus & temporis in singulis morbis specialiter conveniens seculum expendendus, ne ante ejus plenariam evolutionem in aliquali lacta acquiescamus, & reliquum cursum negligamus. Ita enim morbi acuti servant terminum septennarium primum & secundum. Acutissime malignæ in dimidio septennario jam judicantur: Mitiores acutarum febrium in secundo septennario. Ante quos terminos non minus ac post illos salutatis exiis nec expectandus, nec medicamentum urgendus; quod & in aliis morbis valet, quorum plerique statim periodum temporis ita servant, ut inde ad prognosin & therapiam auxilio & consilio adæquato subvenire queamus.

Articulus V. *Locus agendi.*

Quo loco sit agendum, infer considerationem termini ad quem, per quem, & a quo natura & ars in motibus medicis vergere debeant ac possint. Materia enim morbosa ad certum locum suæ naturæ appropriatum debet pro fine, excretorio depelli, imo per sibi convenientia loca moveri, & habet denique scaturiginem, a quo ejus latio in partes & actus vitales defluit. Quamobrem therapia omnes ejusmodi vergentias judicât & ad proportionatum exitum disponit. Terminus ad quem disjuncti debet, 1) quoad materiam habitum; dum v. g. malaria malignum ad periphericam excretionem commodius tendit, quam ad centralem. In casu contrarium est, unde directio medica etiam diversa evadit. 2) Quoad subiectum differt idem locus sive terminus ad quem; dum variæ per se ad habitum externum exclusionem inflammatoriam quaerunt, in subiecto vero plethorico hæmorrhagiam excretio secundario obtingit, ac priorem periphericam excretionem adiuvat. 3) Quoad medicationem adhibitam, dum v. g. variolæ per alvi stimulum facile ad intro recedunt; malignæ stimulis dia-phoreticis in sudationes colliquativas precipitantur hæmoptysis expectorantibus dulcibus in phthisin, &c. 4) Quoad morbos conjunctos, dum v. g. tertiana per se ad nimias sudationes, hæmorrhagias ex continencia, caulæ non tendit, sed ex statu conjuncto plethorico, acuto, synochali. Locus per quem non minus in therapia considerationem meretur, ut humorum & viarum dispositio pro motus secretorii aucti felici successu promoveatur, præsertim cum natura simile consilium in motibus morbois exequi videatur. Quorsum enim tendit, quod in variolis interiores partes sint contractæ, & exteriores relaxatæ, ut in illis materia putrescens inane excludatur, in his vero eo liberius prorumpat. Unde non nisi summo periculo interiorum tonne per catartica diuretica relaxatur, aut exteriorum per frigus constingitur. In chronicis hæc consideratio loci per quem tanto utiliore applicationem therapie adfert, quo magis longinque molimen secretorium in visceribus debet exequi, ut colatoriorum libertas & materię transgressuræ mobilitas præmittatur, antequam specialis morbi tractatio intendatur. Ita enim in coagulo venere per mercurialem curam resolvendo opus non suscipitur, nisi dicta intentio ad mundificationem sanguinis, & aperitionem viscerum per lignosa catarrhalia prius fuerit expleta. Tandem locus a quo indicare debet sedem mali, ubi causa continens est infixæ, ne effectus, & rivuli a scaturigine pro primo fonte obtrudantur & obderantur. Quis enim læsiones glandularum salivinarum & faucium a gonorrhœa suppressa per gargariata & topica solum tractabit, & non contra ad gonorrhœæ reditum primam intentionem diriget? Ita nec diffusiones cutis ictericas dia-phoreticis quis, maxime in adultis, diluciat, sed potius ad sedem mali, perpetrando hepatis apertionem, inquirat?

Articulus VI. *Finis medendi.*

Quo fine fit agendum, docet consideratio finalitatis ultimæ, ad quam paucissimus actus vitalis tendit tum intermedia etiam, quam quævis species motuum intendit. Unde discimus, quorsum singuli motus morbifici in specie tendant, & quam specialem directionem exigant. Ultima finalitas est corruptionis depulsi, quæ corruptio vel directe mixti nemini invadit, vel indirecte solum actum vel partem vitalis conversationis lædit. Differt ea 1) quoad gradum, dum in malignis, canero, febribus lentis, inflammatione &c. corruptio quidem imminet, sed ob diversum ejus progressum diversum etiam impetum motuum progenerat. 2) Quoad subiectum intensionis, dum in sanguinea parte læsio mixtionis celerioris damni est, quam in lymphali. 3) Quoad partis nobilitatem, dum inflammationes viscerum longe periculosiorem statum vitalitati minantur, quam extremitatum partium. 4) Quoad partis texturam densam & laxam, dum putredo ossis lentius progreditur, quam musculi. 5) Quoad individuum, dum tranquilla animi indoles febres quasvis lenius subigit, quam confusa trepida. 6) Differt quoad causam procacitatem, dum hydrops a mensium vitio aliam finalitatem querit, quam a simplici cruditate sanguinis vel hepatis obstructione. Et quibus omnibus differentis ministerium therapeuticum hodieque manifestatur, quod in continentie quoque identitate nihilominus diversum scopum excussionis cum natura intepere debeat medicus. Autem omnia vero finalitatem causæ continentis magis adequatam, sedulo fecerunt debet medicus a minus talis ut in eo adjuvet naturam, imo mature ducat ad illam. Si vero minus talis a natura fuerit oblecta; prudenter tamen regimena gerat, ne impediendo erroneam finalitatem tanto magis naturam in actu eluctatorio precipiet. Fit hoc v.g. in profusis intermittentiis & acutis in sudoribus intemptive suppressis, in anginosa malignarum congestione per chinata repressa, &c. Adjuvat usum therapeuticum consideratio causalitatis hujus differentie motuum finalitatis, quæ consistit in diversa qualitate corruptionis, ad quam œconomia vitalis quoad singulas ejus partes & actus tendit. Aut enim vitium est in materia, aut in motu. Materia vel qualitate peccat, vel quantitate. In qualitate vel ex principii alicujus constitutivi superabundantia, vel ex fecerendis retentis; unde depricatorii motus subsanantur. In quantitate vitiosa vel excessus peccat, vel defectus. Defectus in hæmorrhagicis depauperationibus vel febribus consumptionibus. Excessus vel infert impedimentum motus, indeque crasseo mobilioris vitium, quod in fluxu corruptivum propendit. Contra hæc mala vel motus febrilis resolutorius excitatur, vel sincera depletio. Motus vitia vel ex materiali habitu causæ continentis dependent, vel ex læsione ac constitutione agentis a priori. In primo casu causa inquit tum ex solidarum, maxime coloratorum, læsione ac indispositione ad actum secretorium ac depuratorium; tum ex humo-

tum

rum profunda corruptione, ut motus salutaris quivis non nisi cum turbatione ac trepidatione moventis opponi possit. In altero casu causa latet in agentis a priori læsione, scilicet hic perquirenda læse offert animi indoles per individuum, & ejus specialis habilitas ad motum morbosum subeundum & apte exequendum, vel minus talemita ut in moribus animi temperioribus motus etiam vitales æqualis placidius, peragantur, quam in individuis motum trepidiorum, confusorum, iracundorum. E quæ fundamentorum corruptionis consideratione, uti ex habitu œconomiz vitalis necessario pendet utilis applicatio therapeutica ad singulas finalitates motus morbifici, ut in medicamentorum applicatione circumspicienda illa probe notetur, ne ulla earum qualitas nimiam quæque scopum directe vel indirecte lædat, quod clarius infra ex speciebus morborum patecet.

MEMBRUM II.

NATURA INDICATI SIVE MEDICAMENTORUM APPLICATIONE IN GENERE.

Vt causa morbifica fundamentalis indicationem format, quid natura & ars contra eam moliri debeat: ita postea talis indicatio inventa ducit ad inventionem indicari, sive remedium in genere iustum applicationem. Proinde ex hisce jam fundamentalis medicamentorum usus profuit, ut non ad passiones & symptomata læsionis, sed ad causæ continentiam applicetur. Imo, si concurrant diversæ tales considerationes urgentium læsionum & causarum materialium, semper tamen harum, scilicet causarum, prior ratio habenda, maxime si medicamenta, passiones illas respicientia, quocunque modo continentem causam magis fovere, confirmare, augere, quam educere aut corrigere judicentur. Quamobrem cum in eis sit propter materiam, necesse est, ut ejus consecutaria doloris, caloris, vigilantiæ, inappetentiæ, debilitatis &c. non prius respiciantur, quam cum materia sufficienter sit sublata aut correctæ.

Quod si vero hunc radicalem scopum per medicamenta impetrare velimus, opus est, ut ea inquirantur & iuste applicentur, quæ per omnes species prædictam nature methodum explorare valeant; nequaquam vero ullam obicem ponant, ut, e.g. materia corrigenda reperiat digestiva, evacuada pariter nature non adversum stimulum fortiantur & sic in reliquis nature avtoritatis ordinibus auxilia blanda inveniamus. Si enim quoad primam quæsit. an sit agendum generalis circumspicienda opus sit, ne ulla medicatione nature motum sufficientem præcipitemus; tum tanto magis opus fuerit es cautio, si medicamentum applicandum ejusmodi activitatis fuerit.

C

Atten.

Attendum præterea est, ne medicamentum eligatur, quod vel directe, vel indirecte actum le- & excretionis lædat, quæ cautio generalis in adstringentium, martialium, opiatorum &c. usu summe necessaria est notata. Contra etiam parum usum & locum generalem habet alia cautio, ne excretiones cum impetu urgeantur pñmiciis vehementioribus, sed semper ea præstant, quæ, præter correctionem morboſe materie in specie urgentis, reliquis etiam excretionibus depuratoris in libertate servant, imo blandissime una expediunt.

Quodâ vero ad causam continentem directio medicamenti primitus tendere debeat: prospiciendum est, ne similitudo passionum de identitate continentie persuasionem fallacem nobis innotiat, & ita indicationem & indicatum erroneum & periculosum progeneret. Ita enim scorbutus & hies ventrea multa analogia habent symptomata: At causa continens differt. Unde antiscorbutica coagulum lymphale non penetrant, sed turbant ceteros humores & motus in venereis. Et contra antiveneræ congruescentiam sanguinis scorbuticam non corrigunt, imo penetrantiori sui energia salia scorbutica eo magis incendant.

Pariter medicamenta in causæ identitate subiecti inhaſionis discrepantiam respiciant. Sic sphacelus ossis sive caries magis exsiccantia, mactiora, exsiccantia requirit: Contra sphacelus carnosæ partis larcotica balsamica, acriora, amat. In interioribus affectibus læsio nobiliorum partium præ ignobilioribus hanc cautionem corroborat: ut illæ eo tenetius & solertius blandioribus medicamentis præ his tractentur.

Similiter individuum diversitas secundum temperamenta medicamentis differentia deſociat, licet uniformis materia & motus morbosus in illis existat. Unde scorbutus in cholericiis magis requirit lenia acidula, demulcentia, lubricantia, temperantia, decoctum avenaceum, acetosum, acetosellum, nitrum &c. quæ aliis temperamentis noxia fuerint antiscorbutica. In melancholicis vero magis amara, penetrantius resolventia ex fumaria, gentiana, centauro, requiruntur. In phlegmaticis acris aromatica volatilia ex cochlearia, nasturtio, sedo minore, thalapi. Quando temperamenta mixta, tum & ejusmodi antiscorbutica sub proportionata unione utilis operantur.

Atas etiam diversitatem auxiliorum deſociat. Sic junior puetilis in hæmorrhagia narium vicarias evaeuationes non perſert, uti adultior. Quod & de fonticulorum usu notandum, licet materia morbi utrumque medicationis genus requirere videatur.

Sexus similem commendat differentiam. v.g. Hæmoptysis in feminino poſſi generalem temperationem requirit specifica menſes reducentia, quæ in virili impetum sanguinis ad pectus necessario adaugerent.

Animi

Animi mores in electione remediatorum non minus utiliter diſjunctantur. Sic v.g. in malignis trepida & anxia animi indoles alexipharmacis magis excitanda, quæ choleriarum furores augent, temperantibus præcipitantibus magis compescendos. Imo si morali animi correctio & moderatio obtineri poſſet, multum illud valebit ad motum avocaticorum æquilibrium obtinendum.

Proportio quantitatis generalis in medicamentis ea requiritur, ut quæ materiz corrigenda, maxime abundantiori, sint delinſata, ea neceſſario ſufficientem ac iteratam adhibitionem exigant; quæ vero alterationi motum ſunt conſecrata, & parcius propinari debeant. Qui ordo si inverteatur, ſcopus in matriciam ſufficienter corrigendam diſcultaſ obtinetur, motus vero alteratio omnem menſuram excedit. Nonne abſonum foret, si viſciditates febriles paucis ſale diſſolvo reſolvere quis nitatur, motum vero largo chinæ uſu obtundere. Impeditur ſic correctio materie, & contra chinæ adſtrictione excretionis ordinariæ in genere, uti & febriles in ſpecie, non ſine gravi damno ſupprimuntur. Si vero materia ſit ſublata aut correctæ ſufficiente diſſolviſi quantitate: tum motus alteratio remiſſiva (uti intenſiva emetica vel purgativa) parciore incitamento impetratur.

Præterea notanda & ad uſum applicanda eſt cognatio materie morboſe cum medicamentosa veluti priori; ut materie halituosæ medicamentum tenetius oppoſatur; materia tenaciori ſiciori penetrantius amarum reſinoſum, balsamicum, diſſolviſum &c. Ex qua mutua conſideratione a priori utilis inventio & applicatio remediatorum pendet ad tot diverſitates cauſarum, ſubjectorum indivi- duorum &c.

Denique conſuetudinis ratio omni diligentia in hac generali clinica eſt habenda, dum natura ſingularem inclinationem ad morbum vel excitandum, vel tolerandum fovet in motibus ſuis, quam per certa externa ſubſidia facile reſuſumere poſſet, ut in exercitum motum & pure aſſuetudinalem actum deducatur. Id opiatorum, purgantium, & ornam evaeuantium inconfideratus uſus facile, edocet. Proſpiciendum vero eſt, ne medicamenta activiora ſine urgente neceſſitate adhibeantur, quæ talem habitatem ad motum poſſent inducere. Quodli vero certis medicationum generibus natura ſit aſſuefacta, tum eadem temere negligere non debemus. Uſus eſt vero hujus conſiderationis in therapia & prognofi generali; dum aſſuefacta 1. certius & facilius revertuntur, 2. facile quoque tolerantur, 3. Unde utilia ſunt; 4. si ipſa methodo dirigatur. 5. Si vero vi oppugnantur, totam curationem turbant: 6. & natura inde magis ſenſibilior redditur ac debilitatur. Quamobrem aſſuefacta cito ac temere deſineſcere non poſſumus aut debemus, niſi in admodum juniore ætate. Conſiſtit vero talis deſuefactio in impetu terroris aut timoris, reſidui paroxyſmi conſuetudinalis oppoſito;

In quiete, si consuetudo in motu; in motu, si in quiete consistat. Ante omnia vero omnis materia, si quæ a tali consuetudinali subit, prius tollenda est, quam defectio intendatur. Cum vero valetudinari in talem actum consuetudinalem inclinent, & vice versa consuetudinali fiant & sint valetudinari: tum circumspicietio in motus talis suppressione tanto magis necessaria erit; Ad has itaque fontes dirigi debent consuetudinales morbi & medicationes, quæ longius, uti & omnes dicti therapiæ hujus generalissimæ rivuli produci & extendi possent, nisi ichnographiæ lineas transcendere incongruum foret.

MEMBRI II. SECTIO I. DE EVACUATIONE.

Cum avroeratia naturæ unico secretoria evacuatione vitalitati conservandæ ac restituendæ succurrere valeat: opus vero materiæ præparatorium in sua potestate parum debeat; necesse est medico externo, ut ad hoc excretionis opus sublevandum præparatione materia succurrat.

Quando duplex scopus morbo subigendo, evacuatorio & alterativo, in indicationem cadant & concurrant: tum quidem certum est, quod prior celerius & promptius ad finem tendat alter lentius. Competit vero prior vel in copia materiæ, vel in turgescencia: ejus speciali & ad exitum jam interna dispositione, vel subiecto robustiore. Alter magis quadrat, si materia facilius consumi possit, & subiectum tenerius existat, aut evacuatio motui alii vitali in præsens adversetur.

Namquam vero evacuatio est suscipienda, si materia non sit disposita, aut mobilis reddita: Unde purgantium & aneticoz operationes digestiva præmissa in & extra morbum faciunt.

Quo similior vero est evacuatio artificialis naturali eo melior, maxime in tenerioribus, licet materia alia via commodius aut proximius abducatur. Sic in caulo teneriorum bilis natura lenius abducitur, quam atra.

Si tempestive ac sincere sint evacuationes: tum facile consuetudinem inferant. Quare aut temere non suscipienda, aut repetitio servanda. De-est hoc v. g. V. S. in malignis, quæ maturam diaphoresin statim subjungendam requirit, aut anginosa congestio sublingualium V. S. urgebit.

Quod si vero ex præsens casus urgentia necessaria sit, tum neglecto hoc consuetudinis metu celebrari mature debet. Sic in affectibus iracundis tum emeses sæpe periculosas ardentes occupant.

Tem.

Tempus vero adequatum singulis evacuationibus observari debet, maxime, ubi vitalis motus concutitur, cum periculosum sit, contra destinationem naturæ, præcipue in statu ejus sensibiliore, quidpiam suscipere. Ineptum itaque foret, in malignis aliisque acutis sub exacerbatione paroxysmi afluosæ, secretoria, diaphoresis tentare, quæ nec succedit, nec alleviat, sed præcipientem æstium cum actu febrili contrahat. Contra vero sub exitum paroxysmi remittit peripheriæ tonus, & leni stimulo diaphoresis succedit.

Articulus I. De Emeſi.

Hæc evacuatio purgat ventriculum, præcipue a mucō viscido cetrpto; digestionis opus impediens, simul vero cælophagum, duodenum purgat, ac ita biliosam simul educit saburram. Per consensum purgat pulmones sub commotione contristiva ab infarctu viscido in catarrho suffocativo. Hæc ratione etiam afficit uterum in motibus ad partum plane deficientibus, imo & in mensium promotione, a saburra primarum viarum impeditorum, officio satisfaci.

Indicatur 1) in saburra ventriculi multa, cardialgiam naucoform generante, a dyspeptis, nausea prægressa, ira, veneno, cibis mucidis, pilcibus &c. 2) In scorbuticis cacochymicis emetis utilis est, sed specificum adhibeatur medicamentum ex decocto sedi vermicularis ad Uncias tres. 3) In mensium vitis a diætâ mucosa brevi prægressa. 4) in opopleione mucosâ pectoris suffocativa tum infantum, tum adultorum, itemque 5) nisi ad partum non sufficiente per consensum operari, dictum jam est.

Contra indicatur 1) in motuum consensualium difficultate, 2) individuali indispotione ad vomitum: 3) in statu hæmoptico & phthisico: 4) angustiore thoracis, 5) in prægnatione, 6) hernia intestinali, 7) procidentia ani, 8) cephalalgia valde æfluante 9) febribus epidemicis acutis, 10) statu plethorico, nisi materia summe urgeat, 11) atonia ventriculi, 12) tenaci catarrho, 13) bili pauca aciore, 14) affectibus hypochondriacis anxii, cardialgiam naucoform mentientibus, ubi facile ructus, atoniæ, inflammationes, cardialgia synoptica, ictus appetitus dejectus temerarios vomitus insequuntur. 15) Materia facili correctioni obediens, maxime in tenerioribus & metu status acuti.

Requiruntur vero ad hanc evacuationem 1) mobilitas materiæ: Unde lentam paucam tenaciter adhærentem visciditatem frustra movet vomitus, nihilque præter anxios motus summe debilitantes excitat; digestivis præmissis vero resolutum, lenior emesis movet. 2) Virium sufficientia: ubi tamen anxietas & syncope cardialgica a virium passiva debilitate nullum distinguenda, propotè quæ prior status vomitus potius indicat. 3) Alvi solutio ac libertas: Unde ejus adstrictio prius solvenda vel vomitorio laxans coniungendum, & ita vomitus moderatius succedet. 4) Adjumentum regiminis non solum præparatione materiæ

C 3

per

per digestiva & absorbentia præmittenda etiam vehiculo calido ex juleulis, cerevisia calida cum butyro, ovis &c. item quiete & continentia, quippe qua moderatius succedit, motu vero vomitus facile excessum fortuitur. Caloris pariter opus est regimine, dum a refrigerio, maxime potus, facile singultus, colica, atonia flatulenta succedat.

Inter emetica fecundissima sunt tartarus emeticus ex croco metallorum cum crystallis tartari coctione paratus ad gr. 2. 3. 4. cum adjecto digestivo adhibendus. Similis, imo lenioris operationis est oxyaccharum emeticum. Celerioris & fortioris operationis est sal vitrioli ad dr. i. sed non nisi in apoplexia mucosa adhiberi solet. Tabacus paululum masticatus, vel extractum ejus leniore coctione paratum, pariter pro emetico adhiberi potest, magis tamen accipitis est effectus. Pro emetico specifico in quartana contineatur rad. asari, in mania helleborus albus, in scorbuto sedum minus. Vomitiones sine medicamento celebres sunt scopo præservativo & curativo. Succedit opus in emetis & ad iteratam vomitionem, jam adfectis, sive aqua tepida adhibeatur, sive fauces iritentur, sive individuum venter non adjectus post cibum molliorem vel digestivum adsumtum exponatur.

Quodsi post 3. 4. vomitus bilis sincera sequatur, vomitum sufficienter successisse indicio est: Unde ejus moderationi per quietem, calorem, vinum calidum, aromatizatum erit locus. Si vero hic per catharsin succedat, hoc regimine non obediens, tunc theriaca cum diapnoicis adhibetur, item corallia, extractum absynthii. Externe emplastra stom. alia ex ricinabacca, cerato de galbano, balsamo, sacculi camivini adhibentur. Emplastris insperguntur & illinantur aromatica roborantia ex gallia moschata, zibetho, mofcho, oleo nucis, &c. aromatis ac caminativis destillatis, quibus & vomitus spontanei moderatur. Acutum vero vomitus digestivis, diluentibus, temperantibus, regimine quieto, externe roborantibus.

Infantibus non nisi in accipiti casu, eatarchi suffocativi, vomitus convenit, excitandus per syr. vel conservam fl. perfic. In chronicis vero oleo amygd. dulc. oxym. squill. Oxyf. Angeli Salæ.

Ultimo notandum, quod vomitus iteratus facile inferat consuetudinem, ad indolem aliarum evacuationum intensiorum, ut vertente anno, nisi adhibeatur & repetatur, facile pathemata febriilia post se trahat. Quamobrem sine urgente necessitate hæc evacuatio non est suadenda, concurrentibus magis quibundam aliis aliis supra contra indicantibus. In chronicis vero & eveneto statu non est pertinenda.

Articulus II. De purgatione, clysteribus, suppositoriis.

Purgatio lenior evacuatio est, quam vomitus, sed diffusioris est efficacia & materiam longius ex humoribus adducit. Unde etiam infantes ex nutrice purgati purgantur, imo per venam insula purgantia pariter operantur.

Indicant materia disposita &urgens, patiens mobilioris alvi, nec tamen adeo senilis & torminosus. Contradiciant graviditas, hernia incarcerata, dispositio hæmorrhoidalis, ani procidentia, scorbutus, vires exhaustæ, febris acuta &c.

Dispositio materiæ inquirenda est & præmittenda, cum non modo stimuli agant purgantia. Utiliter talia præparantia purgantibus junguntur. Inde meredule purgantia non solum adjuvant, acut, sed & materiam viscidam colligant & liberitatem alvi post purgationem conservant.

Subiectum & materia purgationis sunt tum cruditates primæ concoctionis, tum mucus massæ sanguineæ, itemque vermes, lentiores hydropicorum.

In applicatione hujus evacuationis gradus ejus observandi sunt, quinam ex his in proposito casu magis quadret. Primus est lenitio, quæ siccitatem in statu naturalem reducit, ut per oleosa, salina digestiva, decocta lubricantia, emollientia. Secundus gradus est laxatio, quæ leni stimulo abstergit ex gummi resinis, aloë, manna, senna, salibus digestivis. Tertius est purgatio, quæ aut vias insigniter stimulat, aut materiam colligat, aut utrumque simul, quo respectu etiam purgantia distinguenda sunt & adequatis casibus applicanda. Ita enim in acutis absit purgatio, nisi primo initio vel decremento ad cruditates secretionum biliosarum abstergendas. In biliosis consert talis abstergio; In incrementum nitrum sufficit. In puerperio purgantia locum non habent, bene vero laxantia insula: sub initium etiam data purgantia uterina felicitate promovent, si abesse febris; si vero hæc adsit, clysteres sufficiunt. In exitu puerperii laxantia cum nerviosis uterinis ex helenio, aro, caryophyllata, pimpinella, melissa, chamædidi, origano, centauro, calendula, cort. aurant. hignis exoticis, casto vero, zedaira &c. promerent ad remanentis lechiales & secundinales abstergendas. Purgantia vero selectiora simul adhibeantur, senna, rhubarbaram, agaricus, fibra helieb. nig. &c. In gravidis non minus caute adhibeantur purgantia. Sufficit lenitio ex insula palliata sennato. Infantibus, senibus, nutuis, pariter non ita promptè adhibenda sunt. Licet enim parcius dentur, admodum tamen insigniter alterant. In causa nimis alvo fortiora purgantia cum periculo adhibentur. Saepè enim rudi operantur, sed sicca tormina relinquunt. Quodsi vero ita nihil operentur, novum tum purgans non est ingerendum, sed clystere succurrendum aut sale digestivo ex tart. sal. vitriol. &c.

Hæc postrema cautio fundatur diversæ operationi purgantium secundum

teno.

temperamenta, dum individua aliqua sanguineo phlegmatica & sanguineo-melancholica per purgantia resinsolida non ita facile moventur, promptius vero per insula. Quomobrem selectus talis in applicatione tenendus est quoad veterum sententiam non plane rejiciendam & experimentalem observationem. Itaque in affectibus mucosis catarrhibus agacicus magis adequatum purgans deprehenditur. In constitutionibus & affectibus sanguineo-melancholicorum helleborus n. In phlegmaticis jalappa, soldanella, ebulus, g. mini gutta, elaterium: In cholericis rhubarbarum, rosea pallida. In mucosis & melancholicis senna. In tenacibus affectibus aut scybalis impactis colocynthis cum humectatione. Exinde veterum differentia purgantibus dicata intelligenda venit, quodnam nempe sit chologum, phlegmagogum, dum ejus applicatio ad appropriatos effectus usum & necessitatem infert. Alia enim r. humores intimius penetrant, alia minus: 2. alia excrementa diverse colorant v. g. rhubarbarum flavo colore tingit: 3. alia intestina diverse irritant, ut jalappa tenuia, colocynthis crassa, helleborus rectum, agacicus ventriculum, rhubarbarum magis duodenum cum ductu cholodochi, stimulant: 4. Alia magis in humores, alia in vias agunt, prout modo dictum. Jalappa mucositates colligit & ex sanguine educit; helleborus & colocynthis intestinalia crassa stimulat. 5. In idero pleraque purgantia nocent; rhubarbarum prodest, qua ratione etiam in catarrhis proficit. Differentiam etiam quoad vehementiam formant formulae, dum colocynthis in pulvere insignia producit tormina, itemque resina jalappae crude data facile colicam relinquit, in essentia vero vel emulsione non item.

Regimen purgationis est: 1) ut necessitatio preparatio digestiva praemittatur & conjungatur ex salibus digestivis absorbentibus, gummi resinosis, martialibus, lubricantibus, vehiculo pingui. In hypocondriacis maxime aciditas, purgantia obtundens, absorbente prius infringenda. In melancholicorum crassitie ac tenacitate resolventia vegetabilia in infusis commodius applicantur, v. g. in melancholicis antiscorbutica, in phlegmaticis signola, radices, diuretica: In sanguineis media, herbae capillares, iad, ari, helonii &c. In cholericis rad. cichor. h. cent. &c. 2) Ut regimen adequatum observetur, dum in leniore purgante motus senior corporis injungendus, in fortiore quies. Potus tepidus est suadendus, abdominis calor custodiendus: refrigeratio enim saepe vel pedum in sensibilibus: signa tormina punit. 3) Tempus commodum est eligendum, dum antea refrigerantium vacuis intestinis & materia ita vergente ad excretionem conducitur. Lenitio per pil. stoechas post cibos assumptos etiam obtineri potest. Circa phasies hinc tenendum, quod ea decrecente hac evacuatio, in sanguine sincera, minus su. cedat. 4) Mensura purgationis probe dirigenda est ad proportionem materiae. Praestat plurimum cum epistasis hoc opus absolvi. Dantur tamen casus, ubi

tibi una repetita evacuatio non ita oeconomiam vitalem turbat, quam repetita laxatio v. g. in hydropicis.

Quoad formulas tenenda est differentia temperamentorum, ut in siccioribus humidiores formulae magis quadrent, in humidioribus vero sicciores. Unde compositiones ex aloe, extr. amaris & similibus purgantibus in pilularum consistentia offeruntur. In essentia emulsione ex essentia jalappae, &c. in infusis ex senna, rhab. hell. nig. polypod. mechoac. agar. R. bryon. cort. samb. &c.

Purgationem intestinale medicamenta rara injecta pariter praestant, scilicet per clysteres, fumum tabaci, suppositoria. Praestant saepe, dum reliquos vitales motus non ita turbant, ut purgantia. Clysteres in specie pro diversitate ingredientium & affectuum indicantium diversos exerant effectus: Abstergunt, discutunt, leniunt, emolliunt, adstringunt etiam, ut hoc scopo tonico nutrimentum in colligativa diarrhoea cohibeant, sicque indigeste nutriant. Emollient, labicatio, acrimoniae obtusio indicantur in siccitate, obstructione, inflammatione, ulceratione, quo sine clysteres ingredientur mucilaginosae ex rad. alh. lil. alb. h. pariet. malv. mercurial. S. fennugr. Discussio carminativa obtinetur per antiecolic. cham. meli. h. orig. ferpill. S. carv. aneth. &c. Motus stimulat si per acia ex h. majoran. cent. similibusque irritantibus & laxantibus. Indicatio est vel segnitiei alvi movere, vel in repentina caecitate, apoplectica congestione stimulum revulsorium tentare. Temperatio motus in spasmodicis abdominis affectibus, colica spasmodica, biliosa, haemorrhoidali, hysterica, nephritica, obtinetur in clysteribus per emollientia, oleosa, nitra &c. Despecifica efficacia, per clysteres actibus vitalibus imprimenda praedic & experientia documenta asserunt, ut ita clysteres ex veronica in spasmi hysterici & nephritici singularem operationem exerant. Quoad regimen clysterum notandum, 1) quod tepida injectio fieri debeat: Frigidior periculosa est, calidior ad intestinum sensibilitatem non toleratur. Criterium plebs desinit: si teporem ambus oculi perferre valeat. 2) Quies continentia post injectionem opus est, ut clyster paululum resineatur pro effectum exerendo, quod si vero reditum reascit, tura injectio salis culinarius ad unc. sem. in aqua soluti revocat.

De suppositorio illud discrimini a clysteribus notandum, quod illa vias solum respiciant, unde stimulando solum agunt. Praestant itaque magis in leniore humorum & atonia motus peristaltici: In siccitate materiae intestinalis & motu statu spasmodico non ita conferunt, uti clysteres. Notandum quoque consensum asserant utroque unde in gravidis haemorrhoidaliis energiam exerant. Materia suppositoriorum diversa est pro gradu inquirendi effectus: 1) Lenissima est ex saccharo, uti globuli molliunt in puerperis febribus acutis nisi sunt: ex butyro in infantibus, conjuncta illihibitione abdominis per oleosa. 2) Acris est ex mel-

le inspissato cum sale com. Lenius operatur febim & candelæ, acris lapo. 3) A. crimonica adhuc magis intenditur, si mel inspissatum cum *purgantibus*, stimulantibus, commiscetur. Unde etiam in hæmorrhoidum promotione pulv. alves, helleb. nig. suppositorio inpergitur.

De hac *narææ* rûg duplici purgatione generale notamen alis evacuationibus commune repeti debet, quod iurato adhibita facile *consuetudinem* inferat, ut repetitione opus sit, nisi turbas abdominis expectare velimus.

Articulus III. De diaphoresi.

Materia hujus evacuationis sunt excreta sanguinis serosa, salino-sulphurea, in vaporenque tenuem resoluta, siue sint extus illata per miasmata malignum, siue sint intus genita, per resolutionem ac secretionem serosam. Hæc itili plures affectus sanguinei, in corruptionem proximius tendentes, solvuntur, ita ut, quo siciora sunt subiecta, & nec universali nec particulari pedum, æquilium exudationi subiacent, illa etiam variis internis affectibus obnoxia reddantur præcipue vero, in febribus gravibus decumbant. Hæc excreto vero in sua natura halitiosa ut plurimum est, at pro ratione caloris externi, assumptorum, motus, regimini, teguini redditur aquosior. Unde ejus essentia ab accidentali quasi ejus conditione probe discernitur. Natu a *diversitate* hac excretionis ejus halitus inquinamenta sulphurea, putridiosa, quantum excedit sanguis per motum ejus progressivum anticum resolvit in suum, quo in corpore eliminatum. Contingit hoc in omni icte, imo faciores tales crises indorcas circa æquinoctia experimur cum *in Quæsa*, licet debilitas mucositas narum comitetur.

Itaque ministerium medicum hinc format *indicationes*, 1) ex abundantia telum excrementorum vaporosorum, 2) dispositione permeabili, 3) sanguinis fluxilitate, 4) ab sensu laboris in primis visis, 5) inclinatione nature & consuetudine ad salutares crises diaphoreticas, 6) Morbi specie per diaphonem solubili, 7) debito tempore, 8) paroxysmi declinatione, 9) vitibus animi & corporis adhuc constantibus, 10) ætate incientiore, 11) causa morbi halitiosa, unde in malignis marit largi sudores profunt.

Contraindicant, 1. abundantia sanguinis, 2. qualitas ejus ad diaphonem inepta, 3. viæ pismo vel refrigerio contractæ, 4. inluctudo, 5. insolitum tempus, 6. suavia dejectione virium, 7. eruditates primarum viarum, 8. alvi constipatio, 9. prægressa evacuatio copiosa, 10. torpor & ira gravis prægressa, post quam, in lecto maxime, sudorem ugere periculosum.

In *directione* hujus evacuationis medica generalis ejus configuratio consideranda venit, qua sudor *naturalis* & *artificialis* inter se conveniunt vel discrepant, & qua ratione uterque operetur. Naturalis enim vel calore, vel quiete, vel muta

corporis provocatur. Sæd et sub modo calore evacuat sine alteratione, sub motu vero prodians evacuat & consumit plethoram. Prior in plethorici tenuem partem consumit & magis reliquas inspissat: Unde præcipue languineo-melancholico temperamento & affectus in deterius abeunt. Conducit vero talis eductio sudoris per calorem in subiectis phlegmaticis, miasmata volatili, morbis acutis, & ubi motu animali sudor amplius obtineri nequit. Quomobrem ex his diectio artificialis sudoris cognosci potest, quæ triplici modo progreditur, 1. post calorem, uti in febribus remittente paroxysmo, 2. post effusam ætu calida, 3. post remissionem tum, uti in hecticis talis progreditur. Quodsi vero sudoribus motu animali fructu eliciendus, obiectum tum sit in quantitate & crassitie humorum resolvenda.

Quoad *regimen* 1. gradus hujus excretionis probe teneri debent. In genere ad ductum nature æs quoque debet tendere, quæ ab omni impetu abhorret, quo scopo diectio temporis & caloris inservit, ut leni duratione relaxetur, quod impetu noxio tentatur, sed non impetatur. In specie sudores morbi & individui secundum temperamentum, ætatem est consideranda, an 1) diaphonem, 2) diaphoresin, vel 3. sudatio (utpote triplex hujus excretionis gradus) conveniat. Ita enim quoad morbum malignum amant halitosam diaphonem; febres reliquæ magis constantem diaphoresin, venerea inquinamenta sudationes perferunt. Quoad subiecta cholericæ & melancholicæ turbantur a medicina & regimine sudatorio, diaphonem vero perferunt. 2. Exinde placet placidissima pronostico hujus excretionis per quædam conamine itam, a negligatone refrigerante alienam. Motus frictorius sub tegmine prodest ad diaphonem prohibendam. 3. Calor humidus magis, quam siccus, prodest. Unde etiam chronicis maxime per ba nea, venum hæteo obiecta, a. am vel decoctum ætium, lacteous cal: in assiduum, Spiritum vini accalem sudor promovet, maxime in venereis & hydropicis. In sentis sufficit calor æqualis, quæ exacta, mediocri obiectio. 4. Eo scopo adjuvat potus calidus, æquolis tamen magis, theæ, coffeæ, sæpius sub expectatione sudoris adhibentis. 5. Analepsis etiam pro virium conservatione non est negligenda per potentiam confortantia, tepide tamen data. *Adjuvant* eandem post sudorem quies & calor temperator continuatus. 6. Denno mandandum, quod impetus sudoris raro proficiat, maxime vero exanthemata acuta & chronica magis exacerbet, quæ tunc petatio promovet diaphonem moderatam: Quomobrem lenitati & constantia dilabiori hic studendum. 7. Inde etiam in morbis chronicis gravitatis, acutis, hypochondriacis, scorbuticis, sudor per motum quidem utilis est, at non nisi leniter, tranquille & per gradus ascendendo prolucius adjuvandas pulveri, 2. Spiritu vini affusato, item tinct. tonica &c. 8. Tempus vero pro naturæ ductu conveniens omni modo est subministrandum: In malignis nam.

confert primum cum continuatione: In febribus aliis declinante paroxysmo: In chronicis paritibus vicibus secundum inclinationem naturæ hæc crisi est sollicitanda. Quoad tempus diei hora maturitas tertia ordinario convenit.

E qua constituitur ac directione diaphoreticos composita applicatio fieri potest ad usum *thermarum*, si nempe diæta generalia indicantia & contra indicantia cum regimine generali expendere velimus. In genere notandum, quod sanguineis & phlegmaticis, piosiofiori sollicit corporis habitui, convenient ad sanguinis discussionem, viarum relaxationem. Potè enim eliquant sanguinem & per alvum, diuresin, diaphoresin evacuant. Quo scopo in erysipellate periodica affectibus hypochondriacis, hysteriis, arthriticis usurpantur. Theriis vero naturalibus sæpe substituantur *balnea* aquæ dulcis, vel decocta nervina cum lixivio. *Infusus* in mensuram pathematibus adhibentur, *pediluvia* congestiones ad caput revellunt.

Ultimo notanda pro applicatione clinica est *differentia* duplex diaphoreticorum quoad *modum agendi*. Agunt enim vel *privative* ebullitionem temperando, & ita secessionem partis tenuioris promovendo: Hujus generis sunt terrea, absorbentia, acida, quorum etiam faciunt naturam in suo impetuoso motu demulcentia, scilicet opiata, theriaca, pil. Wildeg. &c. Uti & hoc scopo caro vipsinæ in cutaneis affectibus moribus venæositis operatur. Alterius generis sunt magis *positive* talia, spissum sanguinem attenuantia, acris oleosa, maxime vegetabilia, catarrhalis ex radicibus, lignis, herbis, seminibus, aquis destillatis dictæ qualitates combinata.

Articulus IV. De Diureti.

Diuretica sunt 3. *generum* 1. Salsedinem feri arguentia, acida & alcalina; fixa & volatilia, per CC. sp. acidi simplicis & dulcificati, salsæ media &c. 2. Mutabilitatem humorum resolventia acris pinguis, terebinthina, gummi resina, succinum, bacca juniperi, ligna antivenereæ, eorumque olea destillata, extracta rosacea, rad. vinet. pimp. apii, petros. raphani. planta antiscorb. tinea, linaria, licnaria, hypericon, nuclei persicorum, amygdale amara, S. cini. ancist. 3. Naturam ad motum reum laxantium stimulantia specifica ex insectis, scorp. buf. n. canthar. &c.

In directione hujus evacuationis considerandum probe, an positiva illa exequi debeat, an vero *privativa* agendi ratio sufficiat. Ita enim directa diuresis raro necessaria, maxime in casulo pellendo. Præstat sæpe attenuatio temperans. In febribus per utrum post astum expeditur. In chronicis, ubi salsæ ætinnomia abundat, locum quidem habet, non tamen adeo directe, ne ad viscera propellatur motus humorum impurorum, sed indirecte convenit, conjuncta tempera-

ne

ne obtusione per pingula; emulsiva, discutientia. Quo scopo satisfaciunt rad. Vinet. Ligna venerea, herb. antiscorb. fumar. G. refinæ &c.

Magis vero indirectam operationem; imo *contra-indicationem* suadet plethoræ, calculi infarctus, calculus vesicæ, spasmodica renum congestio, calculus venereæ &c. In congestione plethoræ ad renes, mictum cæcærum vel hæmorrhoides parturiente, indeque statim nephriticam generatæ præstat ventilatio sanguinis, & commotionis ejusdem temperatio nitrofa. In calculi infarctu præstaut præ impetu antispasmodica oleosa, lenientia, mucilaginosa. In spasmodica congestione pariter temperantia, emollientia, clystica. Caruncule septicæ sunt abluendo & tum per se diuresis succedet. Calculus vesicæ caliditate est explorandus & reprimendus. In chronicis scabiosis, hydropicis aperientia universalis sunt adhibenda; Cruditates primarum viarum & sanguinis sunt digerendæ ac evacuanda: tum per se facile diuresis succedet. Post generalem ejusmodi & causæ diversitati applicatam præparationem usurpantur *specificæ* pro diversitate gradus energię selectæ. In suppressione urine ita specificæ adhibetur succus raphani ad unc. 4. 6. Confert etiam emulsio S. violæ. cum aqua fragorum, petroselinæ, ononidis &c. Fraga & fructus alkeengi leni spiritu vini infusa in sanguineis profuunt. Rad. bardanæ in nephritide & arthritide. Angli succum betulæ ceterisq; fermentandæ hoc scopo humifcent. Nitrum regeneratum, linaria, S. cynob. pariter potenter urinam pellunt. Lap. percarum sunt mitiores, in tantibus hoc scopo quadrantes, Lap. lyncis, judaic. non minus diuretici sunt. Salsæ vol. ol. maxime lumbicorum, in hydropico conveniunt. Potentius pellunt, alcalia fixa, in specie ex cineribus fabarum, genistæ, ononidis. Fortissima sunt cantharides & crystallus luncæ.

Articulus V. De Apoplegmatisatione.

Hæc evacuatio mœnem viscidum terrestrem per nares & fauces ob copiosas glandulas pituitosas ibi sitas educit. Distribuitur in duplex genus, *errhinorum* & *masicatoriorum*. Utraque colligunt humores & stimulant vias, rodendo membranas, acrimonia salphureo-salina; ad quas natura humiditates abluendo stimulos salinos propellit atque ita stases evacuat mucosæ. *Pymica* hoc cum remutatione præstant, sunt tamen plus minus errhina. Quædam multa evacuatione stertutatione, & contra alia multam excitant stertutationem sine evacuatione multa.

Indicantur in chronicis lentis gravatiss. circa caput affectibus, coryzæm contractam emanentem, & variis capitis stases insequentibus. Caute vero sunt adhibenda in acutioribus congestionibus catarrhalibus, maxime sanguineorum & teneuriorum. In lenioribus ejusmodi affectibus stagnantes hujusmodi humiditates

D 3

oedog

Articulus VII. De Salivatione.

Hæc evacuatio est remedium morbo contentæci venereo subigendo maxime destinatum, quod quidem adequatum obiectum constituit, si coagula lymphalia ab inquinamento venereo partibus jam infideant, variasque læsiones glandularum nodulos, ulcerosæ producant. Quando enim contagium venereum in humoribus adhuc est distributum, tum methodus lenior per catarrhalia lignofa præferenda. Per indiectum etiam quadrat aliis morbis, ubi profundiora coagula lymphalia, ulcerationes mali moris æconomiam vitalem obident. Cum vero remedium hoc laboriosum sit, & ex patientis malo regimine summe periculosum evadat, tum quidem omni cautione suscipiendum & tradandum, maxime vero temeraria ejus conamina ad cæchectica, hydropica, chlorotica, scorbutica mala fixiora eradicanda fugere debemus. Status enim adequatus in hæc venerea desumi potest ex affectus indurata pertinacia, qui symptomata fixa osteocopa, tumores duros, nodulos, ulcerascentes genuit &c. quæ reliquis catarrhalibus resolutionibus cedere recusant.

In directione hujus medicationis 1. primæ viæ ab omni inquinamento conditutum depurandæ, indeque commoda laxatio præmittenda. 2. Præparatio corporis pro sanguinis mundificatione est præmittenda. Si enim hæc fieri neglecta, salivatio impeditis succedit cum gravibus symptomatibus, inflammatione faucium, erosione, denigratione & calu dentium, accedunt sæpe vomitus, tormina, dyspnœa, cardialgia, diarrhœa, paralytis, tremores, læsiones circa articulos &c. Quamobrem per decocta ligula perspirabilitas viarum, & laxitas humorum est procuranda. 3. Fauces præcipue sunt præmunienda per gargarinata absterfiva, lenientia, tonica, siquidem hæc medicationi per se facile succedunt faucium, tonsillarum intumescens, oris obvestio, deglutitio difficilis, gingivarum relaxatio. Unde hæc passum est conservandum, quod etiam decoctis liquorum adjuvare possimus. 4. Regimen diaphoreticum est conservandum, quod etiam decoctis liquorum adjuvare possimus. 5. In diætâ omnia acida salsa, potus frigidi, acida, crudus sunt vitanda. *Evacuatio & purgatio* conveniunt. Si minus desint ægri a cruda illa diætâ, abstinendum potius a salivatione, maxime interna, quam præcipue diætâ pericula inflammatoria, tormina, paralytica invitant. 6. Terminus salivationis circumscribi debet viribus. Iudicio hinc opus est, ne ultra individui vires vel morbi naturam medicatio protrahatur, neve ex altera parte ex formidine debilitatis insufficiens effectus prodeat, ac ita fermentum remaneat, novum coagulum producatum. Vires per se facile diætâ ac regimine temperato refasciuntur. Perpendenda itaque est moles corporis, quantitas materis morbole, duratio affectus, symptomatum gravitas &c. & ad hæc mensura salivationis dirigenda. Ex indole salivationis etiam terminus haberi potest, dum pri-

mo prodest tentis, fluida saliva, postmodum magis spissa & fetida, quæ itaque erit expectanda. Sufflammat vero salivationem purgatio, largus sudor. In sensibili morbo idem præstat, sed cum aliquo periculo, acida, frigida, potus frigidi. 7. Ipsa administratio fit maxime inunctione mercurii circa partes exlaqueas, flexuras tibiarum, brachiorum. Dorsum undio opus non est, utpote facile periculum evans. Per aliquot dies continuatur. Si inflammatio faucium salivari dimittit, minor, imo sensum omittit inactio, ubi tamen nihilominus salivatio progreditur & sensum per se remittit, maxime in pervia & bene disposita subjectis.

Remedium est mercurius interne & externe adhibitus. Interne præparata mercurialia varia adhibentur. Sed adeo tuta non sunt. Merc. d. edulcoratus cum cinnabari lentius operatur. Unde in leniore malo officio suo fungitur. Præstat externa methodus, dum mercurius visceribus non ita attingit. nisi a fædine venerea jam obtusus, nec primas vias alterat, quæ in coctionis libertate probe sunt conservanda. Mercurius vivus depuratur vel abstractione a calce viva, vel coctione cum cera, vel virginis assumitur.

Articulus VIII. De evacuatione serosa per vesicatoria, fisticulos & setacea.

Evacuant hæc species cunctas serositates, ad speciales partes, maxime exteriores congestas & in corruptas acies ruentes; deiciunt etiam ad partes inguilibiores. Non sunt adhibendi ejusmodi actus nisi generatiora & leniora prius fiat tentata, cum consuetudinalis actum facile post se trahant.

Vesicatoria magis indicantur in impetuosioribus capitis affectibus hemigranicis, ophthalmicis, odontalgicis, arthriticis, præcipue statim congestions quodammodo serosa acti. In magis sanguineis enim ventilationibus sinceri sanguinis conveniunt. Quædam etiam in symptomatibus urgentioribus affectibus præventive acuta, convulsionibus acutis, exanthematibus retrocedentibus; ubi tamen scitio. & attenuantes præstant & prius tentantur. Excitantur vesicæ optime per cantarides. Alium, rad. pyret. S. synap. parum faciunt & facili erysipelaceos ardores relinquunt. Locus est in parte sensibiliore, brachio interno, versus flexuram cubiti, imo in flexura cubiti cum impetuosam odontalgiam commendatur. In cervice, retro aures, in tibiis pariter inveniuntur vesicæ. Vesicæ aperiantur & foveantur apud plebem solio la tucæ cum butyro illito, alii empl. saturninum camphoratum imponunt. In affluxu inflammatorio accedente ambitus per camphoram est muniendus.

Fonticuli conveniunt magis ad languidiore, pertinacior, sæpius recurrentes affectus serosos, decubitus catarrhales, rheumatismos inveteratos, cutaneas

deturpationes recurrentes. In affuēctis ophthalmis, lippitudine visus & audis debilitate, tum fonticuli, tum natura vesicatoria, imo ad summum letacea usui sunt. Fonticuli in gis in consuetudinem abeunt quam vesicatoria. Hæc enim semel repetita affectum primarium facile exterminant. Si vero fonticuli, exciscentur vel per se vel arte: tum facile primarium affectum non solum redeunt, sed & sæpe regressiones ad intra hecticas, obstruorias, apoplecticas, febiles, progredient. Quoad regimen fonticulorum 1. excitandi sunt igne potenciali & actuali: Actualis inuisio non adeo consueta, sectio magis. Sepsis fit per alicui causticum ordinarie per lap. infernalem. Facta apertura per impositionem cicris in sufficientem amplitudinem & iritationem fluentem deducitur. 2. Ponticuli ligatura ita configendi sunt, ne ad partes carnosas delabantur, & facile considentur, aut fluxum amittant. 3. Si fluxus minus respondeat, sollicitandus est rad. gentianæ, helenii, pyret. euphorb. G. heder. imo paucos de cantharidibus.

Sciacum medice est efficacie: non tamen ejusdem levitatis. In catarrhis affluetis ætatis magis junioris, in coriza habituali, in visus vitio, sævo capitis, humiditate nimia antium &c. indicatur. Continuatione in hoc remedio opus est. Medicatio pharmaceutica conjungenda, quæ etiam in ceteris duabus evacuationibus necessaria est, nisi repetitionem & recrudescentiam affectus velimus expectare.

Articulus IX. De evacuatione sanguinis sinceri.

Indicat hanc in genere 1. plethora ex diata plena, animo hilaro, otio, facile colligenda. 2. Vita laboriosa turgescentis, celeriter ad otium transiens, indeque stales producentis quibus occupandis; uti & motibus ventilatoris hæmorrhagias præveniendis succurrendum est evacuatione artificiali. 3. In motibus hæmorrhagicis maxime affluetis utiliter laboriosum molimen occupat talis ventilatio, v.g. in excretionibus quibuscumque sanguineis per pectus, ex hæmorrhoidibus mensibus nimis &c. Imo in congestionibus hæmorrhagicis, licet ad perceptionem non perveniant, v.g. Cephalalgis æstiosis, motibus apoplecticis &c.

Non indicat ventilationem sanguinis 1. temporaria turgescentia, nisi in insigni plethora, nptote organum temperantibus diluentibus quiete sopiri vult. 2. Non indicatur in incremento morbi. Quando bene cedat, facile arripitur consuetudo, quæ si etiam ventilatione, iterata placetur, tamen in posterum perverit. 3. Non indicatur in febribus, præter continentem pirant, nisi specialis habitus plethoricus, diata, pathematum eam suadeant. Ita enim natura ab actu secretorio avocatur, & turbatur, ut crises erroneas, congestiones ad caput hæmorrhagias moveat; cum majore delirio, insequente angina, sopore &c. quæ

raro alexipharmacis corriguntur. Si vero ex dictis rationibus fuerit administrata, statim diaphoresis diluens perpetua sine temperatione est subjuvanda. Hæcronicis febribus minoris est usus. In quartana nonnunquam abundantem congestione sanguinis circa viscera abdominis alleviat. In petechiali febre periculi plena est. Crises anginose sinefæ certius succedunt, nec V.S. sublinguali alleviandæ. 4. In subiectis animo & corpore sensibilibus circumpecte ventilationes consulantur. Facile enim in præcipitem affluēctiorem & motum vitalium, turbationem introducent naturam. Præstant immutationes sanguinis per detractionem cibi & quietis, motus consumptorios lenes physicos & morales. 5. Junior ætas, in incremento corporis adhuc constituta, ventilationes sanguinis non ita perferit; dum facile natura, in extinctione corporis adhuc occupata, ab hoc opere avocatur & debilitatur. Confert hic pariter ante datum sensibilibus consilium & hic exsequi. E contra in adultiori ætate V.S. affluēcti & utilis deprehensa est ætatis discriptione non est pertimescenda, sed omni securitate continuanda. 6. Si plethora alio modo, maxime diastico, immitti potest; abstinentum est a ventilatione sanguinis. Affluēcti enim natura le huius excretioni cum multis heteroclitis moliminitus, ut licet plethora non urgeat, repetitio tamen necessaria evadat. Quare abstinentum est, ne affluēcti, & si affluēcti, non tenere est negligenda. 7. Omnes gravidæ pro vulgi opinione V.S. opus non habent. At in plethoricis juveniculis certius indicatur ad abortum prævacandum, maxime si concurrant passiones hypochondriacæ, hysteriæ, angustie præcordiorum, alvi scititas, flatulentia, colica, strangurie, cephalalgia, sonitus inquietus, eruiom variæ, imo si individuum ad partum difficilem, hæmorrhagias lochiales inclinet. Convenit itaque medio vel fine.

Quoad directionem 1. Experientia docet, quod præcepto effusio in sensibilibus magis alteret, unde in derivatione motus pertinacioris ampliore apertione opus est, in tenetioribus minus. 2. Curative non ita leniter cum nature robore conservando operator, quam præservative. Præservative enim parce administrata compescit naturæ insolentiam. Curative vero largam desiderat evacuationem naturæ, si vel in exundantis naturalibus, vel in motibus spasmodicis temperari debeat. 3. Selectio venarum ex lege circulationis rejicitur, a clinensibus hanc conservatur. Ex natura motus tonici trunci venalis ductum cum primis res non adeo est negligenda; Unde vultus discernit lesionis der Gichtader, Rosenader, Miltader, Hauptader &c. Differentiam tamen tenenda est ratione loci superioris & inferioris, secundum vergentiam naturæ invitandum vel avocandum. Ita in congestionibus sanguinis ad superius, imo pro mensum vel hæmorrhoidum provocatione sanguis ventitur in inferioribus: Contra in superioribus, si mensus vel hæmorrhoides excedant fluxum. 4. Quantitas pro indi-

viduo variat. Sensibiles panca ventilatione alterantur, minus tales plus perferunt. Pro ratione pertinacitatis motive in morbis quantitas etiam est intendenda, cum natura sit satisfaciendum, quæ a parca evacuatione magis in moluimibz suis confirmatur. Eosilio vero largior facile analepsi relaxatur. In climate germanico pnc. 3. 4. 6. sufficiunt. In erupcionibus hæmorrhagicis e pectore, utero, parca non sufficit, nisi valde sensibilis sit natura, aut impetus deservuerit, aut ventilatio principio fuerit instituta. In febribz Botallus largam V. S. præcipit, ut natura ab opere consumptionis ad secretionem deducatur, 5. Tempus præservativæ V. S. est æquinoctiale, ubi commotio humorum æqualior & generalior liamnet, & quidem luna decrefcente, qua scilicet magis ad dimittendos succos proclivis est: ut crescente magis ad colligendos. Fiat jejuno stomacho, ad analepsin sollicito. Extra æquinoctia alia tempora frequentior ventilatio debilitat naturam, in consuetudinem adducit, ad frequentes reparationes laqueat, imo negligentijs accipit missionem sanguinis.

Alterum genus ventilationis sanguinis est *scarificatio*, quæ (sicuti V. S. ite magis convenit, ubi copiosior sanguis in vasis cum turgescencia & turbis in eum expressiorum continetur) directe indicatur in *subiectis* porosis, spongiosis, sanguinei temperamenti, ad stases inagis proclivibus. *Recedit* itaque in stagnationis humorum exandantis levioribus, efflorescentis faciei, ophthalmiis acerbis, rectusculis, doloribus capitis gravatibus, lancinantibus, tinguu autum, parvum inflammatione, scapularum doloribus compressivis, apoplematibus sponte eruptivis &c. In affectibus spasmodicis arthriticis capisulorum, præmissa, primarum viarum purgatione, sanguinis temperatione, distributione diaphorica, in ipsa parte affecta profect, & quidem subingressum novitum.

Quoad regimen notandum: 1. quod sine urgente necessitate hoc evacuationis genus nec fit assumentum, nec tenere onitendum. Facile enim inducit consuetudinem. Neglecta vero aut affectus veteres reducit, aut novos spacios generat. 2. Tempus commodum eligatur, æquinoctiale & solistiale, luna decrefcente. 3. Locus est in parvis musculosis versus tegum, defluentibus, in scapulis brachialis, femore, versus genua, parvum. 4. Quantitas sit ad proportionem causæ & subiecti. In porosis sponte & largius fluit sanguis, in scicpibus non fluente sanguine repetitur incisio. Incisio profunda in cute tenui opus non est. Blanda enim frictio, præsertim cum aqua calida, uti & calix externus sanguinem ad fluxum attenuat & adducit. 5. Instrumenta venereis oleopropis adhibita non usurpentur. 6. Si ictor solium instat loturæ calidæ procedat, indicat sanguinem spissorem, vel cum sero minus subactum, grumulosum. Evulsi hic scarificationis usus. Opus potius est non corporis, balsamicis, acerbis, antiscorbuticis,

buticis, gummi resinosis, myrrhatis, interpositis salibus volatilibus. 7. Dieta in applicatione concluditur leni motu, potu calido vinoso, frictione pramittenda & subiungenda.

Arteriotomia modernis, antiquis usui sumptus non est. Suasere quidam non sine fundamento in apoplexia juniorum, itemque epilepsia, cephalalgia portinaci, scilicet in arteriis temporalibus petrandam. Quoad operationem præstat abscissio per transversum, quam sectio, prout in valneribus arteriarum perperant, lolet. Scopus est levellio motus periculis, prout tamenarum sectio est in angina maligna.

Hæmorrhoidum usus celebrior alibi est, ad stases particulares solvendas aliasque evacuationes sanguinis speciales. Applicatus inque arteriis temporalibus, loco arteriotomiz in recessis casibus ad auriculam, retro aures, ad scapulas, os sacrum, hæmorrhoides protuberantes, linguam angina instatam, ad partem arthritidis dolentem vel scabie imperiginosa affectam &c. Regimen lujus evacuationis requirit aptam electionem locorum, quæ loci sint non plane nigri, nec vnioli. Educantur illi, qui vivunt in lago, in iocis tucis. 2. Adlocantur illi, qui prius in aqua munda sepe renovata nebantur, imo vs tenuiter perforatum, havo immititur, ut vegeti non solum maneant, sed & eflorescant. Falsomur interdum sanguine grumoso. 3. Locus applicatois prius fricetur aqua tepida, imbutur lacte, Sugunt ita ad plenitudinem. Cauda abscissa forcice eruiore, stillare pergunt. Non irritandæ sunt temere. Repleti enore vel sponte decidunt, vel salia alperione dolabuntur & sanguinem expiunt. 4. Si sanguis fluere pergat, fistatur compressione vel Sp. vini rectificato.

Articulus X. De evacuatione sanguinis, medica, scilicet per medicamenta.

Perperatur hæc in mensium hæmorrhoidum, lochiorum promotione. Præmittenda tamen in triplici hoc casu fluxilitas humorum humida, plethore ventilatio derivatoria, & natum inivertoria, preparatio sanguinis depuratoria perabforbetia, digestiva, aperientia, marialia, volatilia.

In *mensium* promotione egrendum, ex pellentibus organibus inducatur, cum in juvenili ætate facile exactiones universales & regurgitationes ad incongrua evacuationis contingant. Proinde ubi angustia pectoris, tussis & lancinatio adfuit, cautius usurpanda sunt. Ut & in hæmorrhoidarum, ubi antea nephritis, hæmoptilis, mictus cruentis, infledatur, eadem cautela opus est. Pellentia dentur versus mutationes lune, in junioribus circa novilunium, in senosioribus circa plenilunium. Sunt ea præcipue exartemilia, si, eleis, salend, sibi. bo-

rac. myrrh. Coniungantur derivationes invitatorie motus mensuræ per pedileviam, experimentum Glauberi &c.

In *locbis* promovendis pariter prospiciendum, neper calida orgasmus febrilis inducatur. Unde ut in mensibus, in plethora magis suppressio inlequitur & febris acris concitatur. Præstat in tali plethora venæ sectio in pedē, temperatio, maxime si plethorica in partu calidis fuerit tractata. Expediunt denique crocus, fuccinum, pil. Bech.

Denique *hamorrhoides*, præmissis dictis generalibus, promoventur aloetici, elix. pp. pil. Becc. hell. nig. aromaticis, ol. pip. croc. cardam.

In genere de omnibus hisce evacuationibus languineis coronidis loco notandum, quod natura præfæcte ad exitum tendens siue plethora admodum prægravata, necessario *vicaria emissio* sit placanda, ut inde certius remediū non sit, quam maturam intentionis executionem promovere, priusquam motus vitalis in *auxilio* velurbationem fuerit suscitatus, v. g. in affectibus dolorificis spasmodicis cum ardore & inflammatione intensa conjunctis, in cephalalgia cum æstu & robore summo, in juniorum paralyti, apoplexia, cephalægiis vertiginosis cum tensione occipitis, erysipelate, peripneumonia, pleuritide, nephritide, arthritide. Attamen non minus circa eosdem affectus notandum est, quod si insultus eorum lenior sit, iterato recurrat, tempus ventilationum incongruum, subiecta sensibilia &c. quod inquam non opus sit, sub quovis paroxysmi insultu ventilationem instituere, cum iterata talis & inordinata evacuatio naturam debilitet, sensibiliorem reddat, & ad commotiones suas erroneas quasi magis constituat. Quamobrem prudentia hic opus, ut loco ventilationum per temperantia, opiata, discutientia, humectantia, laxantia, motus vitalis confusus & exacerbatus in legitimum suum ordinem reducat.

SECTIO II.

De ALTERATIONE.

Alterum genus summum therapie generalis est alteratio, quæ magis in potestate medicol externi sit, quam internæ, siquidem natura medica vitalitati labascendi unice inscurrit per evacuationes, paucas vero alterationes perpetrat. Cum vero materia ad motum non semper disposita sit, succurrit minister naturæ præparatio in materie, ut 1. spissitudo ad motum progressivum inepta in tenuem finitatem reducat, 2. falido in gelatinosam dulcedinem, 3. stas materię in libertatem succellat. Hæc ordinis progressu incedit alteratio materię, ut unice præparatio ac dispositio ad motum per eam obtineatur. Ita enim 1. tenuitati succur-

ritur per, *incrassationem*, quo humores acres, tennes, rodentes in pulposam crassam, & inspissantur, ut eo liberiores exitura requirant. 2. Spissitudini opposita attenuatio, qua materia in mobilitatem debitam evacuatoriam deducitur. 3. Læti & t. vappidæ succurritur per balsamica spiritualescentia, quæ conglutinant corruptoriam mixtionis sanguinis corrigunt, itaque legitimam consistentiam reducant. 4. Acrimonie humorum opponitur temperatio, qua non solum acris causticitas abstergetur ac precipitatur, sed & motus exacerbatio, per acrimonie oppositas facile inducenda, moderatur.

Exinde etiam pendet *altemio partium solidarum*, quæ in mollior flexili, permeabilitate debite, continui talis libertate consistit. Unde harum medicationes re, sicut humectationem, emollitionem, roborationem, apertionem, modificationem, lenitionem &c.

Motus denique *altemio* respicit vel excessum, vel defectum, vel errorem, quoad dispositionem materię & obiecti. Unde alteratio vel suscitatur motum, vel moderatur, vel quantum possibile, in legitimam viam materię congruam reducit, quos scopos analeptica, nervina, narcotica, adstringentia &c. adimplent.

In genere quoad hoc genus therapie alteratiæ notandum, 1. quod si motus per languidiorem methodum subigi possit & temporis moram admittat; tum scopus alterandi præferendus sit scopo evacuatorio. 2. Quæ accedunt cum celeris causa subiguntur & expelluntur, per alterationem vero leniorem, ut tamen quæ motum vitalium non ita ex æquali tenore & æquilibrio distrahatur. 3. Si utraque methodus ad causam morbi tollendam ad æquata videatur, respiciendum ad individuum, an sensibilibioris tenerior sit habitus corporis & animi, nec ne. In sensibilibioribus enim via alterativa vitalitatem magis conservat, lenius afficit, evacuativa vero vehementius omnes actus impellit.

Articulus I. De *Incrassatione*.

Habet *incrassatio obiectum* materiam tenuem, aerem, salino-sulphuream, quæ facilis in partes solidas impingitur & stases rivas relinquit, quam quoad ad evacuationem liberam perducere possit.

Indicatur itaque 1. in pectoris affectibus catarrhalibus, aeribus, tussi scilicet impetiosa, siue excretionis & quidem pulmonali, non autem hypochondriacæ. Libi dietetica ex hordeo, avena, lacte, emulsivis materiam illam aerem tenuem in crassam, subijunda vero anodyna catarrhum aerem penitus suspendunt. 2. Indicatur in acrimonia biliosa, cholera generante, cum vomitionibus vacuis auxiliis in stases inflammatorias ventriculi, hepatis, facile degenerantibus, quod sit per motum hordei, nitrum, abstergentia, mucilaginosia, G. arab. asayum emulsivæ, ol. am. d. glycyrrh. Sacch. cibos gelatin. Si orgasmus sit conjunctus, incrassatio

factio etiam perpetratur per acidum vitrioli, nitri. 3. Indicatur in alvi lubricitate, quod fit per fœciora alimenta, edulia fixa & assa, ova dura, panem bis coctum. Abstinencia ab acerbis primario colenda. Ex medicamentoſis narcotica colophonem addunt.

In genere vero humores acres tollendi sunt tum per evacuationem cholagogam, tum etiam per motus & sudores. Corriguntur diæta gelatinosa & medicina alimentosa ex emulsionibus, amygd. glyc. sulph. acidis. Inſpirationem denique pulposam infert glycyrr. sacch. mel, &c. qua ratione catarrhi acres pulmonales ad excretionem promoveantur. Unicum vero notandum, ne materia acris incrassata in corpore relinquantur, cum facile per eam viæ obſtancantur, atque ita ad novum morbum aditus aperiantur. Quamobrem præparata materia ad excretionem sæpe stimulo indiget.

In fluxu sanguinis vel feri acrioris fit incrassatio per farinam volatilem vel gluten: Unde in vulneribus vel ulceribus acris ejusmodi incrassantia consolidant.

Adjuvant incrassationem frigus, quies, animi temperies. No vero in incrassatio pulposa mobilis in tenacitatem abeat: tunc aut evacuatio promovenda, aut correctio conjungenda. Unde acidis saccharis abstergentia associanda sunt.

Articulus II. De Resolutione.

Spissis humoribus hæc medicatio debetur. Unde diversa medicamenta, attenuantia, incidentia, digestiva, præparantia, abstergentia. Absorbentia etiam tenacem humorem in pulposum mobile crama permittant, non solum acidum absorbendo, cum a frigore humores spissescant, imo & a defectu potus & motus.

Resolutio talis est vel universalis, vel particularis. Hæc pro diversitate, causæ, objecti & individui differens evadit. Unde in cruditæ tenaci in primis viis hærente & subjectæ calidiora occupante requiruntur digestiva temperata, salia media, in frigidioribus magis aromatica, amara, acia, & sic in aliis resolutionibus particularibus respectu individuum cum primis est habendus. Illa vero, scilicet universalis, spissi scilicet, non tenacis, nec in mixtionē corrupti sanguinis fit motu & potu sufficiente. Hæc medicina fœmiliarum, sedentiariorum, hypochondriacorum, spissis sanguis apte corrigitur. Hæc etiam acidulorum energiam æquevalentissima evadit. Spissescantia vero a frigore corrigitur motu, & medicina & diætæ acia.

Remedia resolventia respiciunt vel objectum lymphale, vel sanguineum. Sanguinem resolvunt salina, sulphurea, catarrhalia, alexipharmaca, rad. angel. ari, dipt. helen. petal. zedoir. carl. pimp. herb. harum radicum nec non scord. geran.

ran, char. hyssop. ball. card. b. scabios. monſ. diab. fl. odorat. sanib. ulmar. cham. rosech. melil. Profunt hic etiam diuretica, r. rub. tind. &c. Item laxantia lenia ex rhab. Nec non gum. res. aciores, myrrh. sagpp. galb. Antiscorbutica hæc adjuvantur. In statu sanguineo resolvunt absorbentia acidis semel saturata, sperma. ceti, suigo, mumia. Ex spir. resolvunt sp. tart. salig. CC. succin. maxime in frigidioribus affectibus, in calidioribus sp. nitri.

Externe sanguinem resolvunt pleraque dicta catarrhalia vegetabilia, maxime ex h. scord. fl. sanb. melil. Potestissimum resolvens externum est camphora, quacunque formula adhibeatur. Adjuvant resolutionem frictions cum panno calido vel excoctia, sanguis leporis Martio collectus pro specifico venditur; nec non lignum fraxini in solstitio collectum in contusione recente.

Lympha lentorem corrigunt G. res. & rad. catarrhales, vegetabilia antivenerea, h. capillares, oscuta, capill. ven. marub. rad. chelid. tarax. S. dauc. juniperina, succinosa, salia vol. ol. salia media, TR. alcalique, remedia ex viperis, lacertis, bufonibus, cantharidibus, remedia mercurialia.

Extus adhibita resolvunt G. refinæ, tacamahaca, caranna, elemi, anime, olivani, cum oleosis volatilibus acuta, radices dictæ pariter extus resolvunt.

Abstergentia humores eliquant & vias simul stimulant. Unde gummata & salia media largius data tali modo laxant. In clysteribus sal comm. abstergentium laxas evadit. Mœus, tamarindi similem laxativum effectum exerant. Externe abstergentia adhibentur in ulceribus, ab inquinamentis fetidis mundificandis, quorum facit mel, myrrina, G. elemi, farcocolla, &c. succi herb. acriorum, plantaginis, alchimillæ, saniculae, symphiti, nicotianæ &c.

Indicantur vero resolventia sanguinea 1. in crassitie sanguinis hypochondriaci melancholici, 2. in stasibus sanguinis inflammatoris corruptivis internis & externis, 3. in mala mixtionē sanguinis corruptiva scorbutica.

Resolventia vero lymphatica indicantur in specie 1. in inquinamentis scorbuticis venereis, 2. in obſtuctionibus & coagulationibus lymphalibus, caehecticis, hydropicis.

Particulariter resolventia indicantur 1. in maco primarum viarum, febres intermittentes, anorexiam, diarrhoeas generante, quod fit per digestiva, 2. in congestionibus mucosa ad caput, pectus, stiles lymphales gravedinosas, asthmaticas generantibus, 3. in stasibus mucosis in & circa partes urinarias ad calculi generationem præcipientibus per nephritica incidentia.

Articulus III. De Balsamatione & roboratione.

Balsamica respiciunt fluidorum & solidorum partium mixtionem, ut eâ per materiam consumam a putredine impidente conservetur. Indicantur vero ex-

terre 1. in membris corripitis, canero, scabie invalescente, ulceribus inveteratis, perusionibus: 2. in ulceribus internis, tum ad inquinamentorum ulcralescentium absterfionem, tum ad motus febrilis hectici occupatorem: 3. in corruptionibus sanguinis scorbuticis, cachecticis &c. Inter balsamica summe activum est myrrha, succinum, terebinthina, herba coronaria, maxime vero scordium. In ulceribus internis usurpantur remedia ex scordio, hyperico, terebinthina, bals. sulph. inspissatum, succinum, fagapenum, farcocolla, mastiche; Exus addibentur myrrha & succinum in essentia, illa quidem in sanguineis partibus, hæc in membranis & fasciis. In glandulosis læsionibus balsamificæ consolidationem promittit ol. eære, ovorum, lignamen fl. verbasco. Inter interna balsamica temperatis operantur remedia ex scordio, scorzonera, card. b. fl. stoech. samb. ulmar. In trigidioribus alexipharmaca misulunt.

Respicit vero partium tonum & virum robur alterum summum genus, scilicet *Roboratio*, quæ ad vigorem toni tendens *nervina* dicitur, & quidem tum ad solidatum mollium partium motum tonicum, tum etiam unde localis extirpandum. *Indicantur* vero *nervina* in laxitate partium capitis, uteri &c. a frigore, fatigatione, violenta læsione, spasmus impetu, laxationibus &c. *Intervenit* illis caute procedendum, ubi acutius molimen & intensio motus vitalis est conjuuncta. Quamobrem in *arthritis* paromalis afferunt, nisi exacerbatio a frigore fuerit nata. Præstant hic diluentia, temperantia, nitrosa cum cianabartis, itemque emulsiva, denique volatilia, alcalia; exus cinphorata &c. *Materia* vero *nervina* constare videtur ex vegetabilibus, odoris penetrantibus, substantiæ fælo-oleosæ. Uti sunt herb. coron. ligas, cortices, radices aromaticæ, fæla volatilia, oleosa, castoreum, camphora, vinum, urina, olea aromatica, terebinthina, & calor abbat. Calor humidulus proficit; unde totus in & ex animalibus recenat occisus, atotiam & paralyfin membrorum; maxime a læsionibus externis provenientem, egregie sæpe in junioribus solatur. Inter interna nervina remedia ex humbriis, maxime etiam fal ejus volatile numeratur. Cinnabaris alicorum nervinorum usum acuit. Ambra, castoreum dubii sunt effectus. In nervina indicatione vivandus est frigus; maxime humidum, viscidum, acris, odores purij, fetores pingues, abusus veneris &c.

Succedit roboratio virium, universalis magis, *cardiaca*. Quorsum tendunt ea phanacea, quæ præter causæ morbiferæ correctionem & evacuationem, singulare aliquod robur agendi addunt ad motum morbosum ex constanti proficuum. Sunt vero talia in genere *aromatica* exotica & nostrata ex cinamomo, liliis convallinar, rosis, citro, aurantiis, ceralis; *gemmata* & corallata, huc referenda sunt, dum vires ab evacuatione deperditas revocant & cardialgias anxias desinunt. Inde secundum diversitatem debilitatis roborantia talia genera-

lia

lia adhibenda sunt, dum gemmata medicamenta tonum roborant sine actionem. mediat in humores: Unde etiam in sudoribus & diarrhoeis hecticis, in debilitationibus post acutes & hæmorrhagias robur lenè imprimitur. Itemque in affectibus a terrore, pavore in somno, medentur. Veterum commendationes ejusmodi roborantium, uti & ex margaritis ipsi, non adeo rufi explodi merentur, sed potius in acutorum nimis excretionibus leniter moderandis experiri. In *doloribus* affectibus anxios motus & debilitates producentibus roborans est opium correctum, parce semen datum, generali scopo materiam corrigendi & subtrahendi non neglecto, commiscetur utiliter crocus, tanquam roborans singulare nature: Proinde pil. Waldeg. hoc nomine laudantur, itemque laudanum Sydenh. theriaca coel. *Vires exhaustæ* refarcit diæta nutritiva. Unde in sanguinis profusionibus, febribus hecticis, vires depascentibus, juscula gelatinosa perquam apprime naturæ labascentis energiam reducant. *Defatigatæ* vires restituit quies. Inde uti post motum externum animale naturæ emergiam refocillat, ita in & post morbum quies debilitates tollit & naturæ robur reducit. In *malig. debilitates* ex relietione activa motus animalis subnasci patet, dum natura ad motum vitalem periculosum exsequendum omnem nervum impendere debeat. Hujusmodi debilitatibus optime succurrunt alexipharmaca tempestive data sub exitu paroxysmi. Inde patientes facile in diæpnoen, quietem, somnum, deducuntur, cum singulari interna, & externa refocillatione. *Scorbucis* debilitates cardiaca generalia non tangunt, sed per specifica antiscorbutica sunt inhibenda, *Animi pathemata* debilitates indicantia debellanda sunt per contraria, maxime vero exhilarantia, spem, gaudium. Debilitates lassitativas gravitativas a *plethora* opplente tollit ventilatio sanguinis sine qua, vel ejus, per motum, resolutio. Debilitates anxias *hypochondriacorum* tollit resolutio ipsi sanguinis per motum ex potum sufficientem, itemque per remedia attenuantia. *Perpenitram* debilitates tolluntur substitutione autjeis, diæta ex præpta ex emulsivis, jusculis gelatinosis, lacticinijs. *Infantibus* cito debilitas ad verticem & scrobiculum applicatur epithema ex speciebz aromaticis, aquis spirituosius, quæ etiam in alibi debilitatibus pro adultis usurpari possunt. Inter generalia roborantia vinum habet locum: maxime generosum conceptum animi. Proinde etiam Becherus hoc scopo Q. E. vini, das misce. Besland. Absen commendat. *Archealia* etiam huc pertinent, panacealia vera, siquidem ea non in naturam agunt, eam vel corrigendo, vel evacuando, sed in ipsam agens, ut vel per similitudinem subingente, eligant, errantem suo robore in verum agendi constantiam reducant, deficientem exstinguant, erroneas ideas movendi obtulerent. *Particularia* roborantia illa sunt præcipua, quæ tonum certorum membrorum solum respiciunt. Uti enim dantur particularia evacuantia, quæ ad locum certum

F 2

humano

humores deducunt, ita non minus certum est, dari particulas roborantis, quæ totum splenis, hepatis, pulmonum, capitis &c. respiciunt ac in statum ordinatum reducunt, secundum veterum prædicorum adferunt. Pro conclusione illa saltem cautela notanda est, quod vires animales sæpe negligere præstat, quam sollicite cum plebe curare. Propter vitales enim vires intensas illæ utiliter a natura deseruntur. Si contra fiat, malum. Unde in malignis deliris affectibus vires celeriter revertentes interitum præcedunt, quæ circumstantia dictam cautelam confirmat, ut virium cura causæ primariæ medicationi non anteferat.

Articulus IV. De Temperatione edulcoratoria.

Hanc operationem absolunt 1. *absorbentia*, quæ acidum humores in crassius imbuunt, indeque lentam spissitudinem attenuant. Imo etiam fermentantem sulphuream acrimoniam incassant. Unde in febribus acutis malignis eorum usus summe proficius & necessarius est, itemque aliis affectibus, qui a sulphurea actinomia vel primario, vel secundo dependunt aut exacerbantur. In primis vero conveniunt, quando cum acidis sunt semi-saturata, ut tanto proximiorum & intimiorum complicabilitatem cum acrimonia sulphurea sanguinis reperiant. Inde effectum precipitatorum incassatorum tanto promptius exercent. Quo seopo magis usui sunt testaceæ, maxime cum faciliis cum acidis in solubilem consistentiam. Faciant: 1. Absorbentia vero animalia ex C.C. uso &c. in adstringentem energiam mutantur. Priora vero ostiaco dermata lenem diuresim abstractionem ferant. Si acidis saturare placeat, adhibetur compositio acidum citri, tartari, acet. destillati. Nocent vero in crassitie sanguinis, eruditibus ventriculi, obstructionibus vitarum & viscerum, præsertim si largiore dosi sine salinis absterfivis remediis conjunctis adhibeantur. 2. Temperate & edulcorant etiam *pinguis* emulsiva, diuretica; temperata, lacticia, potus sufficiens, calidus, aquosus: itemque lubrificantia gummatosa ex G. arab. tragac. &c. quæ in stanguria, tussi impetuosa, ardore laryngis &c. proficiunt. 3. Quando æstiosa est actinomia, tum omnium optime eam supprimit *nitrum*, & quidem purum simplex. Antimonium magis diurescentem est, spiritus nitræ adhuc magis. Nitrum regeneratum, penetrantius operatur. Unde in actinomia biliosa caussæ adhibetur. Optime nitrum conjungitur absorbentibus digestivis. Præstat parva dosis & repetita. 4. In *falsedine* acidæ conjuncta absorbent & humores edulcorant terrea. Præstant vero ea, quæ excretionibus non impediunt, uti bolaria, terrea animales usæ &c. lenibilem adstrictionem adferunt. Ad conchilia seri falsedinem imbibunt & in de liquida fluxilitate secum auferunt. Præstant tum pura depurata, tum etiam calcinata. Aliquid etiam faciunt alcalia, salia fixa & volatilia, arcanum tartari, cinet. Tartari, quæ crassitiem coagulatam iterum resolvunt, salinas qualitates sibi naturæ & per evacuatoria educunt.

Arti-

Articulus V. De Calascientia & Refrigeratione.

Calascientia sunt, quæ motum progressivum augent, scilicet interne, oleosa h. biliosa, spiritiosa, balsamica, aromatica; externe rubefacientia, caustica, acida, ex cantharidibus, rad. pyret. urior. S. Symp. eric. &c. *Indicatio* interna. 1. In febribus serolis mucosis, in cachectica lymphæ coagulatione ab inquinante scabiosa veneris; si nemque in energia vitali deficiente, v.g. sub statum malignorum, in decubitu humorum leuoralem ad pectus, ulnatum scilicet semili, in debilitatione primæ digestionis post intermittentes, in paralytica motus debilitatione. Externa calascientia indicatur in debilitatione toni vitalis a sphacelo, itemque in paralytica atonia partium.

Refrigeratio vel inducitur humoribus, vel partibus solidis, vel ipsi motui. *Humores* refrigerantur motus eorum nimis sedando & acrimoniam fermentescentem obtundendo. *Solida* vero partes congestionem, rigidum transitum repellendo. *Motus* denique submissi secretionem ritaperacta, quæ itaque adjuvanda est dissolutione, temperatione, præcipitatione acrimonie fermentescentis. *Dilutio* fit potu aquoso temperante ex dicto fford. CC. citrato, jusculis tenuibus, emulsionibus dilutis &c. *Acrimoniam* obtundunt *acida* mineralia vitrioli, nitri. Citri & cetera vegetabilia acida, si visis magis urgeat, proficiunt. Præcipitatur actinomia per *absorbentia* viscosa. Excretio promovetur *diapnoe* ex aquis diapnoicis, analeptis congruè regimine. *Nocent* vero in actu refrigerationis 1. *Impetui* refrigerii, dum motus excretorios repellit: extus vero tali impetui illato inflammatio inducitur & putrefcit. Quamobrem ut in acutis subitaneæ refrigerationes per potum frigidum, per digestionem inquitam, aerem frigidum admissum, & inspirationem febilem certo restringunt: ita externe tum actuales, tum potentiales refrigerationes ex medicamentis nerviis bolaribus, acidis, adstringentibus, &c. inflammationem supprimit & fluxum in corruptionem præcipiant. 2. In *intermittentibus* etiam a refrigerationibus ejusmodi sudores critici supprimentur & lente hæcæ facile succedunt. 3. In *statu acutum* refrigerationes cautæ sunt: unde & nitrosis tum temporis parcendum. Præstant alexipharmaca refracta, quibus crises inchoatæ roborantur & absolvantur. 4. *Nocet* refrigeratio in febribus *ex minus ulla corpore*, licet servidum sit hypocaustum. *Aer* enim ventilatus sensibilis allapsu irritat & tenuem diapnoem alterat. Contra leviter beneque obedi agri hypocaustum temperatum melius tolerat. 5. Perdet inde moderamen refrigerii & caloris: quo omnis refrigeratio abesse debet, quæ patienti & adstanti perceptibilis erudit. Contra fit, angustia anxia angens, quæ maxime infantes & fluctuantia temperamenta experiantur.

F 3

Arti-

Articulus VI. De Sanguinis exundantia cohibitione.

Fit 1. imminuendo quantitatem, 2. demulcendo impetum, 3. occludendo exitum. Quantitas est vel ponderis, vel mensuræ ex turgescensione. Impetus est naturæ æquis ad expugnandum. Exitus occluditur vel materia alterationis, vel constitutione viarum tum interna (cognita) tum externa oppressione opietoria. Abundantia corrigitur consumptione per motum corporis, dietæ laute subtractionem: vel evacuator tempelive. Turgescencia restringitur dietæ frigida humida, quiete corporis & animi, remediis refrigerantibus acidis, nitrosis, emulsis, lacte lactis, decocto hordæ. CC. &c. Item transpiratione leniter promota per absorbentia, quæ uti ferum lactis simul sanguinem incassant, partes salinopulphureas imbibunt & per urinam evacuant. Imperia fistulæ anodynæ & speciei ex S. hyosc. MP. de cynogl. corall. sinacogd. Millef. Placat. hæmat. bufone exsiccat, ligaturis, urtica, pulv. sympat. Crani. hum. succo fere. null. equini &c. Exitus occluditur condensando sanguinem per acida, causticum, Spiritum Vini rect. Adstringendo vias porosæ per gallas, melicerium, â balauft. sang. drach. herb. citræ. alumen caput mortuum fl. sal. amm. martialium, lim. martis c. sp. assu sol. crocum martis adstringentem, telas aran. pilos lepôr. &c. Vasa insignis læta costringuntur per splenia. Oppletio mucosa per farinam commode sepe in casu necessitatis læsionibus partium porosarum applicatur. Coagulatio per Sp. Vini rect. facile aliis methodis ob securitatem & penetrantem energiam pellicula præcipit. Consultum tamen est, diversis hæ methodos pro diversitate circumstantiarum conjungere. Si arteria sit vulnerata, necessaria est dissectio: Uplæ contrahitur & facilis ad consolidationem connivetur. Turgescencia vero interna ab ira, baccho, venere prius mitefcatur antequam eruptio cum impetu obstruatur, aut per ventilationem febris inflammatoria erit occupanda. Terrens refrigeratio sæpius miltiter adhibetur, sed abstinentia est in hæmorrhagiis criticis & prægnantibus. In melancholicis plethoricis feminis & hæmorrhoidaliis, si impetus subito adstringatur, maxime si sub tempore cessationis mensium largior evadat: facile tum cardialgia suffocativa irruit. Conserit tum temperio, anæsthesia, totus gemmat, exitus amuletica. Post hæmorrhagiam dieta moderata evelyma humida, quies corporis & animi, aer tepidus, medicaments anæsthetica, indicatur ad cachexiam avertendam & sanguinem floridum colligendum. In hæmorrhagiis, locis iac. ung. usq. g. enientibus, scilicet pulmonibus, renibus, ventriculo, derivatoria ventilatio utilis est ad præoccupandum exundantiam. Titius postea adstrictio perperatut, maxime si iam quantitas aliqua eruperit.

Articulus VII. De Alacritate Motus.

Indicatur hæc 1. in defectu intentionis movendi ad secretionem, 2. in defectu

defectu vel excedu proportionis movendi: 3. in defectu directionis motus ad organa & loca appropriata: 4. in defectu consuetudinis, iusti termini, aut contumaci peractione, aut pronitate deflectionis. Causæ ejusmodi erubiti est agendi activitas insipiens, temperas entium cholericum vel meteoicofasti itaque impetitia vel insuetudo ad agendum. Causæ hæc aberrationes generis morbi animalis, exhaustæ vires, morbi recidivantes, perverfæ tractationes & regimina. Secundum diversas ejusmodi causas regimini motus est insuetudo, ejusque cor recto perquirenda. In genere convenientius nullus motus avocatur, qui promittendus potius sit, incompellive oppugnatus. Unde nec v. g. sudores aut diarræe nimis in febribus adeo præcipiti impetu suppediti debeat. Modestus motus, a-moralis magis causâ intensâ, struith, 1. excretionum promotione, 2. hincoruni remperatione ac dilutione; 3. anodynis. In genere in regimine therapæutico motum prospiciendum est, ut ad debitum organum univis morbo adequatum deducatur. Sic v. g. exanthemata cuncta regimine temperato blandæ ad superficiem procedunt. Flegma, vero facile ad interiora reguntur. Abundus est naturæ motus ad debitum locum per speciem; clysthes, vesicatoria, ligaturæ &c. Motus inconstans raro incedunt, nisi juvenis in subiecto vigorem agendi realitatur. Plebs ipsa agnoscit hanc prognostr, periculosum esse, ipsam sic se hinc verandert. Inducit sepe hoc vitium regimini ipsam neglectum, In spualis motum eadem est prognost. Inducit hæc angustia anxie, virium insignes lapsus, mentis aberrationes &c. Quantum therapia his vult, consistit ea præcedenti subordinatione, anæstheticorum, diuturnorum temperantium anodynorum. Sepe etiam alexipharmaca energiam movendi roborant. Alterationes motuum si anticipet, tum insolenter exorbitant & diutius protrahunt, si possionant, impetum restringunt. Quæ vero citra alterationis impetus revertuntur, illæ minantur vel alium morbum, vel diuturnitatem, vel periculum foritum ex impatientia regî. In alterationibus anticipatibus temperio inducatur, quæ consufiones illas motuum præoccupat. Motus etiam modestus ad scopum excretionis descendit. Terminatle motus est vel seguios, vel præcips in aberrationibus. Seguior acceleratur medicamentis cum vel sine regimine. Præcips levatur anæstheticis temperantibus, usu refuso opiatum. Ad symptomata urgentia sopito tuta est in rita transactione morbi per adequatæ excretiones. Alias motus morbiferus facile & contumacis recondetur & quidem cum naturæ subsidio. Animi læta tranquillitas ad legitimam terminum abolendam non leve pondus affert.

VTi omnis motus est molimen naturæ ad id, quod economiæ vitali in fundamento mixtionis, vel actus vel potentia, directe vel indirecte adversum est, per varios motus secretorios horum, que proportionatam intentionem, justam dire.

directionem & adequatam excretionem elicitandum: ita febris precipue in eminentiore quasi gradu & statu hoc titulo greges, adeoque in mispilio medico hanc generalem indicationem possunt, quae scilicet in omni febre possit ac debeat administrari, sc. 1. ut motus sanguinis ad secretoriam depurationem, autem in ordinato, aequali, proportionato gradu conservetur. 2. Ut omnia impedimenta, quae tum febrem, ut causa continens, foveant, tum exacerbent, removeantur. 3. Ut natura ad excretionem materiam corruptam omni modo excitetur, roboretur, invitetur, nullo vero modo avocetur & motus salubris suffocetur.

1. Intentio motus secretorii in aequali gradu conservatur in genere per sermone humorum sulphureae, ferreae, calidae, facile turgescit, temperatio nem abloberentem, precipitantem. Fit hoc pulv. temperante bezoardi, osse mel, bis versus & in paroxysmo dando, ex coqch. tatarisatis, vel citratis, niro depur, tart. vitr, ant. diaph. cinnabarisque paucis. Adjuvatur hic scopus, si fluxilitas humorum promoveatur sufficiente dilutione temperante potu calido, theae, coffae, cerevisia tenui, decocto CC. citrato scorzonerae, ex hordeo, passulis, aniso &c.

2. Impedimenta motus febrilis removeantur, vel si impuritates generales interne corrigantur & auferantur, vel si imprimis febris specialis causa continens removeatur: sc. in inflammationis per speciem status ac coaguli resolutionem, in malignis per misfatis putredinis excretionem diapnoicam; in intermittentibus per visciditatis resolutionem & evacuationem.

3. Naturae robur in excessu suo molimine excitandum & conservandum per analeptica specifica, sc. alexipharmaca. Danda vero sunt sub declinatione paroxysmi & exitu quasi motus febrilis intensi, quando assus per le remittit, pulsus elatior redditur, manus humidiore pororum aperiuntur & diapnoea proventum indicent, scilicet praecipue denique versus primum diluculum in acutis ordinatis, vel in anomalis remittente solum assu. Denti dosi magis refracta; quae alterat naturam turbant, in auctiore vero praecipiant facile motus. Alexipharmaca rediguntur in eff. ex rad. pimp. aut vinetox. helen. diptam. angel. imperat. carlin. h. cord. c. sp. vini rect. super fl. samb. iterato abstrahit extractis. Adjuvatur naturae excretio tum hoc stimulo opportuno tempore dato, tum etiam congruo regimine, calore moderato, quiete corporis & animi, abstinentia, potu calido; ita nullae excretionis neque per interiora sientes ac periculum minantes, impediuntur.

Membr. II. Therapia Februm acutarum. Artic. I. Pestis.

Venenum halitusosum transpiratione insensibili leni est excernendum, quo sine re alteratio naturae tropida placanda est per alexipharmaca & specifica, isque

isueque ad motum Tenem excretionem ducenda. Specifica reputantur ossa hominis mortui, caniphora, quae tamquam dubia, spiss sunt energiae. Alexipharmaca sunt recentia superiora, ea solum directione adhibenda, ut in calidioribus temperata, ex leordio, pimpinella, vinetoxico &c. in frigidioribus ex angelica, imperatoria &c. magis ulserpentur. Si camphoram adhibere placeat, deat parva & al. g. 12. cum niti dr. sem. In febrilibus ficiobis, cholericis comitantur tertia, lentia, diapnoica ex aquis diaphoreticis plantag. samb. g. 12. Sepe etiam misfina pestis humoribus biliosis est immerita, ut tenui diapnoe non fecedat, sed excretionem internas vomibundas & catharticas fommet: Proinde nonnulli huc docere naturam consultum iudicant per laxantia adzquata c. alexipharmaca unita, ex exte. panchym. Cr. c. eff. alex. acidulata. Quae tamen indicatio sanum cautione indiget.

2. Materia sulphurea sanguinis ad corruptionem tendens imbibenda & praecipitanda est per absorbentia interposita, quae insuper serum salsum, tanquam motus intensioris productum, invertunt, scilicet per pulverem temperantem absorbentem iterato adhibendum, per acida, citri, berberum, cum aquis & syrupis analeptis in potu usurpanda, quae simul sui & vichum conservationi inserviunt. Idem praestat interpositus ulus aquarum sic dictarum perlarum ex absorbentibus cum aquis diapnoicis. Commendant haec sedo nonnulli margaritas ipsas & lapides pretiosos, pro tono vitali conservando & imo excretionibus nimis moderate collibendis: quos sedo & alia terra bolam adhibent, ea modo cautela, ne evidentior adstrictio excretionis utilis collibet.

Regimen in hoc morbo est moderatissimum diaphoretum in summa quiete corporis & animi, calor non major sit, quam adflantes & eger ferre possunt. Ager in quiete bene oblectus jaceat, ne vel jectigatione aer ventilatus illebat. & excretionem insensibilem reprimat, vel natura intus in molimine suo diffusio perterbatur. Sydenhamius dissuadet abstinentiam siccioris, uti & mutationem induriorum & linteamentum, ob metuendum actis ventilationem. 2. Potum commendant scriptores pestis merito tenem aequum, decoctum scorzonerae citratum, hordeatum, passulatum, infusa eplyda, theae &c. 3. Citus sit vegetabilis ex prunis, passulis, pomis, iusculis pro analepsi condita, ex fructibus rubidiae, berberum, cydoniorum, citro, in conductu, succo, vino, oblatis.

Symptomata ita tractanda sunt, ne primarius morbus inde negligatur.

1. Cephalalgia temperat & repellitur per epithemata acida c. verbera; ita, baccis juniperi &c. per Sp. Vini camphoratum crocatum, item per unguentum al. balnium cum camphora, paucis opio, oleo la. rhod.

II. *Phrenetica* congestiones ad caput repelluntur balfone exsiccatō, vel per infusionem macerato, ad verticem applicando. Detrahunt quoque ista vesicatoria. Uti vero interno hoc scopo proficit elect. de ovo ubi nuncius vomicae, in leniore malo sufficiunt diluentia alexipharmaca, regimen diapnoicum, remedia antiepileptica.

III. *Debilisati virum* succurrunt acida vegetabilia, aquae analepticae, ino vinum concentratum, essentia vini.

IV. *Bubones* ad supurationem maturam promovendā, anthracem tanto magis, uti magis praecipitis putredinis. Fit hoc per cataplasmata & emplastra mucilaginosa, emollientia. Illa sunt extrad. alth. h. l. alb. h. malv. pariet. mercur. S. lini, fen. gr. sicab. cum jado in pulpam coctis & calide repetita applicatis. Haec vero sunt emplastra de mellilot, diachyl. cum casaph. Apoplemata maturata rumpenda sunt emplastro mellilot ex melle farina cum paucō oleo & croco, imo sectione aperienda, pus sensim educendum, & fundus apoplematidis balsamicis mundificandus, defendendus & ad consolidationem promovendus, scilicet est. myrrh. succia. cum paucō sp. tereb. iterato ad plures guttas est infundenda. In anthracibus myrrha largius adsumitur, in bubonibus vero est. succ. Sub tali vero bubonum externa tractatione regimen & medicina interna alexipharmaca sedulo est continuanda, etiam si euphoria pressio esse appareat. Quod si ejusmodi immores critici retrocedere videantur cum internis turbis succedentibus, tum elicere iterum eos solent semper calido admoto, itaque vesicatoris in vicinia admotis.

Quoad preservationem notandum, 1. quod eadem conveniant, quae purgative sunt continuanda: 2. quod evacuationes per V. S. vomitionem, purgationem, foniculum, consuevit & necessitate ex individui habita, mature sint repetenda, siquidem ejusmodi remedia curative non conveniunt. 3. Quod temperantia, sobrietas, vigor animi & corporis hantam prophylaxis foment, e contrario statu edocentur.

Articulus II. De Febre maligna petechiali.

Materia acris salino-silphacea, bitulosa fermentescens corrigenda, invertenda, incassanda per abortientia temperantia, velus & in paroxysmo 1. 2. 3. vicibus danda, ut ita opus naturae secretorium adjuvetur.

Excre-

Excretio sentienti putredinosi promovenda est remittente paroxysmo, tunc per regimen temperatum, quietum, continuum, non tamen sedosiferum, tunc etiam per stimulum alexipharmacum, si hic opus fuerit ob agens periturbatum. In virili quidem sexu & in aetate temperamento alexipharmacum convenit, temperatus, mixt. simpl. probe acidulata. In feminino a. aut frigidiore subjecto est. alexiph. scordata, parca tamen dosi danda.

Quodsi vero per venae sectionem aut diaphoresin cura sit ineffecta, tunc haec sine remissione aut interpositione temperaturum est continuanda.

Symptomata simul arguenda sunt respicienda. 1. *Calor* & sitis requirit diluentia, sufficienter acetide data, decoctum CC. scorzonae, hordei, &c. Si tussis adeit in spongiosis, acidula proluit, tinctura rosarum, clystus antimoni, sp. nitridulcis: si adeit, acetositas citri illis crudioribus est substituenda. 2. *Appetitus pressus* nihil indicat. Cibi e vegetabilibus, prunis, pomis, passulae conveniunt. 3. *Somnus* non provocandus opiat. Sufficit emulsiō ex sem. pap. card. mar. c. aquis diapnoicis: Ili & diluito largior, item alvidenis reclusio per globulos molchatos. 4. *Dolores capitis* dilentur camphoratis, in statu repelluntur unguento alabastrino c. camph. ol. rhod. ad verticem & tempora applicando. 5. *Crudities primarum viarum*, cardialgiam auxiam, nauseam, oppletivam, vomitum, dam generantes corriguntur vel digestivis, vel laxante rhabarbato, aut clyster. emolliente salino evacuantur, quae tamen in primo principio adhibenda. 6. *Vitium defecus in statu & dechnatione* refacitur aquis diapnoicis odoratis, catasarum, rub. id. mellif. rosar. cinam. nauph. c. syr. analeptis rub. id. cort. aur. &c. itemque pine. & vino saccharato exoticis. 7. In congestione ad caput inflammatorio- anginosa debita prodest veneseccio sub lingua, hirudines, scarificatio nasum. 8. *Aphthae malignae* abstergantur est, succin, myrrha, alexipharmaca. Repelluntur balfone vivo in ore detento.

Articulus III. De Variolis & Morbillis.

Excretionem legitime succedente abstinendum est ab omni, maxime sensibiliore medicatione, & totum opus evocatorio naturae molimini est relinquendum. Adjuvatur haec excretio trifidua regimine temperato, calido, quieto.

Si vero impeditus succedat excretio, simulanda ea est per r. alex. parca tamen, bis in die danda, qua optime variola sessiles aut retrocedentes attollunt & anxietates internae diluantur. In statu mediocri eruptionem tunc sine precipitatione naturae expediunt sola abortientia & diaphoretica fixa cum aquis diapnoicis, scilicet sambuci, hyssopi, plant. matr. perl. ant. diaph. &c. Tempore embullionis in adultis plethoricis primo initio, urinae capda, locum habet venese-

G 3

dis.

atio. Convenit etiam tunc laxatio per rhazb, merc. d. clysteres; itenque temperatio nitrosa, antispasmodica, absorbentia.

Ex symptomatibus occurrunt. 1. *russis*, quæ optime discutitur eff. alex. aquis diapn. emulsivis ex S. aquileg. card. mar. amygd. d. c. aquis diapn. Si etiam vario- he-stases in pectore insidiosas reliquant, tunc ex optime discutuntur continua- to ulsi eff. alex. maxime vero pinginella. 2. *Colicæ* præservatio fitulo maturo gar- gascimatis adstringentis ex rad. bifort. vincet. h. saliv. prunell. alba. gras. rob. dia- mor. Extus camphora, theriaca applicatur. 3. *Oculorum* præservatio fit localial- li, sp. vini camphorati, piuguedine serpentum, lacte, emulsione cum cicoco. Imo camphora appensa ad collum oculorum & collum præservat. 4. In *aurium* sup- puratione convenit eff. bals. insillata. 5. *Pec foveis* averterendis sufficit ol. amygd. am. cum camphora. Ceterum calor externus maturam desiccationem adjuvat. 6. *Epilepsiam* sub initio eruptionis discutunt specifica ex lumbricis, cinab. cum aqua fl. tilie. In progressu alexipharmaca. 7. *Catarrhas* succedentes resolvunt salina vitriolata, eff. luccin. 8. *Vomitus* moderatur nitrum parce & repetito da- tum. 9. *Diarrhæe* accedentes corriguntur simili ulsi nitr, interpositis alexiphar- macis.

Articulus IV. De Febribus biliosis.

Bilis ardor temperandus osfruceis, crysallo, creta, similibusque absorbentibus cum nitro mixtis. Nitrum regeneratum penetrantius operatur. Adjuvant hanc temperationem etiam decocta muilaginosa ex hordeo, CC. citrata; Insipia acidulata emulsiva; psilana, acida, rosata, scilicet syr. ros. sol. juleuca pullinacea. Ita ardentes simplices tractantur. In principio eorum, si borhoryzantes motus concurrent, subjiciunt roburum evemetum sit, & affectus ab ira post cibos vel po- tus proxime sit genitus: convenit vomitorium lenè ex oxyfaccaro, in debilio- ribus præstat rhazb, cum digestivis adhibere, aut clysteribus bilem effusam subducere.

In *cholericæ* febre in specie ita dicta pariter bilis temperanda est absor- bentibus, nitrosis, juleucis pullinacis, decocto CC. citrato: Itemque succus citri adhibetur, postea nuda absorbentia cum anodyno leni subunguntur, si affe- ctus invaluit, additur gr. sem. camphoræ ad stases ventriculi inflammatorias discuti- endas & prævertendas. Subjungitur ad noctem pulv. tonicus ex crysallo, coral- lis, nitro, cinnabari. Potus sit lubripidus. Facta sopitione theriaca pro comple- mento inservit. Subjungitur tamen temperans, vinum tepidum roborativum. Extus camphora discutit. Sub exitum paroxysmi ejusvis discussio alexipharma- ca doxi ref. utia cum eff. melleosot est subjugenda.

In febre cholerae symptomatice *stercopals* adstrictio alvi eff. solvenda clyste-

re

re emolliente nitroso oleoso. Interne conveniunt nitrosæ, acida, potus suffici- ens, sub declinatione alexipharmaca.

In febre *purpuræ* pariter scimonia bilis obtundenda est pulv. temperante nitroso, ter, quater in die adhibito. Mune excretio per peripheriam promovenda est. alexiph. scordiatæ. In regimine omnis refrigeratio vitanda.

In biliosis *insanum* affectibus ex diæta acida, iracundia nutricis ortis, & fœ- ces virides acres producentibus, convenit correctio per crysal. mont. absorbenti- bus junctam; itenque muilaginosa ex S. cydon. G. arab. tragac. ulsi sunt.

Articulus V. De Febribus inflammatoriis.

1. Tractatio generalis.

Sanguis stagnans coagulatus inspissatus *resolvitur* per colliquantia salina; ante & in paroxysmo data, scilicet absorbentia osfrucea, conchus, matrem perl. cum aceto desl. vel cremore tartari, vellico citri soluta, addito tartaro vitriola- to, anthonio diaphoretico, nitro. Vehiculum discutiens appropriatum est mix- turæ ex aqulâ diapnois charrefolli, plantaginis, scabiosæ, bellidis, card. b. &c. Imo specificæ quasi ejusmodi stases resolvunt h. charref. hed. terr. fl. samb. in toto usurpant, proinde cum spiritui vini conservandi.

Senescente in partu *diffusio* promovenda leni alexipharmaco, scilicet eff. alex. scordiatæ, cort. chacar.

In statu plethorico *venæ sectio* maturæ non nocet, subjungenda tamen & continuanda est diaphoresis.

Regimen convenit continuum, æquale, temperatum. *Potus* sit sufficiens, temperans, immutans ex decoct. scoræ. eich. CC. Item emulsiones ex S. aquileg. card. mar. in principio quadrant, si *russis* urgent, additur S. papav. Ului etiam pro hoc fine est syr. diacod. Mont. Securissime vero alexipharmaca tollunt discutiunt. In spongiosis acidum citri *organum* temperat. Acida mineralia cru- diora sunt, tussim & coagulata facile augent.

Interne ului est foras loci dolentis calidus, nervinus, discutiens ex sident. in specie, uti & alia generalia nervina augant, serpillum, fl. chamom. samb. quadrant, item empl. resolutiva alexiph. c. G. diaph. Myn. de mellisoto campho- rata.

Si inflammatio suppurasset, subjugenda temperate mundificantiæ ex deco- cto pyrolæ, sanc. cent. c. pauco melle dulcificata.

2. Tractatio specialis.

(1) Colla inflammatio.

In *Angina*, præter medicationem & regimen inflammationis generalis,

con.

consideratio in specie habenda est plethoræ, quæ immutanda *pot. vena sectionem* in brachio largiorem, imo postea etiam sub lingua adhibendam; si necessitas congestionis linguam instantis indicet. Stases resolvuntur *externis* penetrantibus, scilicet fobus & faculis nervinis ex rad. in Fl. bryon. sigill. Sal. hyssop. fl. cham. &c. emplastris G. resinosis camphoratis. Injiciantur *gargarismam* ex decocto salviæ, prun. fl. samb. In mucositate urgente additur sal armon. In ariditate assinosa nitrum. Specificæ additur album græcum, quod & interne prodest.

Si inflammatio *suppurat* & timor auctus suffocationem minuetur: tum apostema rumpendum per titillationem sortem gargarismatis iniectione perpetuam. Pus ita educitur, abscessus vero mundificatur travmaticis externis & internis adhibitis, scilicet decocto ex auric. mur. consolida sæp. hyperico cum melle rosarum, rob. diamoron.

Cum vero affectus hic facile revertatur, sub anni scilicet reditu, tum *præservatio* mature instituenda est per venæ sectionem, congestionem hæmorrhagicam, & inde eventientem fluxum occupantem; itemque per pediluvia, purgationes holleboratas, clysteres revellentes acres pro scopo derivatorio, per gargarismata refrigerantia pro scopo congestionis repellendæ.

In *uvula prolongatione* conveniunt gargarismata ex rad. bistort. ari. bardan. caryoph. herb. sanid. cervic. beton. organ. sal. sicubus, nitro, alumine. Fetus convenit ex zingibere, item eff. liga. ol. caryoph. Ad verticem applicatur ol. succini.

(2) *Faucium inflammatio.*

In *aphtis malignis* indicatur absterfus cum penicillo, subjuncta mundificatione ex eff. balsam. myrrhæ, succini, aloes. Internæ continuanda sunt alexipharmaca, itemque adhibenda balsamica temperata cum specificis, scilicet liquore myrrhæ cum albo græco.

In *aphtis benignioribus* suffocant gargarismata abstergentia dicta cum melle rosarum.

In *tonsillarum inflammatione* conveniunt foci nervini; itemque sp. viæ camphoratus, emplastrum resinosa discutientia. Internæ resolutiva & diaphoretica gerantur; In mucoso vero statu penetrantia catambalia & purgantia pro derivatione adhibentur.

(3) *Pectoris inflammatio.*

In pleuritide & peripneumoniam tractatio generalis interna febris inflammatorie adhibenda. Venæ sectio in opposito pectore urgente convenit. Specificæ S. card. Mar. in emulsionibus vel in pulvere plebe laudatur. Alvis expeditur clysteres lenientes. Diapnos conservatur eff. alex. scorziata, cort. chæc. Si in-

flam-

inflammatio pleuritica in *empyema* transit: tunc pus ex thorace educitur, paracenthesi facta intra 5. & 6. vel 6. & 7. costam: postea theocha vulneraria injiciuntur ex herb. hed. terr. pyrol. veron. leord. addito melle rosato, myrrina.

(4) *Ventriculi inflammatio.*

Præter generalia prolunt specificæ eff. millefol. alb. græc. vel in pulvere, vel in aqua coctum & filtratum adhibendum; extus camphorata.

(5) *Inflammatio intestinorum Ilicæ.*

In specie indicantur 1. venæ sectio, 2. temperatio utrofa, 3. stasin specificæ colliquantia ex sang. hircicherefol. item clysteres ex lacte, nitro, fl. samb. chæref. &c. pro immediata resolutione perpetranda, 4. extus camphorata.

(6) *Hepatis & lienis inflammatio.*

Indicantur in specie 1. sedulitas usus colliquantia, 2. discutiant specificæ bellis, rad. cichor. hed. terr. generaliter vero alexipharmaca ex scordio, mumia, thachia bezoardica Mich. 3. analepsis interponitur emulsiva c. S. aquilegiæ. 4. Post morbum vulneraria prudenter sunt subjugenda. Specificum pro hoc scopo potatur aqua gerani. 5. In primo principio, si status plethoricus subit, venæ sectio administranda, maxime in pede, subjuncta diaphoresi. 6. Alvo in specie etiam eff. succurrendum per rhubarbarum, clysteres carminativo oleoso, nitrum. 7. Hæmorrhagiæ accedentes non sistendæ adstringentibus, sed temperandæ per nitrofa, c. MP. de cynogl.

(7) *Renum inflammatio.*

Præter tractationem generalem conveniunt externa paragonica discutientia, facculi sicci vel in vino cocti.

(8) *Meningum inflammatio.*

Indicatur ventilatio sanguinis congesti in vena frontis, in renis, vel scalpiti narium: Discutiant specificæ bufo vertici applicatus. Item epithemata ex verberna, nucleis persicorum, camphorata; nec non unguentum alabastrinum c. camph. ol. L. rhod. Revellunt clysteres acres, item cataplasmata ex fermento panis, stercore columbino, pipere, synapi, aceto, ad plantas pedum applicata. Internæ præter generalia conveniunt electuarium de ovo, nux. vomica, sinabaribus; nec non diluentia & potus multus ex decocto CC. Resolutionem promovere succus chærefolii, temperationem nitrum; Discussionem diapnos jam præsentem, promovere eff. alex.

(9) *Capitis inflammatio eryspelacea.*

Indicatur interna discussio per alexoph. cum aquis diapnoeis, abforbentibus, empressantibus, laxatione. Exteris camphorata, facculi paragonici. In asse-

M

tu

Cum recidivante indicatur, 1. ventilatio sanguinis assueta repetenda, 2. in sexu fequiore mensium in ordinem redactio, 3. laxativa eruditata subdignio, 4. o galini & acrimonia sanguinis dietetica & medica alteratio & temperatio, maxime nitrofa.

Articulus VI. De Febre catarrhali.

Mucus, propter cujus secretionem excitatur motus febrilis, ad separationem disponitur per resolutionem pro diversitate temperamentorum electa & adhibita. In calidioribus per salina colligantia; sic. dupl. fol. conch. in paroxysmo data: In frigidioribus per alexipharmaca, scd. catarrhales, G. resina, myrrham, succinum ter in die data. Unde commode rehittente paroxysmo bis vel ter eff. alexiph. quendam adhibetur, sub impetu vero paroxysmi datur salinum temperans.

Taffia sicca incassatur liquoris cocta, emulsione amygdalina. Securius adhuc alexipharmacis discutiunt.

Alvar libere servanda est per dieam liquidam ex pomis, prunis coctis; itemque clysterem; uti & pilulæ apientes ante paroxysmum datæ, ut in illo operentur, prosunt.

Sensescito impetu parcius dentur medicamenta. Conveniunt diaphoretica fixa cum abstersivis, corallata, laxatio mercurialis.

Si lenis vel hæctica succedat, prosunt alexipharmaca ex rad. eri. helen. pimp. imperat. ter in die sine regimine data, interposito ad noctem abstersivo.

In catarrhis ejusmodi non adeo assueta quadrat solum laxatio ex merc. d. pil. beech.

Articulus VII. De Febre ephemera & continen.

Ad resolutionem sanguinis confusionem abundantiam promovendam nervus medicationis intendi debet: Scilicet equalis sanguinis dispartito conservetur per regimen continuum quietum, per sufficientem dilutionem temperantem, acidis citri maxime acutatis. Ut simul materia acris organica, motus progressivi intensioris productum, obtundatur, absorbentia præcipiantia cum diaphoreticis fixis & aquis diapnoicis juncta sub exacerbatione paroxysmi semel vel bis in die adhibenda. Ventilatio sanguinis in principio hujus affectus præ aliis febribus securo adhiberi potest: atamen non tollit intentionem resolutionem, contra vero magis sensibilem & debilem reddit naturam, maxime ad recidivantes motus disponit. Sub exitum si appetitus & vires diutius emanent, depuratio laxativa primarum viarum subiungi potest. Sudorifera intentio hujus febris sanguinem facile in hæcra compellit & itales inflammatorias generat. Et contra adstrictoria & refri-

ge-

geratoriis suppressio itales sefosi, mucidas, itelligit & itere sefosis progeniat, quæ alexipharmacis & colligantibus resolvit debent.

Articulus IIX. De Febribus compositis.

1. De acuta periodo.

In continetæmpecontinua impedit excretorius fædioniferus tanto magis vi tati debet, & contra dirigere animum, citius motus excretorius in equilibrio conservetur secretionem leniter expeditur, & iteo scopis colligantia, absorbentia, tena percutia in paroxysmo adhibeantur, sub ejus declinatione vero lenissima alexipharmaca aut saltem regimen quietum sufficiunt.

In synocha cum parva contagio, si ventilatio sanguinis nullis est infus, ad potest in acuta leni secretorio decipitatem vocat ad actum excretionis lenitate, ut circa tempora crithæ exundantiam hæmon hagiæm moliat, & ea præcipue coagulationes ad caput insinuat, unde crithis perversa in angina, splenitum, phreneticos præventu exoritur. Si ob synochi complicationem vena sectio fuerit instituta, statim tam regimen perpetuum diaphoreticum est subiungendum. Ceterum vero omnia vena sectione, ad lenem & constantem motum secretorium per præcipitancia cum alexipharmacis alternare curam impendere debemus.

In synocha cum bilis ventilatio sanguinis non quidem biliosa est, sed tamen ad eam suscipiendam nulla urget necessitas. Illud vero observandum, ut commotiones vomitibus in statu plethorico eo lenius excitent, contra vero magis temperationi biliosæ materie ejusque derivationi clystices vel laxativa studeantur.

In synocha cum variolis complicata adplices sub initium vena sectionem jam fecerunt, sed ea pariter nullis urgentis necessitatis existit. Cavendum vero hic summopere est a stimulis calidis expulsiis, siquidem variolæ facie tumorem & præcipitantes prorumpunt, nec diu persistunt, sed facile retrocedunt, aut inæqualiter lepprator. Quamobrem in hac complicatione æquilibrium constantem temperaturam motus expulsiis per absorbentia, regimen temperatissimum &c. est conservandum.

2. De Compositis ex intermittente periodo.

Uti in priore genere complicationis stans accedentis synochalis minor, consideratio habetur dirette cum oppugnandi: ita contra in intermittibus sub accessu alieni, maxime acutioris morbi, aliæ ingredienda est via, ut labis sanguinis nec potior ratio habeatur, quam primarum viarum læsionis, licet hæc causam continuationis febris constituat. Quamobrem proficiendum, ne tales intermittentes complicationes vel per calidam traditionem tanto magis in acutam inflammationem febrem præcipitur, vel per adstringentia chinata in oppilationes viscerum hæc-

ææ, hæc hæc, hydropici. Medicatio vero acuta ac intermittens febris ad-
quata hic commode conjungi potest. 1. Ut resolutio viscositatis in primis vis
hærentia per digestiva salina, absorbentia autem paroxysmum data, intendatur. 2. in
paroxysmo imputa asthoie matæ obfusio, organum temperatio, secretionis
expeditio promovatur per nitrofa cum absorbentibus data. 3. Discessio vero &
exoretio promovenda stidibus intercalatibus per alexipharmaca. 4. Si mi-
telat affectus, resolutæ matæ evacuatæ detentoria institutenda est per gummi
resinas, amara, laxantia, aliquot horas ante paroxysmum danda. 5. Si febris in-
termittens simplex ex adstringentium chinaturum abusu sit suppressa, & in sta-
tum compositum, maxime vero confectaria hæctica, permutata, tota febris solli-
cite per deobstruentia est revocanda & legitime curanda, quo sine inservient.
6. Si talis composita febris a scabie retrocedente vel retro pulsa ortum duxerit, tum in
specie ad scabiosæ matæ correctionem intentio est dirigenda; scilicet a) per
diuretica-nitrofa, quibus etiam organismus compescitur, b) per evacuantia specifi-
ca ex merc. dulc. subjuncta & iterata data. c) per sulphurata, quæ inquinamen-
tum scabiosum pari specifica energia invertunt, scilicet simplex sulphur, ejusque
flores cum pulvere temperatis solutione conchasum, dandi.

Articulus IX. De febre lenta.

Stagnationes circa viscera resolvenda per alexipharmaca temperata 3. l. 4.
vicibus in die sine regimine adhibenda, scilicet essentiam alexipharmacam, cum
calidiorum in frigidioribus tum temperatorem in calidioribus subjectis. Inter-
ponantur præsertim velut noctem & paroxysmum salina absorbentia ex solutio-
ne conchasum cum acido citri, vel tartari vel aceti destillati facta, cui additur tar-
tarus vitriolatus, nonnunquam etiam nitrum pro æstus moderatione.

Resolutio penetratior requiritur, si labura viscidior ab intermittibus
relicta sit, præsertim in feminis, scilicet ex anatis; extracto abstin. cent. card.
ben. Gref. ammon. galb. myrrh. aloë. Inde pilulæ formantur & in die semel vel
bis ad 15. 20. dantur. Si intermittentes plaus suppressæ sunt, quæ lentam relique-
runt, revocandæ ex sunt per talia aperientia amara, pilulas balsamicas, becheria-
nas, laxantia &c. & postmodum legitime per digestiva tractandæ. In duplici
ejusmodi casu post aperientem & resolutioem digestivam conveniuntonica
marialia, stomachica, insulum aromaticum camminativum ex cent. abstin. Ze-
doar. aro. eloch. caryophyllata &c.

Si lenta ab ephemera in plethoriam fuerit relicta & cum passione hys-
terica conjuncta, convenit V.S.

In.

In visis si lenta biliosam anxiam cardialgiam generet, indicatur emesis,
intra corrigentia vero acidum citri usui est.

Inter symptomata vero lente febris occurrit 1) *Contabescencia*, cui suc-
cungitur anaplexi ex emulsiis, vino exotico, pane saccharino, cibis ex peptis gela-
tinosis, fructibus horæis. 2) *Appetitus profusus* vocatur amaris. eff. card. b.
abstin. Vit. martis cum aqua vite. 3) *Sudores colligativi* refrærandi sunt
per gemmata ex corall. spec. de hyac. cum nitro & MP. de cynogl. dandis. 4) In
diarrhoea eadem est medicatio.

Articulus X. De febre hæctica.

1. In genere.

Acrimonia falsa, quæ & staseos in viscere & febris hæctica, scilicet motus
progressivi auctioris productum est, temperanda, præcipitanda, & edulcoranda
per colligantia, scilicet sol. conc. corall. cui addi potest aro. d. nitrum, & ita
versus noctem adhiberi, in tenerioribus, infantilibus & puerilibus ætate; convenit præser-
tim solutio absorbentium cum acido citri, itemque emulsiões saccharatæ cum
absorbentibus. In robustioribus adhibentur etiam radices absgerentes, ari. pimp.
&c. In magis phlegmaticis adhuc penetrantiora, herbe capillares, marrub. rad.
catarrhales, imperatoria, levistici, helenii, gentianæ, galangæ &c.

Discessio staseos in viscere promovenda est per alexipharmaca tempe-
ratoria, scilicet eff. ex r. pimp. h. scord. cent. card. b. hed. terr. urtic. &c. quæ 2. 3.
in die ad gr. 30. 40. adhibetur.

Commotio & evacuatio ad & per ulcerata loca fiens per V.S. in pede,
vel in principio vel in orthostadia circa æquinoctia institutam avertitur & deti-
natur.

Alvus leniter expedienda est per rhaz. mau. merc. d. clysterem.

In diæta potus sit sufficiens, parvis haustibus adimendus. Cibi sint ex:
pepti: jussula gelatinosa, pulmenta, carnes vitulina, ptisana cum G.
arab. tragac. gelatina CC.

Si orthostadiam recuperant, prosunt vina saccharata, itemque tonica
ex sp. CC. rect. c. tinct. autumn. aut corallia cum aut. diaph. emulsiva laxantia ex
G. juniper. sagap. extr. scord. cent. myrrh. aloë, si sulphuris &c. Traumatica
num temporis lenis in usum vocari possunt; scilicet in pectoris visio tussilago,
bellis; in hepatis hedera ter. fanic. alchimilla. In splenis virga aurea, hyperi-
cum, ptelea, &c. Diarrhoeæ & sudores p. simodum eo facilius cohibentur per
absorbentia, corallata, gemmata. Tussim refrænat MP. de cynogl.

H 3

2. In

2. *Inspectio botlica pulmonaris cura*

a. *Ulcerosa febrilis.*

Derivatio affluxus fit per V.S. in pede circa æquinoctia, subjunctis pediluvio. Absterio vero per absorbentia, salina, viriolata, cum temperata discussione conjuncta per aquas diapnoicas. Temperata analeptis simul obtinenda per emulsiya, juscula lubrica, gelatinosa, sacch. cand. conf. rosar. ol. amygd. c. figch. Resolutio febris obtinetur per decocta veronica, bellidis, ghaefolii, musilaginis, hederæ ter. pyrolæ, saniculae c. melle; item per gummatola, suum antimonii. Tonica vero roboratio obtinetur per interposita alexipharmaca catarrhalia ess. alex. rad. ari pimp. h. marub. cap. ven. syr. de tabaco &c. Tum & derivativa laxatio subjungenda ex gummatosis c. pauco colocynth. Affluxus vero cohibito fit per MP. de cyn. Denique consolidatio per balsamica temperata, tereb. coctis. mastich. olib. bals. peruv. de copaiv. rubinum sulph. &c.

ß. *Apostemata s. Vomica pulmonum.*

Pariter & hic affluxus derivatio fit per V.S. Discussio flassos per decocta ex rad. cicla. vinet. aci. helen. h. veron. heil. ter. hyper. cent. millefol. additur. santalum & glycyrrhiza. Temperatio motus & materiae acris fit per absorbentia c. MP. de cyn. Roboratio denique subjungitur tum per alexipharmaca, tum denique per tonica, terram sigillatam, hematidem.

Artic. XI. *De Febribus intermittentibus.*

I. *Tertiana.*

Causa continens cum sit labuta viscidæ, in primis viis stagnans & opus digestiois impediens: tum hæc resolvenda est per digestiva, ut vel sponte natura inolvine evacuetur, vel artis flumino eo commodius secedat. Digestiva differunt pro ratione subjectorum. In calidioribus prosunt salina cum absorbentibus ex tart. vitr. arc. d. conch. matr. perl. In frigidioribus prosunt salino sulphurea, amara, diuretica ex tinct. antinora. rad. incidentibus, ari. Zedoar. imper. pimp. Dentur vero digestiva ante paroxysmum.

Preparata materia si sponte 2. 3. 4. paroxysmo secedat, vel per emesin vel per catharsin flumino evacuata opus non est. Sin minus, tum & excretio promovenda die maxime intercalari. Fit hoc in febrilibus languidis, appetitum, dejectum, amaritum oris patientibus per emesia ex tart. emet. ad gr. 2. 3. 4. vel ex oxyæaccharo emetico. In tenacioribus, ubi in intestinis magis viscositas hæret, eamque dolores tensivi circa umbilicum indicant, prosunt laxantia ex jalapa, merc. d. Quando vero febris diutius jam duraverit, ut suspicio sit tenacioris

mato-

anter & præ se sit & si præ etiam haerent: tum purgantia, aciora ex G. resinis amari, mych. abet. VI. de ammon; Quere. velus paroxysmum danda & una digestiva continuanda. In paroxysmo si æstus intensior sit, temperatio n otos obtinetur per acrimonia obtinens, nitro absorbentem, per regimen temperatum, & per sufficientem acidulatam dilutionem &c. Quo modo etiam diffusio in paroxysmi exitu promovenda, imo regimine quieto, modicoque alexipharmaco adjuvanda est.

Quantum materia est resoluta & evacuata, ut patiens maxime die intercalari orthostadiam aliquam recuperet; tum motus febrilis suspenditur, si per se non subsistat, per. eroc. mart. antim. vel sulphuratum: certius china china cum digestivis mixta & ante paroxysmum data. Paræm effectum præstant anodyna temperata, pil. Wildegansii.

Stomachus si debilitetur sub æstui febrili, ut etiam intumescantia ejus subsequatur: tum cura ejus roboratione abolvenda est per aromatica, piperem, Zedoariam, Cort. aur. Cydoniorum, Calami aromatici condituris. Item ol. cayoph. piper. cauph.

2. *Quartiana.*

Eadem quæ Tertianæ hic etiam cura est, uti fonsidem. Inclinat tamen magis ad acutum, unde ut acuta absorbentibus, temperantibus simul tractanda: ut ita is sub æstu datus motus & materia acris temperetur, secretio & excretio promoveatur. Contra vero in sopitione motus febrilis maxime addidicioria, cautius & tardius hic procedendum.

Dentur itaque ante paroxysmum digestiva: Sub paroxysmo absorbentia, temperantia, eo remittente alexipharmaca amara: tempore quasi vacuo evacuatio etiam per vomitum vel catharsin institui potest, ubi & pilulæ Beccherianæ conveniunt.

In chronico statu prosunt vina medicata vel pilulæ resolventes ex amar. G. resinoso &c. Motus sopitæ china; troco maris antimoniali, stomachicis. Sudores nimii moderantur analeptics gelatinosis, alitro, corallatis, gemmatis, anodynis.

3. *Quartiana.*

Materia morbifera cum in visceribus abdominis penitus infederit: tum resolutio ejus digestiva in paroxysmis quærenda & diutius continuanda. Digestio hæc pariter pro diversitate subjectorum dirigitur. In paroxysmo in genere salina cum pauco absorbente dantur. Die post paroxysmum amara ex gentia-

na,

na, helenio, aro, Zedoaria, carduo benedicto, centaureo &c. dantur in infuso, pilulis, essentia, decocto. Adjuvant hanc digestionem herbe capillares in potu datæ. Die ante paroxysmum utiliter laxatio per amara instituitur, scilicet ex G. resinis, ammon. galb. juniper. marc. d. aloë, tereb. &c. aut infuso ex rad. ari, cichor. tarax. herb. marub. cent. foliis fenn. rhab. tart. sol. cort. aur. &c. Alvus etiam lubrica per diætam emollientem ex pomis bersd. prunis, passulis est servanda. Ceterum largior excretio cathartica, locum non habet, uti nec emetica, sudatoria, cum natura tales non moriatur, sed languidas & leneas solum resolutiones stagnationum in visceribus circa primas vias intendat. Quando vero per aliquot paroxysmos hæc medicatio fuerit servata, & materie resolutio perpetrata: tum motus febrilis cohibito non tam per chinam, quam per martialia fiat, scilicet lim. mart. pulveris. croc. mart. antimonialem, ess. vitriol. mart. c. resoluendis salinis & balsamicis con- & subiungitur.

4. Febris suppressa.

Intermittens, maxime quartana suppressa & passiones hypochondriacas, duritiam abdominis, adstrictiones alvi, mala cachectica, hydro-pica, hæctica generas, revocanda est tum laxationibus aperitivis distis, maxime ex polypodio, rhab. &c. tum etiam resolutionibus gummatosis, scilicet pil. balsamicis.

Febris postea legitime tractatur per digestiva tum salina tum acriora; imo & in die intercalari stomachica cum interpositis martialibus locum habent. Præter laxativam excretionem etiam sæpe numero vomitus lenis convenit. Huic etiam quadrat cura febris lentæ antea recensita, per alexipharmaca temperata & salina colligantia.

SECTIO

SECTIO II DE ANOMALIIS MOTUS TONICI.

MEMBRUM I.

DE HAEMORRHAGIIS & quidem

A. Nimiis & inde sistendis.

1. In genere.

Hæmorrhagiæ si excedant aut in unummodo loco eveniant, vel metum contumeliam peiorque consequentia inferant, tutissimam quidem prophylaxin inveniunt in tempestivis sanguinis ventilationibus, V. S. Scarificatione, circa æquinoctia decrecente luna institutis. Circa solstitia non facile usurpentur depletiones tales, nisi ingente necessitate & in maiore quantitate ad unum. V. VI. Scarificatio vero omni anni quadrante in porosis adhibeatur, scilicet ante æquinoctia & solstitia. V. S. locus pro ratione decubitus eligatur, repentina effusio magis alterat, adjuvatur hic scopus commodissime per diætetam temperatam, plethoræ occupationem &c.

1. paroxysmo cura tanta sit in repressione affluxus, ne scilicet subito sanguis articularis aliisque vehementioribus commotionibus turgescat cohibeatur, Ergo 1. orgasmus sedandus luxilitatis inactivatione per infrigidantia, nitrum in flu. liore temperamento corporis adhibendum, per acida in spongioso cum aquis refrigerantibus, cardivia, lactuca, plantagin. rosarum, porulacæ &c. 2. Coniungitur nonne sepe anæsthesia ex syr. citri. berberum, ribium, cinamomo in iulapiis datis. 3. Spasmodici concutientes motus leniuntur per cinnabarinæ, hyosciamum M. P. de cyn. nitrosi juncta. 4. Tonum reducant gemmatæ, carnepluræ, jalspi, spec. de hyac. parvis & repetitis dosibus data. 5. Tandem inquinamenta exterguntur per lenia diuretica nitrosi conjungenda ex sol. conc. tart. vitriol. Stases enim ex congestionibus hæmorrhagicis nascentes materia tali absterfione indigent. 6. In statu plethoræ curative V. S. sæpe necessaria est, & fiat præcepte in loco opposito pro revulsione. 7. Exius proficit anæsthesia senescente impetu adhibenda ex persicaria, bufone exsiccato, rad. nigellæ, & pleurocori sub lingua tenenda, pulv. sympathetici. Revulsio item usus est per ligaturas in opposito loco, per æmbriculas fixas cum multa flamma, adhibendas. 8. Post talia lenia adhibita si urgeat necessitas, transeundum demum est ad adstringentia. Sine hæc præcipue gallæ, cortices & flores granatorum, radix bi-

flortæ, pseudoacori, tormentillæ, herbæ bursæ pastoris, pentaphylli, plantaginis, consolidamur, auriculæ muris, veronicæ, agrimoniæ, hyperici. Semen lapathi, sanguis draconis, terra catechu, lapis hematites cum spiritu salis ammoniac vel spiritu salis inbutus, faccharum satuni cum aqua rosarum, spiritus vini rectificatus, mæc cum sulphure calcinatus, liquor minera martis solaris &c. quæ paritæm extus partim intus adhibentur. 9. Analepsis vero dietetica follicite statim con- & subiungenda est per iulculæ gelatinosæ, mu-riliginosæ, decoctæ hordei, emulsiones, potum calidum temperatum, quietem corporis, animi, sensuam.

2. In specie.

(1) Hemorrhagia narium.

In paroxysmo convenit interni organui temperio per nitrum cum digestivis, corallatis, diureticis pennixtum. Interponatur pro rei exigentia lene adstringens cum parca anodyno, v.g. spec. de hyac. lap. hemat. c. MP. de cyn. Laxitas alvi non negligatur. Externa coagulancia sunt spiritus vini rectificatus, terra catechu, rad. tormentillæ, alumen, malicorium, rad. ireos aquaticæ, frigida ergasmya etiam restringunt. Specifica sunt succus millefolii, stercoris suilli, equini, asinini, rad. nigellæ, Persicaria, pulv. sympatheticus, bufo, quinque folium, manibus tenenda aut collo appendenda. Emplastrum de hyessismo ad tempora applicatur. Extra paroxysmum convenit alvi expeditio, motus corporis lenis consumptorius, diæta temperans, pediluvia, filia velutilla, ventilatio artificialis &c. pro diversitate subiectionum & circumstantiarum adhibenda.

(2) Hemoptysi.

In paroxysmo ebullitio est cobibenda per nitrosam cum cinabarinis mixta. Plethora, si urgeat, immutanda pariter. Adhictio rarius non nisi in casu necessitatis summe adhibetur. Conveniunt leniora ex uinea cranii humani, croco maris, corallii, gemmatiss. MP. de cynoglossa. Externe usum habent specificæ, cranium humanum, pulv. sympatheticus, L. flaxini, bafu, ligatura inferiorum. &c.

Post vel ante paroxysmum indicantur 1. plethoræ ventilatio per V.S. maxime equino-dialem in inferioribus partibus. 2. Sanguinis stagnantis dissolutio per essentiam alexipharmacam scordiatam, succinatam. 3. Acrimonie obfusio per absorbentia, colligantia, diuretica. 4. Resistens sanguinis excreto per melitta, resinosæ, traumatica temperata ex tussilagine, hedera terebinti, fenicula, pyrola, virga aurea, rad. vinetoxici, chidæ, pimpinellæ, &c. in frigidioribus conveniunt myrrhata. 5. Consolidatio pulmonum fit per balsamica temperata, essentiam alexipharmacæ, myrrhæ, succini, balsamum pervianum, copaiæ. 6. Alvi libertas conservanda per rhabarbarum, motum corporis temperatum, diætiam ab ac-

acribus vacuam. 7. Sanguinis refectio fit per analeptica gelatinosa, emulsiones carminativas, ubi semen carvi & nigellæ convenit.

(3) Vomitus cruentus.

In paroxysmo 1. ergasmya temperanda est nitrosa. 2. Viæ roborandæ sunt per adstringentia blanda parca ex ad. tormentillæ, hyperici, catechu; ex corallatis, stercoris, L. flaxini, spec. de hyac. fl. rosarum, rob. Santali rubro, siccæ cydoniarum inspissato. Anodyna lenia simul adhibentur. 3. Turba circa ventrem portæ moderantur specifico, millefolio.

Extra paroxysmum convenit 1. congestionis derivatio per V.S. in pedibus circa æquinoctia. 2. Mensum & hæmorrhoidum promotio per vinum medicatum n. pulv. ex an. mæ gentiana, hellenio, rhabarbaro, rubio tinctorum, cenaurio, mæstichio, quædam crassiora & raris hypochondriaca simul corriguntur. 3. Alvi promotio semper est conservanda per clystices, rhabarbarina. 4. Congestiones vero occupantur salibus urinis cum essentia alcalina & millefolii.

(4) Hæmorrhoides.

Interna sistuntur: 1. Per emollientem alvi ex rhabarbaro, seana, salibus digestivis, nitro. 2. Per tonicam roborantem, ubi geminata, martialia temperata paritæm temperantibus locum habent. Nec non salia volatilia cum tinctura mæstichii mixta & ter in die adhibita. 3. Motus sopitio fit per specificæ, millefolii, dentem hippopotami, pil. beechi, radicem bistortæ, auriculam muris, &c. Externe calor abdominis est conservandus.

In externa convenit 1. alvi promotio & sanguinis purificatio per infusionem ex lactuca & pilulis purgativis, cui utæ, centaury, funaria, rad. cichetæ, ari, vinetoxici, mæstichii her. ebord. nigri, foliis fenug. 2. Vicaria evacuatio per hirudines in ano bis vel quater in anno admotus, vel per scarificationem in femore, coxa, vel per fonticulum in pede, si molissima spasmodica nondum increbuerit, quo sine præservatio fit per V.S. in pede subijuncto motu corporis, pediluvio.

(5) Mælus cruentus.

Præservatio fit 1. per V.S. in pedibus. 2. Hæmorrhoidum promotio per hirudines. 3. Per temperantem nitrosam absorbentem.

Præmissa tali medicatione securus subiungitur tum in curatione 1. adstrictio successiva per martialia, vinolata, lap. hemat. Lg. mur. mort. c. aqua plantaginis, mûca, borsæ pastoris, portulacæ. 2. Cohibitio specificæ perpetuatur per equileum, uticam in pulvere, decocto, siccæ usurpandam, quo scopo etiam convenit virga aurea, auricula muris, hyperici & similia traumatica. 3. Relaxatio spasmii simul obtinetur per clystices carminatives. 4. Consolidatio ventris balsamica in statu ulcerationis, præsertim natura adhuc robulione existente, &c.

ex terebinthina, rubino sulphuris, succino, mastiche, balsamo peruviano &c.
5. Externa discussio perpetrat per emplastrum laponum lumbis imponendum.
6. Ceterum eadem in aliis tractatio est, quæ in hæmoptyli.

(6) *Hæmorrhagia uterina.*

1. *Menses ordinarii nimii.*

Indicatur hic 1. sanguinis abundantia immixtio per vene sectionem ordinatam præservatorium. 2. Eius distributio per motum corporis. 3. Temperatio per nitrosæ. 4. Cohibitio per gemmata, martialia, salia volatilia utinola, pilulas Bechezianas, S. hyosciani &c.

2. *Menses tempore cessationis ordinario largius fluentes.*

Præoccupatio hujus fluxus fit 1. venæ sectione bis in anno instituta, scilicet circa æquinoctia. 2. Consumtio sanguinis perpetrandæ est exercitiis motuum. 3. Orgasmi & commotionis temperatio per nitrosæ cum lenibus anodynis juxta obinetur. 4. Tonus roboratur eff. vituli martis, pilulis balsamicis.

3. *Menses post puerperium largius fluentes.*

1. Uterus a remanentia purgetur pilulis balsamicis similibusque, emmenagogis infusis. 2. Fluxus temperetur per nitrosæ & gemmata. 3. Natura roboretur medica & dietetica analepti.

4. *Hæmorrhagia abortiva.*

1. Abortus si retineri nequit, promoveatur pilulis balsamicis vel aliis ex extractis amaris, centaurei, fumarie, cardui benedicti, cochlearie, G. hederæ, junci perfoliati, aloë, myrrha, croco; itemque possumus etiam aquis uterinis, hepate anguillæ, boracæ. 2. Plethora per præservativam venæ sectionem circa initium & medium gestationis immineatur. 3. Motus animi, corporis, sanguinis in temperie conserventur.

5. *Hæmorrhagia lochialis.*

Indicatur hic 1. Ligatura abdominis pro tono uteri restituendo. 2. Alvi promotio per clysteres carminativos emollientes, dietam dilutam temperatam, pituitam ex carvo, nigella, ovo. 3. Temperatio motus per nitrosæ, cinchabarina. 4. Roboratio per tonica lenia gemmata & anodyna, interpositis temperantibus. 5. Confortatio per analeptica, emulsiva, aquas carminativas, julecula gelatinosa, regimena blandum diaphoreticum. 6. Toni uterini specialis restitutio fit per pilulas balsamicas.

(7) *Hæmorrhagia vulnerum.*

Chirurgica tractatio inferius proponetur. Pauci hic notandum, quod in vasorum lisione requirantur ligaturæ, compressiones, obvulsiones farinaceæ, ad-

adstrictio, coagulatio, ubi sp. vini rectificatus egregie operatur, sp. vitrioli vero cum alumine utrumque scopum adimplet. Cauterizationes in arteriis laxis applicantur, imo arteriæ punctum læsæ dilascatur penitus, ut ita contractæ & hilescentes eo facilius conglutinentur. In porosis translatione, adstringentia superius recentia, imo inviscantia farinacea locum habent. Sp. vini rect. tamen utiliter simul applicatur.

Ceterum in vulneribus medicæ tractandis alvi expeditio necessaria & discussio circa vulnus. Præsertim consuetaria ejusmodi hæmorrhagiarum circumspicte sunt tractanda: Nempe 1. febris inflammatoria requirit a. venæ sectionem, nisi nimia præcesserit hæmorrhagia. b. Temperationem per nitrosæ. c. discussionem per alexipharmaca. 2. Anniverfarii motus, die Calender an den geschwächten Gliedern. Solvuntur a. venæ sectione circa id tempus vulneris recurrens instituta. b. Motu corporis constante; c. regimine & medicina diaphoretica. d. laxatione. e. externa dissectione per sp. serpuli camphoratum. 3. Lesiones cachecticæ, aceticæ occupantur & curantur dicta acri analeptica evcepta, quo sine intersunt etiam vinum moderatum, cibi temperate aromatizati ex cunino, petroselinio, coriandro.

B. *De hæmorrhagiis suppressis & ita revocandis.*

1. *in genere.*

Quando a quavis hæmorrhagia emanante vel suppressa motus spastici, dolorifici, organici, transitori, itemque stases sanguinis similesque cognati affectus oriuntur, tum in genere quoad therapiam generalem ac omnibus speciebus adæquatum, 1. plethora ventilanda est, & quidem in loco & tempore opportuno pro ratione decubitus & motus hæmorrhagicæ. 2. Orgasmi medicæ, dieteticæ, eluticæ temperantibus est. 3. Cruditates generales, maxime alvina, submovenæ sunt. 4. Generalis sanguinis dispersio diaphoreticæ promovenda & expedienda est. 5. Congestiones particulares per tonica anodyna specifica sunt occupandæ. 6. Quando vero hæmorrhagia in loco congruo contingens emanat, tum ea, his dictis præmissis, invitanda est per specifica.

2. *in specie.*

(1) *De Hæmorrhagia narium suppressa.*

Suppressio hujus fluxus inducit congestiones organicas dolorificas in capite, ophthalmas, cephalalgias, odontalgias &c. inde dependentes atterationes motus tonici & per g. aff. arteria. 1. stases appetitus vacillantes, congestiones vertiginosæ, stases inflammatorias &c. In junioribus itaq; per phylaxia & cura ejusmodi æstivum fit per vitam mobilis, foanni denatationem, temperantem dilutionem, lenem laxationem &c. In senilibus vero venæ sectione vel scarificatione ordinata liberatur.

(2) *Hæmorrhys & evacuationes artificiales suppressæ.*

Succedunt huic suppressioni varie passionis spatice dolorificæ, ten-
sio circa pectus, scapulas, hiatum, collum. Insuper interitus motus vitalis turba-
tiones variae, asthma sicca spasmodica, tussis vacua, stases pleuriticae, peri-
pneumonicae. Tutor medicatio horum malorum non est, quam per venæ sectio-
nem vel scarificationem statuciam. Temperatio enim acrimoniae organicae,
impuritatium alviniatur sublevis, æqualis digestio humorum &c. utilis quidem
sunt, sed opus non absolvisse.

(3) *Hæmorrhoidum revocatio.*

Inducantur hic evacuationes vicariae, quæ in junioribus præscopo desin-
factionis ac revulsionis in superioribus partibus institui possunt, apud adultos vero
in inferioribus partibus pro exundantia facilianda, occupanda &c. 2. Tempe-
ratio motus per nitrosa, interposita robotatione per siliia vitiosa. 3. Dispositio
languinis ad inferiora ducendi per myrrham, aloem, sacrocossiam, lagapnum,
galbanum, hedera, asinoniacum &c. Itemque per radios hellebori nig. ar.
amaracei, herbas costarum, artemisiam, sabina, sanguisolidi paniceæ. Prepara-
ta sunt ess. bell. nig. el. PP. pil. balsum. 4. Externe promoveant suppositoria
scia ex myrrha, aloë, pipere, maxime vero usui hircinum.

(4) *Mensium suppressio & amissa.*

1. Plethora, si quæ subest, corrigenda. 2. Pariter plethorica & melan-
cholica sanguinis dispositio alteratur per motum & potum sufficiens. Medice
interveniunt resolventia amara, antiscorbutica, ex rad. ar. hellenii, viucetoxici,
herb. absynth. centaur. puleg. marrub. meliss. capill. ven. si. cheiri, caladabæ.
fol. senn. bacc. lauri, aromatica lenia. Sanguinis vero dyscrasia corrigitur per
silius, temperantia, diuretica. 3. His peractis sanguis ad mensium exitum dis-
ponitur per specifica & magis acia, G. resinas, amara ex G. am. galb. lagap. myrrh.
&c. 4. Iste p. munita toxica ex liq. matis cum salubris digestivis tart. vit. cryst. tar-
tari. 5. Menfes vero pelluntur per magis specifica, versus typum ordinatum,
vel mutationes lunæ adequatas, danda, scilicet pil. balsum. sabina, crocum, U-
lar. boracem &c. 6. Externa sunt, quæ menses adjuvant, infusus, pediluvia
ex balneo salis urinosi per instrumentum Glauberianum. 7. Si tunc abdominis
spasmi & accurrant, clysters tum summi usui sunt, maxime ex veronica, itemque
ess. millefol. croci. tonica. 8. Si vero suppressio a cruda dieta sit primarium
orta, indicatur ibi voritus cum digestivis.

(5) *Uterinum si pressum.*

Immediate post ejusmodi emanationem 1. Ligatura abdominis est respi-
cienda. 2. Alvus clystere solvenda. 3. Organis uteris absorbentibus tempe-
rantur. 4. Promotio tentanda per crocum, ess. succini, pil. balsum. &c. 5. Si

minus

minus succedat, distributio resolutoria febrilis leniter expedienda & facilitanda
temperations & diopoea dissolvente. 6. Si postmodum affectus turbæque ab-
dominis succedant vel metumatur: tum post 4. vel 8. septimanam uteris depa-
randus aut menses revocandi per infusa aperitiva ex rad. caryoph. eichor. h. cent.
marrub. culcitr. origan. pulf. floech. Arab. helleb. nig. &c. Optime hic con-
veniunt pil. balsamica.

MEMBRUM II.

DE

MOTIBUS HAEMORRHAGI-
CIS, eorumque MORBIS CONSE-
QUENTIBUS ac DEPENDENTIBUS,
scilicet CONGESTIONIBUS SPAS-
MODICIS,

quæ formant

DOLORES.

Articulus I. De Doloribus capitis, & quidem

1. Cephalalgia.

Orgasmus congestiois & acrimonia sulphureæ humorum temperatur nitrosus
cum cinnabarinis anodynis. 2. Siccat & adstrictio alvi concurrens sol-
venda & simul congestio revellenda per clystere acrem, infusum laxans. 3. Sta-
sis discutienda camphoratis, & reprimenda tonicis ung. alabastr. cum ol. lig. rhod.
item aceto roseo, rutaceo cum bacis juniperi, sale in epithemate applicato, nec
non odore salis urinosi. Analeptici pariter, balsama, verberna. 4. Si congestio di-
uturrit & malum frequentius recurrit, exstat, sanguis etiam abundet: tam con-
gestio occupanda vel venæ sectio in pede præservativa vel nuda scarificatione in
spungiosis, maxime si ab ejus neglectione mihi suspicio sit. 5. Si symptomatum
magis cephalalgia status sit, tum diversitas casuum respicienda: unde v. g. in sto-
machi febura emetitionem vel digestivum indicatur. 6. Præservative conveniunt
discussio, dieta moderata, vigilia, venæ sectio, laxantia, diluentia, pediluvia &c.

2. Hemiparasia.

1. Cum hic capitis dolor motum sanguinis arthriticum decurrit: tum ante omnia cruditates primarum viarum, tanquam cause valde exacerbantes, tollende sunt digestivis, vitriolatis, aromaticis, vino aromatizato, pro temperamenti diversitate adhibitis; imo vomitus valde convenit: si plethora abest. 2. Dirc. ele vero quoad morbi curam in paroxysmo astuosa congestio temperanda est nitrosis cinnabarinis. 3. Derivatur posca clystere acris pediluvii, laxantibus. 4. Discutitur externis camphoratis, crocatis, humibicalibus; internis discutientibus, diapnoicis lenibus. 5. Sopitur molindum congestio, talis anodynis cum nitrosis adhibentis, scilicet Mastia Bilularum de syn. exequis speculata amuleicis ex verbena, busone. 6. Corrigitur talis congestio preoccupando per usum salium urinosorum, vel china cortice. 7. Imo placatur immediata applicatione hirudinum vel vesicatoriorum. 8. Præservatio ejusmodi congestionum fit venæ sectione, maxime derivatoria, scarificatione, imprimis assuetata repetenda, ipsarum promotione.

3. Cephalia.

1. Mucositas generalis humorum & specialis stasis inde nata resolvenda, est per catarrhala, diuretica, rad. alaxipharmacas, cortices & signa odorata, herbas amaricantes, capillares, G. resinas, succinata, terebinthinata, sassa vitriolica, tincturas alcalinas &c. pro diversitate temperamentorum adhibenda in infusis, essentis, pulveribus. 2. Correcla materia uno impetu confertim est evacuada per semina, colocynthidem; jalappam, imo per emeticum in dispositis. 3. Stasis discutienda topicis ex ol. coclis ac desillatis cum camphora. In anodinis phlegmaticis euphorie ex nervinis, aloes, rad. cyper. angel. h. major. batil. fl. lavand. lil. corvall. S. anis. aniba. moscho &c. 4. Derivatur motus hinc generalibus non cedent per fetacea, fonticulum, imo sopitur cinnabari largiter data, uti & in statu inveterato mercurialia adhibenda.

4. Ophthalmia.

1. Humores crassi per intestina derivandi sunt laxantibus, rhubarbero, merc. d. jalappa, helleboro, subjuncto anodyno. 2. Ardo inflammatorius temperandus est nitrosis cinnabarinis, quo sine titium missiones sanguinis in malo urgente ac statu plethorico instituende sunt. 3. Stasis discutitur externe camphora, nitro, faculis nervinis ex hyssopo, rad. ir. Fl. origano, fl. cham. sambuci &c. 4. Repellitur vero per sacph. faturni aut vitriolum album cum aqua hyssopi, cyani, rosarum. 5. Sopitur specificis, pinguedine serpentum. 6. Revellitur impetiosa congestio vesicatoriis. 7. Injuncta profundiore mucoso tum laxantia, tum utensia resolvenda catarrhala extenit. alcalinis, succini; alexipharmaca, rad. valerianæ, h. euphrasie, S. fongiculi in usum diuturniorem vocanda sunt.

Hypo-

Hypopyon superveniens tollitur septicis, ol. luterino, pinguedine serpentum, anserina, saccharo cum succo chelidonie, vitriolo cyptico, subijuncta solutione sacchari saturni pro ardore venerico & vitriolaceo extinguendo. Interne laxantia, discutientia, catarrhala sunt continuanda.

Lippitudo possit purgantia, reprimantia ex vitriolo albo; item setacea.

Debilis visus requirit temperationem per nitrum, saccharum saturni: repressiorem per vitriolum album solutum. Interne proinde discutientia ex r. valer. nec non temperantia: in phlegmaticis vero acria catarrhala usui sunt. Irritatio- nes vitæ vitandæ, scilicet locubrationes, lucis irradiationes, seu et sepien.

Pannus eandem methodum & medicamenta polcitur.

5. Stalgia & cognati congestorii motus.

1. Congestio deramur est venæ sectione, purgatione, pediluvii. 2. Stasis discutitur externe, infundenda sp. vini camph. vel applicando camphoram puram aut cum ol. amygd. d. solutum: Internis alexipharmacis, succinatis, interpositis temperantibus, cinnabarinis, anodynis. 3. Suppuratio si imminet, adjuvanda est emollientibus, empl. de melil. sperm. cet. diaphor. Myrsi, camphoratis. Cataplasmate ex rap. alch. h. malv. fl. melil. S. psyllii, ficibus, croco &c. 4. Apostema currendum vel inst. mento vel emplastro mellito, posca mundificandam est balsamica succinata cum sp. tereb. mixta.

Congestionibus ejusmodi si superveniat *furor*, profunt discutientia, corroborantia ex ess. succini, myrtæ aut ol. succini, bals. perru: It. ol. carni. anisi, chariomy. sale urino. cum castoreo, aniba. Internis laxantia ex G. resinis, galbano, extracto panthymagogo, roch. alhand. &c. nec non discutientia succinata, *Tinctum* magis possit humectantia ex ol. amygd. an. ovorum, cere, decoctis nervinis cum vino. Derivantia conjungenda sunt, scilicet pediluvia, venæ sectio, laxantia ex colocynth. helleb. &c.

Motus corporis, dilutio sufficiens humedans ex diata indicatur.

Gravitas auditus succurrit eisdem, quibus insurdo, scilicet calidis, oleis caminativis, menthe, cuminis, succini cum camphora: Internis discutientibus, ess. cleriph. pimplis succini.

In *furoris* congestio derivanda est venæ sectione, evacuatione, temperatione. Externe discutitur decubitus nervinis, sale urino. cum castoreo; ess. succini cum ol. succini; chariomy. &c.

6. Lingue dolor inflammatorius.

Præter generalia, de quibus si præc. a qua actum, utilis est applicatio immediata lina cum, vel venæ sectio sub lingua. Præservant gargariata resingentia ex biforta, h. sol. t. h. sal. nec non purgatio helleborina.

7. Odontalgia.

1. Motitationes spasticæ leniendæ sunt decocto emolliente ex fl. chamæ. ros. nymph. papav. cum lacte. 2. Repellantur vero subadstringentibus, singtura odontalgica Myrsi. Cort. rad. acaciæ; alumine ulso cum myrrha & aqua. salvia. 3. Discutiantur camphora denti esvo indita vel pura vel in sp. vini aut ol. amygd. soluta. 4. Sopiuntur narcoticis, philonio romano, aqua hypnotica Dornereilli: nitro denti indito, eff. opil cum eff. lignorum. Specificis denique, ligno fulmineo tacto, osse bufois, ligno fraxini in solutio collecto. 5. Derivatur congestiones per apoplegmatisantia, rad. pyret. tabacum, vesicatoria. 6. Cura interna eadem est, quæ hemieriauz. 7. Preoccupatio fit interne eff. tonica, externe amuletis, reg. ant. stellato, evulsione dentis carioli, aut ejus uisione.

Articulus II. De Consectariis motus hæmorrhagici pectoralis, scilicet de congestionibus & spasmus in pectore.

1. Pleuritis vera & spuria.

Tractatio videatur in febribus inflammatoriis & tussis.

2. Asthma convulsivum.

1. Asthmus impetuosus avertendus est per venæ sectionem deservescente impetu paroxysmi in latere opposito administratam, itemque per clysteres carminativos acres ex centaurio, origano, majorana, saccharo cum colocynthide. 2. Commotio temperatur nitrois, cinabarinis, anodynis. 3. Difficuli subijungitur & interponitur per diaphoretica, tinct. bezoard. succini, antimonii. 4. Diapnoe etiam promovenda est externis, camphora collo appendenda, sp. vini camph. frictions scapularum, suffragigis ex succino, mastiche, florace. Specificum est hic deus hippopotami externe appensus vel interne assutus in pulvere. 5. Si ingluviæ primarum viarum urgeat, prodest vomitorium. 6. Præservatio fit per venæ sectionem in pede citra equinoctia, purgantia, clysteres acres, temperantia, tonica volatilia urinosa.

3. Catarrhus suffocativus.

1. Stasin in pectore solvit venæ sectio larga in sanguineis, in phlegmaticis vero & ventriculo infarcto emeticum ex vitrioli sale, decocto alatri, tabaci, cujus anxios effectus tollit vinum calidum aromatizatum. In scioribus conveniunt magis evacuatio lenior catoterica ex G. gutte, S. cathami. 2. Febris succedenti occurrat per temperantia, alexipharmaca, analeptica, emulsiva, aquas dia-phoreticas pro discussione. 3. Inter externa conveniunt clysteres stimulant, linimenta pinguis obstruentia ex butyro rubro, ol. amygd. pinguedine asneria, castalasinibus &c. 4. In leniore malo & magis chronico afficula utilia sunt discutien-

entia

entia alexipharmaca, succinata sp. salis ammoni. anisatus, tinct. tartari, C. resine, ammoniacum, regimen calidum.

4. Asthma chronicum ex flaccidis acapulmonum paralytode quasi.

Materia pituitosa corrigenda est diætâ vinola aromatica, boni sacci, moribus corporis lenibus, medicamentis resolventibus balsamicis & G. resinis, myrrha, succino, croco, aniso, h. pulmonaribus, capillaribus; ex hylopo, veronica, betonica; matrisylvâ hoc scopo aqua spiritibus componitur.

5. Asthma ex refagnatione mensum vel hæmorrhoidum.

Menses revocantur per venæ sectionem in pede, pediluvia, infusuramentum Glauberianum, pessus uterinos, intestus.

Hæmorrhoides vero per hirudines, medicamenta ex helleboro, aloë, croco, myrrha &c.

Articulus III. De Consectariis motus sanguinis in abdomine ex vomitu cruento & hæmorrhoidibus pronascentibus: & pro-ducentibus Dolores in abdomine.

1. Cardialgia.

In statu cardialgiæ calide hypochondriacæ indicantur interne nitrofa absorbentia, subijunctis discutientibus, eff. alexiph. millefolii. Postmodum etiam profunt roborantia ex amaris martialibus. Externe conveniunt sp. vini camph. crocatus, nec non clysteres.

In cardialgia symptomatica profunt alexipharmaca, rad. pimpin. &c. externe, sacculi nervini aromatici.

In cardialgia nauseosa vomitus cum digestivis, subijunctis roborantibus indicantur.

In cardigno & frigido statâ profunt digestiva cathartica, postmodum tonica, salia volatilia & martialia. Itemque acida, scilicet el. PP. cum acido, digestiva, amara, aromatica indicantur v. g. eff. stomachalis ex zedoaria, gentiana, pimpinella, sarduo ben. absinthio, tanaçeto, centaurio, cardamomo; &c. Cathartica ano. & catoterica adsumuntur, ut unite operentur, v. g. ex tartaro emetico, mero, dulci, extr. panchym, subijuncto ad noctem anodyno.

2. Dolor nephriticus.

Interne conveniunt temperantia nitrofa, pulv. antispasmodicus cum lenibus anodynis, pil. Waldeg. theriaca, opio cum lixivio soluto & per acetum precipitato, inde per sp. vini extracto. Interponuntur discutientia alexipharmaca. Subijunguntur tonica geminata sp. de campis, hyac. pulv. Volkameri, cost. aur. NM. Interne venit diffusio per sp. vini camphoratum, itemque species pægoricæ, alternatim usurpanda.

In actuali renum calculo prodest venæ sectio, post autem cum digestivis diureticis. Nec non oleosa emulsiva ex amygdalis. Subiunguntur pellentia ex tinâ. alcal. solutione concharum, S. bardanæ, cynosbati. Denique tonica & specifica, hed. tert. virg. aur. Hyppuris vel Equisetum. Externe infusio.

In vesicæ calculo indicantur interne nitrosa pro acrimoniæ serosæ temperatione, pro resolutione vero millespedes. Externe fœtas emollientes cum cepis, clysteres, injectio olei iicini, lumbricorum, scorpionum. Imo catheter & ultimo sectio.

3. Dolor colicus.

(1) Colica flatulenta.

Mucositates evacuantur per clysteres carminativos emollientes, salinos iterato adhibendos ex rad. alb. lil. alb. gran. herb. mercur. branc. urf. pariet. fl. malv. chana. S. cum. ol. aneth. &c. Laxatio etiam saepe locum habet in statu non ita præcipiti vel iterato recurrente ex mere, d. fœna. Discutiunt mucositatem & tonum strictam relaxant alexipharmaca nervina extus & intus data ex rad. in fl. fl. cham. sum. origani &c. Adjuvant hic scopus per digestivam præparationem materię conjunctam ex salibus vitriolicis, absorbentibus, nitro, cinnabari; itemque carminativis, sp. nitri dulci, tartari, mixt. simpl. eff. alex. rad. ascribus angel. pimpia. ari. zedoar. cort. Wint. aur. S. anis. &c. Topica sunt carminativa, lacculi ex speciebus odoratis, rad. it. fl. fl. cham. S. anet. petros. Linim. catm. ex ol. costolitia. castor. cham. nec non destillatis mentiliz, carvis abstinend. &c. Implastrum saponatum huic scopo, uti & laxationi convenit.

(2) Colica hæmorrhoidalis.

Spasmus leniatur iterato usi clysterum paretgoricorum oleosorum cum nitro, fœtu intestini recti per ol. verbasci, decoctum & cataplasma emollient, nec non fœtu abdominis per aquam calidam in lagena vel vesica, itaque per facculum nervinum vino calido tinctum, nec non litu ex oleis coctis ac destillatis, speciatim laurini & NM. Interne coniunguntur nitrosa cum theriaca, quibus alexipharmaca interponuntur.

(3) Dolor hæmorrhoidum cararum.

Discussio topica fit per camphoram, unguentura de linaria cum camph. Millefolium aquaticum, nec non per amuletâ ex r. scrophulariæ & fabariæ; per lenientia ex ol. verbasci, suffitum muris marini vel cutis anguilla. Interne conveniunt temperantia cinnabarina cum Massa Pilularum de cynogl. Laxantia ex mere, d. Specificum est decoctum Millefolii.

(4) Colica iliaca.

Externe conducunt discutientia ex sp. vini camph. empl. saponato. Al-
vus aperienda per clysteres lubricantes cum nitro, pauca camphora, & ultimo
addi-

addito stimulo ex saponæ. Hoc saponæ etiam usurpantur suppositoria acia, nec non injectio salis cora. Interne adhibentur nitrosa, cinnabarina, antepi-
leptica.

(5) Colica hysterica.

Indicantur hic pariter clysteres carminativi & specifiçi ex veronica cum infuso carnis cocta, addito sale & oleo. Interne coniunguntur carminativa ex sal. vel. eff. alex. pimp. millefol. castor. MP. de cyn. theriac. &c.

In colica convulsiva hysterica, uti & infantum adhibentur largius interne antiepileptica cinnabarina, externe linim. ex ping. cati sylv. ol. anis. laurin. castor. NM. quæ & in clysteribus usui sunt.

In pathematibus hypochondriacis spasmodicis, inensum emanationem succedentibus, conveniunt pil. bals. infusa medicata ex antiscorb. cochil. fumar. marrub. r. ari. caryophyllat. thab. &c.

In mensibus dolorosis profunt catarrhalia, trag. ex r. pimp. bacc. laur. S. extind. &c. eff. tonica & millef. pil. bals. &c.

4. Malum hypochondriacum.

a. Plethora generaliter immittuntur per V.S. subinfecto motu corporis; specialiter per hirudines & hæmorrhoidum promotionem ac venæ portæ depletionem. b. Stagnatio & humorum crassities resolvitur aperientibus, salinis digestivis amaris, antiscorbucis ex r. caryoph. helen. vincet. pimp. rub. tind. ci-chor. ari. h. fumar. nascunt. baccab. cher. bell. cent. co. h. &c. item ex G. ref. figap. sarcoc. myrrh. succin. c. Emollio & dilutio materię coniungitur ex dicta humedante, potu & motu sufficiente, quoniam etiam laxatio & clysteres conferunt. d. Materia resoluta promovetur postmodum spleneticis, tonicis adian-
thinis ex colop. musco hep. lantal. NM. item salibus urinosiis, aut martialibus c. digestivis cinnabarinis datis. e. Motus spastici denique leniuntur nitrosis & mille-
folio.

Dependentes & cognati affectus similiter tractentur.

1) *Sarrefectio hepatis* requirit a. derivationem congestionis sangui-
næ per V.S. b. Temperationem & emollientiam per G. ammon. tragac. Cich-
ladiu. bigloss. rosata, decoctum caponum, nitrosa. c. Evacuationem cholagogam
cum amarâ unitam, & denique d. lenem consuetudinem & orationem per agri-
moniam e. Externa emollientia simul usurpantur ex empl. de i. cern. ceti &c.

2) *Hepatis obstructio* requirit a. prius emollientia aperientia ex r. ch. ari. vincet. antiscorbucis & ceteris antidericis. b. In cholericis conveniunt ma-
gis temperata digestiva, acidulata, G. resine temperatores, lenia diureti-
ca, emulsiva, laxantia. c. Denique in utroque statu subiungantur tonica: Sali-

volatilia utinola, imo viticolacea, tinctura viticolata martiales. d. Externe resolutionem promouent G. resina, coratun de ammon. e. Ceterum plethora si quæ subest ventilanda, convenit quoque regimen temperatum, motus lenis-constans, ascensionis.

3) In *mesenterii obstruptione* eandem indicantur, sed leniora ob ætatem juniorum, herb. capillares. decocta autiviscera diuretica, salia digestiva. aff. succin. alcalina, lenia martialia: nec non laxantia ex mere. d.

4) In *lieni dolore & infarctu* pari modo ante omnia a. stagnationis solutio est intendenda per aperientia rocenfita hypochondriaca, scilicet rad. bard. apii, petros. h. capill. fenn. rhab. pil. bals. b. Materia promovetur martialibus splenicis. c. Topica discentientia emollientia conjunguntur linia. ex ol. cappari, cham. irin. empl. de cicuta, ammonia. h. emoll. &c. d. Discussio. nem adjuvant clysteres temperati nervini. e. Dieta lubrica, motus corporis multum curam faciunt.

5) Si infarctus lenis in *ulcerationem* transeat, consolidatio promovenda est balsamicis, scilicet cort. fraxini cum melle, conf. ros. tereb. codi, c. ovo forbilli vel cerevisia calida; bals. petr. c. emuls. amygd. G. ref. c. laxantibus ex G. amm. mere. d. aloë, interponuntur.

6) In *nuda inflammatione* lenis prodest a. V.S. in pede cum motu corporis, nisi status summe acutus sit, subijuncto. b. Correctio spissitudinis fit per antiscorbatica, naslort. cochl. acetof. &c. c. Roboratio subijungitur per salia vol. martialia cum salibus digestivis. d. Alvus libera servanda per clysteres, lenia laxantia, elix. antihyp. pot. senenatim.

5. Passio hysterica.

a. Menfes in ordinem redigendi sunt aperientibus carminativis, tonicis ex r. ari. caryoph. helen. vinec. cich. h. capill. beton. meliss. puleg. roe mar. orig. si. cheir. S. fen. sil. mont. Zedoar. cost. galang. fenn. hell. n. &c. In humidioribus pilularum & penetrantiores formulis conveniunt e. G. ref. ammon. galb. al. fast. myrh. succin. croco. helleb. extractis amaris antiscorbaticis. b. Roboratio resolutioni interponenda est per ell. alex. aurant. sp. tartari. Mixt. S. c. Qui scopus declinante paroxysmo obtinetur per ell. tonicam, millefolii carnem lupi- extus per odorem castorei. d. In & extra paroxysmum clysterum sumens est usus, vel ex specificis veronica c. sale, oleo; vel ex generalibus emollientibus carminativis c. ol. dest. carvi, aneth. chamom. NM. &c. e. In paroxysmo spasmatici conveniunt temperantia c. anodyn. subijunctis tonicis utinis: Nec non clysteres, camphorata, ung. alabastr. capiti applicanda. f. Si vero ejusmodi paroxysmus & totum malum irradicatum ab ælia vetero proveniat, profunt nitro-

trofa largius data, item anethum, externe camphorata. g. Cura præservatoria peragitur per V.S. sub æquinoctiis, alvi & mensium successum.

Articulus IV. Dolores artuum, ut confectaria male motas hamorrhagici naturalis & artificialis.

I. Cura generalis, maxime Arthritis vaga.

a. Causa materialis tollitur tempestiva ventilatione sanguinis vel per V.S. vel per scarificationem, vel per hirudinum usum. b. Sanguis commotus & acis temperatur nitrosis cum salibus digestivis, cinnabarinis datis, quibus in spongiosis acida substituntur. c. Disperitio sanguinis promovenda est regimine blando diapnoico constante, usu infusorum calidorum, theæ, chinæ, saccharatillæ, salassatæ; nec non essentia alexiph. succini, autin. salis vol. interpositis, quibus congestiones febiles discutiantur & occupantur. d. Alvus libera servanda & cruditates evacuandæ per rhubarbarina, senenata, clysteres. e. Dieta sit lubrica ex pomis, prunis, potu sufficiente, dec. CC. citrato, aut cum clysto antimonii acidulato. Quies cum temperie animi est conservanda. f. Extus nil indicatur præter calorem & futuram temperatissimum: Camphora, sp. nervini, sacculi carni, nativi &c. sufficiunt.

II. Cura specialis ejusmodi dolorum.

1) Rheumatismi.

a. Præservatio fit per V.S. in pede, aut scarificationem assuetam repetendam. b. Curatio instituitur per nitrofa cum absorbentibus, sol. conch. adhibita. c. Interponuntur laxantia. d. In declinatione alexipharmaca lenia, succinata, myrridata, præsertim cum motu leni continuo adhibenda. e. Extus pariter camphora, sp. serpilli, formicarum, sufficiunt.

2) Doloris & motus rheumatici universalioris plethoricorum.

Indicatur hic pariter a. ventilatio sanguinis b. Usus laxantium, vini mesdiant. c. Helleb. nig. c. temperatio nitrofa. d. Cui postmodum anodyna placatio subijungitur. e. Nec non discussio alexipharmaca sine regimine tamen. f. Extus sacculi nervini locum habent ex S. gram. sabi. lumbr. terr. &c. nervinis.

3) Pleuritis spuria.

Præservatio fit per ventilationes sanguinis. Curatio absoluitur nitrofa; interpositis alexipharmacis, regimine diapnoico. Extus Sp. V. camph. empl. saponeum discussionem promouent.

4) Do-

4) *Doloris dorsi.*

a. *Scrificationes* neglecta tepetenda sunt. b. Quodsi vero ejusmodi dolores nocte exacerbent, tam *venere* indolis judicandi sunt & per lignosula diuretica tractandi. c. Extus nervina, camphorata, ecratuta de galbano, empl. saponatum locum habent, uti & frictions in genere his & aliis doloribus medentur, conjuncto usu laxantium, nitroformi & anodynorum. d. Doloris a & cura punctione febrili possunt alexipharmaca, digestiva, stomachica.

5) *Podagra & mali ischiadici.*

a. Acrimonia sulphurea biliola temperanda est nitrofa, vel-acidis in spongiosis, una cum potu sufficiente ex decocto CC. citrato, acidulato per clysa. sum autimonii, phl. vitrioli. b. Disperditio equalis promovenda per decocta lignorum & radicum resolventium, scilicet ligo. salisfr. sancti. rad. salap. chin. pimp. bardane &c., nec non per eff. alex. succini, quæ declinante paroxysmo parvis dosibus dandæ sunt. In validioribus vero salia urigola & vitriolica sufficiunt. c. Discussio topica sit nervinis odoratis sacculis Sp. V. aspersa, vel vino calido immerfis, ex herbis coronacis chamæd. orig. serpil. r. angel. figill. sal. pimp. fl. verbas. calend. S. anif. davo. &c. In calidis empl. de galb. camph. Sapo in Sp. V. solutus, cui & camphora, sp. lunhr. eff. castor. anodyna addi possunt. Causæ recens cum pelle leporina; empl. saponatum, ex ol. lin. nitro, sapone, minio. d. Præservatio sit per V. S. in pede, huiusmodi immediatam applicationem, scificationem mensuram instante novilunio, hæmorrhoidum, promotionem, laxationem rhabarbatam, dietam ac medicinam temperantem. e. In podagra retrograda indicatur temptatio commotionis & materię organice nitrofa &c.

6) *Motus & morbi spasmodici.*

In præservatione indicatur vomitus, laxatio, V. S. In cura interne usum habet temperatio una cum decoctis humectantibus & sp. acido acidulatis: subjugitui discussio per aquas diaphoreticas. In fine adhibetur tonicum, sal urinosum, imo anodyna sopitio, emulsa temperatio & anæsthesia. Externe indicatur discussio per Sp. V. camph. In phlegmaticis per sp. cereb. succini, sacculos nervinos & serpilli, rose marino c. Vino. Pariter usui sunt clystices.

7) *Spasmi in specie.*

Generalia & hic indicantur, temperatio inprimis dietæ luxuriose, ventilatio sanguinis, diaphoretica disperditio humorum per regimen & medicinalium temperantem. Specialiter convenit frictio cum ungu. excusis, panno calido, sp. saponis, serpilli, aliquidis cohibati. Amuletica sunt Cornu damæ, ungula & cornu alcis.

8) *Epilepsia.*

Cum affectus hic sit vel symptomaticus vel idiopathicus, tam ante omnia causa respicienda est & tollenda.

a. In epilepsia a *seculo* commendantur hyderitis, hy pericum, acemisia, ruta, polytrichon, cohyza fl. purp. vilcus illia, fumus de vellimento pæfonsæ sapie & cum la actimaga.

b. Epilepsia a *crasibus* possit antihelmintica, ab ulceribus consolidanda eorum revocationem, *stabile* retropulsa febris scabiose curam, vel si a *ictericis*, *inacutis*, *menstrua* *crisis*, horum affectionum ethicam & medicam medelam.

c. In epilepsia *uterina* utilia sunt clystices, emmenagoga, nitrofa, salia volatilila, stomachica pro diversitate circumstantiarum adhibenda.

d. In symptomatica *acutum* epilepsia indicantur alexipharmaca; antispasmodica, theriacalia, laudanum opiatum, aqua fl. tiliæ, hirund. Extus castorina.

e. Si ab *acrimonia* in *primis viis* hærente obtingat, indicantur absorbentia, laxantia, & gelliva caustica.

Quoad curam *idiopathica* notandum, quod a corpus bene sit præparatum per cathartica evacuatione & sanguinis ventilatione per V. S. huiusmodi, ut per purgationem sanguinis motu & potu sufficiente, quorsum acidulatio & ta crum usus conducit, nec non cibi parioris usus & regimen diaphoreticum. b. Subjungitur roboratio per salia volatilila. c. Hoc facto motus pedes ropiendus est 4-6-8-10, ante paroxysmum cum quiete ac vigiliis dato. d. In *crasibus* a fructibus terrestres, sel canis, cor talpæ, cranium humanum, cornu cervæ que ut, radix peruvie sole in ardore existente, &c. biduum ante, novissimum collecta, lacte &c.

MEMBRUM III.

RELAXATIONIBUS & DESERTIONIBUS TONI,
indeque pendentibus
STASIBUS & CORRUPTIONIBUS.

Articulus I.

Stasis & morbi Lymphales. 1) *Hydropsis.*

I. *Ascites.*

Sa sedo sponata & serum mucidum edulcorandum ac fluidificandum per ten præparata amara ex r. gent. ari. imper. helen. pimp. cicior. L. talax.

istix, herb. abfinth. cent. card. ben. fumar. boccab. sem. carm. fleris mont. feler. apii, bacc. junip. &c. . b. Preparata materia evacuatio instituta est copiosa ex aliterio, extr. ulul. cort. samb. ebuli, S. carth. G. gutt. jalap. merc. d. &c. c. Subjungitur evacuatio diuretica lixiviosa e. rad. vincet. armorac. bardan. junip. bufone exsiccat, siuct. alcal. cantuar. d. Tum & discussio sudorifica locum habet per decocta liquorum saturata, eff. alex. sudationem in stuphis cum Sp. V. vel dec. liquorum excitant. e. Inde post adhibetur roboratio per aromatica temperata, in coadimentis adhibenda; ubi maxime Zingiber laudatur, quosum etiam martialium moderatus usus pertinet.

2. Tympanites.

Indicantur hic abstergentia carminativa ex digestivis catarrhalibus, G. resinis, radicibus angelicæ, imperat. cort. aur. tart. vitriol. G. sagap. ammon. extr. gent. myrrh. aloë. b. Subjungitur evacuatio per pil. bals. aurum fulm. sap. ven. c. Postmodum vero lim. martis pro tono reducendo usurpatur. d. In specie emmenagoga versus novilunium danda in causa defectus menstrui.

3. Cachexia, Anasarca, Oedema pedum.

a. Hic pariter ante omnia colatoriorum obfipatio referenda & labes lymphæ mucida corrigenda est per anara, catarrhalia, aromatica, resinosa pro temperamenti diversitate danda v. g. rad. ari. bardan. gent. petal. leviss. imperat. Zingib. herb. cochl. fumar. nifol. sbr. bacc. laur. G. hed. junip. galb. ammon. succin. myrrh. tinct. alcal. sal. vitrioli. Dieta etiam aromatica mobilis coadjungenda est. b. Resoluta materia forti cathartici evacuanda est. c. Vix tum sunt roboranda per martialia, circumsperte tamen adhibita, sc. tinct. vitriol. martis, lim. martis c. tart. tartarizato, crysl. tart. r. vincet &c. d. Discussio roborans adjuvatur externis, balneo calido sicco, sudatione in stuphis, frictionibus, regi- mine calido. e. In specie in oedemate pedum profunt externa, chelid. M. folia raphani, bardana, ol. bafon. fal. vol. Appze cannabis imperfur. Interne lip. lumbr. vol. c. tinct. alcal. f. Si ulceratio accedat, liquamen myrrhæ præ ceteris balsamicis convenit.

4. Hydrocele.

a. Recens discutitur carminativis, resolutivis ex r. vincet. bryon sigill. Jr. Fl. caryoph. petalis, bardan. h. puleg. sal. ror. mar. charref. geran. fol. bard. chelid. fl. cham. melil. S. cumia. petroselinios. b. Repellitur sulphure in lixivio calcis vivæ adhibito. c. Interne evacuatio cum epieris convenit ex rad. Jr. Fl. nostræ hant Schwetzel Wurzel. S. canci c. herb. resolutivis.

II. Str.

II. Stases Urinaria.

1. Ischuria.

Malum si sit a urgescentia, indicatur ventilatio per V. S. temperatio per nitrosa, relaxatio spasm. per clysteres, laxantia, balnea, linimenta oleosa paregorica ex ung. Comuflia, Refrig. Gal. Potus carminativos paregoricos lumbis applicandos.

Si a strimodica constrictione propter calculum, convaleit nitrum, succus raphani, decoctum Foresti. Expedita vero urina subjunguntur lenia diuretica e bacc. alkek. S. dauc. &c. Imo & laxantia.

Si a calculo in vesica impactio malum oriatur, profunt relaxantia publi imponenda ex cepis toffis, rad. lil. alb. h. orig. fl. melil. S. pnyll. lini in catapl. c. lacte coctis, nec non catheteris usus.

2. Stranguria.

Indicantur hic a. temperantia ex ol. amygd. d. c. sacch. cand. pulv. tragac. nitrolas. syr. alth. d. Roborantia ex cort. aurant. NM; c. Externa sunt cepæ toffis, ol. scorp. &c.

3. Urine stillicidium.

Indicantur intus & extus nervina ex serpillio, ror. mar. sal. beton. casior, lumbr. ten. &c. Injunctio ol. cannia, lavendula cum camphora in aetonia prodest.

4. Incontinentia urina nocturna.

Generalia sunt temperantia nitrosa, pulv. entip. subjunguntur tonica eff. cort. aur. NM. Specifica laudantur vulva suis in succimine data, piscis a luccio de glutinis.

III. Stases seroso-mucosa circa pectus.

1. Tussiculoso-asthmatica.

a. Mucositas colligatur per catarrhalia, digestiva pro diversitate temperamentorum adhibenda: Sunt rad. helen. drauc. imperat. ari. pimp. diptam. apii, angel. herb. haturu radicum, nec non capillares sem. carm. in essentia, infuso, pulveribus adhibenda. Quorsum & falsa media pertinent cum absorbentibus. In istis acriori: o usui sunt dicta phlegmagoga, antiscorbatica, raphanacea, radist. boccab. fumar. tris. fibr. b. Postea evacuandas est resolutus caucus per hydragoga G. guttae, merc. d. jalap. sem. agar. colocynt. S. cartham. c. In specie vero materia mobilis reddita discutienda est a pectore per regimen ac medicamentum diureticum ex acrioribus lignosis, succinatis, rad. bard. Zed. L. falsif. &c. d. Expectatio materiae acris promoveatur ejus incrementatione per dulcia glycyrr. siliquas,

quas, mel, acida, fl. sulph. r. ari, h. marub. syr. de alh. ol. amygd. quæ pro diversitate circumstantiarum adhibenda. e. Sublata materia catarrhus suspenditur. MP. de cyn. c. cinnabarinis, nitrois; syr. diacod. extr. tabac.

In speciali statu, oppletionis asthmaticæ post *conscientiam* pregressam, convenit in aemetis vomitus.

In *plethoricis* congestione pectorales stagnatoris, & per consequens asthmatico-tussiculosa optime levantur scarificatione vel V. S., quod in gravidarum tussi sicca imprimis notandum.

Si vero malum ab *hemorrhoidum* vel *menstrui* regurgitatione foveatur; tum dictæ excretionis sanguineæ provide revocandæ sunt per lenia cathartica, helleborata, alexetica.

2. Raveodo.

In statu *phlegmatico* mucoso frigido indicantur purgantia, emetica. Corrigunt vero postmodum causam frigidam Vinum cum saccharo & croco aromaticatum.

In statu vero *calido* magis conveniunt lubricantia ex hordeo, passulis, liquirit. caricis, capillo Ven. hyssopo, sacch. cando, melle, ol. amygd. rob. passul. syr. iujub. emulsiva papaveracea.

3. Frequens spatatio.

Indicantur hic digestiva salina, sulphurea, sal. vol. ol. tinct. alcal. Si materia turgat, evacuanda est emeti vel purgatione, subijuncta roboratione. Externe refrigeratio abdominis est vitanda. Ussus tabaci adustus & omnis est repetenda.

4. Tonsillarum inflatio.

Præter generalia catarrhalia interna discutiantur gargargismata ex L. salassi. sancto. r. bard. ir. Fl. bryon. Zedair. galang. h. serpill. puleg. S. calid. Subjunguntur adstringentia ex bistorta, aluphne, tinct. catech. Emplastica de melil. diach. e. G. camphorata dissolutionem promonent.

IV. Stases ferose-mucida in capite.

Gravedo & Coryza.

In simplici gravēdine discussio externa sufficit sæpe numero per odorem salium volatilium, vaporem aceti lapidi, suffimigium ex succino, melle &c.

In coryza vero, uti & gravēdine pertinaciori mucis correctio & evacuatio indicatur per dicta catarrhalia, succinata, laxantia, helleborata, imo & emetica.

Decu-

De coryza observandum est postea purgatione castellum facia ex helleb. tr. alband. nec non pediluvium in statu magis sanguineo adhibendis.

Caput roborandum ad decubitus occupationem per cinnabarina, succinata, herbas nervinas, aciores, heron. lavend. spicam, majoran. marum, puleg. rorem, mper. subebas, coassura spicam ind. tinct. jonicam, isola minosum. Hoc scopo etiam extense nervina, conjugenda sunt, suffimigia, frictions, odores salinum urinoi. In phlegmaticis, euphoris conveniunt ex actionibus, rad. Zedi. galang. valer. angel. ir. Fl. diptam. cyp. enul. imper. levist. L. salast. rhod. h. heron. cor. m. verben. major. puleg. meliss. basil. orig. lavend. saliv. exoc. l. calid. arom. tibus berz. anhr. In sanguineis vero ac junioribus præstant camphorata, vertici illita.

V. Stases & corruptiones lymphales totius Masse sanguineæ.

1. Scabies.

In *humida* scabi indicatur a. evacuationi mucis cathartica par Jalep. merc. d. b. Mundificatio sanguinis per catarrhalia ex eff. alex. pimp. fumar. succin. scord. vel de. oct. lign. bis in die usupanda, & per a. 2. 3. septimanas continuando. Regimen diagnosticum non negligendum est. Interponuntur salina, digestiva, dyetetica. c. Aquilonia labiosa invertenda est per specifica, interne quæcumque per sulphur. nitrois, arc. dupl. dandum; bali. sulph. c. ol. amygd. Tinct. sulph. actum. crud. extense per lixiv. sulph. ung. mercur. ex amalgama satur. c. tripole & nng. ros. factum. Que mane & vespertim cupi vel tarsi sunt injungendi.

In scabie sicca præter dicta generalia mundificantia externe mundificationes per balnea, foveas generales, lixiv. sulphuris: c. calce viva facta, usul sunt.

In scabie serina serpigiosa tinct. vit. mart. scord. fumar. c. sp. cochleariz facta, similiaque antiscorbica & hepatica indicantur.

In *fursumea* h. lympe indicantur mercurialia, conjunctis antivenereis medicamentis & regionibus lodatoris. Externe lixivium calcis vivæ sulphuratum, item cineres clavellati ad squamas abstergendas, nec non Sp. Vini camph. ung. alb. camph. ad ardorem moderandum.

In *psora* evacuatio cum epistasis necessaria est, præterea mundificatio per dicta catarrhalia ex r. angel. imperat. hellen. pimp. h. scord. fumar. beccab. b. laor. juniper. G. juniper. succin. salph. in eff. vel infus. usupanda. Externa mundificatio fit per decoctum tabaci unguineum; Consolidatio vero per ol. ovor. hyper. G. elem. myrrh. &c.

In elephantiasis præter generalia dicta: externæ quidem ad ardore miti-
gardos indicatur empl. de spern. tan. camph. Pro consolationis vero scopo
ol. ovor. Interne evacuatio & mundificatio necessaria est.

2. *Lues venerea.*

Duplex methodus hic indicatur. 1. Quando materia adhuc cum san-
guine est confusa, locum habent sioginæm depurantiâ, diaphoreticâ, diuretica,
catarrhalia, quod fit vel lenius per effus. lign. pimp. alex. consensio usu mercurii
dulcis: Vel, si profundius insidet malum, per decocta lignosa catarrhalia, L.
gnajac. salisfr. juniper. r. salap. chin. pimp. bard. v. acet. h. liponar. &c. con-
ducta sudatione in stupis; quæ medicatio singulis diebus ad 4. 3. horas est adhi-
benda & pro re nata ad 2. 3. septimanas continuanda. Diata hic colenda salubri
boni succi, vinosa, emulsiva, passulata, prout tamen vis depuratis. II. Quando
vero violentia partibus jam est infixa, eliminanda tum est foriore onæ per mer-
curialem salivationem, sive talis medicatio interna, sive externa adhibeatur. Inun-
ctio nec non usus internus per 3. 4. septimanas est continuandus: In qua cura
notandum, 1) quod ante omnia crudities intestinales sint eliminandæ & alvus
aperta servanda. 2) Quod materia venerea mobilis prius reddenda per deco-
cta & regimina sudorifera. 3) Quod mercurialis inaccessiva, non præcipiti
applicatione viz legitime sint præparandæ ac appetendæ. 4) Quod affluens
materia non sit impediendus per astrem liberum, frigida, acida, potationes adstrin-
gentes, inquietudines &c. 5) Si patiens viribus constet, interponenda est laxa-
tio ex merc. d. vel clystere, omnia illo die inunctione. 6) Facibus succo-
rendum est gargarisate emolliente, abstergeat ex r. vinet. ari. h. salu. fl. cham.
S. foener. nitru. alb. greez. per ardore temperando addi potest. Si vero mu-
cus sit resolvendus, præstat salapmon. & adhibendas est siphio flanneus.

In bubonibus venereis gonorrhoea revocanda est & corrigenda per mu-
dificantiâ, diuretica, eff. alex. cord. succin. pimp. desoct. antiveneres, merc. d. Ex-
terne discussio promovetur empl. de mellis. Doloris vero sopio empl. Vigon. c.
Merc. dosi auctiore. Apostematâ mundificatio per eff. bals. lign. &c.

Nodi gallici resolvuntur empl. Vigon. aucta mercurii dosi: item per
laminam plumbeam mercurio illitam: Interne antiveneres purgatio ex merc. d.
jalappa indicantur.

Exerescentia fungosæ absumuntur externis; mercurio, internis etiam mer-
curialibus s. merc. s. an. c. ulio.

Sc. l. venerea curatur ung. mercuriali, uti in scabie simplici dictum.
Mundificatio interna fit ex eff. succin. cord. pimp. Regimen diæneticæ con-
jugendum. His nil proficietibus ad salivationem progrediendum.

Gonorrhoea virulenta requirit 1. mundificantiâ per balsamica temperatio-
ra vel calidiora pro subiectorum diversitate eligenda; scilicet ex eff. alex. succin.
myrrh. pimp. cord. tart. lign. sp. tereb. tereb. codâ. bals. sulph. ter. b. peruv. G. ju-
nip. mastic. c. syr. agrim. vel beton. in eludatio adhibenda. 2. Derivatio fit per
purgantiâ, jalap. merc. d. &c. 3. Expulsio fermenti vel materie virulente specia-
lis perpetratur per eff. canthar. cum vino sufficenter dilutam. 4. Cohibitio deni-
que fluxus per os sepiâ, hali. peruv. de Copaii, &c.

3. *Scorbutus.*

Indicantur hic resolventia acia, æqualem dispersionem sanguinis promo-
ventia, per urinam separantia, quæ in genere titulo antiscorbuticorum jura nota
sunt, temperamenti tamen accommodanda. Ita enim in melancholicis magis
convenient acia catarrhalia, beccab. nastim. cochlcar. sinap. thiafp. scilum m. r.
helen. imperat. angel. cichor. &c. In phlegmaticis amara, sumar. cent. trifol.
fibr. In sanguineis & cholericis quadrant acidula, scilicet acetosa, acetosella,
nitrum, M. Simpl. Hæc variis formulis adhibentur, quantum tamen fieri potest,
antiscorbutica in toto, aut parum alterata adhibentur; restant in juleculis, in succo
sub cibis adhibenda. In diata motus & potus sufficiens observandus. Evacuati-
ones non sunt supprimendæ. Quamobrem in hæmorrhagiis sufficiens tempera-
tia, nitrosa, coralata, gemmata, lubricantia ex decocto ayenacæ, emulsiones,
clysters.

In stomacæ præter internam hæc dictam curam externe indicantur mu-
dificantiâ ex eff. succin. myrrh. Collutio oris ex succis antiscorbuticis cum melle
rolato mixtis, subijunguntur tonica ex tinâ, lacce, sang. drac. al. ulio &c.

In macula scorbuticâ convenient internæ signosa catarrhalia, nec non nig-
trofa, diuretica; externe salia vol. camphora, sp. formic. &c.

4. *Literus.*

Obstructiones hepatis aperiantur amaris stomachicis, absinth. cent. sumar.
carâ. b. marrub. cap. V. abrotino & aliis antiscorbuticis; nec non rad. ari. tarax.
chelid. encum. S. danc. G. ref. paiper laudandæ, nec non millepedes cum croco.
Laxatio interponenda ex rhab. lenna, merc. d. Subijungitur discussio specifica per
S. aquileg. nasturt. repl. Succedit tonica roboratio per salia volatilia, martialia
compuncta cum aperientibus salibus digestivis, pil. balsam. &c.

VI. *Stafes & corruptiones seroso-mucosa in intestinis,*
scilicet *Narbi primarum viarum.*

1. *Dysenteria.*
In everta a. materia corrupta biliosa acris evacuetur stibabaro; vel pilâ
fis balsam. b. Corrigatur vero temperantibus, absorbentibus, corallis, ant. di-
aph.

aph. eryth. mont. etc. d. nitro. c. Dissolutiv. alexiph. eff. anar. millefol. in sp. vini data. Chacatilla specifice hoc scop. inservit. Paracetantem & iterato datur alexipharmaca, i. d. Nixia commotio postmodum colicibus anodynus & leniter adstringentibus. c. In dysenteria thesaur. febre adstringentia anodynus amara cum panco potu calido nixatur etiam adhiberi tunc possunt. Quando vero febris conjuncta, præstant alexipharmaca cum anodynis. Inter adstringentia leniora præferenda geminata, billosa, corallata, tæment. eff. millefol. hyper. S. lapath. cr. S. dras. ol. lini, interiora pyri putidi, hyperacosaana, pro speculico adhibentur. Inter anodyna pariter præferenda leniora ther. com. & scil. Massa Pilularum de cyn. f. Propter æstum potus multus eopendendus, & ea propter nitrum, succus citri immiscendo proficiat. g. Debilitati succurrendum est anolopi ex vino can. generoso, cydoniatis, julapiti & beiber. rub. id. eff. cort. aur. h. Regimen sit temperatum, calidum, fons calidi carminativi abdominis & ani, potus calidus ex cerevisia cum ovo, juscula carnis.

In dysenteria alba indicantur a. abstergentia, thab. nit. eryth. mont. alb. gr. vitellæ & ol. ovorum, lini, jugland. rob. dianuc. clysteres carminativi ex cham. hyperic. anif. cum lacte vit. ov. tereb. b. Conjungenda sunt stomachica alexipharmaca. c. Fluxum colicibentia sunt glandes quercinæ, mespilæ exsiccatæ, millefolium, vinura, penis Lindavientis, cydoniatis, myrtilli cumi lps. sambuci &c.

2. Diarrhoea simplex.

a. Mucositates resolvende sunt digestivis salinis sulphoreis, amaris, aromaticis pro diversitate temperamentorum applicandis. g. ex tart. citr. tartarif. sale abstin. ammomi. matre perl. essentiz & infusa ex speciebus catarrhalibus r. ari. imperat. angel. gent. zingib. herb. caid. h. cent. abstin. tanacet. cort. aur. Huc pertinent etiam G. resinæ, extracta amara, olea aromatica destillata, maxime piperis. b. Materia attenuata evacuada est rhubarbaro, pil. balsam. c. Motus reſtranendus est anodynus ex ther. mitid. Massa Pilularum d. cyn. cum nitroſis. d. Huc faciunt etiam fons carminativi ex ol. coct. & dest. camom. menth. aneth. seu. rut. NM. e. Tonus intestinorum ad legitimum robur reducitur vino calido aromatico ex helen. cyper. cent. S. calisti ol. & aquis carminativis, spec. de hyac. thict. tart. fantalo rubro inbura. Si nile præstare tunc theriaca ob anodynamplicationem, item pil. balsam. conditura cydon. nucum, ob amarum & aromaticam qualitate.

3. Cholera.

Acrimonia biliosa temperatur incrementis nitroſis, cum abs. herbis. a. corall. r. erythall. mont. Decocta gelatinosa pariter hoc scop. inservit. b. Un & acida vegetabilia, succus citri, rpsarum, cydon. biliosam causticitatem obnuat. Nit.

Al-

Alexipharmaca leniunt, evacuant, & discutiunt; unde subordinate adhibenda. Reliqua videantur supra de febre cholericâ.

4. Passio colica & lienterica.

a. Absterſio inquinamentorum mucosorum fit per amara aromatica ex rad. ari. helen. gelang. zing. gent. b. abstin. cent. cort. citr. aur. b. Roboratio subjugenda est per geminata nervina, in specie ex pulegio, origano, mentha, per aromatica, cort. citr. aur. mastich. vin. leſt. c. Temperatio fit per sp. vitrioli in potu. d. In robastis vomitus indicatur. e. Ceterum cura icteri conjungenda.

5. Vomitus.

In causa ex vitio dietetico & digestionis depravata indicantur eadem, quæ supra de cardiogmo & diarrhoea sunt proposita, scilicet digestiva, emetica, laxantia, carminativa interna & externa.

In vomitu febrili indicantur digestiva temperantia, alexipharmaca, anodyna, ordinata sub pectore adhibenda. Externe sacculi stomachici carminativi, camphorati usui sunt. In sanguineis vero æstuosa commotio temperatur nitro, acido citri, Mixt. simpl.

In vomitu nephritico acrimonia urinaria temperatur nitroſis cum cinabari, oleo aromatico paucis conditis, subjuncta est, millef. & postmodum tonica. Externe sacculi camphorati, empl. stomachale, clysteres, maxime ex veronica, usui sunt.

In vomitu vermiformi indicantur clysteres ex lacte, interne anthelmintica ex S. fanton. myrrh. merc. d. C. C. usi hyper. sp. CC. c. myrrh. &c.

Vomitus febrinarum discutitur mentha, calamo ar.

Vomitus gravidarum infra tractatur.

In vomitu a motu sanguinis hypochondriaco indicantur ea, quæ in cardi- algia colica & vomitu cruento jam sunt commendata; scilicet abstinentia ab omnibus calidis aromaticis, stomachicis, & studendum temperationi humorum, orgasticorum per nitroſa, subjuncta sopitione specifica motuum turbatorum circa venam portæ per millef. Post paroxyſmum cura ad hypochondriacum & hysteri- cum affectum est dirigenda.

6. Alvi adstrictio.

Convenit emollio per clysteres iteratos, cum stimulo salis, saponis; nea non per facculos emollientes, empl. saponatum abdomini applicandis. Intus emollio pergitur per nitroſa laige ad 2. scrup. data, potum sufficientem, olea, amygd. d. panem butyraceum ante passum. Lenia diaphoretica usui sunt; Nec non laxantia aloëtica, scilicet ex aloë ros. p. 2. extr. panch. p. 1. lim. mart. p. sem. de quibus pilule ante cubitum ad 4. 6. sumantur.

M

7. *Flatulentia & Ructus.*

In flatulencia *suppressa* vomitus, anxietates succedentes temperant clysteres, laxantia cum anaricis, imperat. helen. pimp. anif. gent. seuu, maxime in phlegmaticis. Subjungitur roboratio per cort. aur. martialia, empl. & G. ref. tacam. galb.

In flatulencia *hypochondriacorum* indicantur carminativa ex ell. cort. aur. cum aqua carm. puleg. cinam. In flatu *calidore* temperantia acidulata, syr. ribi. nux. clyll. ant. sp. aitr. d. Mixt. S. c. extr. panch. Ess. tonica postmodum comode subjungitur.

In flatu *mucofore*, subjectis femininis laxantia quadrant cum carminativis, rad. acoti, ari, helen. puleg. meliss. menth. orig. additis aromaticis, zedoar. cort. aur.

Ructus eadem depocit. Cruditates primæ digestionis corriguntur stomachicis, pipere, sinapi. In sanguineis salia vol. urin. aromatizata usul sunt.

8. *Singulus.*

Motus spasticus temperandus est nitrosis cum anodynis castorinis & aliis antispasmodicis. Avocato motus fit per sternutatoria. Conjungitur externa diluasio staseos præcordialis per sacculos carminativos cum sp. vini camphorato conspersos.

9. *Prociencia ani.*

Ante omnia repositio teneatur. Postea tenemus mitigetur clystere emolliente oleoso. Tonus roboretur infundendo alumini pulvericato, vel mastiche cum albumine ovi applicato.

10. *Seda.*

Fermentum acetosum absorbetur per ol. tart. per d. nitrum, tetr. vitr. cretam, col. cryst. mont. Subjungitur roboratio per NM. folia quercus.

11. *Tenesmus.*

Si dysenteria vel hæmorrhoidibus succedat, indicantur spasmus mitigantia topica, scilicet clysteres ex lacte, ol. verbasci, amygd. lil. alb. macis. S. cydon. Nitrum. Calor simplex, it. exsuffimigis per mastiche, ol. basum, soto ex verbascio cum lacte cocto. Si malum a vermibus ortum trahat, indicantur clysteres ex r. gram. amaris, myrrha. Intus anthelmintica, Mercurius c. sacch. aniana ex tanaceto, myrrh. S. cin. hyper. corallina, CC. uil. conjunguntur & tandem laxantibus & colocynthicis expellantur vermes.

Ar-

Articulus II. *Defeciones Toni, imo totius Actus vitalis*

ex
Turbatione Agentis a priori.

1. *Deliria.*

Causis antecedentibus præcipue est occurrendum, a. Itaque si malum ortum ducat a *vermibus*, profunt anthelmintica, ol. tanac. &c. b. Si ab *ulceribus* chronicis consolidatis, tum ea revocanda, aut fonticuli substituenti. c. Si ab *hæmorrhoidibus* suppressis, prodest vomitorium ex helleb. a. V. S. larga; hirudines ad hæmorrhoides excitandas applicandæ: Nec non aperientia hypochondriaca ex h. capillariibus, salvia, plantag. anag. verben. G. ref. sal. vol. martialibus &c. sunt adh. benda. d. Si vero ab *incarnations* ac philitro malum sit inducendum, prodest nux. vomica ad g. v. x. præmissis purgantibus ex helleb. a. asaro, itemque sudorificis. e. Si ab *astu venereo*, medicamenta specifica & generalia, dictum organum resurgentia, ex sacch. satur. nitro, camphora, S. agni casti, mentha &c. nec non consilium politicum matrimonii indicantur. f. In casu a *venenis* vegetabilibus adfectis, si sensus adhuc adsint, indicatissimum est maturum emeticum; si mans. a. acida vini, nitti, vitrioli sunt usurpanda. g. In venenis vero animalium & præcipue i. ich. scorpionum extus ol. scorp. usui est, a. in morbo viperarum remedia ex viperis, 3. in morbo canis rabidi hepat. & cor similis canis, nec non vermes majales melle infusi & expressi assumendi. In genere vero ejusmodi febres per topica congrua aggregantur, scilicet usione, cauterio actuali, scarificatione tempestiva &c.

In *mania* in specie vane sensationis & vomitus largi indicantur, interposita, laxatione, diarrhoea diaphoretica.

In *melancholia* ea, quæ in malo ab hæmorrhoidum suppressione orto sunt commendantur, & præcipue cura hypochondriaca, scilicet vane sedulo, dilutio, motus, purgantia helleborata, rhabarbarina cum aperientibus nervinis, infuso herb. capill. betonicæ, salvia, croci &c. Interponuntur & subjunguntur martialia, compo. anta. ex M. simp. tinct. tonica &c.

In genere vero omnes ejusmodiurbationes mitigat medicina universalis, anodyna crocata, nitrosa, cinnabarina, pediluvia, potus sufficiens; unde acidulæ etiam pro subjectorum diversitate utiliter adhibentur. Specifice profunt Sugg. l. ant. i. retro aures emulsi, luteo imbibitus & in potu datus, exterae vero camphora, uiso &c.

2. *Apoplexia.*

In *sanguinea* congestio sanguinis ad caput extravasatoria incompleta derivanda est per velæ sectionem largam & maturam in brachio, itemque e. reninis, frontæ, naticibus. Pariter molimen tale avertit usus maturus clystetis acris revel-

M 2

len.

lensis, nec non vomitorium, maxime in statu aliquatenus phlegmatico: Coniungitur irritatio naturæ aufugientis quasi per odorem sal. vol. frictions pedum, vesicatoria, ligaturas partium oppositarum, camphorata, spirituosas, succinata. Repellentia congestione sunt remedia ex bufone, fabina, ol. vulpino, castorino. Interne motus sanguinis heteroclitus temperatur nitrosis, cinnabarinis, succinatis. Præservative indicantur laxationes iteræ, venæ sectiones in pede derivatoriæ, hæmorrhoidum provocations, hirudinum usus immediatus.

In *prossa* affluxus derivatur per frictions inferiorum partium, per fons capitis cum ferro complanatorio lotricum, *varme* Sigel-Eisen, per errhina ex euphorbia, per vomitorium ex sale vitrioli ad d. i. per venæ sectionem, si facies simul rubeat, per clysters acres ex cent. major. simul vero spirituosas ori & capiti instillantur.

3. Paralysis.

Interne cura primarum viarum est habenda. Coniungitur mundificatio sanguinis per vinum medicatum ex melissa, beton. absinth. r. aci. helen. fl. lavend. cort. aur. Winter. &c. Externa nervina pro diversitate temperamentorum sunt. seligenda ex meliss. spic. serpill. lil. conv. major. calend. S. linap. eruc. ol. lumbr. castor. bdellio, moscho, umbra &c.

In *Lingua paralysi* in specie affluxum advocat clysters stimulant ex chamæd. major. r. pyret. helleb. u. ari. Venæ sectio largasium plethoricum subleat. Vomitoria cum purgantibus, extr. helleb. n. troch. alhand. &c. mucosas stases evacuant. Discutunt vero nervina ad os eluendum infusa vel decocta cum vino ex h. coron. major. saliv. fl. lavend. spic. rad. cyper. item bals. vitæ, ol. cephal. sal. vol. ol. Linimenta ad collum pro discussione coniunguntur ex sp. formic. serpill. ol. nerv. ping. castor. empl. de caran. galb. &c. Interne discutientia concurrent, scilicet succinata, interpositis nitrosis, cinnabarinis &c.

In aphonia a *compulsu* ului sunt nitrosa temperantia, diuretica, tinct. ant. acies; extus nervina, sal. vol. ol.

4. Tremores partium.

Interne indicantur nervina resolventia ex h. junip. fantalo, lassali, aloës, sancto, bacc. junip. laur. h. puleg. mar. chamæpit. fl. cal. spic. lavend. hyper. in forma vini medicati vel essentie adhibita. Interponantur evacuantia helleborata, rhabarbarina, venæ sectio, tonica, salia urinosa. Externe coniunguntur nervina ex herb. coronariis, fabins in facculo vel oleo.

5. Syncope.

In *paroxysmo* excitatio fit per irritantia, sternutatoria, clysters, frictions, laxationes vestium, analeptica, vinum, aquas spirituosas, lavend. lil. conv. anasar. *Scopo occupandi* etiam hæc adhibeantur, uti & diaphoretica alexipharmica,

ea, ol. caryophyllorum cura salibus digestivis, nitrosis, cinnabarinis, pro individi diversitate selecta, scilicet vel pro spissitudinis attenuatione vel acrimoniæ temperatione.

Si *post passum* sit, prodess vomitorium, subjuncto anodyno ex theiaca. In *syncope post malignis alexipharmaca*, analeptica, nutritiva, &c. indicantur. In *syncope vero post hæmorrhagias* nutritiva, analeptica, emulsiva, aquæ destillate &c. v. f. *syncope post venæ sectionem* discutitur decubitu horizontali, aspersione aquæ frigidæ, conjunctis internis absorbentibus *syncope cardiacam* v. f.

6. Pavores.

Roboratio tonica fit per gemmata ex sp. de hyac. Temperatio anodyna; vel depressi animi excitatio medicamentosa & moralis pro causæ ac individui ratione adhibetur.

7. Lethargus.

Decubitus incommosus in capite revellunt clysters acres, frictions, vesicatoria, cataplasmata acris ad plantas pedum applicata. Interne discutientia coniungantur. Præservative temperamenti phlegmatici correctio per amara, resolventia, catarrhalia, evacuantia phlegmagoga, fonticulorum usum inter indicata recipiatur.

Articulus III. Alterationes Toni & totius Vitalitatis

(I) Affectionibus mulierum specialibus ex generationis ratione provenientibus.

1. Sterilitas.

2. In casu minus morbofo l. animi pathemata activa & passiva in ordinem redigantur, 2. stridus habitus corporis balnei emolliatur, 3. magis phlegmaticus vero & mucosus balsamicis, amaris, resinosis.

b. Si vero ex statu morbofo abortus frequentioris uteri largis hæmorrhagiis succedat, præstat saepe abortum promovere pellente, pil. bals. hep. anguill. borace &c. Postea vero uterum purgare convenit laxantibus diapnoicis specificis ex pil. bals. bis in die adhibitis, ess. succin. myrrh. croc. scord. cent. cort. aur. sp. tart. el. PP. f. acido. Coniungitur dieta mollis, vita placida: alvi solutio per clysters ex veronica. Imo acidularum & theriacum infus.

2. Abortus.

Occupat motus uterinos spasticos abortum minantes venæ sectio largior, initio & medio gestationis tempore administrata; nec non dieta lubricans, temperans, mobilis, temperies animi & corporis motuum. Si post terrorem fluxus

uteri incipiens abortum minetur, profunt gemmata, temperantia, corallata, pil. bal. NM. *scilicet ovorum, perdicum &c.*

3. *Hæmorrhagia abortiva.*

Indicantur hic alvus laxa præspasmodicis relaxandis; pollentia pro recrementis uterinis ejiciendis; adstringentia lenia conjunguntur aut subjunguntur cum anodynis, siact, catech. pil. beech. Analeptica acidulata simul adhibeantur: Ess. cort. aer. aquæ cayn. meliss. menth. puleg. uti & Ess. alexoph. adstrictioni adhibitz subjunguntur. Præservat venæ sectio, statim post conceptionem adhibita.]

4. *Vomitus gravidarum.*

Viscositas incidenda est per temperata balsamica, aromatica, salina digestiva, tart. vitr. conch. r. eri. helen. gelang. zedoar. zing. cond. ess. cort. aur. h. coron. ros mar. c. vin. infusa. In assuofioribus profunt temperantia gemmata, millefolium, clysteres, pil. bal. Externe ol. NM. menth. G. tacam. cran. c. ol. aneth. in empl. reducta; item sacculi carminativi, balsamum stomachicum, &c.

5. *Alvi adstrictio gravidarum.*

Indicantur dietetice cibi emollientes dulces, passulæ, pruna, potus sufficiens &c. Pharmacævite pil. ox. G. res. ammon. extr. panch. Clysteres ex decoct. ave-nac. rob. gran. suppositoria ex globulis moschatis, Infus. ex fenn. passul.

6. *Varicosærum inflatio.*

Præservant venæ sectio, alvi succellus, decubitus mutatio, hohes Eitzen vor das niedrige, motus corporis lenis. Discurrunt camphorata, frictio cum excus-tia. Post lochia applicantur adstringentia.

7. *Partus difficilis.*

a. Facilitatur emolitione per balnea vel infusum cum vel sine herbis nervinis, orig. serpil. major. puleg. aneth. rore mar. chamom. meli. imo solo fursure. Item per suffragia nervina e croco, NM. per lotus e paue mellito cum aromati-sis spirituosus. b. In ipso partus termino si dolores veri adsint, anhelites retine-antur, clamores vitentur, natura roboretur per aquas odoratas uterinas, lil. a. pu-leg. verb. cinam. Item croco, succino, hep. anguill. borace, pil. bal. c. In robustioribus nisi plane deficiente convenit vomitorium; Externe hæmurgia viperi-na. d. Nilus vero spiritus non adjuvatur, sed discutitur deambulatione, usque dum veri subveniant, quos iudicat, si membrana rumpantur, aquæ effluat, pedes trement. &c. e. In orgasmo plethorico nilus impediende convenit loco robo-ris temperatio nitida, imo venæ sectio in pede.

8. *Sundiarum retentio.*

Hæc malo, uti & febri succedent, occurrunt per clysteres, laxantia. pil. bal.

bal. interpositis temperantibus, alexipharmacis, discutientibus, ess. scord. succin. myrrh. &c.

9. *Lochia.*

Promoveantur matura abdominis ligatura, usu pil. bal. &c. dictis tempera-te pollentibus.

Temperantur pariter pil. bal. spec. de hyac. corallatis, analepticis ex com. aur. &c.

Flatulentias lochiales sopit croc. mart. ant. c. conch. ant. diaph. datus, Pariter usui sunt nervina, acris, callosa, crocus, sp. tart. salis ammon. anisi. In cibis conditura cum pauco potu indicatur. In sanguineis vero magis temperantia, sp. nitri d. profunt. Externe nervina conjungantur.

10. *Dolores post partum.*

Frigus vitandum. Potus sit tepidus. Cibus aromatizetur pauca NM. croc. co in jumentis hordeaceis, cerevisiariis, gallinaceis cum ovo, cumino. Senu. nigellæ in cerevisia pingui specificæ laudatur. Ex pharmacis pariter carminativa ner-vina conveniunt, ess. cort. aur. tinct. bez. liq. terræ fol. aqua puleg. meliss. cerat. fl. til. nec non compositione ex zedoar. angel. carv. chamom. rore mar. Extus etiam odorifera ex sp. salis am. cum aquis spirituosus indicantur; item linimenta ad fero-biculum cordis ex ol. aneth. irin. c. ol. dest. carminativi, menth. carvi &c.

11. *Pavores.*

Roborant nateram gemmata; vinum modicum, analepsis emulsiva, ge-latina &c.

12. *Febris puerperarum.*

Occupatur discussione alexipharmaca per aquas diapnoicas, ess. cort. aur. alex. castorei &c. Alvi succellus per clysteres ex decocto hordei c. ol. aneth. sale; per globulos moschatos, pil. balsam. Interpoanunt temperantia absorbentia. Regimen & potus sit temperatus.

13. *Purpura* in specie curant temperantia & regimen temperatum. Præ-servant laxantia ex syr. rhabarbato.

14. *Tumor abdominis.*

Inquinamenta uteri relieta expurganda sunt & tonus restituendus per car-minativa, s. hell. n. eri. pimp. helen. aristol. bryon. herb. beton. meliss. puleg. orig. char. &c. Imo penetrantiora myrdiscantia sepius indicantur ex myrrh. croco, pil. bal. &c. que in puerperio & postea revertente motum mensium, vel sub exitu so-lum puerperii utriusque.

15. *Lactis vitia.*

Eruptio lactis promoveatur alvo laxa, bona diapnoe, clysteribus carminati-vi.

vis Temperantia etiam in organicis a, interpositis alexipharmacis adhibentur. Mammæ sunt tactæ c. panno lineo, vel excutia sunt fricandæ, vel pellicula mastice fovendæ.

Discutitur vero lac per alexipharmacæ diuretica, tart. vitriol. Externe, profunt hed. ter. petros. char. menth. camph. c. linteis cera imbutis; Inspecio lætis lapidi æstuant vel infanti mortuo.

Durities mammarum discutitur per suctionem infantis vegeti vel catuli. Imponitur empl. de sperm. ceti, c. fal. vol. camphora. Sæculi carminativi pariter usui sunt.

Sæpi vero lactis discutitur mamillarum compressione per vestimenta, atctiora. Resolvitur etiam per carminativa diuretica ex petros. coriand. camph. empl. de sperm. cet.

Nodi mammarum resolvuntur empl. de sperm. cet. diaph. Myrs. de Mell. c. camph. fal. urinoso.

Ulcercito sanatur discussione per Sp. Vini camph. crocatum, maruratio ne per mucilaginosæ, ruptione per empl. mellitum, mundificatione per ess. bals. decoct. traumaticum c. bals. peruv. in Sp. V. fol. ulcerosi inquinamenti absorptione per decoctum tabaci. ol. philos. conjuncta denique interna discussione, diuretica, maxime per filia nitrofa rad. Vincet.

Color lactis flavus corrigitur rhabarb. nitro, vno modico &c.

Effusa mammarum consolidantur balsamicis temperatis liquan, myrrh. ol. ceræ, ovor. lini c. ovo conqussato; ang. de glycyrrh. litharg. &c.

(2) *Morbi infantum.*

Mæconii expurgatio fit syr. cich. c. rhab. rosar. fol. oxym. squill. ol. amygd. c. sacch. par.

Ablutio peragitur vel balneo nervino, vel vino calido.

Fætus calidus mortuus appareus excitatur suctione mamillarum, fumo croci naribus immisso, aspersione Vini vel aque frigide.

Ebriles ægus discutuntur aquis diapnoicis, scabiose, plantaginis, samb. tiliz,

Isærum cadem aque infanti & nutrici datæ solvunt.

Ulcercito capitis consolidatur oleo ovorum; intus absorptione diaphoretica fixa usui sunt.

Diarrhæa abstergentia posulant ex matr. perl. ant. diaph. cinnab. Tonicum blandum est ol. NM. expt. intus & extus.

Pistifos lymphales tollunt penetrantior, ess. alex. succin. alcalina, pulv. dig. silivi.

Morbi

Morbi ab intemdia vel incofuitate oppletis solvuntur syr. cich. c. rhab. meto. dr. jalap. pro laxatione. Vomitus conducit etiam ex oxym. squill. conf. & syr. fl. jaceæ. perlic. ex ant. diaph. c. z. part. niti detoat; Ate. d. & fol. conch. resolutionem promovent.

Desitio diffilis tollitur excretionum ordinariarum successu legitimo: Unde laxatio per thebarina institutenda; & diapnoe leniter expedienda. Post adhibeantur tunc. autpauca ex ex lumb. ter. cinab. theriac. Specificum coactum sanguis crasse gavi. Perfrictio gingivarum c. dæris, dente apci, vitro, chalybe comm. unis tles est.

Inguendo sopitur alvi successu, theriacalibus, cinabarinis.

Præmæ necantur amatis, card. b. myrrh. cent. S. cin. hyper. agriq. t anac. cord. lin. ac. c. d. dec. vll. mercuriali &c.

Asaphia cedit martialibus c. digestivis decoctis. Coniungitur dieta molli, potus & motus difficiens. Subiungitur laxatio ex merc. d. Pariter promoveat resolutionem catarrhalia, vincet. colius ver. hed. terr. tinct. alcal. Inter martiana præstant leniora, ess. vitr. mart. Lud. cr. mart. aut. c. tart. vitriol. corall. conch. Externe empl. sapon. c. ammoniaco abdominæ imponitur.

Asphædæmæ per interna catarrhalia ess. succin. alex. in cerevisia vel potu calido data. Coniunguntur laxantia ex nere. d. rhab. Externe juvat calor, ol. ov. myrrh.

Tumæ sanant ol. philos. ovorum; vl. ex fl. verbas. c. vitell. ov. expressum.

Impetigo posulant capillorum evulsionem vel manulem vel emplasti cam e pice, colophonio, sermento; subijuncto fotu ex ol. later. ovar. ess. succin. su pla. Inter alexipharmacæ, absorptione sulphurata, laxantia profunt.

Isæmatio cedit balneis ex herb. speciosis, abluunt. hyper. syderit. polytrich. antirrh. &c.

Rancæ demulcentur ol. amygd. d. syr. viol. aquis diapnoicis.

Asphæ lenitur ol. amygd. manna, oxymel. sper. cet. t. ari. syr. de cieh, aquis diapn. &c.

Catarrhus suffocativus occupatur vomitu leni ex oxym. squill. syr. c. cich. l. cer. d. jalap. cinab. Resolventia coniungantur ex r. in. Fl. ari, ess. succ. alex. &c.

Conchitiones tractantur secundum causarum diversitatem. Excretiones reaspon. a iterum expelluntur sp. CC. succinato, ess. succin. myrrh. in liquore thea. soluta, interposito merc. d. Si in intestinali hæreat acrimonia, demulcentur ea per ol. amygd. d. rhab. cryst. mont. In verminum causa indicator mere. d. c. myrrh. In idiopathico vero flatu commendantur specifica variæ ex lumb. N ter.

5) *Fungus.*

Maturationi omni studio adjuvanda est, ut in apostemate per cataplasmata & emplastra camphorata, sc. de melil. Notimb. Mellita ruptionem & maturationem promoveat. Foramen turunda diffundendum, ut iniquissima septicis eo melius absumi & consolidatio balsamicis insulis promoveri queat.

6) *Cancer.*

In aperto a, stasis discutienda Sp. V. camph. croc. h. Corruptio inhibenda est larga & iterata infusione ell. balsamicæ ex myrrh. succin. c. ol. cianu. mixta c. Partes vero penitus corruptæ sectione sunt auferendæ. Unde si in cancro mammarum mamma servari nequeat, ea apte extirpetur & abscindatur, ne maulcus pectoris lætetur; hæmorrhagia siliatur cauterio actuali, vel Sp. V. rect. reliquum corruptionis absumitur & consolidatio myrrhatis absolvitur. d. Internamedicatione salido corrigenda est per absorbentia, testas ovorum, diuretica, nitroscia, laxantia, alexipharmaca, mundificantia ex h. capill. rhab. &c. bals. sulph. oleosa. parte abstracta. e. In diata abstinencia a cibis vegetabilibus suaderetur.

In occulto cancro ardor temperandus est per empl. de sperm. ran. c. camph. Vitæ ant. c. aceto, tabacum & ol. empyrevmatica. Interna tractatio eadem.

7) *Panaritium.*

Congestio stagnatoria repellitur in primo principio inmissione repetita & confectio facta in aquam ferventem, alligatio lumbicorum terrestrium usque dum moriantur. Empl. Saponat. Sp. V. camph. cr. Si discuti nequeat stasis, maturationi promovenda est per cataplasmata emollientia. Pus mature educendum & consolidatio balsamicis promovenda.

8) *Ambulio.*

Indicantur primo tonica, ubi limum. ex ovo rec. c. ol. lini conqussito; item ol. nucina, raparum: Mucil. s. cydoæ. sapo, sterctis gallin. cepæ tosta, sicut ex Sp. V. rect. Inflammatio discutienda est Sp. V. camph. croc. h. consiliis applicato. Epulosis adjuvatur ol. ceræ, ovorum &c.

9) *Perniones.*

Actuonia stagnantis ferri temperatur ac tonus roboratur per ol. petra, tereb. templin. bals. sulph. Ulcerationi medetur ung. de rapti c. butyr. fixis, ol. lini, liq. myrrh. ung. ad ambusta. Stasis resolvitur Sp. V. camph. eminus applicatio. Inquinamenta ulcerationum tollunt venerea ung. ægypt. Cicatricem inducant ol. ovorum, ceræ. Preservative post refrigerium vitæ calor subitaneus, pars affecta frigida foveatur.

10) *Extremisceptia.*

a. Repulsio congestions h. per maturam compressionem cum ferro frigidat. b. Resolutio stases per Sp. V. camph. ol. anil. catapl. ex r. Jr. Fl. bryon. sig. sal. lymph. h. hyssop. char. fl. samb. melil. myrrh. S. anil. c. V. vel urina coctis. c. Si discuti amplius nequeat, maturationi adjuvanda per cataplasmata vel emplastra emollientia. d. Angibus defendendus empl. de sperm. ran. sphyctico notimb. de beton. e. Imo partes ab ulteriore affluxu defendendæ roboratioe nervina per species in sacculis vel spiritu adhibitas. f. Si vero grandiores sint, dolore summe referat, prælat. sectione sanguinem coagulatum evacuat: Eluitur postmodum cavitas decocto vulnuario ex rad. apii, petros. sanic. plchimil. bell. myrrh. &c. vel bals. vulnerariis instillatur ex G. elem. sarcoc. bals. perny. &c.

11) *Fibices.*

Tentatur primis repulsio per empl. sapon. Postea maturationi frustrata repulsione subicitur.

12) *Aneurysma.*

Si sit extra arteriam, indicatur præparatio corporis. Tunc discussio vel evacuatio sanguinis per sectionem perpetratur. Ubi arteria prius comprimitur, evacuato vero crure, ligatur, vulnus denique balsamicis consolidatur. Si intra arteriam, præparandum pariter corpus per catharticos, V.S. tum tentanda discussio & compressio. Grandiores vero aperiantur, & ut priores tractantur.

13) *Varices.*

Dolor & ardor temperandus est nitroscis, emollientis paregoricis, calore. Abundantia sanguinis minuenda est V.S. motibus corporis, hæmorrhoidibus provocandis. Externa tractatio eadem est, quæ aneurysmatis. De varicibus gravidarum dictum est superius. Varices fluentes tractantur interne, ut hæmorrhoides externæ.

14) *Hæmorrhoides cæcæ.*

Internæ urgentes vesicales utiliter aperiantur hincindum usu. Tumescentes vero ab externis hæmorrhoidibus congestis & stagnantibus tractantur i. discussionem maturam specificam per h. scroph. teleph. ung. de linar. c. camph. Coniungitur tractatio interna, prout superius dictum. Si discussionem recusat, tumor adjuvanda est maturationi per cataplasmata emollientia. Ruptio sit maturæ vel per incisionem vel per mellitæ. Ulcus ampliatur & ut succulentis balsamicis consolidetur. 3. Si in fistulam transeat, septicis & balsamicis medicatio est absolvenda.

II. Tumores exsangues aut duriores.

1. Scirrhi.

Corpus ante omnia præparandum, maxime in statu chronicò, per interne catarrhalis, alexipharma, succinata, lignosa, vulneraria, laxantia. Externe locum habent emollientia, resolventia, empl. diach. f. & comp. de ammon. sperm. col. de cicut. c. camph. Cerat. ex G. ref. elem. anis. junip. ess. succ. spec. aromatica ex L. sand. rhod. cor. elæc. r. pimp. vinet. cardui. valer. fl. lavend. thym. fil. orig. polii. vel sic ex vel cum V. a. aqua spiritibus applicatæ. In sanguinis magis conveniunt colligantia ex camph. etor. myrris. c. sig. Sal. bryon. Ic. Fl. herb. hyss. S. fœn. anis. In phlegmaticis penetrandia profunt, ess. myrris. ol. succin. anis. tereb. &c.

2. Sciatomata, Ascheromata, Melicerides.

Interne indicantur antivenerica lignosa, mercurialia, evacuantia. Externe exsectio & folliculi extirpatio.

3. Ganglia.

Teneriora discutiant G. ref. acres, galb. ligap. sarcoc. compressio c. lamina mercurio vivo illita, frictio, nigrificatio c. salvia, apueticæ, contactus manus mortuæ, siliu septimi noctis luna de crescente. peractus.

4. Clavus pedum.

Emollientia indicantur ex cera flava, feba, torebithina, vitidi ætis, iteu lardo ejusque pellicula, peduliva &c. Excisa cute dua imponitur emplastrum ex G. elem. pice. In læsione clavi, nri & unguis præposere excisi, utile est ol. tereb.

5. Ferrux.

Septica tuta sunt, lac elule, sp. sulphuris. Frictio c. pomo hordorsensis, a. limace, filo ex induto patientis amuletice profunt, maxime post fridionem corruptioni expositis subjectis.

b. Tumores exsangues molliores.

1. Struma.

A. Vaporosæ discutiantur resolventibus, empl. diach. c. G. Vigon. c. merc. de galb. Livium, ex ol. cham. linctu. sapon. camph. lacert. lcorp. Amuletica sunt manus mortua. Interne pulv. lactet. ess. succ. lap. spon. Spougia & charta commista, salis digesti, mch. alcai. &c. Laxantia ex niere. d. jalap.

2. Duriores requirunt tractationem scirrvi.

2. Hernia.

Ventosa insaturum discutiat, nervino carminativis, adultorum vero, si his non

non cedat, aperto scroto, status est emittendus, & adstringentia subjungenda ex fl. b. anis. rosar. musco, agrim. sulph. empl. ex sapone cum succo herb. adstrin. gentiana. Intus aux vicia specificæ præter generalia carminativa commendatæ.

Inguinalis in proreioe ætate subligacula requirit, subunctis travmaticis nervinis ex perfoliata, vinca peruviana, consolida, pleudoacoro, empl. fantalino cum mumis, myrrh. sap. ven. capitis quietus in dorso, pedibus elatis, cti. thodiatur, alvus succedat. Interne carminativa conjungantur ex perfoliata, herniaria, sophia chirurgorum.

Varicosa spiteselt internis temperantibus, diureticis, tinct. ant. c. sp. CC, externe repellitur empl. saponato.

Sarcocle cedit amuletis, contactui manus mortuæ, specificis, ol. lacerta: rum, araneorum, bufonum, quibus ititis sectione extirpatr ligato testiculo, ut corruptus sponte abscedat. Conjunguntur laxantia, discutientia, V. S. catagmatica sc. empl. ad rupturas.

3. Prolapsus uteri & ani.

In prolapsu uteri indicantur interne ventilatio sanguinis, resolutio per. osses collam, maxillas lucii piscis, corallia, sanguinem draconis. Externe nervina in emplastris, facculis, balneis, scilicet ex mastiche, thure, alumine usio, quæ lapidi calido insperguntur, ut patiens ei insideat. Pessus ex cera cum filo amnes, item ex consolida, balanitis, plantagine confici & applicari possunt. In malo recentiore sufficient discutientia, reprimantia, rad. yinæc. bardan. cham. S. anis. &c.

In ani prolapsu indicatur repositio & emollio per ol. fil. a. verbas. sita: postroboratione per terram catechu, muslichen, myrrham. Spasmi hæmorrhoidales si adstrit & malum producant, leniantur per clystères carminativos & leasos, ung. de linaria &c.

III. Tumores carnosii.

1. Caro luxurians.

Occupatur æquali mundificatione per essent. balsam. Presens vero aut fertur alup. usio, butyr. ant. &c.

2. Fungi.

Teneriores absumuntur coactis, ol. philof. alum. ust. etor. metall. talpa ust. c. ol. tereb. spic. Conjunguntur servina, discutientia, tonica, mastix &c. non interna corporis præparatio. Grandiores vero sectione tollendi.

3. Sarcoma.

In principio discutientibus adstringentibus cedit, nec non amuletis, conta: clui

stasin, sp. vini camph. croc. epithemata nervina. b. Balsamici infundenda ex ficcino, myrrh. ol. tereb. half. peruv. h. major. hyper. in essent. adhibita. c. Viciniam defendentia nervina, empl. de beton. c. G. elem. oppod. de sperm. ran. &c.

3) *Aridura sive Cerebrura.*

Possit humectantia cum nervinis in foto, vel epithemata. ung. de cane v. foetus & cane vivo disfectio, fictio calida lenis, fictio per cucurbitulas corneas, percussio cum urtica recente, attractio motus humorum per vesicantia ex rad. pyretr. canthar. scabab. ol. empyrev. Interne convenit usus alexipharmacorum continuatus sine regimine.

4) *Relaxatio paralytica.*

Fotus nervini indicantur ex rad. cyper. ir. Fl. angel. caryoph. diptam. valer. carlin. helen. cort. odorat. S. catm. h. & fl. coron. lavend. major. cheir. fen. pill. polii. cret. mari. It. ex succino & ejus oleo, aliisque ol. dest.

II. *Durioribus laes, sive osium laesiones.*

1. *Luxatio.*

Indicatur materia resistentio partis cum roborantibus applicatis, empl. ad rupturam. Stasis & tumor discutitur vino & urina calida, item nervinis ex rad. fig. Sal. Ir. Fl. caryoph. bryon. fl. samb. S. anil. fenugr. camph. ol. lumb. popul. In affluu copioso indicantur laxantia, clysteres, V. S.

2. *Fractura.*

In artuum fractura repositio debita fiat mature & stasis discutitur protin luxationibus. Interne concurrant diapnoica ex decocto vulnerario char. hyssop. consol. pyrol. eff. succin. vincet. Item absorbentia ostracea conveniunt ad materiam ossilem suppediandam. Nec nova laxantia ex G. ref. rhab. clyster. Potus sit sufficiens.

In cranii fractura speculum cornuendat tonicum ex bacis & G. heder. ra. Si simplex saltem depressio, raso capiti applicatur styas calidus nervinus, sp. vini camph. conjunctis internis alexipharmacis temperantibus clysteribus. In tetura, zate usum habent cucurbitulae siccae, subjunctis tonicis. empl. ad rupturam ol. dest. aromatiz. Si repavit indicatur, praemittitur V. S. vulnus sacchari munitur melle rosato, bals. peruv. eff. succia. Os siccum servetur ar. aristol. not. Ir. Fl. &c.

Squamae & Fissurae instrumentis sunt ostendendae. Comptio ossis praecipuenda est eff. succia. Consolidatio partium superfratrum retardanda est turundis. Interne discutientes affluus est overtendus. Anversarii insequentes dolores discutuntur sp. ferpilli. camph.

Caries ossium tollitur abrasione, restituitur os internis terebis, osteocolla, ma-

marinis &c. externe conservantur in sicco cum panno raso, pulv. in Fl. aristol. lymph. eff. succia. sp. vini oed. &c.

ICHNOGRAPHIAE PRAXEOS MEDICAE PARS SPECIALISSIMA DE CAUTELIS CLINICIS.

E Pilogus hic praxeos medicorum castellarum quarundam tenui fascicula pariter, ichnographice absolvetur, uti tota tractatio hactenus per primas solum lineas pro memoria hodegetica saltem est producta. Solerti vero praxeos cultori indice digito aditus ita praemoneri, monstrari, & aperiri potest, quomodo, neglecta inutili, licet curiosa, observatione (id enim primum prudentie officium, est, nemini magnam curam multamque operam in res obscuras, alienas, easque nec necessarias, nec utiles conferamus) animi in- & attentionem ad id necessarium & utile impendere debeat, itaque experientiam solidam ex experimentis colligere. Hanc viam ingressus inveniet indes discenda & dediscenda, ex juvenibus & noviciis, ex succedentibus & non succedentibus experimentis in suam praecutionem desumenda. Opus est attentis sollicitis & ad judicandum apto animo, ne in fumo & furo errabundus, oberret indagator & observator, & contra lucera, nucleum delectat ac negligat, quod tristifato communiter scrupulosi etiam observationibus obtingere solet. Quamobrem per singulas classes morborumque speciem paucas, certas, & utiles cautelas adferam, & orthographicam collectionem aliis commendabo.

I. *Cautela febrium.*

1. *In genere.*

Cum febris sit intensio motus sanguinis progressivi ad secretiones & excretionem inhibita: tunc hic universalis scopus per omnia genera & species febrium omnes indicationes & indicata utiliter dirigere potest.

Correctio materiae viscidæ vix est in natura ac artis potestate. Unde negamus promissionibus aut expectationibus hinc quæri & scopos excretionis negligi debet.

Licet vero corrigi possit: tamen manere non debet intra viscera materia correctæ, sed evacuari.

Artis vero semini fieri medici est, adjuvare hunc scopum; naturam in motu lentiore excitando, in nimio vero moderando, æreoneo corrigendo.

Idque tum in genere ad quavis depurationis species, tum in specie ad secretionem singulis febribus particulares dirigendo.

Temporis circumscriptio, quam natura veluti medicus internus tuetur, probe notanda erit, ut & assueti hunc periodum operetur.

Quoniam valent tum criticæ evacuationes & critica tempora observanda; tum etiam typicæ recrudescentiæ, exacerbationes, intensiones motuum.

Prius observandum erit tum pro dijudicatione eventus, imo progressus morbi fieri motus vel salutaris vel minus talis, tum etiam pro indicatione opportuna inveniendâ, quando scilicet movendum sit.

Posterior indicio digito monstrat, quando scopus secretorius sit promovendus, quando excretorius.

Revertens enim motus febrilis intensio indicat, secretorium actum esse, redigendum. Remittens hæc intensio vero excretorium ipso actu, maxime diapnoes successu, demonstrat.

Ibi avulsio secretoria materiei vitiosæ a pora adjuvanda est incisione, digestionem, præcipitationem, colligationem, similibus præparatione peccantis materiei.

Hic excretio aperta porta & mobili reddita materia propellenda, creditione naturæ analeptica tum generali, tum specialis alexipharmaca, tum specialissima pro morbo & subiecto individuali applicanda, itemque regime ad motum promptum successum accommodato, & fluxilitate humorum potulenta conservato.

Nulla vero excretio vi cohibenda, etiam per inferiora, ac loca incongrua, æreone molimine naturæ suscepta, contingens.

Quamobrem adstringentia, & onia alia, terreo anodyno, stupefactivo, incrassativo actu operantia pertinent, & ad quem lapideum lydiū singula indicata & indicationes febriles dimensuranda sunt.

In primis hæc spectat supplicatio febris.

2. *Cautele febris pestilentialis.*

Lenitate methodi & medicamenti suadet lenis progressus hujus febris in ipso ætiologico actu, dum multi tolerabiliter hanc transigant, licet materia sufficiens adit, & carbunculi insensibiliter prorumpant, in reliquo vero obthosia diu esse videtur.

Moderatus itaque progressus moderate etiam expediendus est. Moderatissimus est per diapnoen (non per diaphoresin, non per sudationes.) Minus per bu-

bones, adhuc per carbunculos, iterum minus per petechias, pessime per excretionem in interioribus. vomitum, diarrhoeam, hæmorrhagiam.

Cautæ tractatio opus est in febre pestilentiali, quæ signa sua specifica, tumorum maxime, non habet. Acutissima enim est, & nihilominus simile materiale in se fovet.

Fermentum pestis putrefactivum subtilissimum invertere, præcavere vix poterit humana potestas. Laudant quidem hoc scopo camphoram, ossa hominis mortui, sterens humanum, pulverem viperarum, thacacillam &c. sed fallacia sunt experimenta. Excretio v. loco conditionis querenda.

Præstat hanc moderatissima diapnoe, mature insilitura, & diu continuata per horas 12. 24. quæ Sydenhamius sudorem Anglicum solvebat, expedire.

Medicamenta temperatissima conjungenda cum hoc regimen, quæ scilicet non tam motum organica caliditate impellant, quam solum naturam animam & trepidantem contra imminuentem putredinem anodyno analeptico quasi effusa solentur & erigant: scilicet alexipharmaca, quæ etiam feriacis secretionem adjuvant.

V. S. hunc scopum non faciliat. Parca enim motum secretorium ad actum & moderem hæmorrhagiarum quasi transfert, ut erilis erroneam ad aphthas lethales, congestiones ad caput, phreneticas inflammatoria subeat. Larga vero natura inaturo debilitat & secretorium motum supprimit. Unde Sydenhamius hæc anonia a vera sectione suo chinati consuetum probe notat cardiacis excitandam. Si v. adhibita, illico diapnoe subjungenda & continuanda, ut molimine hæmorrhagiarum extergatur.

Alexipharmaca in majore dosi turgescunt inducunt & secretionem impediunt: In minore vero melius excitant sine alteratione materiali ad corruptelæ emotionem.

Diaphoretica fixa, absorbentia, colligantia, temperantia, febrilibus contra febres occurrunt, ad serum motu aucto salius reddita precipitandum & indeliquida forma per diuresin excremandum. Maxime vero materiam salino sulphuream putrefactivam colligant, quod ostracea præstant magis, quam absorbentia animalia, sicum adstrictoriam qualitatem ex acre animali producentia.

Nitrum pariter impedit putrefactionem, substantiam sulphuream temperat, ardorem mitigat, urinam promovet, materiam intestinarum acrem, inflammationem, dysentericam incrassat.

Bubonum pluralitas anget periculum. Retrocedentem ferro calido revocare jubet.

Acida in spongiosis utilis. Præstat etiam alii ea magis suadent, quam effusa. Præstat vero acidum citri saccharo dulcificatum.

Anaesthetica sunt infusoria. Ad buborem vero immediate adnoti facile repellunt. Aprior applicatio est in vertice ad congestiones phreneticas hæmorrhagicas occupandas.

3. Cautela febris petechialis.

Præter dictas febris pestilentialis, quæ cum hac febre communes sunt, in primis lenitas progressus in ordine therapeutico consideranda, ut tanto diligentius turbæ heroicæ V. S. purgationum, vomitionum, sudationum vitentur.

Notanda etiam est ejus clandestina invasio & immixtio sub schemate alterius benignioris febris simplicis catarrhalis, pleuritice, biliosæ, dysentericæ &c.

Delirium & somnus in robustis tanti periculi non est. Unde nec speciali medicatione oppugnanda. Vigilantia vero naturæ non est sopienda.

Diapnoe certis temporibus contingit. Inepte v. & periculose quovis tempore sollicitatur.

Ingressus paroxysmi poscit colligantia, præcipitantia, temperantia, quæ secretionem promoveant. Exitus vero alexipharmaca, quæ naturam ad excretionem stimulant.

Symptomata nihil indicant, maxime talia vitanda, quæ motum febilem turbare possent.

Vitanda anodyna, quia sensibilitatem naturæ obtundunt.

Nutritio noxia esculenta & potulenta. Nam putredo est avertenda, non augenda aut fovenda cibus. Unde ipsa natura abhorret, maxime cibos animales.

Sitis utilis est, & sufficiens temperetur pro motus secretorii libertate.

Soporifera depiciunt vires, motus spasmodicos generant, excretionem supprimunt.

Vomitus motui febili contrarius est, depicit vires, reprimit contagium ad interiora, in hypercatarrhin facile transit.

Præstat vero, per digestiva absorptentia cruditates primæ digestionis corrigere, si cordialgia anxietas tales indicet adesse.

Pariter sentiendum de purgatione. Revocat malignitatem ad interiora, unde Sydenhamius clysteres etiam recusat.

In initio vero & sine, si quid agendum sit, præstat rhabarbarum vel elysiar. Aloe turgescit. Talappa fundendo humores revocat misina ad interiora, quod & alia purgantia perpetrant.

Alvus libera tamen servanda est, quod fit infusuri.

Congestiones ad caput solvantur V. S. sub lingua, castigatione narium, infusione.

Saccharata incrassant materiam sulphuream tenuem & fermentatione vegetabili putrefactionem animale inveniunt.

Nec

Nec vinum reformidandum. Excitat naturam, maxime in adfectis.

Acida mineralia, maxime salis communis, si tussis concurret, vitanda.

Regimen halitusum utile est: sudoriferum nocet.

Si cute per venæ sectionem vel sudationem sit inchoata, tum sudore est absolvenda.

Apostasis erysipelacea diaphano regimine ac medicamine est discutienda, non vero ad suppurationem promovenda.

4. Cautela variolarum & morbillorum.

Cum natura interni toni coactione materiam purulentam ad peripheriam deducat, quod alvi adstrictio denotat: tum motus invertendus non est præmatura alvi solutione, quæ ad 7. 9. 11. diem adstrictæ non nocet.

Recentior etiam methodus per iteratas vomitiones cum laxatione conjuncta securitatem certam nondum est nata, ut imitari eam possimus. Præstat v. naturæ viam periphericam conservare, quam centalem vel eligere.

Stata tempora ebullitionis ad 3. 4. tum diem; eruptionis ab his ad 7. 9. 11. diem; suppurationis ad 11. diem: & defecationis ad 14. observanda sunt, ne hi ordines medicatione externa turbentur.

Regimen temperatissimum fit coloris. Aestusum præcipit excretionem facile iterum retrocedentem. Frigidum supprimit & retardat progressum lenem; libertum & succulentum.

Abstineundum a promotione, diaphoretica, si per se jam bene succedant. Sin rursus prompte progrediantur, alexipharmaca restricta & iterata sufficiunt.

Opata excretionem impediunt & crisi lethalem evadunt. Cautio opus est etiam in urgente symptomate.

In tranquillo successu sufficient aquæ diaphoricæ, sarsb. eard. b. plantag. &c. maxime in teneriore ætate & subiecto.

Aqua fumarica celebris quidem, sed exanthemata acuta turbat. In chronicis utilior est.

Pro præservatione laxantia, vero, d. rhab. usui sunt, pro inquinamenti biliosi & cruditibus primarum maturæ abstergendis, quæ variolas argunt & retardant in progressu.

Retrocedentes, depressæ, diarrhoeales corriguntur nitro, alexipharmacis.

Collis præservatio maturæ quæcunda per camphoram appensam, gargarisationem restingentem.

Camphora pariter oculos tuetur ab irruptione.

Pro foras avertendis nulla præcautio lecura. Inflummatæ præmature apertæ ulcerationes acres relinquunt. Defecationes spontaneæ, & quovis officio promotæ, expellendæ, ut sponte decendant.

Moz.

Morbili variolis per omnes gradus benigniores. Unde nec diarrhoea tantum periculi est. Laxantia tamen & diuretica lenissima vitanda.

Succedentes aorium, oculorum & pectoris affectus discunt eff. pimpin. alexiph. Extus balb. vuln. ung. fesp. Præservat pota calidus aqueus. Pueri lenius decurrunt hos morbos: Unde a contagio non sunt præservandi.

5. *Cautela febris biliosæ, ejus specierum, purpure, ardentis, inflammationis ventriculi. &c.*

Alvum in hac febre succedere bonum, cum a bilis per iram inducta commotione ut plurimum oriatur. Cautio tamen in sollicitatione hac tenenda, ne materia biliosa purpuram jam generans revocetur. Si minus talis purpura sit genita, ira purgetur mature clystere rhabarbarino, vomitorio.

Aborbentia lenia iterata acrimoniam bilis secure corrigent. Excretionem alexipharmaca lenia roborant.

Potus spirituosus, aquæ fragrantæ, purpuram in puerperis facile producant: Unde endemium malum ex hoc abusu dimanavit.

Refrigeratio vitanda, ne materia retrocedens dejectiones acres progengeret.

Potus subtepidus, & sufficiens. Parcius, si impetus vomendi cessavit, ne hic in cholera revocetur.

Ira, spiritusosa, dulcia, aromatica vitanda sunt in cholericis in & extra litem ac dispositionem ad ardentem.

Biliosa fabrica initio tutius evacuetur, in statu præstat correctio. Enasis lenis in initio locum habet in ira suppressa vel admissa post cenam.

Acida mineralia, uti vegetabilia in sanguineis locum habent. Sutores intempestivi bilem & primis viis in viscera impellunt. Sufficit odor.

Suppressio periodi hemitritæ in biliosis tandem absolvitur corallatis, geminatis, anodynis. Rarius ad chinata sit progressus. In specie in ardens diarrhoea initialis naturalis & artificialis rhabarbarina prodest.

Ceterum cum albis cholericis cura convenit, ad bilis temperationem in inflammationis discessionem promovendam.

Bilem pariter corrigunt ostracea c. nitro data.

CrySTALLI montana aciditatem bilis speciosi subigunt.

Diluentia pituita rosata sufficienter & temperate simul adhibeantur.

A frigore caveatur, cum sæpe a potu frigido singultuosa anxietas subveniat.

A sudoribus abstinendum, ne materia biliosa in artus depellatur. Udor in declinatione sufficit.

Vomitus initialis in borboryzante motu leniter expediatur. Alias & in progressu vomitu abstinendum.

Eccrasis icterica circa dies criticos non impedienda. Solvitur laxantibus conjunctis.

Transitus in hæmicam colligantibus & discentibus solvitur.

Semina frigida pro temperatione cavenda vitanda, ob viscositatem lentam, eorum spasmos anxios augentem.

Non calidis sunt tractandi. Vigor crispus deficit, nisi robusta sint subiecta.

Syncope, biliosæ symptoma, ab iracundia, venere exorta, solvenda est alvi solutione & temperatione nitrosa: Vitando calida, cum pariter odor alexipharmaci sufficiat. Calidi acidis citratis potulentis tractentur.

Ita in Leipyria eadem biliosa constitutio est. Eandem itaque methodo deposcit. Proinde impetus fugiendus. Temperata discussio sufficit. Si vero anxietates crescant: transit inflammatio in gangrænam prognosi obsignanda.

Typhodes cum putulentis dejectionibus gravem hepatis inflammationem continet ac indicat. Nec aliam methodum aut prognosin reportat.

Eloides phlegmone visceris cum perpetua sudatione & summa dejectione possit solum cautelam, ne illa, scilicet sudatio, medicamentis augeatur.

6. *Cautela febris lentæ.*

Occupatio lentæ optima fit intermittentium & acutarum legitima tractatione & secretionum promotione.

Ita ephemere plethoricorum non sunt calidioribus in talem continuationem febrem præcipianda.

Lentæ ne in continuam transcant, purgationes & sudationes sunt vitandæ. Viscera inde inflammantur.

Continue etiam non sunt ultime opiatas infringendæ. Unde secretio suppressa lentam accelerat.

Pariter in compositis idem periculum & cautela notanda.

Intermittentes pariter neque per adstringentia, neque per diaphanos impetitionem sunt retardandæ, ni lentam advocare velimus.

Transitus lentus in hæmicam cavendus pro adstringentium aut calidiorum usum facile eveniens.

Respicendum in genere est ad secretionem & resolutionem dissectionem
flatum circa hepar per alexipharmaca sine regimine iterato data, & salina colli-
quantia.

Lenta ab intermittebus cum sabura ventriculi concomitante prodigiosa
poscit laxantia lenia, amaragummatosa.

Vidus contabescens occurrit, sed non sit plenus, expectus vero. Vi-
num parum generosum saccharatum non nocet.

Sudores non sunt suppressendi. Debilitas enim augetur inde eo magis,
A refrigerationibus, uti & salibus urinosi adhibitis, tumores ordinatos
subasciuntur.

Sudores in declinatione moderantur per corallata, geminata & nitrō MP.
de cyn. mixta.

Quo tempore etiam appetitus deum per eff. vitrioli amaram revocan-
dus est.

In lenta hysterica cum mensium vitis iudiciosa, sc. adaequato tempo-
re remissionis admixta V. S. levanem adfert.

Diffluit alexipharmaca & salina per 3. 14. dies continuari debet sine
regimine.

7. Cautela hectica.

Dispositio ad stases febrilis corruptivas vitanda, vitando refrigeratio-
nem repentiam post incalescentiam tum naturalem, tum febrem.

In acutis v. talis refrigeratoria & adstrictoria suppressio hecticas oppla-
tiones viscerum facile generat. Quod in accedente causa tali avertenda probe
notandum.

Maxime vero hæc nota etiam prodest in intermittentium quartanæ cum-
primis, suppressione.

In hæmorrhagiis adstringentia refrigerantia vitanda sunt, aut in casti neri
cessitatis, caute tamen adhibenda, ut hecticam generare placeat.

Cura hectica, diffilis est ob corruptivum visceris statum. Lentæ cura
non est confundenda cum hectica medela. In junioribus citius subis depascit.
In adultioribus longius protrahitur & exacerbationes facile & longius remittunt.

Si propter exulcerationem adhibeantur flavinica subadstringentia, in-
dies peius habent.

Exacerbationes optime occipit V. S. æquinoctialis.
In exacerbationibus vero ipsi cura lentæ observanda, maxime per colli-
quantia diaretica.

Temperato per emulsi amygdalata, saccharata, peragitur.

Alexi-

Alexipharmaca, sint temperatissima ex scord. urtic. cherez. cent. card. r.
pimpin. &c.

Ad noctem absorbeus corallatum utile est.

Æqualis dispersio humorum, non vero diaphoretica commotio, hic in-
dicatur. Regimen itaque commodum applicandum.

Alvus non est irritanda, ne humores commoveantur. Lenitio sufficit,
per mangam, rhubarb. merc. d. nitrum, clysteres. Item abstergentia gummatosa
ammon. sagapen. &c. pariter huic scopo interviunt.

Potus sufficiens quidem sit, sed parvis haustibus. Lacticiis non nocent.
Gelatinosa & julecula præstant. Tractandi ut vulnerati. Unde etiam cibi mol-
les ex vitulina, gallinacea carne convenient, nec non pulmenta & alia hæc gene-
randa alimenta.

Terræ volatiles excretiones per qualitates adstrictorias supprimunt, &
anxietates augent.

Potus vini nocet: Usus vero medicus prodest, maxime saccharati &
etiam exotici, præsertim sub declinatione paroxysmi.

Cavendum a refrigeratione. Balnea tepida alii commendant ad con-
gestionis ablatum revocandas.

A modice tunc continua abstinendum, maxime si euphoria revertatur.
U. saliqua nota tonum & mucositatis absterionem promoveunt.

Interpolanda sunt laxantia lenia ex G. resinis atunonicis, pomæ myrrha,
fl. sulph. G. pimp. salif. cerar. reob. extr. amar. scord. fanic. cent. &c.

Antihæctica vana celebrata jovialis, laurina adstringunt & malum exa-
cerant.

Equitatio Sydenhamiana, uti navigatio veterum, in hectica abdominis
contineat.

Sub exacerbatione æstium temperat citius, clyst. antim. Post eam salia
volatilia dentur.

In sudoribus & diarrhæa græda adstringentia, & iterata anodyna secure
non sunt. Præstant geminata & MP. de cyn. illa imprimis vitanda sub exa-
cerbatione febrili.

8. Cautela Continentia.

Præservant in sanguineis temperies & alia sanguinem, non turgescen-
tiam, sicut his contraria inducunt, sc. motus corporis & animi vehementes, abusus

illus solarij, suppressio repentina sudoris, hypocausta calida, vigilia, capitis
aper. calefactio.

P. 2 in emulsi amygdalata, saccharata, peragitur.

Quieti & regimini suo iislandum, ne excretio supprimatur & malum protrahat, aut plane in lentam vel acutam, maxime sub mala viscerum & humorum dispositione deducat.

In tractatione v. motus intempestive non sunt suscitandi, nec etiam impediendi. Febris enim lenis est. Per calida in acutam, per, frigida in lentam vertitur.

Dilutio & æqualis dispersio humorum indicatur. Unde squæ diarrhoeæ, absorbentia, nitrosa parca vitantur. Alexipharmaca augent æstum.

Acida in sanguineis æstum in iulapiis data temperant & optime conducunt, maxime in malo a vini abusu.

Repetendo inculcandum, quod excretionem non sint stimulantæ, sed expectandæ quiete ac regimine. Calor nocet, maxime in materia copiosa.

9. *Causela febris catarrhalis.*

Quo magis typum servat, eo tolerabilis terminatur; si minus, ad inflammationem tendit sub augmento tussis.

Resolutio fit nuci per alexipharmaca succinata, myrrha salina incidentia vel conjuñctim vel solitarie pro subjectorum diversitate data.

Ablorbentia tenes adstringunt & nocent.

Pariter salia urinosa & oedemata relinquunt.

Alexipharmaca & incidentia salina pro vergentia paroxysmi, uti in aliis febribus, usurpanda. Priora vero magis repetenda.

Tussim siccam & mucum tenacem incassant in volubilem pulvum dulcia, glycyrrhiza sicca &c. ol. amygd. versus paroxysmum danda.

Alvus libera servetur dieta liquida ex pomis, prunis, clystece, manna, pil. absterf. sine aloë versus paroxysmum operantibus.

Lente progrediendum in omnibus, nil movendo, nil supprimendo.

Senescente impetu parcendum alexipharmacis ne febris revocetur. Sufficiunt diaphoretica fixa cum absterfione parca. Laxatio tum ului erit. Coralata, ulus modicus vini & cæarum claudunt.

Diversitas temperamentorum medicamenta & methodum dirigunt. In calidis salina temperata in frigidis alexipharmaca calida indicantur.

Sador nec supprimendus, nec excitandus, maxime in paroxysmo. Materia enim tenax est & resolutionem poscit. Succedens vero sola quiete & regimine expectandus.

10. *Causela febris inflammatoria.*

In omnibus speciebus hujus febris nullum consilium salutare est, quam discussio. Suppurationem vel gangram, vel ulcus phthisicum insequitur.

Discus-

Discussio fit per resolventia terreo-salina, colligantia, diuretica, absorbentia acidis vegetabilibus saturata.

Suppurationem consolidant vulneraria, fanicula, pyrola, alchimilla, millefolium, cent. dec. vitando adstringentia.

Discussioni regimen diaphoreticum continuum est conjungendum. Causida vero medicamenta & regimina discussionem precipitant. Unde sudor moderandus, potus sufficiens dandus. Nitrum initio magis, quam in statu proficit: emulsiva incrassantia conveniunt, aquæ diarrhoeæ pariter proficiunt, acida in spongiosa non resonidanda, maxime vegetabilia, mineralia tussim augent, maxime salis communis, abesse debet frigida ut perpetuus odor conservetur.

V. S. in primo principio & plethora urgente locum habet, subijuncta continua diarrhoea.

Calida tractatio teneros in heclicam præcipit vel vires crisi præcipit.

In epidemica constitutione sese adlociata placida tractatio tanto magis custodienda. Alexipharmaca sibi non negligenda. V. S. vitanda.

Alvi irritatio naturam ab absterfione stiles vocat. Φλόγες & spasmos inducit, humores fundit. Præstat initio rhabarbarum vel nitrum.

Anodyna nocent. Urgentem tussim demulcent papaveracea, discutunt alexipharmaca.

a. *Causela inflammationis pectoralis in specie.*

V. S. adeo necessaria non est. Parca enim molimina discutioria turbat. Largam vero nostra climata non perferunt.

Alexipharmaca exeunte paroxysmo debent adhiberi pro discussionis diaphoretica adjuvanda. In & versus paroxysmum adhibita æstum augent & actum resolutorium perturbant. Magis tum colligantia, salina, nitrosa, absorbentia, digestiva resolutionem adjuvant.

Pro æstu potus quidem sufficiens convenit, sed non sit frigidus. Emulsiones cum aquis diarrhoeicis in tio magis quadrant. Versus quartum diem acida vegetabilia proficiunt. Mineralia vero tussim augent, maxime salis communis, nitrosam diuresin.

Extus pingua nocent, poros vero aperientia, G. resinosa, camphorata proficiunt.

Oclusa alvus nocet. Non vero irritanda, sed solvenda clystere vel nitro.

Licet sudore critico exierit morbus, tamen alexipharmaca continuanda. Anno vertente eadem, sed sine regimine, repetenda.

Lige pleurit & peripneumonia sepe confunduntur & commiscuantur; quod spūm cruentum peripneumoniae competens discernit; tamen cura, non differt, nisi quod pleurit magis topicis debeatur.

Nisi discussio succedat, res elisaneas, cum suppuratione facile in ulcus phlegmonum vel gangrenarum lentius transit.

Succedente vero tali suppuratione abstineandum est a praemature traumaticorum usu. Adstringunt & putræ excretionem impediendo ulcus heuicem generant. In medicis tamen ritate facilius hoc consolida tur quam in juniore.

Abortheuta exigue efficacia sunt. Error enim est glaciolum sanguinem esse ab aciditate.

Large sudor quidem moderandus, sed blandum regimex, diapnoicum conservandum. Impetus enim ante septimum diem finem non impetrat, sed facile, maxime in tenerioribus, ad eum periculo perit.

Anodyna praemissiopeunda non sunt suadenda. Suffocant, excrucienda retardant. Sufficiunt papaveracea, immo melius alexipharmaca.

In pleuritida spūta eadem tractatio locum habet. Ita enim praecavetur, ne motus spastici, maxime in tenerioribus, ad interiora regurgitet.

B. Cautela inflammationis hepaticae.

Cum haec febris ab hemorrhoidibus suppressis, in vinosis ortum ducens, item a febrie retr. pulsa, in hepaticam inclinet, aut tenerum viscus mature, contumpat, indeque mass distincta, maxime in aniosis & melancholicis evadere, sollicite est tractanda.

Calida in principio assunt & laxitatem augent. Sudorifera fixa, absorbentia, nitrosa magis conveniunt.

Alvus sicca clystere solum solvenda. Alexipharmaca parce & mane solum conveniunt, lenique cum regimine.

In principio V. S. in pede proficit, & quidem magis quam in aliis inflammationis febribus.

In juniore etate declinante morbo omittuntur nitrosa, & solum absorbentia & alexipharmaca dantur.

Quando vero in principio, & statim dolor & lencina in latere agetur, convenit a solum uti talia, cum emollientibus.

Acidit. stupida parum magis conveniunt, emollientes respici. In spongiosis acidit. a graevioribus nitrosa assunt merentur.

C. Cautela inflammationis ventriculi.

Quia haec inflammatio late diffusa est, & brevi primo septenario terminatur, nec typum seryet, una magis quam alie profundiores est tractanda.

Terea acia nullius usus fuit, magis vero salina colligantia; interpositis potiusculis diapnoicis, anapetis; ad vesperam danda. Maie vero alexipharmaca, cum specifico essentia millefolij danda; conjunctis emulsiis, si natura seque possit.

Album graecum specificum est, cum aqua coquitur & percolatum adhibetur.

Alvus succedat, non vero irritetur, nitrosa sufficiant.

Extrema camphorata satis penetrant.

Potus sufficiens non est denegandus. Non tamen sit frigidus, nec feculentus. Facile enim syncopita pathemata succedunt. Parce & temperate pro ma vice utendum potu.

II. Cautela febris composita.

In paroxysmo vago participante brevior, acutior & periculosior est periculus, quam in possidente; unde pro acuta est tractanda, nec additiogenibus opemur.

Febris generis sepe quotidiana & tertiana evadit. Quartana vero in lunam, in modum latroque casu dicta sine ullo periculo necessaria est. Oppressio enim facile icterum etiam & hydroperu accendit.

Ne in intermittentes paroxysmos transierit, ejusmodi febris; post curam a refrigeratione orosciscendum; itemque a dieta vitu, ne recidiva revertatur.

Methodus eadem est, quae in febribus in genere. In & verius paroxysmum digestiva; post enim alexipharmaca adhibentur. Sc. digestiva e, abstergentibus ante paroxysmum, in paroxysmo purgum salinum, eo vero, exente alexipharmacum danda.

Senescente impetu evacuans cum anatis G. resinis locum habet. Ita vero dandum; ut verius & in paroxysmo operetur.

Calida in acutum peribunt compositant. Adstringentia vero & chinata in hepaticam cum pressione hypochondriorum.

Suppressa talis febris revocatur per laxantia, deobstruentia, pil. balsam. Postea legitima methodo tractanda.

Tertiana noxia composita, a febrie setropulsa nata, non ut febrie simplici, sed ut febrie tractatur per mere. d. Absorbentia, nitrosa, sulphurata, interponuntur & subijunguntur.

12. *Cautela febrium intermittentium.*

A. *Quotidiana ac Tertiana.*

Cautelæ præservatoris sunt vitandi errores circa q̄ctum, voracitatem, visciditatem, refrigerationem post dapes, oleacea, farinacea, pilces, caseola, leguminosa, mucida ex animalibus, ova dura, nauseum, vomitum suppressum &c.

Vomitus & sudores mature succedentes non sunt impediendi. Sunt enim crises.

Sudorifica immatura nocent, antequam primæ viæ sunt depurate.

Perverse tales medicationes, maxime adstrictiõæ, viscerum obstructiõnes post se trahunt.

Præparatio materiæ præcedat ejus excretioni, perpetranda digestivis temperatis & calidis pro diversitate temperamentorum.

Discussio sub & post æstum succedit regimine, potu diluto temperante.

Digestiva emetia adjuvant sine stimulo medicamentoso alio. Hic verò si necessarius est in languidis subjectis, adhibendus est in die intercalari, hora paroxysmi ordinaria. In minus plethoricis etiam versus paroxysmum datur.

In longiore decursu febris, bene alias sese habente ægro, desinectio se hujus tuta est.

In chronico vero ejusmodi decursu, ubi appetitus prostratus inanet, gravitas ventriculi persistit, digestivis balsamicis insitendum & die intercalari laxas cum amaris gummi resinis adhibendum.

Sublata itaque materia, motus sinitur anodynus blandis, pil. Wildeg. vel subadstringentibus, chin. chin. cr. matris.

Roboratio stomachi aromatica ultimo opus est.

In tertiana vaga anticipante acutus est occupanda per alexipharmaca.

Postponens vero autumnalis anosoriorum a quartana est munienda.

B. *Quartana.*

Abstinentium hic summo opere a mala tractatione, maxime adstrictoria, ne in hecicam, icterum nigrum, albitem, oedematam &c. transeat.

Sudor non est arguendus, ne lentum advocemus.

Lente & successive succurrendum. Abstercio & apertio viscerum lenis omnibus excretionibus, ab indole hujus febris alienis, præstenda.

Ordo medicationis custodiendus. In paroxysmo digestiva; intercalariis diebus laxantia c. G. res. amaris, diem post paroxysmum eff. stomach. amara.

Alvus non est irritanda, aperta servanda cibis emollientibus.

Sub

Sub declinatione martialia magis, quam initio, locum habent.

Tartarus tartarizatus hic optime laxat & digerit.

Continuatio consens hic indicatur.

Si minuat febris & reliqua euphoria redeat, sistitur tum secure cr. mat. antimoniæ aliquot horis ante paroxysmum dando.

Emanente febre si symptomatica inappetentia, formolentia remaneant, facile recurrit febris: Unde aperientibus, laxantibus, martialibus occurrendum.

II. *Cautela hæmorrhagarum.*

a. *In genere.*

Ad eas occupandas, imo extirpandas, vitia quantitatis & motus in sanguine sunt respicienda. Unde voracitas & motus voluntarii neglectus abstin.

Frustrata hac dietetica prophylaxis interna molimina & exitus hæmorrhagici non debent supprimi, nisi causa materiali impulsiva, scilicet abundantia, sit sublata. Licet enim exitus præcludatur, nihilominus congestiones manent in stases transeunt.

Optimum consilium sunt vel vicariæ evacuationes, vel diætæ correctio, vel motus consumtivi.

In puerili ætate ventilationes sanguinis consultæ non sunt, ne natura a struere negotio avocetur.

Non solum in præsens, sed in futurum therapie scopus hic dirigi debet, ne pro hæmorrhagia suppressa stases periculosiores subsancantur.

Venæ sectio circa æquinoctia insituta molimina interna præoccupat. Non vero in die æquinoctii convenit. Circa solstitia non prodest, nisi quantitas excedat, in quo statu emissio largior conducit. Insititenda vero scopo derivandi in loco opposito. Non fit emissio parior quantitas, ne molimina interna irritentur. Impetus et majore apertura revellit pariter naturæ impetum.

Si paroxysmus a nimio impetu iræ, spiritusorum, balnei, motus corporis &c. sit fuscitatus: tum præmatura sopio facile anxietas syncopicas fuscitat.

Vitanda tanto magis ejusmodi suppressio, si motus rheumatici & stases sint conjunctæ, aut actualis arthritis complicata.

In interna itaque hæmorrhagia utilissima methodus est, organum sedare, congestionem aliorum vocare.

Prior scopus obtinetur per infrigidantia, nitrosa, acida, antipalmodica, cinnabarina; Anodyna tonica tum tuto succedant.

Optum sanguinis, uti sudorum excretiones non sistit. Si largius usurpetur, facile febrem hecticam adducit cum saliva glutinosa, siti, somno stupido.

Hyoiscimus præstat in femine & compositio, Massa Pilularum de cyn. Ab-

usus

nus tamen convulsivos motus excitat.

Inter tonica commendanda sunt gemmata, hyacinthus, jaspis.

Amuletica, buso, perficaria, &c. senescente paroxysmo sunt adhibenda.

Avocatio impetus etiam obtinetur per ligaturas in partibus diffusis & oppositis, cucurbitulas siccas cum multa flamma &c.

Anodyna quævis in debilioribus caute sunt adhibenda. Facile enim debilitates augent, ad tumores disponunt, maxime in hæmorrhagiis inferiorum.

Similes effectus exerunt adstringentia, maxime crudiora & largius in debilioribus adhibita, uti supra monuitur.

Analeptis emulsiva & gelatinosa non est negligenda, ne hæclicæ vel tumores succedant.

Regimen temperatum conducit.

Vitus & auditus ob majorem sensibilitatem naturæ moderatius exercentur. Quod & de sensibus internis, omnique animi motu valet.

Salia urinosa, tinctura alcalina temperata, in hæmorrhagiis, languidissimæ sunt tonica.

Externæ refrigerantia pariter utilia sunt. Unde in hæmorrhagiâ uteri pediluvia talia usque ad femora sæpe adhibentur.

In omnibus hæmorrhagiis alvus aperta servanda est.

Dilutio sufficiens conducit, maxime præservativa sub motibus orgæsticis.

b. Cautela hæmorrhagarum specialiores.

1. Hæmorrhagia narium.

In puerili & adulescente ætate, si non valde frequens sit, nec impetiosa; contra vero in statu plethorico aliquam alleviationem adferat: tum non est repente suppressenda.

Frequens vero, impetiosa, hæcicam minans, temperanda est.

Consuetudo laboriosa & occupatio diæte paræ præstat.

Hoc consilium si exequi nequeas: ad ventilationem matris est assuescenda natura, maxime si subiectum ad juventutem jam pervenerit.

Attendendum vero magis est ad emanationem assuescente hæmorrhagiæ narium. Certius enim regurgitationes sanguinis ad pectus vel hæmorrhoides subsequuntur, cum concomitantibus passionibus stagnatoriis.

Sine sublatione causæ materialis impetus per adstrictionem non est suppressendus. Ut plurimum etiam anceps aut noxius est eventus.

Non habet adstrictio locum, nisi in effusione enormi. In magna doxi adstringentia data suppressunt fluxum, sed mox cum majore impetu reversionum. In parva data augent fluxum.

Præ-

Præservatio dissuadet otium, motus nimios, spirituosæ, aerem calidum.

In paroxysmo nitrosa cum addringentibus corallatis, hæmatite, anodynis adhibentur.

Vitendus situs capitis incurvatus.

Adstringentia intus & extus deservescente impetu sunt demum adhibenda. Frigida in paroxysmo usui sunt.

Specificis commendantur succos stercoris foetilis, asinini: rad. pseudonæ, succos millefol. buso, perfic. pro amuletis, pariter sub sine deservescente paroxysmo adhibendis.

Assuescente hæmorrhagiæ emanatio congestiones ad caput invitat, quibus diæta mobili, somni detractio, in adultis vena sectione est occurrenda.

2. Hæmoptyses.

In spūto sanguinis spontaneo adultiorum, sine tussis multa eveniente, & cessante hæmorrhagiæ narium insequente, aut mutato vitæ generi in segnius succedente, omen phthisicum formandum.

Inter omnes hæmorrhagias hæc exundantia sollicitæ & mature curanda est.

Adstrictio repentina vel recidivam vel phthisin suscitât.

Præservatio vel præoccupatio tutior nulla est, quam venæ sectionis assuescentia cum motu corporis subjonctio.

Medicatio pharmaceutica ea tuta est, quæ biliosam ærimoniam temperat, & hanc leniter per alvum urinamque educit.

Lactura sanguinis mature relaxanda est emulsivis & gelatinosis.

Ob cachectica mala lenia carminativa, carum, nigella &c. conjungenda sunt.

Discutienda pectoralia subjungenda ex virga aurea, scordio, chæresolio &c.

Adstringentia cum anodynâ mixta in casu summæ necessitatis adhibentur.

Amuletica hic usum habent & effectum; sc. pulv. sympath. buso exsiccatum. In statu hereditario extra ventilationem nil certi hic sperandum.

Externæ causæ, halitus acres &c. raro hæmoptysin provocant. Metallicis enim magis affumatelisco corripuntur.

Inter refrigerantia acida mineralia ex esse debent, obtussum, facile inde suscitandam, & exacerbandam.

Pulveribus nitroso salinis subjungenda est discutientia alexipharmacum, succinatam.

Opiata tussim raro sopiunt, debilitatem vero augent.

Specificæ putantur ortica, ol. lini, L. fraxini.

Post paroxysmum resistans sanguinis grumus resolvendus & discutendus est mellitis, alexipharmacis, maxime pimpinella, C. resinosi, thure, masticie.

1a suspicione emulcerationis nitrosariorum adhibenda. Digestiva vitiosa sufficiunt. Sal digestivum Sylvii, ut sal commune culinare, corruptionem animalem pariter auget.

Alvus aperta servanda clystere, rhabarbaro. Aloe organum excitat, uti alia acris resinosa.

Si hæmoptysis affluta emanat: Venæ sectio subjugenda est. Præstat hæc præ omnibus traumaticis, quæ plurimum accelerant.

Terræ, jovialis, anih. Pot. tinct. antipat. Gram, hæticam consument, mortem accelerant, uti in hætica monitum.

3. Vomitus cruenti.

Fœmina cum ab hoc affectu facile afficiantur, caveant, ne ex voracitate, petus contra negligentia, a ventriculi debilitatione restrictiones sanguinis mensuræ ad ventriculum contrahant.

Dyspepsia itaque sub motu mensium, item terror, nausea hoc sine fœvitanda.

Ad mensium & hæmorrhoidum invitationem, & vomitus cruenti avulsionem, venæ sectio in pede convenit.

Sensibilitas ventriculi in ejusmodi congestione non est a debilitate. Aromatica enim nocent. Temperantia contra profunt.

Congestiones vero tales optime occupant salia volatilis, trinitosa.

Mentes quidem revocandi, sed caute pellentibus agendum, ne organum & hæmoptysin excitemus.

Alvi successus per rhabarbarina, clystères promovendus.

Adstringentia sanguinem facile ad lienem reprimunt. Sufficiunt temperantia, anodyna. In caliditate adstringentia parce dentur, & lenia, est. mellefoli. torment. hyper. catech. corall. hæmat.

Præservatio venæ sectionem, motus corporis discussorios, & dilutionem sufficiens præcipit.

Molimina venæ portæ sedat millefolium.

Lienis inflationi mature succurrendum, ne in stasim ruat, quod in motibus ad vomitum cruentum tendentibus observandum.

4. Hæmorrhoidum.

Inter externas causas vitanda est commotio sanguinis nimia in abdomine per concussionem, cursum, siccitatem alvi &c. maxime in ætate ac temperamento disposito. Quorsum etiam facient aloetia, clystères acres, vinum hungaricum, gravidarum otium &c.

Quo impeditus succedit, eo magis obeiam eundem, ut pathemata hypochondriaca avertantur, maxime in statu magis assuefacto, ætate æmoliore, ne hæ-

hætica, aut hydropica mala insequantur, aut in junioribus regurgitationes ad pectus, affluere fluxum præmature, consilium non est. Sin minus vero superfedere valeamus, inter reliqua consuetudina prodest & præstat.

Venæ sectio in brachio matura divertit, in pedibus provocat hæmorrhoides. Utroque modo consilium causæ impulsivæ.

Motus corporis respiratorii, similesque abdominis concussionem, discutiant molimen hæmorrhoidale, maxime post ventilationes adhibitas.

Conjunguntur tali dieteticæ medicationi optime nervina urinosa, martialia. Promovent vero fluxum aloetia, helleborina, El. P. P. circa æquinoctia, luna decrecente sumta.

Nimius fluxus moderari debet, sed non statim supprimi, maxime sub initium.

Turbas spasticas sopit nitrum cum cinnabari, millefolium. Conferunt hic etiam clystères, calor & inunctio abdominis.

Externæ hæmorrhoides cum raro ad exitum sincerum perveniant, non stimulantur ab usu aloeticorum, myrrhatorum, aromaticorum, actium, spirituosorum &c.

Nisi molimen jam sit ad exitum perductum, aut in consuetudinem conversum: præstat generalis depletio per venæ sectionem, scarificationem. Conjungitur discussio per motus corporis æquales. Aversio fit per tonicam restrictionem ex empl. subadstringente, linia. ex ol. lil. a. verbal. ung. de linar. alb. græc. rad. scrophul. teleph.

Si vero molimina jam prævaleant, adjuvandum est exitus per hirudines, scarificationem, frictions cum panno aspero, solis siccum. Vesicales scalpello aperiantur, minus tumentes per se iterum disparent.

Tento magis vero expeditio locum habet, si consuetudina spastica jam prævaluerint, scilicet dolores ischiadici, podagrici, nephritici, imo regurgitationes ad partes superiores.

Quo statu nil repellendo, sopiendo, agendum, ne motus ad interiora regurgitet, & colicas, cardialgiam, vomitus, febres, inflammationes, hæticam, pinguet: quod per adstringentia, narcotica, æstuosa, frigida, animi affectus evenire poterit.

Similiter internæ hæmorrhoides facile per salia urinosa, empyreumatica, oleosa, adstringentia, regimen diaphoreticum facile in passionem spasticam hæmorrhoidales externas precipitantur, scilicet arthriticas, tronebudas, paralyticas, ischiadicas, podagricos, ictericas. Cavendum itaque a tali metastasi.

Quo celi vero metastaseus nil per medicamenta præter lenitionem paroxyzmi obtinetur, nisi fluxus sit refluens.

Mitigantur vero symptomata talis palindromes alvi expeditione, temperatione nitrolo-digestiva, roboratione denique subjuncta levi urinoſa vel martiali.

Præſervatio fit venæ ſectiōne motu corporis, dilutione ſufficiente, animi temperie, aere æquali.

Specifica abſint in eo caſu, ubi ventilatio non eſt præmiſſa, aut expeditio fluxus indicetur.

Utraque hæmorrhoidis ſi provocari debeat, requirit depurationem ſanguinis a ſeroſis cruditatibus, & depletionem generalem ſiſceram præmittendam. Inſuſa catarrhalia laxantia hic quadrant.

5. *Miſtus cr.*

Hic affectus tacite in plethoricis eveniens caute tractandus eſt, non aliter ac hæmorrhoidalis.

Præſtat ſuppreſſione ventilatio ſanguinis ejusque temperatio, roboratione ſubjuncta.

Adſtringentia cruda hic quoad tutum uſum ſuperantur a ſpecificis, balſamicis, urtica, equiſeto, ſymphyto, auricula muris, pyrola, terebinthina, rubino ſulphuris, ſuccino, maſtiche, hyperico, balſ. per. &c.

Alvus hic, uti in omnibus renum paſſionibus, ſit libera.

Olea deſtillata & acria non conveniunt, maxime ſi ſenſus inflammatorius concurret.

Hic fluxus commodius ad menſes & hæmorrhoides invitatur.

In ſenibus adſtrictio hujus fluxus calculum accelerat: In junioribus vero affectus iſchiadicos, nephriticos, inflammatorios. Unde cautio opus eſt.

Adſtrictio perpetua temperatione, laxatione, diſcuſſione ſolvenda eſt. In ulcere renum cruorem ſondente adſtrictio pariter vitanda. Hæmorrhoides hic per hirudines revocanda. In robuſtis conſolidatio tentanda, Opiata in nullo miſtu cuncto uſui ſunt.

6. *Menſum hæmorrhagia.*

Juvencole extra matrimonium viventes violenta profuſione ſanguinis cum magis gravis correpte abortum procuraffe putanda ſunt & caute tractanda.

Sanguineæ plethoricæ copioſe purgantur ſine ſanitatis magno detrimento.

Minus aſſuetæ tali exceſſui ab exſultationibus humorum per ſalutationes, vini potus, animi affectus ſibi cavent.

Plethora venæ ſectiōne quidem ventilanda, ſed non curative, ne ordo menſum invertatur.

Motus & potus ſufficiens valde hoc ſcopo præſervatorio conducit.

Venæ ſectio in paroxyſmo convenit in pedibus, ſubjuncta adſtrictione. In brachio revulſoria,

Tem-

Temperatio tamen in paroxyſmo præſtat, ſubjuncta roboratione per gemmata, martialia, pil. bech. ſalia urinola, analeptica, ligaturas.

Gravida largiter alias menſtruata requirunt iteratam venæ ſectiōnem.

Emanentibus Menſibus venæ ſectio ſubſtituenda, & ita abdominis ſymptomata occupanda. Opiata vero facile inſarctus viſcerum hydropicos, hecticos, reliquant.

Revocatio menſum præmittat ſanguinis melancholici vel phlegmatici correctionem. Plethora non ventilata prius, pellentia magis obſtunt. Hæc vero ad phaleſ lunæ ſunt adhibenda, imo ad temperamenta approprianda.

7. *Lochiorum fluxus.*

Adſtringentia nocent, & quidem quo magis talia ſint. Leniora in ſtatu præcipiti nil prolunt. Fortia vero ſupprimunt fluxum, mox tamen iterum repulſantem. Abuſus noxas graves relinquit.

Si adſtringentia in impetu magno indicentur, conjungenda eſt temperatio, diſcuſſio alexipharmaca, alvi expeditio.

Carminata analeptica ſtatim conjungenda ſunt, ne cachexia depauperationem inſequatur.

In ſtatu leniore gemmata corallata ſufficiunt.

Opiata magis debilitant vires.

Martialia lenia c. Maſſa Pilularum de cyn. theriaca, adhiberi poſſunt, antiſebriſibus ſubjunctis.

Pilule Beccherianæ verè (diſſolute ob citatiorem operationem) omnibus aliis remediis palmam præſtunt ad moderandum fluxum.

Quod remedium etiam hæmorrhagiam abortivam coerceat. Excutit etiam abortum leniter, ſi retineri nequit.

Inter externa ligaturæ commendantur oppoſitionum.

Ligatura abdominis non negligenda in puerperis, ne ſanguis relaxatus partibus irruat.

Potus calidus nutritivus conducit. Gelatinola analeptica non negligenda.

Regimen blandum diaphoreticum conſervandum, ne febris lente ſuccedat.

Intempeſtively ſuppreſſis lochiis inſequentes tumores tractandi revocatione lochiorum exeunte puerperio quali tentata, ſcilicet uteri depuratione per remedia ſuo loco commendata.

8. *Hæmorrhagia vulnorum.*

Adſtrictio præcepta in plethoricis æſtuantibus inflammationes, dolores, febres, poſt ſe trahit. Ideo diſcuſſentia temperantia cou- & ſubjungenda. Alvus ſuccedat. Venæ ſectio febrem invertit.

Ne nimia exundantia, in re: acis maxime, cachectica, hydropicæ mala poſſet trahat, dicta analeptica gelatinola, temperate aromatizata, proſpicendum.

Anni-

Anniverſariae commotiones occupantur matura V. S. conjuncto motu.
In vulnere reſtantis cholericæ venerei, retardanda eſt adſtriſio, & temperatio præmittenda. Alias in ſanguineis inflammatio & febris ſuccedit, in ſit, chore corporis habitu interna obſtrictio viſcerum.

Siſtentia probe diſtinguenda ſunt ſecundum effluxum, an ex poris, an vero ex vaſibus eveniat. Ibi adſtringentia, hic coagulantis indicantur. Sepe conjunctio utilis eſt.

Inter coagulantis Sp. V. rectifi. palmam aufferit, quia aquoſitatem imbibit & reliquum inſpiſſat, nulla corruptione inſequenti. Camphora, myrſina in tali ſpiritu exulent.

Fœminis vulgus aditum ad vulnera prohibet, ne organiſmus reducat.

Compreſſiones vaſorum non ſunt negligendæ.

Arteria ſiſſa conſolidationem ſuſcipit diſſiſſione.

III. Cautela dolorum.

a. In genere.

Ante omnia in cura differentia tenenda eſt, dolorum ſc. a materia & propter materiam, vel quando uterque ſtatuſ concurrit.

Quantitatem item reſpicere debemus materiam, & conſuetudinem motus, qua abſque proportionem materię per cauſas externas dolorificus actus revocatur.

Quantitas ſanguinis evacuada eſt, ſi urgeat, una cum ſpiſſitudine, ne per ruptio impetuoſior ſuccedat.

Sublata cauſa ſopitio ſenſus vel per ſe ſuccedit, vel facilius medicatione obtinetur, ut vel halitus anodyni utplurimum ſufficiat.

Opiata ſuſceptant ſenſum, materiam indurant, motum inſixant & magis rebellem relinquunt.

Nitroſa tutiora ſunt ob acrimonię ſulphureę, motus iocitantis, obſtinationem.

In omni dolore ſc. & ex-cretionum libertas & promotio ſecuriſſimum levamen dolorum adfert.

ß. In ſpecie, 1. Dolorum capitis cautela.

a. Cephalalgia.

Quę rarius recurrit, vehementius affigit, nec adeo diu inſoluit, tollitur V. S. aduſſa præſervatoria.

Quę vero diutius inſoluit, frequentius recurrit, nec continuo c. impetum adſigit, ſed cum intermiſſione, non cedit ventilationi; ad minimum electivæ ſiæ in pedibus derivatoria, cum in brachio augeatur congeſſio.

Pediluvia pariter impetura a capite revellant.

Alvi

Alvi ſiccitas ſolvenda eſt laxantibus. In multis clyſteres acres pro revulſione ſimul obtinenda locum habent.

Medicamenta generalia ſunt temperantia, in craſſantia, nitroſa, acida.

Transpirationis lenis conſervanda. Calida organiſmum diſenſivum augent. Frigus reſtrimit diſcuſſionem.

Anodyna caute ſunt ſubjungenda. Alias coactum foratum inducunt. In annoſioribus immodicus uſus ad paralyſin, apoplexiam, viſus & auditus debilitate, diſponit.

Cinn. baris nitroſa acuit, repetitur tutius, quam opium.

Inter externa declinante impetu habent locum reprimentia tonica, camphora, alabaſtrum, roſacea.

Egregium tonicum eſt ſal urinoſum exus & intus adhibetur.

Inter amoletica verbera, baſo commendatur.

Cephalalgia acutatum & ſymptomata negligenda ſere penitus eſt. Sufficiunt temperantia, diſcutientia. Si in acutis abeſt cephalalgia, indicium eſt, materiam in viſcus eſſe inſpactam.

ß. Cephalae cautela.

Si viros occupat hic affectus cum exacerbatione nocturna, venerei iniquitatis ſuſpicio eſt habenda, & eo cura dirigenda.

Topica in caſu a refrigeratione magis locum habent, & quando excretionem in capite ſunt reſſeſſa.

Mucoſitas reſolvenda eſt pro diſpoſitione temperamentorum, & poſtea evacuanda conferim uno impetu.

Externa nervina calida in plethoricis aſtus ſebiles facile ſuſcitant. Corrigitur camphora admixta. Cucupite tales in ſanguineis dolores intendunt. In phlegmaticis vero annoſis humores reſolvunt & reprimunt.

In magis chronico ſtatu repetitis purgationum, pediluviorum, ſcarificæ tionis, locum habet.

Setacea & fonticuli tandem ſuccedunt, ſi malum diſis medicationibus non cedit, aut patiens iteratas medicationes perſerre nequeat.

γ. Hemicranie cautela.

Affectus hic eſt ſtatuſ arthriticus & ad hanc normam tractandus.

Meuſum vitia ſunt probe reſpicienda.

Periodus & recrudelcentia animi pathematibus non eſt irritanda.

Alvi adſtriſio, affectum exacerbans eſt ſolvenda.

Ventilationes aduſtæ ſanguinis ſunt repetendæ.

■

Te-

Topica leniunt, si plethora non excedat & affectus saltem per animi affectus sit excitatus; ut est camphora.

Vitia prima digestibiles cum affectum valde exerceant, ventriculus evacuandus est emetico, si plethora non obstat, vel digestivis, pro temperamenti diversitate eruditores tales corrigendae. Vinum aromaticum post talem evacuationem pro robore utile est; uti & eo scopo refrigeria abdominalis vitanda sunt.

Postmodum probe corrigunt arthriticam congestionem tonica urinosa volatilia c. tinct. alcalina temperata. Nitro-o cinnabarina tamen sunt conjungenda.

Potus motum & aerionomiam sanguinis temperans sufficiens indicatur.

Anodyna raro necessaria sunt, Praestat M.P. de cyu. ob hypolemi vim tonicam.

In statu continuati evacuatione in loco usum habet per vesicatoria; it. per hirudines in plethora; uti ibi extra hanc.

Praeservatio requirit derivationem per V.S. pediluvia.

Tali modo cephalalgia in processu malarico, aut speciali parte capitis est tractanda, & quidem sollicite, ut prodromus apoplexiae, arthritidis.

§. Ophthalmis cautela.

Dispositio in puritatem non irritanda est verberibus, lacrymis &c.

Sollicite tractanda, cum facile recrudescat, contumaciam induat, hypopya generet.

Humida nocent.

Discutientia reprimenda nisi sunt. Aquae ophthalmicae non sint acres oleaginosae. Vitriolum album, saccharum saturni posteriorem sceptrum impleant.

In rubore ingente represso subitanea nocet. Praevinitur interna doloris tractatio.

Purgatio hinc indicatur, sepe etiam fortior, subijuncto anodyno.

Inter specifica locum obtinet pinguedo serpentum.

§. Otalgia cautela.

Causae antecedentes curative & praeservative sunt respiciendae: 1. plethora in juventute ad caput congesta, 2. adhaerens haemorrhagia inde enata, 3. externae contusiones, illapsum auream rei solidum.

Discussio, maturatio, revulsio, consolidatio hic locum habent. 1. Praestat camphora in Sp. V. rect. crocata. 2. Maturatio promovetur cataplasmate im-

posi-

posito. 2. Revulsio per V. S. purgationem, pediluvia peragitur. 4. Consolidatio per ass. succini absolvitur.

Praeservatio cum doloribus capitis coincidit.

Ol. dest. ardoris inflammatorii sensum augent.

Camphora in ol. expr. vel flosa adhibetur, si in Sp. Vini solummodo ferre nequeant egri.

Interna discussio non negligenda per alexipharmaca, succinata, sp. tartari, conjunctis temperantibus, absorbentibus, anodynis.

§. Camela Angina.

Curatio difficilior est ob remedium immediatum denegatam applicationem, maxime si plethora concurrat & decubitus sit adhaesivus.

In plethora V. S. in brachio & sub lingua est instituenda. In nimis abundante statu discutientibus est instituendum.

Specifica hic commendantur salvia, fl. samb. tiliae, alb. graec. zedrus nidus hirsut. lismach. com. &c.

In dolore urgente nitrum: in mucositate sal ammoniacum gargulatio.

Emollientia in affluu statu agent.

Discussio si t. istum, subijuncta adstrictione.

Quando cum interno impetu sit, crute est agendum: maxime interna sedulo sunt adhibenda, & patiens in perpetuo odore servandus.

Supponitur periculosa est. Raptio promovenda sollicite motu vomituendo per gargulitatis injectionem fortem.

Pro mundificatione traumatica in- & ex-terna sunt continuanda.

Synange crata est & eodem tractatur modo. Maturatio periculosa est, & eo magis apertio.

Paciter coincidit inflatio linguae. Alii immediate hirudines applicant.

Praeservatio talium affectuum, facile recurrentium, fit V. S. purgatione, pediluvio.

§. Cautela odontalgia.

Idiopathicus status a dentis vicio discernendus est a symptomatico permatas arthricos introducto.

Medicatio pro seipo con- & subijungenda per paregorica, lenientia, narcotica, discutientia, vesicantia.

Specifica in idiopathico statu magis, imo solum locum habent, sc. L. fulmine tadium, dens mortui &c.

Salia urinoſa in ſymptomatica conducunt, totum roborando & congeſtione occupando, uti in alijs moribus arthriticis.
Congeſtiones plethoræ mature ventilat V. S.
In carie vero ultio vel euſilio quadat.

2. *Cautele dolorum peſtoris.*

In pleuritide ſpuria ſenſus doloris anodynus caute moderandus, non niſi cum diſcutientibus conjunctis.

Alias febris conjuncta impeditur & in longinquam tuſſim. phthiſin facile diſponitur affectus.

Optime tales dolores tractantur, ac ſi vera inflammatoria febris aſceſſet, per temerantia, præcipitantia, interpoſitis diſcutientibus.

Externa ſia tuto conjunguntur diſcutientia in ſacculis, epithematibus, emplaſtris.

Potus calidus optime diſcuſſionem diaphoreticam promovet.

Specitice a pectore diſcutit S. card. mar.

Paulo generalius cort. chacar. pimpin. ceteraque alexipharmaca.

Moderat S. papav. hyoſc. c. MP. de cyn. extr. tabac. pro tuſſi refræ-
nanda. Opiata tutius omittuntur.

Acida mineralia, maxime ſalie comm. motus tuſſiculofos cum doloribus anxiiſi ſummopere augent.

Ventilationis languinis conſuetæ repetitio, imo laxationes, motus ad pedes derivant ac ſolvent.

Maxime in regeſſione menſium & hæmorrhoidum, quæ blande revo-
candæ, non vero calidis præcipiendæ ſunt in hæmoptiſia.

3. *Cautele dolorum ventriculi.*

Cardialgia calida a frigida probe diſtinguenda eſt.

Illa eſt æſtuans, tactum vix ferens, ſeminis maxime familiatis, a men-
ſium regeſſione cum tranſitionibus ſanguinis ad caput, vomituritione, ſingultu,
motu febrili, inſtatione præcordiorum.

Hæc vero a cruditate ventriculi eum prægravatione capitis, nauſea, ru-
ſtu &c.

Illa fert & requirit temperantia, nitroſa, abſorbentia, ſubjuncta alexiphar-
maca diſcuſſione, extus vero camphorata: Exacerbatur vero a calidis aromaticis,
a tarda vero opiata addiditiora medicatione in majorem debilitatem, vomitus
nigros præcipiuntur.

Hæc digeſtivis, emeſi, laxationi cedit, ſubjuncta alexipharmaca, amara,
aromatica roborantia.

In nitroque ſtatu alvi ſuccellus utilis eſt. In calida vero ſtimulus abſit.
Sufficit relaxatio toni verſus ſuperiora reſtricti.

Cardiogni frigidi inſultus c. inſigni ſyncope, cephalalgia frigida preſſa
va, optime ſolvuntur vomitu.

Cardialgie vero calidæ deſceſcentia & recundeſcentia diſcuti ac im-
peditur ſpecifico millefolio, V. S. pedum, menſium ſuccellu.

4. *Cautele doloris renum.*

Nephritis ſimplex a calculoſa diſcarnenda eſt quidem, at uniformiter
tutius per nitroſa lenitur, oleoſa emulſiva quoque locum habent.

Diuretica ex junipero, alkekengi, terebinthina, &c: congeſtiones ad re-
nes augent & calculum progenerant.

Anodyna excretionem impediunt, & dolores, a calculo maxime, in ſume-
ſtum exitum præcipitant.

Extus camphorata optime leniunt dolores ſtagnatorios & inflammato-
rios.

Uſus tamen non ſit perpetuus, quippe qui ſtimulationem diureticam effi-
cit, interpolentur ſpecies paregoricæ in ſiccò vel cum vino coctæ.

Emplaſtica nullum uſum habent. Acris affectum augent.

Gemmata, tonica, cort. aur. NM. declinantem ſtatum confirmant & a
reditu præmanunt.

Dolor a calculo in veſica temperantia ſalina poſcit, pellentia reſcitant.

Oleoſa emulſiva leniunt. Opiate abſint. Sufficit in ſumma neceſſitate halitus
apii correcti, pil. Wild. ther. coel. Externa conjunguntur tuto, clyſter ex vero-
nica, ſotus, oleorum lubricantium injectio, & externa camphorata. Uſuſque to-
nica, uti dictum, uſurpantur. Hoc ordine tuto ingredimur.

5. *Cautele dolorum inſteſtinalium.*

Colica ſpasmotica & humoroſa in cura probe diſtinguenda eſt.

Illa eſt ex mala diæta, aſſueſcit alvi fluxibus, refrigerio abdominis, potus
frigido ſacculento, cibis viſcidis, fermentatiſis, dulcibus, pinguibus, ovis frictis &c.
ſuperbibito frigido potu.

Hæc vero ſit propter motum ſanguinis hæmorrhoidalem & menſtruum,
cum adſtractione alvi, retractione abdominis. Ubi calida ſummopere nocent,
profant vero magis temperantia, lenientia.

Cauſa continens inſteſtinorum optime evacuat in nitroque ſtatu per clyſte-
res, non quidem ſtimulantes, ſed emollientes, repetitis etiam. In mucroſitate con-
juncta ſal com. additur.

Interna digeſtiva c. abſorbentibus conjunguntur, imò nitroſa in ſanguine
locum habent.

Subjunguntur catinativā, non tamen aromatica, quam salino-oleosa, sp. tartari, mēi dulcis. M.S. rad. alex. pimp. &c.

Regimen sudoriferum ante alvi apertionem non est imperandum, ne in parafin precipitetur affectus.

Annū refuit cortaur. in essentia.

Cafforeum angustias auget, uti & nauscam; Extus magis conducit, maxime odor, uti & alse fetida.

Tōpica optima sunt calor & calida nervina, species odoratae, ol. carninativa: camphorata.

In hæmorrhoidali colica spasmus optime lenitur & alvus expeditur per clysteres lentiores, oleosis repetito adhibitis, quibus nitrum immiscetur.

Fotus etiam intestini recti per olea & cataplasmata verbalci hic prodest.

Acria organica congestionem adaugent.

Narcotica magis vires infringunt & materiam inspissant. Dolor post laxam mitigationem revertitur, imo in consuetudinem abit, ut paralyti. Nos fixos, progeniat. Adhibeantur non nisi expedita prius alvo, muticente, sicut in, parca dosi, cum alexipharmacis, uti est theriaca.

Nitrosa vero hoc anodyno & acrimoniam invertente scopo utiliter adhibentur, subijuncta alexipharmaca discussione.

Inter externa calor simplex optime conducit. Litus & facculi paregorici coniungendi.

Quid quod in causa ingravescente sanguinea V. S. in pede, vel hirudinum ad anum applicatio in usum talis possunt.

Sublata causa spasmū prodest specificè millefolium.

In colica hysterica solutio clystica, imo extra paroxysmum laxativa, conducit.

Interne discussio & roboratio per salia urinosa, per alexipharmaca c, cort. aur, castor, millef. &c.

Inunissio manuum & pedum in calidum spasmus internos relaxat, conjuncta interna discussione per potum calidum. Tonica colophonem addunt.

6. Cautela dolorum artuum.

Fugienda dieta vinosi, in motus corporis impetiosi, c. subijuncta precipiti quiete, evacuationum sanguinearum neglectus; balnea calefacientia, in dolum, erysipelatis retro pulsio &c.

Cum largas hæmorrhagias sepe adferat arthritis & eas suppresseas insequatur: tum ventilatio matura, maxime præservativa, vitis evadit.

Arthritis siue curatio ita facilis non est pollicenda; ob ætatis pertinetiam & motus consuetudinem.

Iphi.

Isthadiaci & podagrici mali cura tutior non est, quam hæmorrhoidum, siue ci. propterea, quorum itaque facit huiusmodi, scilicet inflammationis, maxime, uti & deinde, curative vero mature ac sufficienter.

Sanguis temperatio per nitrosa & acidapro diversitate temperamento; rum adhibita, præstant.

Nitrosa in repressione motuum arthriticorum utilissima inde quoque sunt, quod vinosis, angustias, æstus compescant.

Inter topica commendanda soluta sunt camphorata decoct. nervina, s. graminis. A. v. l. vertas conservanda clystere, thabarbato.

Extus salia urinosa, adhibita dolorem osteocopyum facile relinquunt, uti & celestis sp. ammon. sulphuratus.

Regimen sudoriferum in junioribus mitigationem constantem non efficit. Diapnoe in, enei conservanda, in fixis maxime consulas diapnoe conservanda.

Litus alexipharmaca interposito commodo tempore febres & congestiones lenit, uti & c.

Salia urinosa primo initio & exitu morbi motus supprimunt. Anodyna iterata vel habitum inducunt, vel acutum morbum in junioribus generant. Ad remedia solum danda.

Revel extra, rigida, adstringentia extus valde sunt vitanda. Ad interiorum in clausam periculosa faciunt.

Dilutio potulenta acrimoniam mitigans, & ad diuresin disponens, sufficiens concedatur.

Vicissitudo sit & laxans. Pediluvia aluminosa, emplastica, refrigerantia, adstringentia, coagulantia, reprimunt tumores, prothemas contracturas, spasmos fixos, nodos, ulcerationes, regurgitationes, inflammationes.

Pinguis in calidis æstus augent & ulcerationes progeniunt. Externa & interna medicamenta requirunt temperamenti diagnosin. Unde de in cholerici acriæ æstus augent, in melancholicis adstringentia contracturas relinquunt.

Iuniores podagrici tanto cautius sunt tractandi per temperantia, alexipharmaca, ut febricitantes, quo retrogradus status evitetur.

Præservatio fit matura ventilatione sanguinis. Unde rariores & citiores res proveniunt paroxysmi.

In specie spasmū procatarsis perpetuatur vitando plethoram, vitam sedentariam, dietam acrem, vinosam, abulum veneris, motus nimii &c.

Quod & curative locum habet, in primis depletio sanguinis omnia reperienda.

enda. Dispartitio sanguinis coniungenda per diapnoica, maxime sine æstimo regimine data.

Quo statim curæ neglecto frustraneæ sunt, imo noxiæ sopientia.

Frictiones calidæ paroxysmum solvunt.

Gravidarum spasmos varicosos levis decubitus & situs matatio, sessio altior, alvi expeditio.

7. Cautela epilepsia.

Idiopathicæ & symptomaticæ discrimen utile est ad curam. Illa enim archealia requirit, hæc materiaâ corrigentia pro causæ diversitate.

Crassities sanguinis in habituali statu consideranda venit, quæ itaque corrigenda est.

In infantibus stases lymphaticæ sunt impediendæ. Unde refrigeria vitæ, achores non sunt reprimendi per pinguiâ, adstringentia &c.

In juvenili etate a veribus, morbo laborioso succedens, vel sanesluma exitum nanciscitur convulsio vel transitum in consuetudinem.

Hoc statim animi motus summopere vitandi, ceterum cura facilis non est reputanda.

Hæreditaria dispositio a parentibus vel nutriticibus iracundis artibicis contagiam format.

Epilepsia irregularium motuum cataleptica, comatosa &c. sæpe in fonte venefico querenda.

Æstus venerens etiam sæpe, uti maniam, ita epilepsiam generat, qui itaque temperandus.

Uti & scabiei repulsio & revocatio expendenda.

Ulcera consolidata pariter revocanda.

Specifica parce, sed statim invasionis tempore sine adhibenda in idiopathica innari cum quiete, vigiliis, continuanda aliis diebus, iisdemque horis.

Generalis cura requirit purgationes, evacuationes sanguinis, motum corporis, saluâ uisâ, potum sufficientem, acidulas, thermas, in spongiosis.

Epilepsia a fascino commendat antimagica, fumum de vestimento suspecto die Berus, Kräuter, hypericum, syderitidem &c. Cautela tamen sit diagnosi.

Epilepsia vocærea anatinionum quidem suadet, sed pariter cum cautela; ne morboâ soboles multiplicetur.

Epilepsia acutarum, varicellarum & malignarum maxime, in initio & incremento ita fatalis non est, quam in decremento. Specialem tractationem non pœcit, nisi secundario anodyno. antispasmodicâ ex theriaca cum eustoreo, conjuncto regimine diapnoico. Si tamen fomes in primis viis hæreat, conducit vomitus & laxatio initialis, prudens tamen.

Cau-

Causa supernaturalis hic præcipue respicienda sæpe venit, maxime si ætiæ etas a mala vita astra oblietetur.

8. Cautela doloris & morbi hypochondriaci.

Quantitas sanguinis nunq. universalis, tum particularis venæ portæ respicienda est.

Illa, si surget, deplenda est V. S. subjuncto motu corporis, resolutione medicamentosa.

Hæc solvitur hirudinum usu vel hæmorrhoidum medica apertione, motu respiratorio aucto, subjuncto tono martiali.

Methodus hæc si invertatur, materia immobilis moveatur & angustie augentur.

Periculosis quidem non est morbus, sed facile recrudescens. Unde cura non facile est jactanda.

Anodyna nocent. Causa aperta est.

Materia vero sublata motum consuetudinalem securius sopiunt specifica, millefolium.

Martialia initio non sunt adhibenda, ne adstrictione humores crassos magis in viscera impellant.

Aperientia sunt præmittenda pro diversitate temperamentorum sele&al. Unde in stricloribus etiam dilute formulæ magis quadrant. In humidioribus siciores, pilulæ.

Clysteres, laxantia, striduras relaxant & status educunt. Unde valde sitidenda.

Tonica martialia, adiantina, salia uisâ, sunt interponenda. Parca & rata sufficiunt.

Eadem methodus tenenda fere est, si flagratio in stasim transferit languidam, scirrholam, ulcerosam.

9. Cautela doloris & passionis hysterica.

Mensuræ restitutio prima sit hic intentio, sine qua nulla constans cura speranda, sed facile splenica, cardiologica suffocatio recrudescit.

Vitandi sunt animi motus, odorata &c.

Alvus semper aperta servanda est.

Coniungenda est apertio, resolutio, per infusa carminativa, pilulæ balsmicas, embras, resinolæ in humidis.

Uisâ tumens est clysterum emollientium oleosorum.

Custoreum odoretus utilis est, quam intus datum.

Opiata damanda sunt.

S

Robo.

Roboratio resolutioni interposita prodest per sp. tart. M. S. eff. alexiph. pimp. cort. aur. intra paroxysmum data.

Specifice proficit caro lupi, eff. millefol. cum sale vol.

Præservatio eadem est, quæ mali hypochondriaci. Mensium promotio, vicaria evacuatio, motus & potus sufficiens indicantur.

Viduis juvenilibus veneris matrimonium suadendum. Temperat interim æstum specificæ nitrum, camphora, anethum &c.

Deservescens paroxysmus suppimitur sale vol. cum specificis.

In statu a lochis suppressis febris temperanda est nitrois, discutienda alexipharmacis. Promotio prudens instituenda est per pil. bals. inf. aperientia. Calida vitanda.

Si a lochiis nimis malum ortum ducat: tum motuum turbas discutiant. pil. bals. geminata, analeptica.

IV. Cautela morborum Lymphalium.

1. Hydrops.

Ascites difficilius curacionis est, quam anasarca, ob viscerum indurationes, quæ in anasarca non ita insolent, sed coagula lymphalia hic solum notantur, quorum prognos & therapia dirigitur.

Procatarsis vitanda, febrilis & hæmorrhagiarum suppressio per adstringentia. Cura cauta sit, ne scilicet viscerum incitentur in inflammationem, quæ letalis erit.

Si vasa lymphalia perrupta notentur: consolidatio non est expectanda, nisi in formis admodum robustis.

Evacuatio seu nil proficit, quia subsidente tumore sphaechus maturus subnascitur, hæctica exacerbatione statim succedente.

Maxime talis eventus suspicandus in senioribus, tussi præcedente, subitanea in invalescentia tumoris.

In juniore ætate lentoque progressu sub initio cura locum habet ad cæceticum statum corrigendum.

Salsedo saponaria & serum macidum est corrigendum & edulcorandum. Hic primus sit scopus.

Salia & sulphura caute hoc scopo sunt adhibenda. Illa ad excretionem, urinariam flumiant materia nondum correctæ. Unde obliationes angentur, qualis effectus est a salibus urinois & lixiviosis.

Sulphurata intemperatis adhibita ætus hæcticos incendunt cum siccitate oris, vigilis, inquietudine.

Similem effectum edunt salia vol. oleosa.

Medii effectus sunt amara aromatica,

Acia

Acia alexipharmaca diuresin movent & aliis commodè substituantur.

Periter semina carminativa ob diureticum effectum tempestive sunt usura.

panda.

Zingiber pro antihydropsico specifico paratur, cum elaterio adhibendum.

Diaphoresin potius movent & iniectionem resolvit.

Præparata materia evacuatio confertim & copiose est instituenda.

Subiungenda roboratio, sed caute agendum aromaticis, ne ætus hæcticus exacerbetur.

Eadem circumspectio necessaria in martialibus, maxime non præparata materia, ob tonicam efficaciam.

Inter purgantia jalappa, merc. d. potenter satis ac tuto operantur.

Merc. vitæ anceps, vomitus periculosos movens, est.

Acidule viscera magis destrunt, uti omnia adstringentia hoc efficiunt.

Thermæ calidæ præstant, Aluminosa obstant. Imo relaxant magis partium tegum.

Sudorifera lenia mobilem factam materiam resolvunt. Quorum sudationes in siccum pertinent.

Potus parvus sit, ut ita in siccioræ statu vasa distenta connevent.

2. Cautela cachexie.

Procatarsis declinanda, refrigeratio insignis, mensium & aliarum hæmorrhagiarum suppressio, nec non febrim, nimis profuso sanguinis cum subuncta cruda, non gelatinosa, analeptica, usurpato regimine incongruo frigidæ, adstringentium abula &c.

Colatorum obliatio referenda & humorum labes corrigenda, ut in hydropse.

Evacuatio mucoris commodius fit per alvum, quam per sudorem aut urinam. Huic resolutia sunt præ- & interponenda.

Lente tamen hic evacuationes præstant repentina, nisi sabbata intestinum nun turgent.

Resolventia sunt amara tenuiora.

Semina diuretica sunt caute adhibenda.

G. resinæ resolvunt & fibras roborant.

G. hederæ quassia non est, humores egregie fundit ac educit.

Salia media & oleosa pro statu ægri ob diuresin sunt accommodanda.

R. viacotoxici resolvit, diuresi evacuat, imo roborat specificæ.

Martialia caute sunt interponenda. Abstinentur enim. Omituntur, si alvus supprimatur.

Dixta lenis aromatica, ætus moderatus loquax habent.

S 2

In

In malo a febribus male tractatis pil. amaræ balsamicæ eximium usum habent.

Inter externa nocentia frigus est vitandum, ob topi relaxationem & humorum inspissationem.

Regimen calidum temperatum quovis modo imperatum hic usui est. Unde sudatio in stuphis, frictio calida usui est.

Repellentia facile tumores ad interiora repellunt, succedentibus anxietatibus & vitæ periculo.

Præstant inter topica acrisperientia, sedum minus, chelidonium, sal vol. ur. decoct. tabaci.

In oedemate scarificatio facile sphacelum periculosum excitat. Emplastrum affluxum augent. Ess. myrrha acris est in ulceratione oedematum & ardorem auget. Præstat liquamen myrrhae.

Camphora exsiccat cutim & cetera topica impedit.

Bufo extus & intus diuresim movet, sed specialis effectus non est.

Sp. lumbic. vol. initiales tumores discutit, licet alia urinosæ utilia non sint, maxime in malo a sp. vini subnato.

Salivatio mercurialis nullus est usus, quis salsam coagulatum lympham corrigit, hic vero est seroso-spiss. Et mercurius perspirabilitatem requirit. Quare graviores morbum producit, stases, paralyse &c.

3. Cautela ischuria.

Congestio humorum in plethoricis sanguineis ab equitatione &c. urinam reprimens, solvitur V.S. nitrofo, alvi expeditio per clysteres & laxantia. Diuretica vero his neglectis magis supprimunt urinam.

Balnea relaxant fibras, Præmittitur tamen ventilatio & temperatio sanguinis, ne expansio major succedat.

Tutus relaxant linimenta, fons, sacculi paregorici.

Suppressionem ipsam a calculo relaxant nitrum, succus rapianæ rusticani, cavendo, ne hic stimulus ante spasmi demulsiorem adhibeatur.

Diuretica ita quoque expedit semel urina & organo sopito, spasmo relaxato, locum habent.

Maxime actia diuretica, ol. tereb. in plethoricis sanguinis inflammationes nephriticas facile sufficiunt.

Calculus uretræ impactus poscit relaxantia, cataplasmata, catheterem, &c. Carunculae veneris sepi abluuntur.

Ita ad causæ diversitatem cura dirigenda, non vero impeditio pellentibus magis opprimenda, cui dolor anodyno palliatus insidius lethalem perducendum.

4. Cau-

4. Cautela asthmatis & tussis humide.

Relaxatio toni & congestio humorum consideranda est in therapia.

Plethia quoque expendenda, maxime si evacuationes sanguinis sint superflue. Unde ventilationes repetitæ sanguineorum tussim oppletivam spasmodicam optime leniunt.

Muci sedatio per intestina tussis pectore avellit affluxum.

Quando vero magis ab aere frigido humido, serum inspissante, ortus sit affectus, magis discutientia roborantia, quæ evacuationis locum habent.

Hoc in Yocente malo agendum, in recurrente vero assuescente malo magis per evacuationes, scarificationes, eundem obviam.

Hæreditaria dispositio, a parentibus in conceptione musculosis introducta, multum hic facit, & ideo magis anodyna & specifica tolerantur.

Evacuatio cathartica in utroque casu præmissa vel interposita usum habet.

Selectus tamen purgantium tenendus est, & phlegmagoga magis soligenda.

Mucositatem colligantia utitur ita coniunguntur, imo præmittuntur.

Discussio pectoris pectore perpetuanda per actores, signola, alexipharmaca, regimen diapnoicum.

P. si a li. tussis in utroque casu sine præpositione materis, cum catarrhus suspendendus per anodyna specifica.

Sæpe ventriculi obftructio asthma prægenatur: Unde vomitus lenis in eventis conducit.

Asthma lenile requirit polmonum succedentem robur per discutientia leniter vinis, aromaticam, medicamenta balsamica, resinosa, ætheria, anisata, succinata.

In sensibus plethoricis ventilatio adjuvatur repetenda, quæ congestiones ad pectus solvit.

Si ab humorum tussim vel morbum regimine malum sit ortum: horum eductio necessaria erit. Cavendum tamen, ne pellentia hæmoptysin sufficiant. Laxantia hic usui sunt. Ventilatio activatoria morbum sanguinis commode tempore perpetranda.

Expectorantia poriter cautelam requirunt. Evacuatur per pectus, indeque humores adducunt. Nacent in statim congestio sanguinis, Acrem vero paucam materiam intrassant & mobilem reddunt. Sæpe in eorum medio usu subsistendum & discutientia subiungenda, quæ iterum congesta illorum usum tutiorem reddunt.

5. Cautela gravædinis & coryzæ.

Rato medicum auxilium hi affectus deprecant. Transiit vero sæpe in aliam

Hum. in habitum cuius capitis turbis. Congestiones sanguineae, quae subsunt, deplendae sunt. Dispositiones tales, aeris injurias, sensum amittunt, &c. vitare debent. In simplicis, malo odore salis urinosi, accessit italis. Ceterum alleviat naturam, adeo praeparatur, tueri non debet. In graviore malo evacuantia, emesis, resolutio cathartica, roboratio incoctata, derivatio per pediluvia indicantur.

In coryza senum calidiorum euocatur & calida hepatis vitia causantur & facile periculum capitis augendū veritatem periculosam apoplepticam formant. In phlegmatibus ulum habent, non vero usu continuo. quod vires enervat & consuetudinem inducit. Denudationes infestae sunt vitandae. Calida camphorata praesentant.

In chronico stasium serofarum statu derivant fonticuli, in sanguineis scabificatione repetita.

6. Castella scabiei.

Externae caute vitandae sunt, habitagulum humidum vaporosum, aqua limosa salsa, cibus suavis &c.

Contagium maxime in temperamento disposito vitandum.

In evacuatione sanguinis adiecta scabificatione usum habet, alias non item.

Imminutio muci fit purgatione.

Correctio vero per cathartica stercetia.

Excretio promovetur leni diaphoro.

Retropulsio vitanda, diarrhaeae, coryzae, inflammationes internas producent. Fit per sulphurata.

Absorbentia mucum magis incassant & obstructiones augent.

Alexipharmaca opuscula sunt, ter in die adhibenda. In diffusis parca dosis nil proficit: magna vero zelum: praesentant itaque temperatiora.

Mercurius specifico corrigi scabiem. Sublimatus spasmos artuum, effusione, suffocationem generat.

Retrocesso scabiei cura assumpta, angustis, corrigitur mere, d. temperantibus &c.

Scabies furfuracea antivenerica acrimia medicamina & regimina requirit, una cum mercurialibus.

Sicca scabies humectationem per balnea, aquas minerales poscit.

Furures ablergit lixivium sulphuris, cinerum clav.

Sulphur corrigi motum scabiei, ab intra ad extus pellens & vice versa, praetenditur. Ultimo intus adhibetur.

Erys in veterata incurabilis est. Recens vero evacuationem & mundificationem exigit: Extus vero unguinea acrimia decocti tabaci. Consolidans denique curam absolvit.

file.

Elephantiasis rara & etatu difficilis est habenda. Consolidatio cutanea si ol. olearum &c. temperatio arderis camphoratis, raninis. Externa tractatio sola reperit facile affectum. Interna tractatio eadem est, quae scabiei simplicis.

Apothematosa depravatio eadem cum scabie methodo adgredienda. Plethora diuta est imminuenda. Merc. d. pro laxatione intersit. Sudationes lenes non negligenda. Calida vero ad excretionem scabiosis disponunt apothematosa.

7. Castella Luis Venerea.

Quando humores coagulati partibus nondum sunt infixati, sed cum humoribus adhuc fluctuant: tunc liquoris diuretici eliminari possunt.

Quando vero partibus laesiones jam sunt induratae: tunc coacta colligantia & ipsa salivatio opis est.

Contagium, veneris abulis vitanda, maxime conjuncta. Oscula impura, decubitus in lecto impuro &c. afficiunt leviter dispositos.

Gonorrhoea repulsa genitalia tumore afficit. Glans inde ulcerat & scrotum; Veneris an efflorescunt. Unde ad scidit in gonorrhoea exulter.

Liquor diaphoreticum regimen conjunctum possulant, sedendo in sulphis &c.

Cura non praeparat ac breviter fit, sed ad 2.4. hebdomadas pro tolerantia. & gri & mali statu producatur.

Cilias parca & eperpetus fit.

Praeparative est, lign. asex. saepe sufficit.

Diuresis sub diaphoretico non negligenda.

Liquor non adeo aestuosa sunt. Diversitas temperamenti hic etiam notanda. Salsaparilla, china, effectum facile praestant.

Sudatio sub multis iniectionibus non est consilia. Supra lectum praestat, vel vapore Sp. V. proleptus sudor.

Ante salivationem 1. prius viae sunt deauranda, 2. materia venerica mobilis reddenda, 3. via praeparanda, 4. regimine exitus non impeditur.

Unde praemittenda purgatio, liquoris diaphoretici, & mercurii super effusio applicandus.

Sub tali actu exitus per acida, gargarismata adstringentia, refrigerant ones, potationes &c. non est occludendus. Iter, liber sciendus. Quicquid fuerit.

Vires ante omnia consideranda sunt, an talem curam ferre possint multa symptomata producunt.

Fauc.

Pancibus succitrendendi mature exsiliitque, absterione; vitanda adflic-
tionem.

Ardor temperatur nitro. Emolusio fit ficibus. Mucus resolvitur sale
ammoniac. Hic ordo, hæc materia est gargarisationis.

A salivatione desiliendum; si tormina, spasmi, stupores superveniant, &
diapnoeis inquisitionem, id. vero non contingit, si præmittenda fuerint præ-
missa.

Si una salivatione non sublevis sit morbus, tum ea repeti potest, maxime
si cura libere successerit.

Ad minimum lassus sit salivatio; ne repetitio necessaria evadat.

Punctum saturationis putant salivæ reditum in statum sui ordinari-
um.

In gonorrhæa balsamica externa proficua non sunt, segnia enim parum ef-
ficunt. Penetrantia vero ut bals. sulph. æstum solvunt. Utraque non corri-
punt materiam, sed repellunt. Hoc tanto magis actualia adstringentia sanguina
efficiunt. Convenit potius mundificatio, evacuatio, consolidatio interna, 1) quod
efficiunt balsamica pro diversitate spe. iscorum selecta, 2) generaliter mere. d.
specificæ eff. canth. 3) balsamicis absolvitur, & specificæ ossis sepiæ. Sudores nil
proficiunt. Suppressio mundificantibus solvitur & fluxus revocatur, itaque initia
luis venereæ supprimuntur.

Gumma avertitur adstringentia. Repulsa enim materia ossa corrodat.
Mercurialia & hic colligunt.

9. Cautela Scorburi.

Differentia scorbuti acuti & hypochondiaci tenenda est.

Plethora male tractata translati pnes corruptoræ relinquit.

Ita malum hypochondiacum sudationibus transit in scorbutum.

Que pro occupatione scorbuti notanda sunt.

In cura salia volatilia, non nichola, sed vegetabilia acra locum habent,
se, sic dicta antiscorbutica, pro diversitate temperamentorum adhibenda. Optime
in substantia edulcentur, vel parvis alternata, ut in succo, vel extracto.

Dilutio & temperatio sufficiens convenit c. motu,

Nitrum vero orgasmos compescit.

Purgantia, V.S. vagas translationes & mala symptomata relinquunt,
excretionem decentes non juvant.

V.S. tamen in adultis derivatoria & preservatoria locum habet.

Sudor a motu utilis est, quam in lecto. Regimen sudoriferum reli-
quit anxietates, palpitationes, maxime in melancholicis.

Calida

Calida plethoricos in dolores capitis, arthritidem, febrem, anxietates, in-
flationes lenis, precipitant.

A continua medicatione cavendum. Facile enim assuescunt iis, ut nul-
las amplius alterationes relinquunt, sed graviora potius symptomata.

Spontaneæ evacuationes caute sunt cobibendæ.

Diarrhoea levamen adfert. Non adstringatur. Cardialgiæ enim, anxie-
tas, infarctus lenis, tormina, inflatio abdominis, colica convulsiva &c. succedunt.

Efflorescentiæ cutaneæ temperandæ & non nisi lenissime adstringen-
dæ.

Acrimonia temperatur lubricantibus, hordeaceis, avenaceis decoctis, emul-
sione & oleo amygdalarum, clysteribus.

Anodyna caute danda. Vires enim jam fatiscunt. Augent facile ap-
petitus prostitutionem, vertiginem, excretionum suppressionem. Facio levamine
mox dolor impetuosius revertitur.

V. Cautela morborum primarum viarum.

1. Diarrhoea.

Non ut passiva effluxio, aut irritatio, vel toni destructio talis fluxus respi-
ciendus est, sed ut activa utilis excretio materię peregrinæ, quod varios usus ad-
feret.

Unde phlegmatici, frigidi, ad mucositatem generandam apti sunt, & ita
sepius diarrhoeis expositi, quæ non præcipiti impetu sunt constringendæ.

Maxime diarrhoea tales ita respiciendæ, quæ circa æquinoctiales vel sol-
stitiales mutationes, aut valetudinaris interdum eveniunt, & per plures dies sine
debilitatione continentur.

A cibis dyspeptis eveniens, carne fuisa pingui, brassica muricata, super-
bibita cerevisia feculenta, utilis est & cruditates concoctionis evacuat, solum-
itaque digestivis corrigenda.

In puerperis fluxus tales exhauriunt quidem vires, sed tamen non sunt
adstringendæ. Mucositas vero corrigendæ, & abstergenda. Acrimonia insuper
temperanda.

In omnibus digestio muci pro diversitate temperamentorum, secuta est
indicatio.

Coniungitur ejusdem excretio per laxationem.

Inter hæc rhubarbarum non solum humores fundit, sed vias leviter con-
stringit.

T.

R. b.

Roboratio aromatica debet postea subiungi.

Motum referant anodyna.

Pilule polychrestæ omnes has indicationes feliciter explent, tonum re-
ducendo, materiam resolvendo, excretiones lenissime promovendo.

Ratio temperamentorum & hic habenda est. Phlegmaticis aromatica;
Sanguineis salina; Cholericis nitrosa dicata sunt.

Cholericæ dejectiones infantum, uti & adultorum, corriguntur absorben-
tibus, lubricantibus.

2. *Dysenteria, rubra, alba, hepatica.*

Procatarrhis vitanda, fructus horæi &c. Nec non contagium.

Periculosior status habendus est, si febris concurret. Contrariæ enim
inde cum fluxu oriuntur indicationes. Magis vero ad febrem respiciendum, &
nihil contra febrem pro fluxu est agendum.

Correctio materiæ difficilis est, & sit per absorbentia, obtundentia, tem-
perantia, pinguis.

Nitrum mature datum ardore inflammatorius mitigat & occupat. In-
fantibus detur c. corallii, antim. diaph.

Absterfus laxatoria sit rhubarbaro sub initium singulis diebus dato.

In æstu febrili potus largus concedatur. Calidus tamen sit, decoctum
earvi, juscula cum ovo.

Sopitio fluxus obtinetur quidem per anodyna, intempestive vero data
sphacelum inducunt. Laxans præmittitur & noctu theriaca subiungitur.

Regimen sit calidum & quietum. In vestimentis, prout possibile, lecto
decumbat. Halitus calide ad anum prodest.

Adstringentia humoribus non correctis data anxietates & omnes pas-
siones accutunt, maxime in febre conjuncta.

In dysenteria leviori & ejus initio alexipharmaca, absorbentia c. tonicis
maritata, usum habent. Laxans tamen præmittendum.

Pil. pol. loco rhubarbari, subijuncta theriaca, usui sunt.

Analepsis non est negligenda, nec vinum generosum reformidandum.

Dysenteria autem ut profundior ulceratio est consideranda.

Unde clysteres lenientes, abstergentes, calefacientes, mundificantes iterato
adhibendi.

Fluxum cohibentia & hic caute sunt adhibenda.

In fluxu hepatico organici & acrimonie temperatio ante omnia est præ-
mittenda. Martialia postea secure & leniter adstringunt. Præmatura cohibito
in-

inflammationes hepatis inducit. Unde, licet curata facile sit quæsum, tamen ra-
tione ortus hæmorrhoidarii caute est tractandum.

Cautela deliriorum.

In dispositione & hereditate tali actuum intellectualium exercitium non
adeo est intendendum.

Melancholiam sanguinis libertas per hypochondria tollit.

Nymphomaniam mitigat abstinentia veneris, ira, animi speculationum;
dicitur aromatica &c. medice nitrum, camphora, &c.

A veneficiis introducta deliria altiore magia extirpantur.

Medicina universalis animum in ordinem agendi reducat, si adeit
ad manus.

Ad minimum indicatio non tam ad materialia corrigentia, quam archæa-
lia est dirigenda.

Vermes & similes causæ materiales sunt respiciendæ, ne vice versa archæus
obnubiletur, materia urgente neglecta.

Unde opiatæ deliria augent, somnum turbant.

Crocus præstat lætificando & pavores sopiendo.

Ulcers chronica consolidata & regurgitantia ad interiora talem confusio-
nem generant, quæ itaque revocanda.

Ita & hæmorrhoides suppressæ, vel menses in causa sunt.

Vomitoria sæpe usum habent, ventilato sanguine.

Nitrum temperat exandescencias.

Somnum secure sollicitant pediluvia.

Potus sufficiens, temperans tamen, non est denegandus.

In diversitate deliriorum & specifica sunt accommodanda. Nux vomica
in philtro, sanguis asini in alitis.

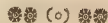
In deliriis acutarum lenibus majus periculum quam in fortioribus. Alexi-
pharmaca continuanda, item camphorata, potus sufficiens, alvus laxa &c.

In deliriis recidivantibus chronicis ventilandus sanguis mature. Hirudi-
nes inde melancholiam solvunt.

INDEX RERUM.

A.		neorum & cholericozum.	87
<i>Abdominis tumor.</i>	95	<i>Acida citri & berberum siti, & virium</i>	
<i>Ablutio, insensum quo modo per-</i>		<i>conservationi in peste inserviant.</i>	51
<i>tur.</i>	96	- mineralia, in febris petechialis	
<i>Abortus.</i>	93	tractatione sunt vitanda.	111
<i>Abstinētia bb.</i> abstergit mucositatem in		- mineralia maxime Salis com-	
passione coriaca & lienterica.	89	muni. tussia arguit.	132
<i>Abstergentia cum alexipharmacis pro-</i>		- vegetabilia abundant biliosam	
<i>funt in cardialgia calida.</i>	134	Cholerae causticitatem.	88
<i>Abstergentia eruptionem morbillorum</i>		- vini, nitri, virtutis sunt usur-	
<i>& variolarum leniter expedit.</i>	53	panda in delirio & venenis	
<i>Abstergentia in Synocha cum variolis</i>		vegetabilibus.	91
<i>complicata profunt.</i>	59	<i>Acidularum & thermarum usus con-</i>	
<i>Abstergentia profunt in febre choleri-</i>		<i>ducit in epilepsia idiopathica.</i>	31
<i>ca.</i>	53	<i>Acidum citri saccharo dulcificatum in</i>	
- quando conveniant.	44	febris pestil. cura spongiosis conve-	
- quando noceant.	44	nit.	109
- temperant febrem biliosam.	44	<i>Acrimonia fermentescens precipita-</i>	
<i>Abstergentium effectus.</i>	40. 44	<i>tio quomodo fiat?</i>	45
- usus in peste.	51	<i>Altonem & passionem in omnibus mo-</i>	
<i>Abstergentia externa & interna.</i>	41	<i>tibus moribuscis sedulo distingvat</i>	
- indicantur in Dysenteria alba.		medicus.	4
	88	<i>Alus vitales in economia microco-</i>	
<i>Abstinētia extracti. adhibetur in hyper-</i>		<i>smica motibus macrocolicis re-</i>	
<i>catharsi.</i>	22	spondent.	14
<i>Acuti vapor discutit gravedinem sum-</i>		<i>Adstridit vultus euenti quos morbos</i>	
<i>plicent.</i>	84	acceleret.	126
<i>Acetosa &</i>		- preceptis in hamorrhagiis vul-	
<i>Acetosa usui sunt in scorbuto sangui-</i>		nerum nocet.	127
		Ad.	127

<i>Adstridit sanguinis quando tuto possit</i>		<i>Alexipharmaca discutunt a pectore.</i>	
<i>perpetrari?</i>	46		134
<i>Adstringentia in hamorrhagiis nimis.</i>		<i>Alexipharmaca & specifica placent al-</i>	
- in hamoptysi.	65	<i>terationem nature in peste trepidat.</i>	
- in hamorrhagiis narium.	66	- in cura febris pestilentialis con-	
- in hamorrhagiis narium quan-		veniant.	109
do adhibenda sunt.	122	- leniunt, evacuant & discutunt	
- in tonsillarum inflatione sunt		in Cholera.	89
subjungenda.	84	- refracta & iterata, sin morbil-	
- lenia conjungantur cum ano-		li & variolae minna prompte	
dynis in hamorrhagia ab-		progredientur, sufficiant.	
ortiva.	94		111
- nocent in febribus compositis		- scordiatu est. conservat dia-	
intermittentibus.	59. 60	phoen in plenitudine & pe-	
- nocent in Lochiorum fluxu.		ripnevmonia.	56
	127	- staseos in febre hectica discul-	
<i>Adstringentibus in casu ambiguo, dige-</i>		sionem promovent.	61
<i>stiva salina aperientia, laxantia sunt</i>		<i>Aloes pulveris, in hamorrhoidium pro-</i>	
<i>adscienda.</i>	12	<i>motione suppositorio inspergitur.</i>	
<i>Aeratis puerilis, juvenilis, consistent-</i>			26
<i>ia ac declinantis morbi.</i>	9	<i>Aloetia promovent fluxum hamor-</i>	
<i>Agaricu stimulat ventriculum.</i>	14	<i>rhoidaleum.</i>	125
<i>Agendi locus.</i>	15	<i>Alterandi motus cautelae.</i>	47
- necessitas quando necessaria?	10	<i>Alteratio est alterum summa genus</i>	
- obiectum.	11	therapiae generalis.	58
<i>Agentis turbatio quid efficiat?</i>	91	- materiae quo ordinis progressu	
<i>Album graecum est speciosum in in-</i>		incedat.	38
<i>flammatione ventriculi.</i>	119	- magis in potestate medici ex-	
<i>Alchimilla consolidat suppurationem</i>		terari est lita, quam interni.	
<i>in febre inflammatoria.</i>	117		58
<i>Alexiph. Eff. parca stimulat excreti-</i>		- motus in specie sit per anody-	
<i>onem morbillorum & variolarum.</i>	53	na & specifica.	48
<i>Alexipharmaca & Salina discussio in</i>		- motus per specifica quando lo-	
<i>febre lenta debet continuari.</i>	114	cum possit habere?	46.
<i>Alexipharmacis cedit cardialgia figi-</i>		- motus quid respiciat?	47. 48
<i>da.</i>	132	- partium solidarum in quo coo-	
		lisat.	

sistat, & quid harum medica-	= - specifica, sc. alexipharmaca, ex-
tionem requirant.	citant naturam ad excretionem
39	materiæ febrilis.
<i>Alterationis & evacuationis methodus</i>	59
quomodo combinanda?	= - - in febris quando &
39	quomodo sint danda? 50
= - scopus quando sit preferendus	<i>Anafarca</i> quomodo sit tractanda? 81
scopo evacuatorio?	101
39	<i>Aneurisma.</i>
<i>Alterationis toni & totius vitalitatis</i>	unde?
unde?	93
<i>Alvus sit solutus ac liber ad vomitu-</i>	<i>Angina</i> cautela.
tum.	21
= - quomodo libera sit servanda in	= - curatio est difficilis.
febre catarrhali?	131
78	= - preservatio.
<i>Alvi adstrictio</i> ad 7. 9. 11. diem in va-	= - specificum est saliva.
ricolis & morbillis non nocet.	131
111	= - suppurantis tractatio.
= - gravidarum.	96
94	= - tractatio in febris inflamma-
= - poscit emolliationem externam	toriis.
& internam, diaphoretica le-	<i>Anima & corporis conjunctio</i> archisifi-
nia, nec non laxantia.	ma.
89	2
<i>Alumen</i> adstringit in tonsillarum in-	<i>Anima facultates superiores & inferior-</i>
flatione.	res.
84	1
= - pulverisat, roboret tonum in-	<i>Ani fistula.</i>
ciat.	105
90	= - prociat.
<i>Ambiguo in casu morbi</i> quid facien-	= - prociat contra indicat Ene-
dum?	siu.
12	21
<i>Ambulatio.</i>	= - prolapsus quid indicet?
100	103
<i>Amuletica</i> extus profunt in senescent.	<i>Anniversaria</i> motus pertinent ad con-
hemorrhagis nimis.	sectaria vulnerum.
67	105
<i>Amygd. d. oleum</i> convenit in rauce-	<i>Anodyna</i> cause dolorum in pleuritide
dine.	spuria mitigent.
84	132
= - infantibus pro scopo emetico	= - in hæmorrhagiis cante sunt ad-
prodest.	hibenda.
23	122
= - temperat stranguriam.	= - in hæmorrhagia raro sunt neces-
83	saria.
= - medetur tussi sicca in febre ca-	= - inter externa quænam numero-
tarrhali.	ri mereantur.
116	48
<i>Analeptica</i> aciculata adhiberi possunt	= - nocent in febre inflammatoria.
in hæmorrhagia abortiva.	117
68	
= diætetica profunt post suppressas	
hæmorrhagias nimias.	66

<i>Anodyna</i> nocent in febr. petechial.	110	<i>Apophlegmatismum</i> distributio.	29
= - nocent in renum doloribus.	113	<i>Apophlegmatismationis</i> effectus.	29
= - profunt in vomitu cruento.	67	<i>Apoplexia</i> quatuorplex?	81
= - quatuorplex sint.	48	<i>Apoplexie</i> tractatio.	91
= - resistent motum in diarrhoea	88	<i>Apoplexia</i> simplex & <i>Apoplexia</i> copio-	99
simplici.	88	sa quid indicent.	99
<i>Anodynorum</i> usus immodicus quos	129	<i>Apoplexia</i> depravatio quomodo sit	143
morbos inducat.	129	tractanda.	143
<i>Anomalie</i> motus tonici.	65	<i>Appetitus</i> in febre, lentis prostratus qui-	61
= - toni & vitalitatis totius ex lesio-	89	bus revocetur.	61
ne partium solidarum externa-	89	<i>Archealis</i> quo pertineant, & quid pra-	42
rum violante.	89	stent.	42
<i>Antihelmintica</i> interne indicantur in vo-	98	<i>Ardentis</i> febris cautela.	112
mitu verminoso.	98	<i>Aridum</i> live contractura quid poscat?	106
= - mitigant tenebrum a vermibus	90	<i>Ari</i> radix abstergit mucositatem in pal-	106
productum.	90	sione cæliaca & henterica.	89
<i>Antihæmes</i> in peste quomodo tractari	52	<i>Aromaticæ</i> calida stomachica nocent	89
possint.	52	in vomitu a motu sanguinis hypo-	89
= - quid sibi velint.	52	chondriaco.	89
<i>Antimoni</i> acris tinctura usui est in a-	92	= - in vomitu cruento nocent.	124
phonia a crapula.	92	= - temperata amara profunt in a-	82
= - Clystus prodest in febr. petechi-	53	scide.	82
alis symptomat.	53	<i>Artariotomia</i> indicatio obsoleta, opera-	37
<i>Antisporbitica</i> & hepatica locum ha-	85	tio & scopus.	37
bent in scabie fetina.	85	<i>Arthritis</i> fixæ curatio est difficilis.	134
= - profunt in mensium suppressio-	70	= - - - vage curatio & diæt.	79
ne & emanatione.	70	<i>Artium</i> dolorum cautela.	134
= - quid præstent in coagulo lyn-	113	= - fractura quid indicet.	106
phali?	113	<i>Artium</i> in dolore quæ nocent & con-	135
= - usui sunt in stasibus tussiculoso-	83	ducant.	135
asthmaticis.	83	<i>Asari</i> rad. est specificum in quartana.	111
<i>Antivenerea</i> congruenteriam san-	92	<i>Ascaris</i> quid indicet.	81
guinis non corrigunt.	92	<i>Ascaris</i> diffinitionis curationis est, quam	138
<i>Apoplexia</i> a crapula medicatio.	97	analasca.	138
<i>Apoplethum</i> in infantibus curatio.	97	<i>Asini</i> stercoreis succus in hæmorrha-	81
= - malignarum & simplicium indol-	96	gia.	81
catio.	96		
<i>Apophlegmatismia</i> quando indicen-	29		
tur.	29		

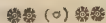
giam narium specificis commendatur. 123
Afoni sanguis est specificus in melan-
 cholia. 91
 - - laudatur in deliriis. 147
Asthma chronicum ex flacciditate pul-
 monum paralytode quali quid in-
 dicet. 75
Asthma ex reflagationis mensium vel
 hemorrhoidum quid indicet. 75
Asthma & tussis humidæ cautela. 141
Asthma convulsivi affluxus, com-
 motio, discusso & preservatio quid
 indicet. 74
Asthma in infantibus lenitio. 97
Atheromata. 102
Atonia ventriculi contra indicat Em-
 sin. 21
Atrophis infantum cedit martialibus,
 77
Audius gravitati quibus succurrat. 93
Auranti. cort. Ess. prodest in hæmor-
 rhagia abortiva. 94
 - - in Essentia tonum in doloribus
 intestinalibus restituit. 134
Auranti. cort. rporant in flatulentia
 suppressa. 90
 - - rporant in stranguria. 83
 B.
Bacca juniperi temperant Cephalalgi-
 am. 51
Balnea in ichuria relaxant fibras. 140
Balnea substituantur thermis naturali-
 bus. 28
Balsam. off. mupidificant in aphthis ma-
 lignis. 56
Balsamica interea temperatus ope-
 rantia. 42
Balsamica in ulceribus internis & ex-
 ternis ac in glandulosis lesionibus.
 quædam. 42
Balsamica pil. amaræ prodest in Ca-
 chexia a febris male tractatis. 140
Balsamica pil. promoveunt lochia sup-
 pressa. 138
Balsamica quænam sint remedia? 42
 - - quid respiciant? 40
 - - summe activa quænam sint. 40
Balsamigeram indicatio. 42
Bals. peruv. de Copaiv. convenit in co-
 hibitione gonorrhææ virulentæ. 87
Bardana folia externe prodest in oede-
 mate pedum. 82
Berberiana pil. moderant fluxum lo-
 chior. 127
 - - motus hæmorrhoidales sustin-
 - - - - - 67
 - - prodest ad revocationem fe-
 bris suppressæ. 60
 - - prodest in febre quotidiana. 63
 - - prodest in febre catarrhali. 58
Bellis prodest in pectoris vicio, ortho-
 stasia in febr. hectica recuperata. 61
 - - specificis discent in hepatis &
 lienis inflammatione. 57
Bellidis aqua prodest in febr. inflam-
 matoria. 55
Beren. bb. prodest ad gargasimata in u-
 vulæ prolongatione. 56
Bezoardica cinctum Mich. discutit spe-
 cifice in hepatis & lienis inflam-
 matione. 57
Bezoardet polyval. usus. 50
Biliosa febris. 54
Biliosa febris cautela. 112

Bilio.

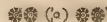
Bilio infantum adfectus quomodo sint
 tractandi. 55
Bilis in caelo teneriorum quomodo ab-
 ducenda. 20
Bilis pauca acrior contra indicet eme-
 sin. 21
Bistoria radix est adstringens in hæmor-
 rhagiis nimis. 65
 - - prodest ad gargasimata in u-
 vulæ prolongatione. 56
Borsdorff. pom. alvum lubricam fer-
 vant in quartana. 64
Brystia snuratica utilis est in diarrhæa.
 145
Bubones in peste quomodo tractari pos-
 sint. 52
 - - respiciunt gonorrhæam revocan-
 dam. 85
Bubonum in febre pestilentiali plurali-
 tas angere periculum. 109
 - - promotio ad suppurationem qui-
 bus fiat. 52
Buso commendatur in Cephalalgia.
 129
 - - extus & intus diuresin in Cachexia
 movet. 140
 - - exsiccatum est amuleticum in hæ-
 moptysi. 123
 - - repellit phreniticas conge-
 stiones ad caput in febr.
 acut. 52
 - - externe commendatur in melan-
 cholia. 91
 - - in febr. pestil. est amuleticum.
 110
 - - vertici applicatus specificis discu-
 tit in meningum inflammatio-
 ne. 57
Bura pastoris hb. est adstringens in hæ-
 morrhagiis nimis. 66
Buryram in infantibus præbet suppo-
 sitorium lenissimum. 25
 C.
Cachectica dispositio est confectarium
 vulnerum. 105
Cachexia quomodo sit tractanda?
Cachymia scorbuticis emesis prod-
 est. 21
Calamo arom. discutitur vomitus fo-
 minarum. 89
Calculi in vesica dolor possit tempe-
 rantia salina & non pestilentia. 132
Calculus renum actualis quid indicet. 76
Calculus vesicæ quid indicet. 76
Calcfacientia externa quando indicen-
 tur. 45
 - - in quibus affectibus interne indi-
 centur. 45
 - - interna & externa. 45
Calida aromatica exacerbant cardial-
 giam calidam. 132
 - - aromatica stomatica nocent
 in vomitu a motu sanguinis
 hypochondriaco. 89
Calidi stimuli expulsi in synocha
 cum variolis complicata nocent. 59
Camphora externe commendatur in
 melancholia. 91
 - - solut in febre pestilentiali. 109
 - - in morbillis & variolis preservat
 collum, & tectat oculos. 111
 - - in Spiritu vini rect. crocato discu-
 tit in otalgia. 150
 - - lenit in hemicrania. 130

V

Cam.

<i>Camphora</i> discutit dolores capitis in febre petech.	53	• • • mundificat sanguinem in scabie	11
• • • emplastice diffusionem promouet in tonsillarum inflammatione.	84	• • • profunt in hypopio.	78
• • • conveniunt in Apoplexia sanguinea.	39	<i>Catarrhalis</i> febris cautela.	116
• • • non perpetua lenient renuunt dolores.	133	• • • tractatio.	58
<i>Cancer</i> aperti & oculi tractatio.	100	<i>Cataracti</i> in infantibus suffocativi occupatio.	97
<i>Canis</i> fel est specificum in epilepsia idiopathica.	81	• • • non adeo æstiosi tractatio.	58
<i>Capitis</i> dolorum cautela.	118	• • • suffocativi medicatio & symptomata.	74
<i>Cardiaca</i> quamvis fiat?	42	<i>Catarrhus</i> , sublata materia, quibus suspendatur.	84
<i>Cardiacorum</i> indicatio.	41	• • • tenuis contra-indicat Emesum.	21
<i>Cardialgia</i> nauseosa indicat Emesum.	21	<i>Carbeteria</i> usus prodest in ischuria a calculo in vesica.	83
<i>Cardialgia</i> discrimen & medicatio.	75	<i>Cansarum</i> in morbo differentia & octo symptomatibus.	5, 6
• • • discrimen & causa.	132	<i>Cautela</i> anglicæ.	331
<i>Cardiogni</i> medicatio.	75	• • • alihumatus & tussis humidæ.	141
<i>Cardui</i> M. Sem. specificæ discutit a pectore.	132	• • • cachexie.	136
• • • specificæ in plenitudine & peripneumonia laudatur.	56	• • • cephalalgia.	128
<i>Caries</i> ossium quibus tollatur.	106	• • • cephalæ.	129
<i>Carminativa</i> abstergentia indicantur in tympanitide.	82	• • • continentis febr.	115
• • • mitigant flatulentiam hypochondriacorum.	90	• • • diarrhoeæ.	147
<i>Carni</i> luxuriantis occupatio & abolitio.	103	• • • doloris & morbi hypochondriaci.	137
<i>Carnosi</i> tumores.	103	• • • doloris & passionis hysterice.	137
<i>Caruim</i> prodest in hamoptysi.	123	• • • doloris rennum.	133
<i>Cataplasmata</i> & emplastra mucilaginis emollientia requirunt in peste anthracis.	52	• • • dolorum artuum.	134
<i>Catarrhalis</i> colligunt mucositatem in fluxibus tussiloso-asthmaticis.	83	• • • dolorum capitis.	128
• • • luis venereæ & scabiei colligunt.		• • • dolorum in genere & in specie.	128
		• • • dolorum intestinalium.	131
		• • • dolorum pectoris.	132
		• • • dolorum venticuli.	131

<i>Cautela</i> dysenteria.	146	<i>Cautela</i> ophthalmia.	130
• • • epilepsia.	136	• • • otalgia.	130
• • • febris biliosa, purpura, ardens, inflammationis ventriculi.	112	• • • scabies.	142
• • • febris catarrhalis.	116	• • • scorbuti.	144
• • • febris composita.	119	• • • variolarum & morbillorum.	111
• • • febris inflammatoria.	116	• • • vomitus cruenti.	124
• • • febrium in genere.	107	<i>Cepe</i> tosta profunt externe in ischuria & stranguria.	83
• • • febris lenta.	113	<i>Cephalæ</i> quibus medicamentis sit curanda.	72
• • • febris pestilentialis.	108	<i>Cephalæ</i> cautela.	129
• • • febris petechialis.	110	<i>Cephalalgia</i> , pellis symptoma, quibus temperetur.	51
• • • febris quartana, quotidiana ac tertiana.	120	• • • valde æstiosa contra indicat emesum.	21
• • • gravedinis & coryza.	141	<i>Cephalalgia</i> cautela.	128
• • • hæmoptyses.	133	• • • medicatio, symptomata & præservatio.	78
• • • hæmorrhagarum in genere & specie.	121, 122	<i>Chacarilla</i> in dysenteria cruenta specificæ inservit.	87
• • • hæmorrhagie narium.	122	<i>China china</i> sistit quotidianam ac tertianam.	120
• • • hæmorrhagie vulnorum.	127	<i>Cholagogum</i> quid sit.	24
• • • hæmorrhoidum.	124	<i>Cholera</i> curatio.	88
• • • hæmorrhæ.	114	<i>Cholericorum</i> morbi.	5
• • • hemicranie.	129	<i>Cicuta</i> impeditur unde.	3
• • • hydropsis.	138	<i>Ciri</i> succus obtundit biliosam cholera causticitatem.	88
• • • inflammationis hepaticæ.	118	<i>Clavus</i> pedum.	102
• • • inflammationis pectoralis in specie.	117	<i>Clyster</i> mitigat tenebrum in procidentia ani.	90
• • • inflammationis ventriculi.	119	<i>Clyster</i> usus in apoplexia sanguinea.	91
• • • ischurie.	140	<i>Clyster</i> , ex amaric & myrrh. mitigant tenebrum a vermibus.	90
• • • lochiorum fluxus.	127		
• • • luis venereæ.	143		
• • • mensium hæmorrhagie.	126		
• • • micus cruenti.	126		
• • • morborum lymphaticum.	138		
• • • morborum primarum variarum.	145		
• • • odontalgia.	131		

<i>Clysteres</i> ex lacte indicantur in vomitu vermifugo.	86
- ex lacte mitigant spasmodum in tenebris.	90
- in flatulentia suppressa vomitus & anxietas temperant.	90
- in pleuritide & peripneumonia expediunt alvum.	96
- purgant intestina.	95
- relaxant spasmos in ischuria & turgescencia.	83
- stimulant applicentur in ligavæ paralyti.	92
<i>Clysterum</i> effectus diversi.	25
- indicatio & regimen.	25
- materia.	25
<i>Clystus</i> antimon. prodest in febris petech. symptomat.	53
- temperat æstuum in hæctica.	115
<i>Caustica</i> & henterica in passione quonam respiciantur.	89
<i>Cohibitio</i> sanguinis exundantis quomodo & quibus fiat.	46
<i>Cohibentia</i> fluxum in dysenteria alba.	88
<i>Colice</i> flatulentæ tractatio.	76
- hysterice tractatio externa & interna.	77
- hincæ medicatio.	76
- spasmodes & humorosæ causa & cura.	133, 134
- spasmodes hæmorrhoidalis tractatio.	76
<i>Colice</i> in convulsiva hysterica & infantum remedia quæ adhibeantur.	77
<i>Colici affectus</i> infantum & deiectiones illorum biliosæ quid possint.	98
<i>Colicus</i> dolor.	76
<i>Colici</i> inflammati tractatio in febr. inflammatoriis.	55, 56
<i>Colligantia</i> temperant acrimoniam salam in febre hæctica.	61
<i>Colocymbis</i> crassa stimulat intestina.	24
<i>Composita</i> febriæ cantela.	119
<i>Composita</i> intermittentes febres calidas non sunt tractandæ.	59
- intermittens febris medicatio.	59, 60
<i>Congestiones</i> spasmodicæ formant dolores varios.	71
<i>Consultaria</i> hæmorrhagiarum quomodo sint tractanda.	69
- vulnerum quænam.	105
<i>Consolidatio</i> vulnerum per quæ peragatur.	105
<i>Consuetudinales</i> medicationes & morbi quo dirigendi.	20
<i>Contrahentia</i> in febre lenta quibus succurratur.	61
<i>Continuentia</i> febriæ cum continua tractatio.	59
- cautela.	115
- & ephemeræ febriæ methodus medendi.	58
<i>Continuentia</i> f. Aridura quid possint.	106
<i>Convulsionum</i> in infantibus curatio.	97
<i>Consultia</i> adhibentur in hypercatharsi.	22
<i>Corpus</i> a natura conservatur & sanum restituitur.	3
- ut ab anima conservetur, opus est ob elementa mixtionis.	2
<i>Corporis</i> & animæ coniunctio ærificialis.	2

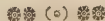
<i>Corporis</i> humani principia putrefactioni valde sunt obnoxia.	2
<i>Cor talpa</i> est specificum in epilepsia idiopathica.	81
<i>Corvices</i> visc. ævern. sunt specificum in epilepsia idiopathica.	81
<i>Corvæ</i> & gravedinis pertinacioris mucus quibus sit corrigendus & evacuandus.	84, 85
<i>Cranium</i> humanum est specificum in epilepsia idiopathica.	81
<i>Creta</i> absorbens est in Soda.	90
<i>Crocus</i> mart. antimon. siliit quantam.	121
- siliit quotidianam ac tertianam.	130
<i>Crocus</i> utilis est in delictis.	147
<i>Cruentum</i> varicosa inflatio.	94
<i>Crysalus montana</i> aciditatem bilis specificæ subigit.	112
<i>Cunctatio</i> & procrastinatio noxia est in medicina.	10
<i>Cutanei</i> infantum affectus quid possint.	98
D.	
<i>Debilitas</i> visu quid indicet.	73
<i>Debilitatibus</i> scorbuticorum, hypochondriacorum, puerperarum, quibus succurrendum.	43
<i>Dejectiones</i> infantum biliosæ & illorum colici affectus quid possint.	98
<i>Delirii</i> differentia.	91
<i>Deliriorum</i> cautela.	147
- indicatio quo dirigenda sit.	147
<i>Deinitio</i> infantum difficilis quomodo tolli possit.	97
<i>Dens morui</i> est specificum in odontalgia.	132
<i>Derivantia</i> poscuntur in aurium tinnitu.	73
<i>Desorptiones</i> toni, imo totius actus vitæ unde.	91
<i>Diaphoretici</i> quando non, & quando succedat.	21
- quid eiciat.	26
- suscipiat sanguinis ventilationem.	35
<i>Diaphoretici</i> applicatio ad usum thermarum.	28
- excretio triplicem gradum admittit.	27
- indicatio & contra-indicatio.	26
- naturalis & artificialis convenientia vel discrepantia.	26
- regimen.	27
<i>Diaphoretica</i> agunt vel privative, vel positive.	28
- fixa eruptionem morbillorum & variolarum leniter expediunt.	53
- in ascite locum habent.	82
<i>Diaphoreticorum</i> materia.	27, 28
<i>Diapnoe</i> infantum impedita, quibus possit revocari.	98
<i>Diapnoe</i> aquæ, desiciente in petech. sonno, propinentur.	52
- profint ad morbillorum & variolarum eruptionem.	53
<i>Diapnoicum</i> regimen a pectore discutit materiam præparatam.	83
- in scabie humida non est negligendum.	85
<i>Diarrhoea</i> quid sit, & quid non sit.	145

<i>Diarrhoea</i> infantum quid possulet.	96	proflant interne in visus debilitate.	73
<i>Diarrhoea</i> cautela.	145	temperantia cum adstringentibus	73
in febre lenta medicatio.	61	in vulnere hemorrhagias	127
simpliciter curatio.	88	sunt conjungenda.	127
hectica febricitantium quando possint cohiberi.	61	<i>Diarexis</i> quando non, & quando succedat.	29
<i>Digestionem</i> impedit aucus viscidus.	21	<i>Duresces</i> directio & que in illa sint considerata.	28
<i>Digestiva</i> adstringentibus sunt adducenda in casu ambiguo.	12	indicatio.	28
conveniunt in vomitu ex vicio dietetico & digestionis depravata.	89	contraindicatio.	29
corrigitur primarum viarum cruditates.	53	<i>Diuretica</i> in ascite sunt subiungenda.	82
cruditates primae digestionis in hemierania corrigitur.	330	mitiora, potentiora & fortissima quoniam.	29
in flatibus tussiculis affibitatis pro diversitate temperamentorum adhibetur.	83	nocent in rennu doloribus.	133
laudantur in hemierania.	71	quoniam sint.	28
præmittantur purgantibus & emeticis.	20	<i>Dolor</i> colicus.	76
resolvunt mucositates in diarrhoea simpliciter.	88	hamorrhoidum cæcarum.	76
<i>Digestiva</i> cardialgia frigida cedit.	132	lingvæ inflammatorius.	73
<i>Diluentia</i> profunt in cephalalgia.	71	capitis.	71
<i>Discrimen</i> epilepsie utile est ad curam.	336	<i>Doloris</i> nephretici cura.	75
<i>Discussio</i> in febre inflammatoria quibus fiat.	116, 117	rennu cautela.	133
<i>Dysenteria</i> adhibeantur in initio angina.	431	<i>Dolores</i> artuum & horum cura generalis & specialis.	79
in lingvæ paralyti interne concurrant.	52	capitis unde.	71
interposita profunt in pleuritidis spuris doloribus.	132	dorsi quid sibi velint.	80
profunt in aetum fuluro.	73	post partum.	95
profunt in hypopio.	73	<i>Dolorum</i> artuum cautela.	114
		capitis cautela.	128
		in genere & specie cautela.	128
		intestinalium cautela.	133
		pectoris cautela.	132
		ventriculi cautela.	132
		<i>Dors</i> dolores quid respiciant.	80
		<i>Durities</i> mammarum quomodo discutii possint.	96

<i>Dysenteria</i> absque febre & cum febre conjuncta conditio.	88	<i>Evolutionis</i> in angine affluxu stasis argent.	131
cruentæ regimen.	88	<i>Emplastica</i> in rennu doloribus nullum ulum habent.	133
cruentæ & albæ curatio.	87	<i>Emplastrum</i> stomachalia externe adhibentur in hyperæsthesi.	22
regimen.	146	de meliloto profunt in pestilentialibus anthracibus.	52
rubræ, albæ, hepaticæ cautela.	ibid.	<i>Ephemera</i> & continentis febris methodus medendi.	58
<i>Dysenterici</i> fluxus sopitio quibus obineatur.	ibid.	<i>Epilepsie</i> differentia, cura, & dieta.	81
E.		cautelæ.	136
<i>Ebulus</i> purgat phlegmaticos.	23	causæ variæ, & cura.	ib.
<i>Edulcorantia</i> & temperantia quamam.		discrimen utile est ad curam. ib.	
<i>Elaeterium</i> purgat phlegmaticos.	44	<i>Errhina</i> ex euphorbio profunt in apoplexia sciolæ.	92
<i>Elephantiasis</i> quid indicet.	85, 143	<i>Errhinorum</i> & malicioriorum effectus.	59
<i>Emansio</i> & suppressio mentium quid indicet.	70	<i>Erysipelas</i> capitis inflammatio quid indicet.	57
<i>Emesis</i> isti venter successisse indicia.	22	<i>Evacuatio</i> quid.	20
<i>Emesis</i> matris quid occurrent.	22	<i>Evacuatio</i> , ad & per ulcerata loca in febre hectica fians, per V.S. in pedes avertitur.	62
<i>Emesis</i> infantibus quando conveniat.	22	artificialis aut temere non suscipienda, aut repetitio fervenda.	20
iterata quid inferat.	ibid.	naturalis sit similis.	20
locum habet in sputatione frigente.	84	sanguinis medica quando perperet, quoniam huic sint præmittenda, huiusque cautela.	37
quid purget, & quid requiratur.	21	sequatur materiam dispositam.	20
sine urgente necessitate non est svadenda.	22	<i>Evacuatio</i> cathartica corpus est præparandum in epilepsie idiopathica cura.	81
<i>Emeticum</i> lenius & fortius.	ibid.	secretoria vitalitati succurrere valent natura.	20
specificum.	ibid.	<i>Evacuatio</i> artificialis suppressæ quos affecit.	
<i>Emetica</i> securissima.	22		
& purgantia non præmittantur, sed digestiva.	20		
evacuunt mucum in coryza & gævedine pertinaciora.	84		
profunt in vomitu.	89		
usui sunt in raucedine.	84		
profunt in hemierania.	130		
<i>Emmenogoga</i> in tympanide quando danda sunt.	82		

affectus inducant & horum medi-		<i>Febris biliosa cautela.</i>	112
catio.	70	- - - methodus medendi.	54
<i>Evacuatio</i> adaequatum tempus est		<i>Febris catarrhalis cautela.</i>	116
obseruandum.	21	- - - methodus medendi genera-	
<i>Evacuatio</i> scopus quatuorplex.	20	- - - lis & specialis.	58
<i>Exercitatio</i> fungosae abstinuitur. ex-		- - - symptomata.	ibid.
ternis & internis.	86	- - - cholerae symptomatae synopa-	
<i>Excretionis</i> cum impetu ptarmicis ve-		- - - huiusmodi tractatur.	54 55
hementioribus non sunt urgenda.		- - - cholerae methodus medendi.	
	18	- - - composita quibus possit reuo-	
<i>Ex- & Secretiones</i> sunt necessariae in		- - - cari.	119
omnibus morbis.	108	- - - compositae ex intermittente	
<i>Excretionum</i> impeditio unde nasci-		- - - periodo tractatio.	56
tur.	3	- - - compositae cautela.	119
<i>Expectorantia</i> plerumque simul sunt diu-		- - - continentis cum continua tracta-	
retica.	31	- - - tio.	59
<i>Expectoratio</i> quando indicetur & con-		- - - ephemerarum & continentis metho-	
tra indicetur.	30	- - - dus medendi.	58
- - - quatuorplex modo promoueat.		- - - unde generetur & in quo confi-	
	31	- - - stat.	3
<i>Expectorationis</i> effectus.	30	- - - huiusmodi cura in genere.	61
- - - materia.	31	- - - diata.	ibid.
<i>Expectorationi</i> quoniam sint prae-		- - - indicatio generalis.	50
tenda.	30, 31	- - - inflammatoria est consecrarium	
<i>Expulsorii</i> calidi stimuli in synocha		- - - vulnerum.	105
cum variolis complicata nocent.	59	- - - inflammatoriae cautela.	116
<i>Exumescencia.</i>	104	- - - lenta si biliosam anxiam cordial-	
		- - - giam generet quid indicat.	61
<i>Facultates</i> animae superiores & inferio-		- - - lenta ab ephemeris relictae medi-	
res.	1	- - - catio.	60
<i>Fasciatio</i> in infantibus quibus cedat.		- - - lentae ab intermittibus suppres-	
	97	- - - sis relictae medicatio.	60
<i>Faucium</i> inflammatio.	56	- - - lentae cautela.	113
<i>Febrilem</i> materiam ut excernat natura,		- - - lentae medicatio.	60
quibus remediis sit excitanda.	50	- - - lentae symptomata.	61
<i>Febriles</i> velus infantum quibus discuti-		- - - malignae petechialis methodus	
antur.	96	- - - medendi.	52-53
<i>Febris</i> ardens cautela.	112	<i>Febris</i>	

<i>Febris</i> pestilentialis cautela.	108	<i>Februm</i> inflammatorium tractatio ge-	
- - - petechialis cautela.	ibid.	- - - neralis.	55
- - - petechialis symptomata.	53	- - - inflammatorium tractatio spe-	
- - - purpuratae methodus medendi.	55	- - - cialis.	56
- - - puerperarum.	95	- - - inflammatorium regimen.	55
- - - quartanae causa & medicatio.	63	- - - intermittendum cautela.	120
- - - quartanae cautela.	64	- - - therapia generalis.	49
- - - cohibito quibus medicamentis	120	- - - universalis scopus.	107
- - - fieri possit.	64	<i>Fel canis</i> est specificum in epilepsia idi-	
- - - quod oeconomiae vitali adver-		- - - opathica.	81
- - - sum est, eliminare molitur.	50	<i>Fessura & squama</i> in fractura artuum	
- - - quotidianae sudores, quibus mo-		- - - occurrentes.	106
- - - derentur.	63	<i>Fissura</i> mammarum quomodo sint con-	
- - - quotidianae fons & medicatio. ib.		- - - solidandae.	96
- - - quotidianae cautela.	120	<i>Fistula</i> ani.	105
- - - suppressae effectus, revocatio &		- - - lachrymalis.	ibid.
- - - tractatio legitima.	64	<i>Fistulorum</i> ulcerum tractatio.	104
- - - synocha cum biliosis tractatio.	59		105
- - - synocha cum putrida contra in-		<i>Flatulentia</i> quatuorplex.	90
- - - dicatio & indicatio.	ib.	<i>Flatulentiae</i> loebiales quoniam remedia	
- - - synocha cum variolis methodus		- - - temperent.	95
- - - medendi.	ibid.	<i>Fluidarum</i> partium laesio, a solidis laesio.	
- - - tertiana causa continens & cura.	62, 63	1) mollioribus.	105
- - - cautela.	120	2) durioribus s. ossibus.	106
- - - suspensio quibus fieri possit.	63	<i>Fonticuli</i> ad quos affectus conueniant.	
<i>Febres</i> acutae & chronicae curae natura		- - - cum medicatione pharmaceutica	
instituantur & quid excernant.	3	- - - sunt coniungendi.	34
- - - compositae ex acuta periodo quoniam		- - - efficacitati quos morbos progene-	
- - - sint.	59	- - - rent.	34
- - - epidemicae acutae contra indicant		- - - in Cephalicae quando succedant.	129
- - - Emefin.	21	- - - in pedibus sunt in haemorrhoidi-	
- - - intermittentes quoniam sint.	62, 64	- - - bus externis.	67
<i>Februm</i> acutum medicatio.	50	- - - magis in consuetudinem abeunt	
- - - cautela in genere.	107	- - - quam vesicatoria.	34
- - - compositarum differentia.	59	- - - quid evacuent & quando adhi-	
		- - - beri possit.	33

Fonticuli fluxus si nimis respondeat. 14
Formula purgationum differentiantem-
 peramentorum respicere debent. 25
Fructus artium & cranii quid indicet.
 106
Fraxini L. in hæmoptysi putatur spe-
 cificum. 123
Fumaria aqua in morbillis & variolis
 caute est adhibenda. 111
Fungorum teneriorum abstinio,
 grandiorum vero sedio. 103
Furunculorum maturatio & ruptio quibus
 promoveantur. 100

G.

Galanga rad. prodest in febre hæctica. 61
Galeg. aqu. prodest in peste. 51
Ganglia. 102
Gargarismata in angina ex quibus con-
 sicut. 56
 - in uvulæ prolongatione. ibid.
 - profunt in angina. ibid.
Gelatinosa decocta temperant acrimo-
 niam biliosam in choleste. 88
Gemmae profunt in fluxu uteri abor-
 tum minuate 94. refrenant sudores
 colligatos. 61
Gentiana rad. prodest in febre hæctica. 61
angeli quercina cohibent fluxum in
Glysteria alba. 88
Glandularum usus. 2
Clypeorrhiza medetur tussi sicce in febre.
 catarrhal. 116
Gomorrhæa non poscit balsamica exter-
 na. 144
Gomorrhæa repulse effectum. 143

- - virulente requisita. 87
Gumm. tint. anispi. confirmat hæcti-
 cam. 124
Gummedini & coryzæ cautela. 141
 - - sinapleis & coryzæ medicatio.
 84. 85
Gnoidarum alvi adstrictio. 94
 - vomitus. ibid.
Gumm. arab. tragac. usui sunt in bilio-
 sis infantum affectibus. 55
 - - Cutæ purgat phlegmaticos. 24
 H.
Hæmoptico & phthisico in flata con-
 tra indicatur emesis. 21
Hæmoptysi quomodo sit tractanda in
 paroxysmo, post vel ante paroxys-
 mum. 66
 - - suppressa quos affectus indicat,
 & horum medicatio. 70
Hæmoptysos cautela. 123
Hæmorrhagia abortiva, lochialis &
 vulvarum quid indicet. 68
Hæmorrhagia internæ methodus 121
 - - narium adstringentia. 66
 - - narium cautela. 112
 - - cura. ibid.
 - - vulnorum cautela. 127
 - - mensium cautela. 126
 - - abortivæ cura. 94
 - - uterine differentia. 68
Hæmorrhagium abortivum pil. Bech.
 coarcent. 127
Hæmorrhagiarum confectaria quomo-
 do sint tractanda. 69
 - - differentia generica & specifica. 65. 66
 - - in genere cautela. 121
 - - in specie cautela. 122

Hæmor.

Hæmorrhagiarum suppressarum morbi.
 - - narium specifica. 66
 - - nimiarum adstringentia. 65
 - - nimiarum methodus medendi in
 genere. 65
 - - suppressarum & ita revocanda-
 rum cura generalis. 69
Hæmorrhoidalis motus sopitio specifi-
 ca quibus fiat. 67
Hæmorrhoides cœcæ. 101
 - - externæ quare non sint stimulan-
 ti. 125
 - - externæ quomodo sint curandæ. 67
 - - internæ male tractatæ in quos
 morbos præcipitentur. 115
 - - quibus remediis promoveantur. 38
 - - internæ quomodo sistantur. 67
Hæmorrhoidum caute æ. 124
 - - cœcæ dolor. 76
 - - vel mensium regurgitatio inferit
 congestiones pectorales si-
 gnificans. 84
 - - promissio quibus fiat. 67
 - - levocatio quid indicet. 70
Hæstus cautela. 114
 - - cura cui sit difficilis. ibid.
 - - sceleris cura in genere. 61
 - - aia. ibid.
 - - pulmonaris differentia & cura in
 specie. 62
Hæsticæ orthostadum acceptis quid
 prodest. 61
Helleborum interponantur in tremori-
 bus artuum. 92
Helleberrina promouent fluxum hæmor-
 rhoidealem. 125

Helleborus albus est specificum emeti-
 cum in mania. 22
 - - & colicis intestina crassa.
 24
Helleborus niger in hæmorrhoidum pro-
 motione suppositorio in spargitur. 26
 - - purgat sanguineo-melancholicos.
 24
Helleborus rectum stimulat intestinum.
 24
Hæmorrhæia cautela. 129
 - - cura, sopitio & præservatio. 71
 - - definitio. 129
Hepatica inflammationis cautela. 129
Hepatis & lienis inflammatio quid in-
 dicet. 57
 - - scirrhuscentia & obstrictio quid
 requirat. 77. 78
 - - usus. 2
Hæmia inguinalis in proventibus. 103
 - - varicosa. ibid.
 - - intestinalis contra indicat emellin.
 21
 - - ventosa infantum vel adultorum
 quibus curari possit. 102. 103
Hirudines in hæmorrhoidibus externis
 admoveantur. 69
Hirudinum applicatio commendatur in
 hæmorrhæia. 72
 - - usus, applicatio, regimen, lo-
 cus, præparatio & conclusio.
 37
Hordii decoctum requirit calor et sitis
 in febre petachiali. 53
Hæmorrhæia poscuntur in aurium.
 tinnitu. 73
Humida nocent in ophthalmia. 130
 X 2
 Hydra.

<i>Hydrogoga</i> evacuant resolutum mucina-	quomodo fiat.	40
83	<i>Incurvationis</i> obiectum, indicatio, remedia.	ibid.
<i>Hydrocele</i> quibus remediis discutatur & repellatur.	<i>Incurvationem</i> quænam adjuvent.	ib.
138	<i>Indicati</i> natura five medicamentorum applicatio in genere.	17
<i>Hydropi</i> cautelæ.	<i>Indicationis</i> & indicati natura.	9
132	- - five methodi mendi status ut eruantur, quænam sint examinanda.	ibid.
<i>Hypercatarsi</i> quibus subvenire possit Medicus.	<i>Indispositio</i> ad vomitum individualis contra indicat vomitum.	21
23	<i>Infantum</i> morbi.	96
<i>Hypochondriaca</i> crassities & stasis quibus corrigatur.	<i>Inflammati</i> colli tractatio in febribus inflammatoris.	55, 56
67	<i>Inflammatio</i> faucium.	56
- - spasmodica pathemata quid possint.	- - febrilis suppurascens quomodo sit tractanda.	55
77	- - pectoris quid requirat.	56
<i>Hypochondriaci</i> affectus anxii contra indicant euesia.	- - tonsillarum quid possint.	ibid.
21	- - ventriculi, intestinorum iliaca, hepatis & lienis, renium, meningum, capitis erysipelacea.	57
- - doloris & morbi cautelæ.	<i>Inflammationis</i> discussio, regimen & cautelæ.	98
137	- - hepaticæ cautelæ.	118
- - mali signatio promovetur per salia digestiva amara.	- - pectoralis in specie cautelæ.	116
11	- - plenitica in empyema trensuntis tractatio.	57
77	- - ventriculi cautelæ.	112, 119
<i>Hypochondriacorum</i> flatulentia mitigatur carminativis.	<i>Inflammatoria</i> febris est consecrarium vulnorum.	105
90	<i>Inflammatoria</i> febris cautelæ.	116
<i>Hypopion</i> quibus remediis tollatur.	<i>Inflatio</i> consiliarum & huius methodus mendi ac remedia.	84
73	<i>Infrigidantia</i> sedant organum hæmorrhagiarum.	65
<i>Hysterica</i> passionis & doloris cautelæ.	<i>Inquietudinis</i> in infantibus sopitio.	97
137		10
- - passionis cura & præservatio.		
78		
I.		
<i>Isalappa</i> colloquat mucositates, & ex sanguine educit.		24
- - pnrugasprehenditur in phlegmaticis.		ibid.
- - tenia stimulat intestina.		24
<i>Ileri</i> tractatio.		87
<i>Isterum</i> infantis solventia.		96
<i>Imperatoria</i> est alexipharmacum in peste pro frigidioribus.		51
<i>Imperigo</i> infantum quid possint.		97
<i>Incurvasio</i> in fluxu sanguinis vel feri		

<i>Insessu</i> adjuvant menses.	70	<i>Laxantia</i> possint hypopion.	73
- - quando adhibeantur.	28	- - profunt in autum futuro.	ibid.
<i>Intellectus</i> animæ facultas superior.	1	- - profunt in cephalalgia.	71
<i>Intermittentis</i> compositæ febris medicatio.	59, 60	- - profunt in vomitu ex vitio dietetico & digestionem depravata.	
<i>Intermittentium</i> febrium cautelæ.	120		89
<i>Intestinalium</i> dolorum cautelæ.	133	- - profunt in ictero.	87
<i>Intestinorum</i> inflammatio iliaca quid indicet.	37	- - quid efficiant.	23
- - purgatio fit per clysteres, sumum tabaci & suppositoria.	35	<i>Lavationi</i> cardialgia frigida cedit.	132
<i>Isthiadici</i> mali & podagræ discussio, tractatio & præservatio.	80	<i>Lentio</i> quid efficiat.	23
<i>Icturia</i> discernen & curatio.	83	<i>Lenta</i> febris si biliolam anxiam cardialgiam generet, quid indicet.	61
- - cautelæ.	140	- - in febre qualis victus sit suadendus.	114
		<i>Lenta</i> febris ab ephemera relicte medicatio.	60
L.		- - ab intermittentibus suppressis relicte curatio.	ibid.
<i>Lac</i> quomodo discutatur.	96	- - - - cautelæ.	113
<i>Lactis</i> color flavus quibus corrigi possit.	ibid.	- - - - medicatio.	60
- - stasis quomodo discutatur.	96	- - - - symptomata.	61
- - vitia.	95, 96	<i>Leibargæ.</i>	93
<i>Lasso</i> fluidarum partium a solidis lassis		<i>Lienis</i> dolor & infarctus, ulceratio ac inflammatio quomodo tractari possint.	78
1) mollioribus.	105	- - & hepatis inflammatio quid indicet.	57
2) durioribus s. ossibus.	106	<i>Lignum</i> fulmine tactum est specificum in odontalgia.	131
<i>Lavendula</i> oleum cum camphora adhibetur in urinæ stillicidio.	83	<i>Liliorum alborum</i> rad. pi odest in ichthuria a calculo in vesica.	83
<i>Laxantia</i> adstringentibus in casu ambiguo sunt adscienda.	12	<i>Limatura</i> martis tonum reducit in tympanitide.	82
- - corrigunt & evacuant mucum in coryza & gravodine pertinaciora.	84	<i>Lingua</i> dolor inflammatorius quomodo sit tractandus.	70
- - cum amaris in flatulentia suppressa vomitus & anxietates temperant.	90	<i>Lini</i> oleum in hæmoptysi putatur specificum.	123
- - cum carminativis commendantur in statu mucosiore.	ibid.	<i>Lippitudinis</i> cura.	73
		X 3	<i>Lochia</i>

<i>Ischia promotiva</i> caute usurpanda, & quoniam sunt.	38	- - ulceratio quibus remediis sanari queat.	96
<i>Lochies fluxulentas</i> quoniam tempe- rent.	95	<i>Marietia</i> lenia e. MP. de cyn. in lo- chiorum fluxu adhiberi possunt.	127
<i>Lochiorum fluxus</i> caute.	137	- - roborant in flatulentia supprelli.	90
<i>Lochiorum</i> in fluxu regimen.	127	<i>Massi pil.</i> de cynogloss. esse leni ad- stingens in haemoptysi.	66
- - promotio & temperatio.	95	<i>Melle-alia</i> quid evadent, quoniam sunt, & in quibus affectibus indicen- tur.	37
- - suppressio quid indicet.	70	<i>Masticatorium</i> & orinorum esse dum.	29
- - promotio quibus sit tentantia.	ibid.	<i>Massus</i> resistentem sanguinis gru- mum post haemoptesin resolvit.	123
<i>Lues venerea</i> , bubones, nodi gallici, excrecentiae fungosae, scabies ve- nerae, & horum curationes.	86	- - roborat tonum in procidentia a- ni.	90
- - & scorbutus multa analo- ga habent symptomata.	18	<i>Masturbia</i> suffragium discentia grave- dinem simplicem.	84
<i>Luis venerea</i> cutelae.	143	<i>Materia</i> facile correctioni obediens contra indicet enusui.	21
- - scabiei colligamentum catarrhalia resolvunt.	11	- - mobilis redditio promoveri & e- moveri potest.	11
<i>Lumbrii terrestres</i> specificum sunt in epilepsia idiopathica.	81	- - sit mobilis ad evacuationem e- meticam.	21
<i>Lymphales stases</i> & corruptiones totius massae sanguineae.	85	<i>Mecuri</i> purgatio quomodo fiat.	96
- - viscosos infantum morbos tollentia.	96	<i>Medendi finis.</i>	16
<i>Lymphatum morborum</i> caute.	138	- - methodus in genere.	9
<i>Lympha</i> lentorem corrigentia.	41	- - modus.	12
M.		- - necussitas.	9
<i>Macularum scorbuticarum</i> methodus medendi externa & interna.	87	- - tempus.	14
<i>Mali hypochondriaci</i> tractatio.	77	<i>Medicamentum</i> actum se & excretionis non laedit.	18
<i>Mammarum durities</i> quomodo discuti possit.	96	- - motum naturae sufficientem praec- ipitare non debet.	17
- - fissurae quomodo sint consoli- dandae.	ibid.	<i>Medicamenti directio</i> ad causam conti- nentem primitus tendere debet.	18
- - nodi quia methodo sint tractan- di.	ibid.	<i>Medicamenta</i> diversa individuum diver-	

diversitas secundum temperamenta deposcit.	ibid.	- - pellentia caute sunt usurpanda & secundum lunae mutationes.	37
<i>Medicamentorum</i> applicatio in genere.	17	- - pellentia quoniam sunt.	ibid.
- - diversitatem, aetatis, sexus & morum differentia deposcit.	18. 19	<i>Mensum</i> dolorificarum medicatio.	77
- - & morborum mutata considera- tio.	19	- - haemorrhagiae caute.	126
<i>Medicatio</i> quando vana sit.	10	- - promotio a saburra primarium viarum impedimentum fit per emefin.	21
<i>Medicationes</i> & morbi consuetudinales quo sint dirigendi.	20	- - promotio quibus fiat.	67
<i>Medica</i> morborum optima est natura.	1	- - revocantur quid praemitten- dum.	127
<i>Medicus</i> non sit emulcor, timidus, nec temerarius.	10	- - suppressio & emanatio quid indi- cet.	70
<i>Medici</i> boni officium circa motus mor- bilios.	4. 5	- - vitia a diata mneosa brevi praeg- ressa indicant emefin.	21
<i>Medici</i> badegus natura interna est cer- tissimus.	1	- - vitia in hemiparalia probe sunt respicienda.	129
<i>Medici</i> interni & externi mutua opera- tio.	4	<i>Membra</i> dicuntur vomitus seminarum.	89
<i>Medici</i> medela, deficiente naturae con- cussu, est impossibilis.	ibid.	- - roborat in passione coeliaca & lientica.	ibid.
<i>Melba</i> officium circa excretionis opus sublevandum.	21	<i>Mercurialis</i> conjunctis antivenereis & sudatoris in scabie furfuracea s. le- pra convenient.	85
<i>Melancholia</i> differentia & cura.	91	<i>Mercurialis</i> unguento curatur scabies ve- nerae.	86
<i>Melancholicorum</i> morbi.	5	<i>Mercurius</i> dulcis in purgatione qualem effectum habet.	23
<i>Mel</i> convenit in ranceidine.	84	- - prodest in gonorrhoea vinulenta.	87
- - inspissatum cum sale commi, praebet acutius suppositicium.	26	<i>Mercurii</i> dulcis usus est in excrecentiis fungosis venericis.	
<i>Melicerides.</i>	102	<i>Mesenterii</i> in obstrukcione quoniam me- thodus indicitur.	73
<i>Meningum</i> inflammatio quid indicet.	57	<i>Mespile</i> exlicata cohibent fluxum in- dylentem alba.	88
<i>Menses</i> ordinarii nimil.	68	<i>Mistura cruentus</i> ad menses & haemor- rhoides.	
- - tempore cessationis ordinario largius fluentes.	ibid.		
- - post praeteritum largius fluentes quid indicent.	ibid.		

rhoides invitetur.	126	- - & variolar. methodus medendi.	53
<i>Milium cruenti</i> cautela.	124	- - & variolar. symptomata.	54
- - - - - praeservatio, curatio & cohibitio.	67	<i>Morborum</i> causa est abundantia humo- rum.	49
<i>Millefolium</i> cardiacae calidae deserve- scentiam ac crudescientiam impe- dit.	133	- - & medicamentorum motus con- sideratio.	19
- - cohibet fluxum in dysenteria alba.	88	<i>Mortis formalis</i> in quoniam consistat.	2
- - consolidat suppurationem in fe- bre inflammatoria.	117	<i>Moschat</i> nux roborat in Soda.	90
- - sopit turbas haemorrhoidum spa- sticas.	125	<i>Moschata nucis</i> oleum externe prodest in vomitu gravidarum.	94
- - specificè laudatur in doloribus intestinalibus.	134	<i>Moschati globuli</i> in puerperarum febris acutis ului sunt.	25
- - - - - leniter alvum recludunt in febr. petech.	53	<i>Motus naturae</i> sufficiens non praecipitari debet medicamento quodam.	17
- - - - - venae portae molimina sedat.	124	<i>Motus praecipuus</i> quibus levatur.	47
<i>Millefolii decoctum</i> est specificum in dolore haemorrhoidum caecorum.		<i>Motus</i> urget vel propter materiam, aut sine materia.	11
- - - - - eff. conducit in vomitu nephri- tico.	89	- - - - - alterandi cautela.	47
- - faciens specificè commendatur in haemorrhagia nasum.	123	- - - - - alteratio in specie fit per anody- nas & specifica.	48
<i>Mixtura simplex</i> probe acidulata con- venit in febre petechiali maligna.	53	- - - - - alteratio per specifica quando lo- cum haberi possit.	ibid.
<i>Morbus</i> quid sit.	49	- - - - - alteratio quando indicetur.	46
<i>Morbi</i> aetatis puerilis, juvenilis, con- silientis ac declinantis.	5	- - - - - febrilis impedimenta, quando removeantur.	50
- - cholericorum, sanguineorum, phlegmaticorum, melanco- licorum.	ibid.	- - - - - haec edita tractatio magis cor- rectionem motus specificam, quam evacuationes materiales requirunt.	11
- - differant secundum diversitatem temperamentorum & aetatum.	5	- - - - - in defectu vel excessu errantia cau- sae & adjuvamenta.	47
- - & medicationes consuetudinales quo dirigantur a medico.	90	- - - - - moderatio quomodo tuto fiat.	47
- - infantum.	96		47
<i>Morbilorum</i> & variolarum cautela.	103		mor-

<i>Motus</i> morborum praecipitatio quando necessaria sit atque nullis.	10	thracibus.	52
- - morborum revocatio quando susci- pienda.	12	- - - - - externe mundificat in stom- ache.	87
- - - - - progressus usus multiplex.	2	N.	
- - pulorii & tonici anomalie quid causentur.	49	<i>Nervos</i> maternos repellentia.	104
- - secretorii febrilis in aequali gra- du intensio, quibus remediis conservetur.	50	<i>Narcoticorum</i> materia.	48
- - - - - terminatio signior quibus medi- camentis acceleretur.	47	<i>Narium</i> haemorrhagiae cautela.	112
- - tonici anomalie.	65	- - - - - haemorrhagiae cura.	66
- - tonici & pulorii intensio est du- plex naturae medicantis via.	49	- - polypus.	104
<i>Motus animalis</i> fit executio voluntatis.	2	<i>Natura</i> quid sit.	1
<i>Motus anniverfarii</i> pertinent ad conse- claria vuluerum.	105	- - corpus conservat & restituit sa- num.	3
- - morborum & febriles quando sus- sistant, & tuto supprimi pos- sint.	112	- - interna est hodegus medici cer- tissimus.	1
- - naturae differunt, secundum di- versitatem temperamentorum, aetatum, sexus.	5	- - optima morborum medica. ibid.	
<i>Motus consensualis</i> difficultas con- ta indicat emelin.	21	<i>Naturae devorpatum</i> morbi acuti & chronici requirunt.	ibid.
- - genus duplex est, pulsus & toni.	3	- - concursus in morbis deficientibus.	ibid.
<i>Motus morborum</i> economiam uni- versalem cognoscere debet bonus medicus.	45	<i>Nephritide</i> simplex a calculosa est discer- nenda.	133
- - & morborum praeservatio & cura interna & externa.	80	<i>Nephritide</i> doloris cura.	71
<i>Mucus</i> in feb. humida cathartice e- vacuetur.	81	<i>Nervina</i> externa calida nocent in ee- plixia, nisi corrigantur.	129
- - - - - viscidus impedit digestionem.	81	- - - - - laudantur in paralyfi.	92
<i>Murassum</i> requiruntur in gonor- rhea virulenta.	87	- - - - - laudantur in urinae stititido.	83
<i>Myrrh.</i> eff. est balsamicum in pestis a-		- - - - - resolventia in tremore partium interne inserviant.	92
		<i>Nervinorum</i> indicatio & materia.	43
		<i>Nigella</i> prodest in haemoptysi.	123
		<i>Nitrosa</i> cum absorventibus temperant acrimoniam biliosam in cholera.	88
		- - - - - profunt in cardiologia calida.	132
		- - - - - profunt in Cephalalgia.	129
		- - - - - profunt in febre cholerica.	54
		- - - - - temperant ichthuram a turgescencia.	81
		Y	
		<i>Nitrofo</i>	

<i>Nitrosa</i> temperant singulum.	90	in mictu cruento.	126
<i>Nitrum</i> absorbet fermentum acetosum	131	- - - nocent in otalgia.	131
in foda.	90	<i>Opiaz</i> absint in doloribus calculo in	
- - commendatur in ardore urgente.	131	vesica.	133
- - -	131	- - ad somni in febre petechiali pro-	
- - -	131	vectionem dissuadentur.	53
- - -	131	- - in nullo mictu cruento usui sunt.	126
- - -	83	- - - nocent in delirio.	147
- - -	125	- - - nocent in doloribus.	128
- - -	54	- - - nocent in hæmorrhagiis mensium.	117
- - -	11	- - -	132
<i>Nitri</i> puri simplicis, regenerati & an-	44	<i>Opistorum</i> vicem quamnam possint sup-	
timoniati usus.	44	plere.	48
- - dulcis spiritus prodest in febris	53	<i>Opium</i> in hæmorrhagiis quid præstat.	121
petechialis symptomatibus.	53	- - quomodo sit corrigendum.	48
<i>Nodi mammarum</i> qua methodo sint tra-	96	<i>Ophthalmia</i> male tractata generat hy-	
ctandi.	96	popya.	130
<i>Nodorum gallicorum</i> resolutio quomo-	86	<i>Ophthalmia</i> cautela.	ibid.
do fiat.	86	- - cura & opio.	72
<i>Nutritio</i> esculenta & potulenta in febre	110	<i>Ossa hominis mortui</i> & amphora spe-	
petechialis est noxia.	110	cifica in peste repellantur.	51
<i>Nux vomica</i> commendatur in delirio	147	- - -	109
a philtro.	91	- - -	87
- - - prodest in delirio ab incauto in-	147	<i>Os sepiæ</i> convenit in gonorrhææ viru-	
ne & philtro.	91	lentæ cohibitione.	106
<i>Nymphomaniam</i> mitigantia.	147	<i>Ossium caries</i> quibus tollatur.	109

O.

<i>Occupatio motus morbofi</i> matura quan-	10	<i>Osmeca</i> in febre pestilentialis cura	
do necessaria sit atque utilis.	10	præstant magis, quam absorptio a-	
<i>Odonalgia</i> cautela.	131	nimalia.	109
- - cura & præoccupatio.	74	- - cum nitro data bilem corrigunt.	112
- - - discriminem & medicatio.	131	<i>Oalgia</i> causæ antecedentes, disensio,	
<i>Oedema pedum</i> quid indicet.	82	maturatio, revulsio, consolidatio.	130
<i>Olea destillata</i> & acra non conveniunt		- - cautela.	ibid.

- - congestio, stasis, suppuratio, a-	93	<i>Pavorem</i> cura quid respiciat.	93
postema quid possit.	73	<i>Pedemla</i> inflammationis in specie cau-	
<i>Oxymel squillit.</i> infantibus pro scopo	117	tela.	117
emetico prodest.	22	<i>Pectoris</i> dolorum cautela.	132
<i>Oxys.</i> Angeli Salæ infantibus pro eme-	56	- - inflammatio quomodo sit tra-	
tico dati potest.	ibid.	da.	56
<i>Oxyæcharum</i> emeticum est inter e-	23	- - mucosâ suffocativa oppletio in-	
metica securissimum & lenioris ope-	23	dicat emetin.	21
rationis.	23	<i>Pediuvia</i> adiuvant menses.	70
		- - profunt in cephalalgia.	71
		- - profunt in otalgia.	73
		- - quid præstat.	28
		<i>Pediluviorum repetitio</i> in chronica ce-	
		phalæa locum habeat.	129
		<i>Pedum frictions</i> conveniunt in apo-	
		plexia sanguinea.	92
		<i>Pellentis</i> indicantur in hæmorrhagia ab-	
		ortiva.	94
		<i>Peripneumonia</i> & pleuritidis tractatio.	56
		<i>Perniones.</i>	180
		<i>Perfic.</i> fl. Syr. vel conserva infantibus	
		utile est emeticum.	22
		<i>Pestilentialis febris</i> cautela.	108
		<i>Pestis præservatio</i> quid possit.	62
		- - regimen.	51
		- - symptomata quomodo tractanda	
		& quamnam sint.	51-72
		- - theoria.	50-51
		<i>Petechialis febris</i> cautela.	108
		<i>Phlegmaggam</i> quomodo sit.	24
		<i>Phlegmaggæ</i> usui sunt in stasibus tuffi-	
		culoso-asthmaticis.	83
		<i>Phlegmaticorum morbi.</i>	5
		<i>Phrenetica congestiones</i> ad caput in pe-	
		ste quibus possint repelli.	52
		<i>Phubifico</i> & hæmoptico in statu con-	
		tra indicatur emesis.	21
		Y 2	

Pilula Becheriana moderant fluxum lochiorum, hæmorrhagiam abortivam coequant, & abortum excutunt. 127
Pilula polybretha sunt utiles in diarrhoea. 146
 - Wildegansii sistant quotidianam ac tertianam. 120
Pilula balsamica evacuent biliosa materia in dysenteria cruenta. 87
Pimpinella commendatur in peste. 51
 - discit a pectore. 132
 - resistentem sanguinis grumum post hæmoptysin resolvit. 123
Pimpinella off. interne mundificat in scabie venerea. 86
 - radix & hb. profunt in stasibus tussiculoso-asthmaticis. 83
Piper corrigit cruditates primæ digestionis & mucus. 90
Pisces a lucto deglutitus sit specificum in urinae incontinentia nocturna. 83
Plantag. aqua commendatur in peste. 51
 - sufficit in tranquillo morbillorum & variolarum successu. 111
Plethora contra indicat emesin. 21
 - quid sit & efficiat. 3
Pleurisia spuria male tractata quo abeat. 132
Pleuritidis & peripneumoniz differentia. 118
 - & peripneumoniz tractatio. 97
 - spurie dolor anodynis cur caute sit moderandus. 132
 - spurie dolores quibus tractari possint. 118

Pleuritidis spurie præservatio, curatio & discussio quibus possit absolvi. 79
 - vere & spurie tractatio. 74
Podagra & mali ischiadici discussio, tractatio & præservatio. 80
Pœonia radix est specificum in epilepsia idiopathica. 81
Polypus narium. 104
Poter. antiheli. hedicam confirmat. 124
Præcipitanti profunt in pleuritidis spurie doloribus. 132
Pregnatio contra indicat emesin. 21
Primarum viarum morbi. 87
Principia corporis humani putrefactioni valde sunt obnoxia. 2
Procidens ani. 90
 - contra indicat emesin. 21
Prognosis morbi unde potenda. 6
Prolapsus uteri & ani. 103
Pseudo-acuri rad. in hæmorrh. variis specificis commendatur. 123
Pform quid sibi velit. 85
 - inveterata incurabilis est, recens non ita. 143
Purpura quid præsent. 29
 - vehementiora cum impetu urgent excretionis. 18
Pyramico-ceribina medicamenta quæ nati sunt, & quando adhibenda. 30
Puerperarum febris. 95
 - purpuram in specie curantia. ib.
Pulsus & soni usus. 3
 - note. 8
Pulvis antispasmodicus commendatur in urinae incontinentia nocturna. 83
 - temperans bezoardicus morbi creatoris febrilis intensiorem in-

in æquali gradu conservat. 50
 - tonicis commendatur in febre cholericæ. 54
Purgantia derivant gonorrhœam vinulentam. 87
 - & emetica non præmittantur, sed digestiva. 20
 - mercurius dulcis adiuvat. 23
 - profunt in lippitudine. 73
 - usque sunt in rancedine. 84
Purgatio in genere. 23
 - infentum fieri potest ex nutrice quoque, imo per venam. ibid.
 - intestinorum sit per suum tabaci, suppositoria & clysteres. 25
 - prodest in otalgia. 73
 - quid efficiat. 23
 - sæpe etiam fortior prodest in ophthalmia. 130
 - subiuncta roboratione locum habet in sputatione frequente. 84
Purgantis cautela. 23, 24
 - & vomitus differentia. 23
 - gradus triplex est. ibid.
 - indicatio & contra indicatio, ib.
 - ingredientia. 23, 24
 - operatio est diversa secundum temperamentorum & purgationum diversitatem. 24
 - regimen. ibid.
 - subiecta & materia quænam sint. 23
Purgantium formulæ respicere debent differentiam temperamentorum. 25
 - repetitio in chronica cephalæa locum habet. 129
Purificanti sanguinis quænam sint. 67
Purpura cautela. 112

Purpuram in puerperis quænam producant. ibid.
 - puerperarum in specie curantia. 95
Putrefactioni corpus humanum subiacet. 2
Pyrola consolidat suppurationem in febre inflammatoria. 117
 Q
Quartana febris causa & methodus medicandi. 63, 64
 - febris cautela. 120
 - febris cohibito, quibus medicamentis fiat. 64
 - recurrentis symptomata. 121
Quercus folia roborant in soda. 90
Quotidianæ febris cautela. 120
 - febris fons & medicatio. 63
 - febris sudores quibus moderentur. ibid.

R.

Raphani folia externe profunt in edemate pedum. 82
 - succus commendatur in isehoris constrictione propter calculationem. 83
Rauedo infantum. 97
 - in statu phlegmatico, mucoso frigida, in statu calido, quid polcat. 84
Refrigeratio humorum, solidarum partium & motus, quid efficiat. 45
 - quando noceat. ibid.
Regimen in febris petechialis tractatione quale polcatur. 111
Relaxatio paralytica. 106

Renum calculus actualis quid indicet. 76
 - doloris cautela. 133
 - inflammatio quid possit. 77
Reprimenda profunt in lippitudine. 73
Resina salappae crude data facile colicam relinquit, in essentia vero vel emulsionem non item. 24
Resolventia amara profunt in mensium suppressione & emanatione. 70
 - sanguinea, lymphatica particulariter quando indicentur. 41
 - remedia quid respiciant. 40
 - sanguinem quoniam sunt interne & externe. 40. 41
Resolutio est vel universalis, vel particularis. 40
Resolutionis medicatio cui debeat. 40
Revocatio hæmorrhoidum quid indicet. 70
 - motus morbosus quando suscipienda. 12
Rhabarbarina interponantur in tremoribus partium. 92
Rhabarbarinum laxans corrigi cruditate primarum viarum in febre petechiali. ibid.
Rhabarbari evacuator biliosa materia in dysenteria cruenta. 87
Rhabarbarum flavo colore excrementa tingit. 24
 - in istero prodest. ibid.
 - stimulat duodenum cum ducta cholodochu. ibid.
Rheumatici motus universales, & doloris indicatio. 79
Rheum visum preservatio & cura. 79
Rhod. oleum ad verticem & temporum

in febre petechiali doloribus capitis applicetur. 53
Roborantia indicantur in ischuria. 83
 - particularia quoniam. 43
 - profunt in aurium furore. 73
Roboratio quando nervina indicetur. 42
 - quid respiciat. ibid.
Roborationis materia ex quibus conficit. ibid.
Rosarum succos obtundit biliosam cholerae causitatem. 88
 - tinctura prodest in febris petechialis symptomatibus. 53

S.

Saccharum caud. convenit in raucedine. 84
 - præbet suppositorium lenissimum. 25
Sacculi carminativi discutunt flatum præcordialem in singultu. 90
 - stomachici carminativi camphorati in vomitu febrili usui sunt. 89
Sal urinosum egregium tonicum est in cephalalgia. 129
Salis volatilis odor irritat naturam in apoplexiam sanguineam aufugientem. 92
Salis digestiva amara promovere flagnationem in malo hypochondriaco. 11
Salis volatilis discutunt gravedinem simplicem. 84
Salis urinosi in febre lenta nocent. 114
 - in odontalgia symptomatice. 132
Salina

Salina

Salina adstringentibus in casu ambiguo sunt adscienda. 12
Salvatio mercurialis quando & quomodo fit instituta. 80
 - omni cautione suscipienda. 32
 - quid sit & quando instituenda. ibid.
Salvationis administratio quomodo fiat. 33
 - dieta, si manet cruda, abstinenda. 32
 - directio. ibid.
 - remedia. 33
 - terminus. 32
Salvationem quoniam sufflamment. 33
Salvia est specificum in angina. 121
Sambuci aqua commendatur in peste cholerica. 51
 - sufficit in tranquillo vomitularum & morbillorum successu. 111
 - flores specificè commendantur in angina. 131
Sanguis affinis est specificum in melancholia. 91
 - laudatur in deliriis. 147
Sanguis in scabie mundificetur per cathartica. 85
Sanguinis circuitus impeditur, spissescit, stagnatio, stasis ac coarctatio unde nascitur. 3
 - evacuatio medica quando petretur, & quoniam sint præmittenda. 37
 - circa evacuationem cautela ibid.
 - exundantis cohibitio quomodo fiat. 46
Sanguinis in V. S. effusio præceptis alterat sensibilibus. 35
 - sinceri evacuatio quando indicetur, & quomodo non. 34
 - ventilatione administrata statim diaphoresis est subjuganda. 35
 - ventilatio in febre ephemera & continente secure potest adhiberi. 98
 - conducit in epilepsia idiopathica. 81
 - in synocha cum biliosis non est necessaria. 59
 - in synocha cum putrida nullus est usus. ibid.
 - quomodo dirigenda. 35
Sanguinem purificantia quoniam sunt. 167
Sanguinorum morbi. 5
Sanicula consolidat suppurationem in febre inflammatoria. 117
Sapo dat acutus suppuratorium. 26
Sarcosini quid indicet. 103
Sassafras lignum discutit tonsillarum inflammationem. 84
 - ubi est in stasibus tussiculosis asthmaticis. 83
Scabiei cautela. 142
 - furfuracea & sicca curatio. ibid.
Scabie in humida, sicca, fecina, furfuracea seu lepra, quam methodus medendi & remedia indicentur. 85
Scabies venerea quibus curetur. 86
Scarificatio prodest in hæmorrhagiis nimia. 65
 - prodest in hæmorrhoidibus externis. 67
Scari-

Scarificatio prodest in hemierania pre-
servatione. 71
- vel V. & in plethoricis levant
congestionem pectorales fla-
guatorias. 84
- quando & quibus prodest. 36
- sine urgente necessitate nec est
assumenda, nec omittenda. ib.
Scarificationu diata. 37
- regimin. 36
- repetitio in chronica cephalæ-
locum habet. 119
- tempus, locus, quantitas & in-
strumentum. 36
Scirrhi. 102
Scorbuticorum maculatum methodus
medendi. 87
Scorbutici cacochymici emelis pro-
dest. 21
Scorbutus curatur pro temperamento-
rum diversitate antiscorbuticis. 87
- & has venerea multa analogæ
habent symptomata. 15
Scorbuti cautela, & differentia. 144
- medicamenta in quovis tempe-
ramento quantum sint. 18
Scordium discutit in hæmoptili. 123
- est alexipharmacum enidiocribus
in peste propinandum. 51
Scordii effusio interna mundificat in
scabie venerea. 86
Scorzonera decoctum requirit calor &
sitis in febre petechiali. 73
Scrum & candelæ præbent leve suppo-
sitorium. 26
Scru indicium retentio. 94
Scrum minus est specificum emetisum
in scorbuto. 22

Sodi vermiculari decoctum est specifi-
cum in scorbuticis cacochymicis. 31
Sc-E exercitio esse necessaria in omnibus
morbis. 108
Sc-E & excretionis actum medicamen-
tum non ledat. 18
Semiotica cognovit quid complectatur. 6. 8
Senna purgat mucosos & mechaucholi-
cos. 24
Sensu est medium intellectus, quod
objecta externa in materialem quasi
ideam animæ proponat. 1. 2
- organum. 2
Septica tollunt hypopyon. 73
Serpentum pinguedo est specificum in
ophthalmia. 130
Sesacum cuius efficacia. 34
- cum medicatione pharmaceuti-
ca est coniungendum. 34
- requirit continuationem. ibid.
Sescei indicatio. ibid.
Sesacea in cephalæa quando succedant. 129
- profunt in lippitudine. 73
- quid evacuent, & quando adhi-
beri possint. 33
Sinapi corrigat cruditates prægæ dige-
stionis & rogius. 99
Singulus quid sibi velit. ibid.
Sinosa ulcera. 105
Soda quid. 90
Soldanella purgat phlegmaticos. 24
Spasmodicorum motuum & morborum
præservatio & cura interna & exter-
na. 80
Specificæ ad motus alterationem quan-
do

do sint adhibenda. 43
Spécifica in hæmorrhagiis narium. 66
Sphæculus ossis five caries magis exsic-
cantia, macrota exsiccantia requi-
rit. 19
- carnosæ partis sarcotica balsami-
ca aciora amat. ibid.
Sphaceli curatio. 99
Spirituosa nocent in hæmorrhagia na-
rium. 123
Spissifentia sanguinis unde nascatur. 3
Spumionis frequentis tractatio. 84
Syama & festuæ in fractura artuum
occurrentes. 106
Stagnatio sanguinis unde. 3
Stasis ac corruptio sanguinis inde na-
scatur. 3
- lactis quomodo discutatur. 96
Stasos in febre hectica discussio qui-
bus remediis sit promovenda. 61
Stases & corruptiones lymphales to-
tius massæ sanguinæ. 85
- & morbi lymphales hydropici. 81
- serosæ mucidæ in capite. 84
- utinæ. 73
Stasium seroso-mucosarum circa pedus
differentia & curatio. 83. 84
Stasis tussiculoso-asthmaticis quibus
sit succurrendum. 83
Stenotomum. 102
Stercoris sulli & affini succus in hæ-
morrhagia narium specificæ com-
mendatur. 123
Stercus humanum fallit in febris pesti-
lentialis cura. 109
Sterilitas in casu minus morbofo, &

ex statu morbofo proveniens. 95
Sternuntoria laudantur in singultu. 90
Strilicidium urinae & huius curatio. 83
Stimuli calidi expulsi in synocha
cum variolis complicata nocent. 59
Stomacæ quibus curetur. 87
Stomachica alexipharmaca in dysente-
ria alba cum abstergentibus sunt con-
iungenda. 83
- corrigunt ructus. 99
Stomachi in tertiana debilitati roboran-
tio. 63
Stomachicæ quam curam indicet. 83
Strumarum differentia & indicatio. 102
Succini essentia consolidationem absol-
vit in Otalgia. 121
- essentia externe mundificat in
stomacæ. 87
- interne mundificat in sca-
bie venerea. 86
- spiritus est balsamicus in pestis
anthracibus. 52
- suffragium discutit gravedi-
nem simplicem. 84
Sudorer colligativi in febre lenta per
quam remedia sunt retinendi. 61
- hecticorum febricitantium quan-
do & quibus possint cohiberi.
ibid.
- in febre quotidiana quibus mo-
derantur. 69
Sulli stercoris succus in hæmorrhagia
narium specificæ commendatur. 123
Suppositoria. 23
- a clysteribus quomodo differant.
25
- externe promouent hæmorrhoi-
des.

des. 70 - cum variolis methodus medendi. 70
Suppositoria facile consuetudinem in-
 ferunt, omnia autem turba abdomi-
 nit causantur. 26
 - purgant intestina. 25
 - quando proficiant. ibid.
Suppositoriorum materia diversa est. ib.
Suppressa hamoptysia quos affectus in-
 ducat, & horum medicatio. 70
 - hamorrhagia narium quos affe-
 ctus inducat & horum cura. 69
Suppressa artificiales evacuationes quos
 affectus inducant & horum medica-
 tio. 70
 - febris effectus, revocatio & tra-
 ctatio legitima. 64
Suppressarum & ita revocandarum hæ-
 morrhagarum therapia generalis. 69
Suppressio & emansio mensium quid
 indicet. 70
 - febris quartanæ quibus medica-
 mentis fiat. 64
 - motus febrilis debet esse cauta. 12
Surditas medicatio. 73
Susurrus aurium quid indicet. ibid.
Sympatheticus pulvis est anæstheticus.
 in hæmoptysi. 123
Symptomata analoga multa scorbutus
 & lues venerea habent. 18
 - febris lentæ. 61
 - febris petechialis malignæ. 83
 - variolarum ac morbillorum, &
 horum methodus medendi. 54
Synanche quo modo tractari possit et
Syncope quomodo tractari possit et
 quotuplex sit. 92
Synochus febris cum biliosis tractatio. 59

- cum variolis methodus medendi. 70
 - febris cum putrida contra-indi-
 catio. 59
Synovia. 105

T.

Tabacus paululum masficatus & ejus
 extractum pro emetico adhiberi pot-
 est scopo, sed accipitis affectus. 20
Tabaci extractum tulum in doloribus
 pectoris refrænat. 132
 - fumus purgat intestina. 25
 - usus omittitur, est repetendus in
 sputatione frequente. 84
Talpa cor est specificum in epilepsia
 idiopathica. 81
Tanacui oleum laudatur in delirio a
 vermibus veniente. 91
Tartarus emeticus est inter emetica se-
 curissimus. 22
 - tartarus in quartana optime la-
 xat & digerit. 121
 - vitriolatus absorbet in foda. 90
Tarnari oleum per d. absorbet fermentum
 acetosum in foda. ibid.
Temeritas & timiditas in medicina est
 damnanda. 10
Temperamentorum diversitas diversos
 quoque nature motus inducit. 5
Temperantia & edulcorantia quænam.
 44
 - indicantur in ichthoria. 83
 - in vomitu eruento profunt. 124
 - nitrosa adhiberi possunt in urina
 incontinentia nocturna. 83
 - profunt in cardialgia calida. 132
 - profunt in cephalalgia. 129
Tem-

Temperantia profunt in pleuritidis spu-
 riae doloribus. 132
 - profunt in vomitu eruento. 67
 - requiruntur in visus debilitate. 73
Tempus adequatum evacuationibus est
 observandum. 21
Temporis faciem periodum plerique
 morbi cur servant. 14
Tensemus quotuplex sit, & quomodo
 tractari debeat. 90
Tertianæ febris quando & quibus pos-
 sit suspendi. 63
Tertianæ febris causa continens & cura.
 62. 63
 - cautela. 120
Therapia generalis circa quod versetur.
 9
Therapie fundamentum practicum ge-
 nerale & speciale. 8
Terebinthinæ spiritus est balsamicus
 in pestis anthracibus. 52
Theriaca cum diapnoicis adhibetur in
 hypercæcæsi. 22
 - inlevis in febre cholericæ. 54
Thermarum usus conducit in epilepsia
 idiopathica. 81
Thermis naturalibus substituantur bal-
 nea. 28
Thoracæ in angustiore contra indicatur
 emesis. 21
Thus resistentem sanguinis grumum
 post hæmoptysin resolvit. 123
Tiles flores specificè commendantur in
 angina. 131
Tremulus & temeritas in medicina est
 vitiosa. 10
Tremoris infirmum sanantia. 97
Tremoris aurium quid indicet. 73

Toni & pulsus usui. 3
 - & totius vitalitatis alterationes
 unde? 93
 - & vitalitatis totius anomalie ex
 lesione partium externarum
 violante. 98
 - imo totius actus vitalis desertio-
 nes unde? 91
 - relaxatio & intensio quales affe-
 ctus inferant. 84
 - relaxationes & desertiones, & in-
 de pendentes stases ac cornu-
 piones. 81
Tonsillarum inflatio, hujus methodus
 medendi ac remedia. 84
 - in inflammatione quid conveni-
 at. 56
Topica in cephalæa quando locum ha-
 beant. 119
Transmutatio in & externa in angina sunt
 continuanda. 131
 - in febris hæcticæ orthostadia pro-
 sunt. 61
 - subadstringentia in hæctica no-
 cent. 114
Tremores partium & horum indicatio.
 92
Trepanationis tractatio. 106
Tumor abdominis. 95
Tumores carnosii. 103
 - exlangues aut duriores. 102
 - molliores, quiaam? ibid.
 - sanguinei. 98
Tussis sicca gravidarum plethoricarum
 levatur scarificatione vel V. S. 84
 - sicce in febre catarrhali tractatio.
 68
Tussis in febre hæctica quid refrænet. 61
 Z 2
 Tym,

Tympanitis indicatio & medicatio. 82

V.

Varicosa crurum inflatio. 94

Varicum dolor & fluxus quid indicet. 101

Variolarum ebullitio expostulat laxitatem, venæ sectionem; non vero illarum eruptio. 11

" & morbillorum cautela. 108

Variolarum & morbillorum in medicatione tempora ebullitionis, eruptionis, suppurationis, & desiccationis sunt observanda. 111

" " " " methodus medendi. 113

" " " " regimen. 111

" " " " symptomata & horum methodus medendi. 114

Vena sectio indicatur in mania. 91

" " in hæmorrhagis nimis, quid valeat. 65

" " in pede ad vomitus cruenti avulsionem commendatur.

" " in pede avertit evacuationem ad & per ulcerata loca in febre hæctica. 61

" " in pedibus convenit in menstruum hæmorrhagie. 126

" " in pede prodest in hæctica, ulceroſa phthifica. 62

" " in synocha cum variolis adulescentes jam ferunt. 59

" " in vulnerum hæmorrhagia febrem invertit. 127

" " larga & matura in brachio commendatur in apoplexia sanguinis. 91

" " larga convenit in delirio ab

hæmorrhoidibus suppressis. 98

" " larga sublevat in lingvæ paralyſi. 92

" " locum habet in ischuria. 83

" " nocet in cura febris petilentialis. 109

" " plethorice tempore ebullitionis morbillorum & variolarum prodest. 113

" " præſervative parca curatione largam desiderat evacuationem. 115

" " prodest in cephalalgia. 71

" " prodest in cephalalgia rarius recurren. 128

" " prodest in hemiparæ præſervatione. 71

" " prodest in Odontalgia. 132

" " prodest in otalgia. 73

" " quando admittat aperturam ampliore & minorem. 35

" " quomodo in hæmorrhagia abortiva præſervet. 94

" " quo tempore sit inflatenda. 121

" " revellit in Otalgia. 131

" " vel ſcarificatio in plethoricis levant congeliones pectorales ſtagnatorias. 84

Vena ſectio & amiſſionis ſanguinis quantitas, tempus & locus. 35, 36

" " regimen. 65

Venarum in miſſione ſanguinis ſelectio. 35

Ventilatio ſanguinis conducit in epilepſia idiopathica. 81

Venti.

Ventilatio ſanguinis in ſynocha cum bilioſis non eſt neceſſaria. 59

" " in ſynocha cum putrida nullus eſt uſus. ibid.

" " quando non, & quando indicetur. 84, 35

" " quomodo dirigenda. 35

Ventilatione ſanguinis adminiſtrata ſtatim diaphoreſis eſt ſubjungenda. 35

Ventriculi atonia contra indicat emenſum. 21

" " dolorum cautela. 132

" " inflammatio quomodo tractetur. 57

" " inflammationis cautela. 112

Verbaſti cataplaſmati proſunt in doloribus inteſtinalibus. 124

Verbena commendatur inter amuletica in cephalalgia. 129

Verres infantum qua methodo necentur. 97

" " majores proſunt in delirio a morſu canis rabidi. 91

Verruce. 102

Veficatoria conveniunt in apoplexia ſanguinea. 92

" " cum medicatione pharmaceutica ſunt conjungenda. 31

" " quando indicentur. 33

" " quid evacuent & quando cohiberi poſſint. ibid.

" " ſi inflammationem efficiant, quid faciendum. ibid.

" " uſum habent in hemiparæ contumaci. 130

Veficatoriorum ingredientia & locus. 114

Viarum primarum morbi. 87

" " " " eorumque cautela. 145

Vibries quomodo repella vel maturari poſſint. 101

Vincetoxicum eſt alexipharmacum peſſentiale. 51

Vinum calidum aromatiſatum prodeſt in diarrhoea ſimplici. 88

Vinum cum ſacharo & croco aromatiſatum corrigit raucedinis cauſam ſciſgidam. 84

Vini ſpiritus camphoratus uſui eſt in ſinultu. 90

" " " " redificatus inter coagulantia in hæmorrhagia vulnerum palmarum auferet. 128

Viperum pulvis ſallit in febris peſſentialis cura. 109

Vires animales quando ſint negligendæ. 44

Vires ſunt ſufficientes ad vomitum. 21

" " exhaustas, deſatigatas quid reſtituat. 43

Virga aurea diſcutit in hæmoptiſi. 123

Virium debilitati in peſte quomodo ſuccuratur. 52

Viſci querui cortices ſunt ſpecificum in epilepſia idiopathica. 81

Viſcoſos lymphales infantum morbos tollentia. 96

Viſus debilitas quid indicet. 73

Viſus irrationes quænam ſint. ibid.

Vitalitatis forma in quoniam verſetur. 2

Viriolæ eſſentia amara in febre lenta. 114

" " ſal eſt celerioris & fortioris chemica operationis, & quantum 3 do

do adhiberi solet. 21
 - fal vomitus conciliat in apople-
 xia ferola. 92
 - spiritui temperatio fit in passi-
 one colica & henterica. 89
Ulcera sinuosa. 105
Ulcera cura interna & externa. 104
Ulcera fistulorum tractatio. 104
Ulcera capitis in infante qua cura pos-
 sit consolidari. 96
 - mammarum quibus remediis sa-
 nari queat. ibid.
Unguentum alabastrinum repellit do-
 lores capitis in febre petechiali.
 53
Voluntas, anima facultas superior. 1
Voluntas excursio fit motu animali. 2
Vomitiones in emetis quibus stimulari
 possint. 22
Vomitiorum ex belletoro prodest in de-
 licio ab hæmorrhoidibus suppressis.
 91
 - usui est in apoplexia sanguinea. 92
Vomitius convenit in oppletionem asth-
 maticam post voracitatem prægressam.
 84
 - cruenti cautela. 124
 - cruenti medicatio. 67
 - gravidarum. 94
 - in febre petechiali nocet. 110
 - in hemicrania convenit. 71
 - largi indicantur in mania. 91
 - in synocha cum biliolis leniter
 evenitur. 59
Urina differt secundum temperamēta

& morbos. 67
 - sanguineorum, phlegmatico-
 rum, melancholicorum, chole-
 ricorum, gravidarum qualis
 sit. 6
 - in statu plethorico, febribus
 acutis malignis, lentis, laten-
 tibus & lentescētibz, in he-
 dica, salutari febris soluti-
 one, difficili ac letali mor-
 bi solutione, morbis cata-
 thalibus, pleuritide, tæbe, hæ-
 morrhagiis uteri & ani &c.
 qualis? 7
Urina incontinentia nocturna & ejus
 cura. 83
 - in suppressione quænam medica-
 tio sit adhibenda. 29
 - stillicidium & hujus curatio. 83
Urinaria hæter. 83
Urinosa salia in febre lenta nocent.
 114
 - in odontalgia symptomatica
 conducunt. 132
Urostrophis criteria selectiora ac certio-
 ra. 6
Urtica in hæmoptysi putatur specifi-
 cum. 123
Uteri prolapsus quid indicet. 103
Vulcerum hæmorrhagia præoccupatio,
 consolidatio & confectaria quid sibi
 velint. 105
 - hæmorrhagiæ cautela. 127
 - tractatio medica. 69
Vulva sua in trichimine data, specifi-
 cum in urinx incontinentia noctur-
 na. 83
Uva-

Uvula in prolongatione quid conve-
 niat. 56

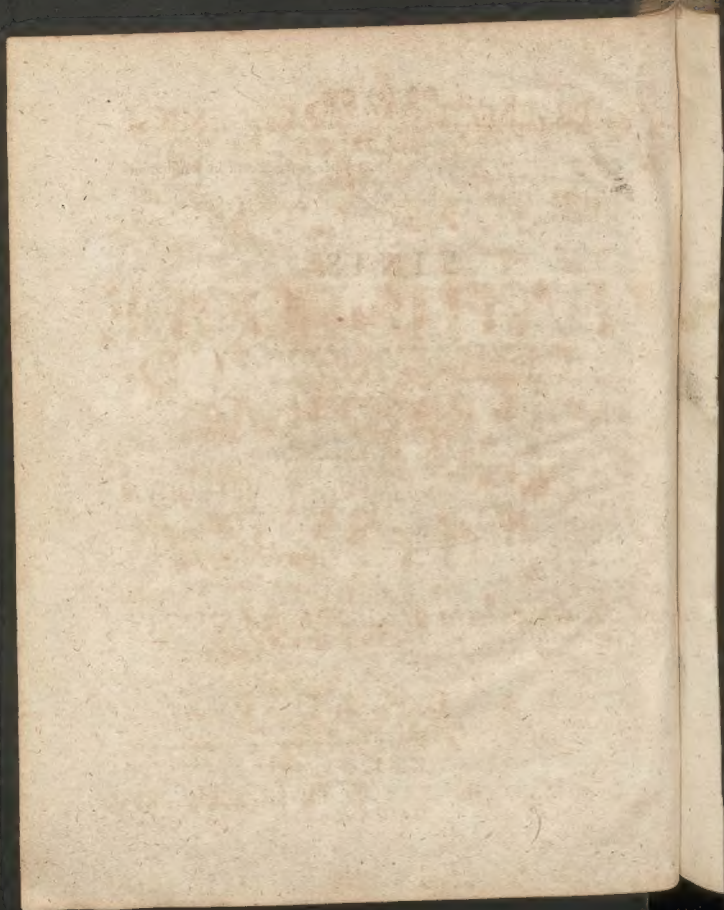
Z.

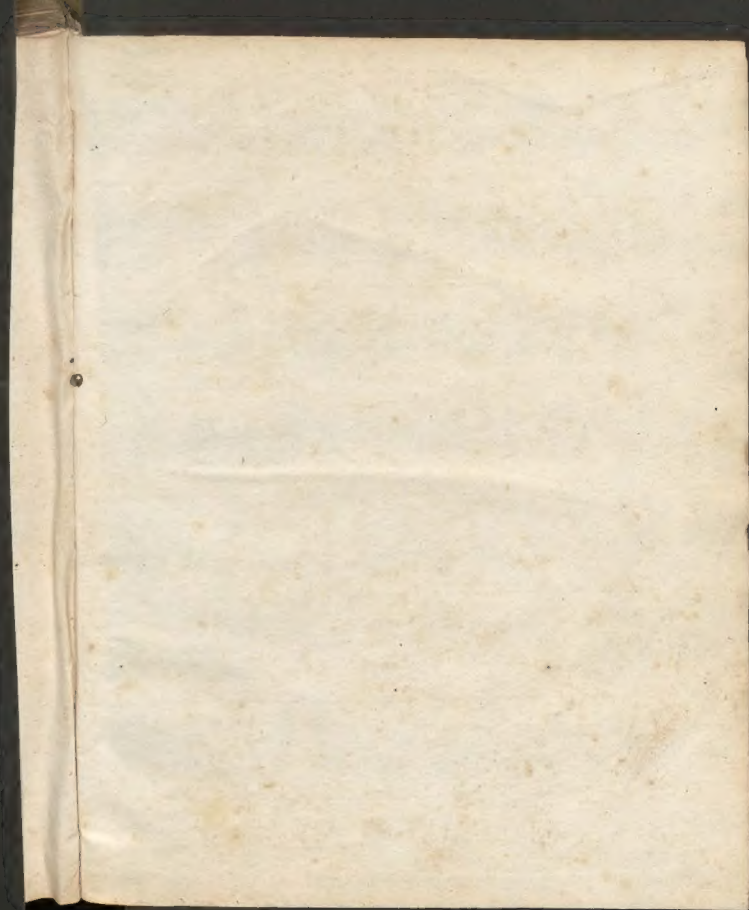
W.
Widoganis pilula siliunt quotidianam
 ac tertianam. 120

Zedoaria radix discutit in tonsillarum
 inflatione. 84
Zingiber laudatur in ascite. 82

FINIS.

2734/72

